ДЕЛА, ХЬО МИЧАХЬ ВУ?!

ШАЙН ЯЬССАЧУ АРЕНГАХЬ НИЦКЪ А, ІАЛАШО А ДОЛАЯККХА

ДЖОН БИВЕР

Хьоме доттагIа,

Вай зерашна а, халонашна а тIеIитталучу хенахь, Делан сатийсарш атта гучуьра дохийла ду. Ас хIара книга, хIора дахаран этапехь, ур-атталла гIум-аренгахь а, Iалашо хуьлуш хиларх, шу иракарахIитторхьама, язйина.

Билггал вай яьссачу аренашкахула чекхдуьйлучу хенахь, Дала вайн дог кIеда а до, вайн амал а кхуллу, Цо вайна хьалхxе дуьйна хьовсийначу, сийлахьчу Iалашонашна кеч а деш. Дела вистхуьлуш а вац, тIаккха Цуьнан гергахь хилар генахь ду а, аьлла, хеталойла ду, амма Дала шу дIа ца тесна; Иза шуна чохь Шен болх беш ву. Кху книгин агIонашна тIехь, шу кхиаме гIум-аренгахула чекхдуьйлучу хенахь, дIаэхар догIуш хилар, гур ду шуна.

ХIара книга – совгIат ду шуна. Иза къобалъяр хьашт долчу, кхечу тешачаьрца майрра дагадийла цуьнца. Иштта, шун дахар хуьйцийла долчу, шайн маттахь дуккха а кхин гIирсаш чубахархьама а, таллархьама а, MessengerX.com-е чудовла.

Шу шайн яьссачу аренгара кхин а боккхачу барамехь Цуьнан ницкъ а, олалла а хилла, доглазамах а дуьзна, Цуьнан аз гIоли хаза хьуьнар долуш, арадовларна тIера доIа до аса. Деши цIергахь цIанлуш махиллара, шун цIандаларан хено цIена деши хилийтархьама, доIа до аса.

Цуьнан сатийсарш лар а деш, кхиаме чекхбаккха шайн некъ!

Декъала хуьлда шу!

Джон
JohnBevere@ymail.com

MessengerX

Messenger International

ДЕЛА, ХЬО МИЧАХЬ ВУ?!

ШАЙН ЯЬССАЧУ АРЕНГАХЬ НИЦКЪ А, ІАЛАШО А ДОЛАЯККХА

ДЕЛА, ХЬО МИЧАХЬ ВУ?!

ШАЙН ЯЬССАЧУ АРЕНГАХЬ НИЦКЪ А, ІАЛАШО А ДОЛАЯККХА

ДЖОН БИВЕР

God, Where Are You?!, by John P. Bevere, Chechen
© 2025 Messenger International
MessengerInternational.org
Originally published in English as God, Where Are You?!

Additional resources in Chechen are available for free download and video streaming at **MessengerX.com** and on the **MessengerX** App
To contact the author: JohnBevere@ymail.com

This book is a gift from Messenger International and is NOT FOR SALE

«Дела, Хьо мичахь ву?!» Джон Бивер, нохчийн маттахь
Copyright © 2025 Messenger International
MessengerInternational.org
Юьхьенца арахецна ингалсан маттахь,
«God, Where Are You?!» цlеран кlел.

Джон а, Лиза а Бивергlаьргара нохчийн маттахь кхин тlе болу гlирсаш **MesstngerX.com**-н кхайкхорехь а, **MesstngerX** юххедилларехь мах ца луш чудаккхарна а, къамел дарна а тlекхочийла долуш бу.
Авторан контактни электронни адрес: JohnBevere@ymail.com

Хlара книга — «Messenger International» динан гlуллакхдарера совгlат ду, тlаккха иза ЙОХКА МАГОШ ДАЦ.

Чуяккха кхузахь App Store   Схьаэца кхузахь Google Play

App Store Apple Inc-ан йохка-эцаран марка ю, иза США-хь а, кхечу пачхьалкхашкахь а регистраци йина ю.
Google Play а, логотип Google Play а Google LLC-н йохка-эцаран марка ю.

ЧУЛАЦАМ

ДЕШХЬАЛХЕ VII

ДIАДОЛОР 1

1 "ХЬО МИЧАХЬ ВУ?" 5

2 ДИКАЧУ КОМПАНЕХЬ 19

3 ОЬШУШ ЙОЛУ ГIУМ-АРЕ 31

4 ЮКЪАМЕТТИГАШ 41

5 КЕРЛА ЧАГIАР 55

6 СТИГАЛАРА СОВГIАТ 71

7 ДЕЛАН ТIЕХДИКА НЕКЪ 83

8 ТIАЬХЬАЛО ЙОЛУШ ДIАХIОТТАЕ 101

9 НУЬЦКЪАЛА ТРЕНИРОВКА 119

10 ГIУМ-АРЕНГАХЬ ХИ 133

11 ВЕЗАЧУ ЭЛАНА НЕКЪ КЕЧБЕ 147

12 ЯЬССАЧУ АРЕНГАХЬ ТОЛАМ 163

ДАРЕ ДАРНА ХАТТАРШ 183

ЮХХЕДИЛЛАР 189

ДЕШХЬАЛХЕ

Иштта Везачу Эло Цийонан догъоьцур ду, цуьнан херцораш юкъахь болчарна синтем а лур бу. Цуьнан яьсса аренаш Іедан-беш санна йийр ю, цуьнан эрна аренаш Везачу Элан беш санна йийр ю. Самукъадалар а, хазахетар а хир ду цигахь, баркаллаш бохур ду, эшарш а лоькхур ю.

ЕшаІ-ЯхІу 51:3

Суна, сайн безамечу Ширачу Весетан заманан пайхамаран, ЕшаІ-ЯхІун тептар дукхадеза. Кху декъехь ЕшаІ-ЯхІус, Дела вайн стом луш йоцу меттигаш дахаран бошмашка хийцаялийта хьогах хиларх вай тешорхьама, вастех пайда оьцу. Цуьнан дешнаша гойту, гІум-аренан декъа латта — иза вайн юхаметтахІитторан дог даийтар ду. Вайгара дерриг а хилларг схьадоккхучу хенахь, вайна хин долчух довзийтар хуьлу. Вайн Дас, сатийсинчу метте далорхьама, вай кечдаран заманах *чекхдоху*.

Тхо безамбаран гІум-аренгахула доьлхучу, ткъа бІарздаларан гІоргІачу гІамарша тхо хьулдан кхерам туьйсучу хенахь, со сайн майрачуьнца цхьаьна хила сийдина яра. Со, цо доІанаш муха дора а, ойланаш муха йора а, иштта кхойкхучуьнга а: «Дела, Хьо мичахь ву?!» – хьоьжуш Іара.

Тхо сих-сиха буьйсанна тІаьххьалц хийшина Іара, стенна тІехь тхо нийса дац, бохуш, тхаьшка а хоьттуш. Тхаьшка цІанлур йоцу ледарло ялийтина я гІалат далийтина хила-м ца тарло те?

ХІора Іуьйранна хьалхе, малх гучубалале, Джон, ладогІархьама а, жоьпаш лахархьама а, цІера араволура... керлачу дийно къаьсташ

хилар а, хийцамаш а бохьург хиларх са а туьйсуш. Со синтем барца цуьнан юхаверзаре ладоьгӀуш Ӏара. Иза юхавогӀучу ханна тхан кӀентий хӀинца самабевлла хуьлура.

«Хьуна Делера цхьа-хӀуъа а хезирий?» — хоьттура ас шабар-шибарца.

Джоно корта лестабора. Сан даг чохь гӀайгӀа а кхоллалора, сатийсар а доврa.

Тхо хьерадевлла хила-м ца тарло те? Вуьшта тхуна мацца а Дела хезний те? Иза муха хуьлийла ду? Нагахь Дала тхо кху метте далийна хилча, тхо бӀарзделла долчу хенахь, Иза вистцахуьлуш стенна Ӏа?

ХӀаъ, ас гӀум-аренгахь узарш дора.

Ма лаьара суна хӀетахь, сайна хӀинца хууш дерг хаа! Со цу заманах алсам дайнчу дагца а, тешарх дуьзначу боларца а чекхъер яра. Со, суо цӀанъяларан а, кечъяларан а процессах чекхйолуш хиларна, къера хир яра.

Цу дерригенан серлонгахь, суна хетарехь, хӀара книга — некъгойтург а, дуккха долчуьнца совгӀат а ду. Кху заманан урокаш тӀеэца, тӀаккха цара рогӀерчуьнгахь дика гӀуллакх дийр ду шуна.

ИракарахӀитта, шу цхьа̃ дац.

– Лиза Бивер,
New York Times ойланца, бестселлерийн автор, «Messenger International» организацин соучредитель

ДІАДОЛОР

Кху книгано сан яьссачу аренгахула гездарх а, иштта дуккха а долчу кхечу адамийн терачу зедаларх лаьцна дуьйцу. Со, Делан суна долчу дерригенна, хIинца а «тIекхаьчна» а, тIекхиъна а вац, амма аса кху агIонашкахь, шун Дала шаьш хьехна долчунна хьалха дIагIерта ницкъ а, доьналла а хилийтархьама, доIанаш до.

Ас хIара дуьззина а, дерриг чулоцу а таллам хилар дIа ца хьедо. Яз-м дуккха а сов яздойла ду. Амма, ас доллучу даггара йоькъуш йолчу историно, яьссачу аренан заманан коьрта сизаш юкъадерзадо. ХIара книга шуна йокъанан тема серлаяккха Iалашонца дагаеана яра, тIаккха шайн дахарехь Дезачу Синна деш-лела аьтто хьалхахIотто а, кху дахьийтарх пайдаэца гIодан а.

Кху книги тIехь, яьсса аре бохург хIун ду а, иза хIун *яц* а, цуьнан хьаьхна хиларх а, пайданах а лаьцна къамел дIагIур ду. Аса кху книги тIехь далийначу масалшкахь а, суьрташкахь а, хьехамаш баран дешнашкахь а аша, йокъачу заманах хьекъалалле чекх муха довлийла ду, кхетам карорхьама, доIа до.

Ешаран барамехь, сан сайн дахарера дуккха а долу масалш динан гIуллакхдарехь хьалхарчу шина даржана догIуш хилар хаалур ду шуна. Хьалхарниг — иза Техасерчу Далласехь диъ ах шеран дохалла динан тобанан Iуналхочунна а, цуьнан хьешашна а гIуллакхдар ду. Сан яьссачу аренан хан кху агIонгахь динан гIуллакхдаран тIаьхьарчу берхIитта баттана еара. ШолгIаниг — со Флоридехь динан тобанехь кегийрахойн Iуналхо волуш ас даьккхинчу шиъ ах шарахь хилла долу, дарж ду. Кху яьссачу аренца дустарца, Далласехь хьалха хилларг, суна пикник хетаелира. Тамашийна делахь а, и яьссачу аренан эвсаре зама а берхIитта шарахь яхъелира.

Сан дахарехь йокъаллин кхин заманаш хиллий те? ХIаъ. Амма церан тIекхачаран муьрехь со цара шайца хIун дохьу а, церан маьIна

хIун ду а хIинца алсам кхетара. Цундела тIаьхьалонгахь со даим а хIара юха-юха бохучуьра сецира: «Дела, хIун ду хуьлуш дерг?», «Дела, Хьо мичахь ву?!» Аса, хIун хуьлуш ду а, ас муха терго ян еза а кхетархьама, хьалха яханчу заманашкара дика урокаш схьаэцна.

Аса цу тайпана сезонашна юкъахь хиллачу дуккха болчу божаршца а, зударшца а къамел дора. Къамелашкахь цара гуттара санна эхь хетарх а, дог даларх а лаьцна хьехадора. Царех дуккха берш хуьлуш долчух жимма а кхетам болуш бац. Цхьайолчу хьалхарчу хенахь аса сайн зудчуьнца Лизица цу темина шиъ подкаст дIаязйинера тIаккха тхуна массо цкъа-мацца а хиллачарех уггаре а йоккха отклик хилира. Цу гIуллакхо со сайн «Яьссачу аренгахь баьккхина толам» цIеран кIел арахецначу дуьххьарлерчу книге юхахьажийтира.

Аси книга ткъе итт шо хиллал хьалха язйинера. Леррина иза юхаешча, со иза 1980-чу шерийн чаккхенна а, 1990-чу шерийн доладаларна а догIу пайхамараллин дахьийтар хиларх кхийтира. Цундела ас сайн редакторца хеназа долу билггал бакъдерш цу тIера схьа а даьхна, тIаьхьарчу ткъе итт шарахь хилла долу дуккха керла довзийтинарш тIе а тоьхна, кхоччуш керла арахецар дира. Иштта, иза юхахьаьжна долу я карладаьккхина арахецар а доцуш, ткъа долччул сиха керла ховха дахьийтар ду. Со теша, аша каралаьцна йолу книга, — иза ешарна вайн заманан актуальни текст ю, адамашна тахана а, тIаьхьалонгахь а цу мехалачу сезонах чекхдийла гIодан хьуьнар а долуш.

Вайна девза гIарадевлла долу дешнаш: «Массо а хIуманан шен зама ю, кху лаьттарчу хIора гIуллакхан а шен хан ю» (Уст. 3:1). ХIора стеган дахарехь тайп-тайпана заманаш хийцалуш ю, тIаккха церан хIораннан а билггал йолу Iалашо ю. Нийса лелархьама, оцу я вукху заманан маьIнах кхета деза. Сурт хIоттадейша, мел забаре хир ду, нагахь лыжни костюм юьйхина стаг хьалаойургана тIе а хиъна, сноубордаца цхьаьна лакхенга хьала а ваьлла, амма, хьалаойургана тIера охьавоьссича, сихха лаьтта бертал охьакхетар. Стенна? Арахь аьхке а йолуш, тIаккха ло доцу дела! Цуьнан леларо Iай пайда бохьур бара, амма карарчу сезонехь цу гIуллакхо зен бен ца дохьу.

Сайн книганехь суна цу сунтдаран а, чIагIдаран а мехалачу хенах лаьцна дийца лаьа шуна. Цуьнан Iалашо — *кечам бар ю.* Шуна сихха, аса бухенгахь динан гIуллакхдарера масалш далош хилар хаалур ду. Амма вайх хIорра а, цхьаъ базаран юкъаметтигийн, цхьаъ — образованин, медицинин, правительствон а иштта кхин дIа а спискаца болчу гоне хьаьхна бу. Сан хьаьхна хилар — иза пхи са болу гIуллакхдар ду, цундела иза сан историешкахь гуш ду. Делахь а кхузахь язйина йолу агIонаш дахаран муьлххачу гонехь пайда эцийла долуш ю, Везачу Эло шу муьлххачуьнга шу тIекхайкхина делахь а. Хаза кхаъ кхайкхочарна санна, иштта йохка-эцаран болх бечарна а шайн гIуллакхдарна кечам бан хан оьшу. Дахаран муьлххачу кхечу гонна догIуш ду изза.

И доцург а, аса книги юкъа «ГIум-аренгахь дийна дисар карадерзар» цIаран кIел йолу бонусни материал ялийна. Иза, яьссачу аренгахь шун хан ма-хуьллу лакхара стомбохьуш хилийта гIо ден йолу йоцца шайн лааме ойланаш а, иракарахIитторан дешнаш а ду. Ас сатуьйсу, кху дахьийтаро къаьсташ хилар дохьур ду, тIаккха аша, сайн хенахь аса санна, цу сезонах лаьцна девзаш цахиларх, бала хьоьгур бац, тIаккха иштта даим а, вайна даггара тамхилар лойла долчу, Цхьаъ бен Воцчунна тIегIерта иракарахIиттор ду.

– Даггара шун,
Джон Бивер,
январь 2019

1

“ХЬО МИЧАХЬ ВУ?”

Вай даьссачу а, хи доцчу а лаьтта тIехь буьззина тем хиларца баланаш ловчу хенахь, вай вешан Деле болчу безамах тоьшалла до, амма Иза Шен марзонца вайна герга веанчу хенахь, Цо вайга болчу Шен безамах лаьцна тоьшалла до.

– Мадам Гюйон / Жанна Мари Бувье де ла Мотт-Гюйон

Со малхбузехьа дIавоьду – цигахь Иза вац, малхбалехьа – цигахь а суна Иза ца караво. Иза къилбаседехь къахьоьгуш хилча а, сан Цунах бIаьрг а ца кхета, къилбехьа Иза дIавирзина хилча а, суна Иза гуш вац.

– Аюб 23:8, 9

Со массарна а оьгIазвахана вара, тIаккха иза стенна ду а ца хаьара суна.

Хеталора, дерриг а иштта дац.

Тхан дуьххьарлерчу беран Эдисонан берхIитта бутт кхаьчнера, тIаккха со цуьнца собаре вацара.

Аса сайн зудчунна Лизина тIе мохь хьоькхура.

Со сайн динан тобанан Iуналхочух безам байна вара.

Аса шайца болх беш болчу наха, халахетуьйтура суна.

Нагахь дог цIена хилча, со схьахетарехь, Делах дог даьлла а, Цунна вас хилла а вара. Со везавоьра: «И хIун ду Ахь дийриг?», – бохуш.

«Хьо деш-лелаш стенна вац сан дахарехь?»

«Ахь суна дина ваIданаш кхочушдар мичахь ду?»

«Дерриг а иштта стенна дац?»

«Соьца хабар стенна ца дуьйцу Ахьа?»

Ас юха а, юха а мало ен латкъам беш бур-бур дора: «Мичахь ву Хьо?», – бохуш. Хуьлурий те шун иштта, Веза Эла гергахь волчуха а долуш, ткъа шун шабар-шибар дар бен тоьаш долуш, тIаккха Иза хIинца *юххехь* а, *сихха* жоп луш а волуш?

ТIаккха хан тIейогIура, аша Цуьнга цхьаъ вукхунна тIаьхьа дахьийташ кхехуьйтуш, амма жоп ца хуьлуш. Хеталора, Иза кхоччуш шун дахарера вайна дIаваьлла. Хила тарло, шу хIинца иштточу хьолехь а долуш, бух боцчу тийналле изза хаттар дахьийта лууш ду:

«Дела, мичахь ву Хьо?!»

Со гӀум-аренгахь хиллера, амма суна иза ца хаьара. Со Техас штатерчу Далласехь вехаш вара, тӀаккха суо Ӏийсан тешаме тӀаьхьахӀоьттинарг а лорура аса, дуьххьалдӀа Дала дӀатесна волу. Со къона керста вара тӀаккха, схьахетарехь, гӀум-аренгахь дуьххьара нисвеллера.

Хьалха суна Деле кхайкхар тоьаш дара, тӀаккха Цо суна сихха жоп лора. Суна, Цо сан уггаре а кӀеззиг долчу дехаршна жоп муха лора, дагадогӀу. Цуьнан гергахь хилар хаалуш а, юххера а, нуьцкъала а хуьлура. ХӀинца со хуьлуш долчух ца кхета. Со де дийне мел дели голаш тӀехь лаьттара, деха а доьхуш: «Дела, хӀун ду хуьлуш дерг? Хьо суна миллионаш чаккхарма генаваьлча санна хаадалар ду-кх сан!»

Со даим а юхахьоьжура сайн дахаре, иштта а хоьттуш: «ХӀун къа латийна аса?»

Бакъду, дера, дуьненахь волчу муьлххачу стага санна, аса хан хене мел йолу къалатадора, амма ас сихха дохко а волий, Ӏийсас схьахьедеш долу, гечдарх лаьцна доьхура. Суна мел хаьара, сан дахарехь цхьа таӀзар дар догӀу хаа а хууш латийна къа дацара.

«Дела, Хьо соьга кхин вистхуьлуш стенна вац?» — хоьттура ас хӀора денна цу йокъанан муьрехь.

Тамаша бо аса со Делан Йозанийн сийлахьчу турпалех цхьаъ волчу, Аюбца, вусталург хиларх, амма цкъаццкъа аса сайн хьолан, цо шечунна еш санна, терго йора. Цуьнан, мацах суна геннара а, ца кхеташ а хеташ хилла долу дешнаш, хӀинца маьӀналле хиллера. Цхьаболчу могӀаршкахь цо чӀогӀа нийса яздо яьссачу аренгахь дӀатесна витина хиларан хаамах лаьцна:

> «Со малхбузехьа дӀавоьду – *цигахь* Иза вац, малхбалехьа – цигахь а суна Иза ца караво. Иза къилбаседехь къахьоьгуш хилча а, сан *Цунах* бӀаьрг а ца кхета, къилбехьа Иза дӀавирзина хилча а, суна Иза гуш вац» (Аюб 23:8, 9, НРП).

Аса ца соццуш доIа дора, амма стигалш цIаста санна яра. ТIаккха Везачу Эло керстанийн дахар беран хьалакхиаран процессаца цхьатералла долуш хилар гайтира суна. Хьалха со синан лакхалле жима бер дара, амма хIинца со керлачу муьре дехьаволуш вара. Цу минотехь сан бIаьргашна хьалха исбаьхьа масал дара. Эдисонан берхIитта бутт кхаьчнера. Лиза исбаьхьа нана яра, цундела, иза хинкIаш ян воьлча, и цу сохьта цунна юххехь нислора, цуьнан гIайгIа бархьама. Секунда дIаяьлча иза хIинца ненан карахь а волуш, цуьнан накхош долчохь синтеме тарах гIадвахана хуьлура.

Амма Эдисон, муьлхха а кхин бер санна, воккха а хилла, кхиъна хилла дIахIотта везара. Тхан виъ кIант ву, тIаккха церан хIораннан а дахарехь, цара шаьш юург яа Iамадезаран, хан тIейогIура. Гина делара шуна, уьш муха бехлора! Уьш яа гIертачу хенахь, юучун дукхах долу дакъа гIанта тIехь я цIенкъахула дIасакхоьссина хуьлура.

Бераш, *дай-наноша* хьалха санна кхин дIа а шайна хIума ца яийча, чIогIа оччадуьйлу, амма цу гIуллакхца дан а ма ду ден а, ненан а жоьпалла гар. Тхан кIенташа массанхьа шайна гонаха юург дIасакхуьссучу хенахь, тхо сихха тIе а девдда уьш бузо кийчча дара, амма тхуна иштта оха церан хьалакхиарна новкъарло йийр юйла хаьара. Цундела оха царна паргIат хьалакхиар лора. Тхуна хIуъа а хилча а церан берхIитта шо кхаччалц царна Iайгаца яа хIума яо ца лаьара!

Кегийн бераш хьалакхуьуш ду, тIаккха, царна хуьлуш болу гIодаран барам, церан даккхийн хила а, хьалакхиа а дог даийтархьама, хийцалуш бу. Дела, вай хьалакхуьуш а, синан лакхалле гIеметтахIоттарна тIекхиар а хилийтархьама, вайца и санна герггарчу хьесапехь лела. Вай лакхара дуьнен чу а девлла Дезачу Синца дузучу хенахь, билггалчу заманан йохалла Цо вай дуьххьара кхайкха ма-кхайккхи гойту Ша. Амма хан дIайолу, вай хьалакхуьу, тIаккха, ас сатуьйсу, еккъа шура езачуьра совцу (Iеб. 5:12). Вайна хьалакхиа а, гIеметтахIоьттинчу хене кхача а гIодархьама, Цо вайна, хIора вайн мохь тохарна сихха жоп ца лучу, хенех чекхдийла магадо.

Синан лакхалле кхиъна хиларехь хьалакхиар, хIора стага бераллера воккхахиларан дахаре дехьаваларехь лан езаш вуйла, Везачу Эло суна кхета гIодинчу хенахь, со алсам ойла ян а, хьесап дан а хIоьттира: «Баккъалла а со гIалатваьлла те? Ткъа нагахь, со хIинца чекхволуш дерг, — Делера таIзар дацахь? Со цхьана хIуманна Iамархьама а, воккхахилархьама а, Дала леррина Къобалвинчунна тIаьхьахIоьттина лелархьама а, Цунна гIуллакхдаран дуьхьа а алсам аьттонаш хилийтархьама, валийна хила тарлой те яьссачу аренга?»

ТIаккха суна *билггал* иза Iийсаца хилла хилар дагадеара. Яхьъяс Iийса хих чекх-ма-ваьккхи а, Иза Дас гIара ма-ваьккхи а, Iийса Дезачу Сино гIум-аренга вигна вара. Цунна цхьа а тIехтохамаш а ца хезира, тIаккха Цо билггал цхьа а къа а ца латийнера.

Цундела оьгIазалла тIеяран а, сайх къахетаран а юкъахь ас эххар а ойла йира: *«Сан яьссачу аренгахь хилар, ас иза деш ма хиллара, ирча ца хила тарлой те?»*

Яьсса аре кхегар

Нагахь вай Iийса санна, хила дезаш делахь, вайн амал хьалакхиа еза. Мехалчу барамехь яьсса аре — иза, Дала вайна пайда хиларан дуьхьа хоржуш йолу, меттиг ю. Сих-сиха, вай цигахь мел ду, Дела вайна генахь ву, ткъа Цуьнан ваIданаш — даьсса хета. Амма иза битам бен бац, иза бакъ доцург ду. Ма-дарра аьлча Иза даим а вайна гергахь ву, Цо вай цкъа а ца дита а, дIа цатийса а ваIда дина дела (хь. Iеб. 13:5).

Яьсса аре — иза, шу шаьш дагалоьцучух а, Цо цкъа шуна деллачу, сатийсарех а юханехьа догIуш хеталуш йолу, хан ю. Яьссачу аренгахь шуна я синан лакхалле воккхахилар а, я хьалакхиар а, ца хаало. Цул совнаха, шуна шаьш хьалхахьа а доцуш, ткъа юханехьа доьлхуш хилар хеталойла ду. Шуна, Цуьнан гергахь хилар ледара хилла дIахIуттуш хилар хаало, тIаккха ур-атталла, Цунна шу ца дезаш а, тергал ца деш а хиларан синхаам гучуболу. Амма иза иштта дац.

Яьсса аре — иза, даггара Дала леррина Къобалвинчунна тӀаьхьахӀиттинчарна язйина юкъара меттиг ю, иштта делахь а, шуна, цигахь нисделча, шаьш чӀогӀа цхьа́ долуш хаалойла ду. Бакъдерг стенца ду аьлча, яьсса аре — Делан хӀора бер хила дезаш йолу, меттиг ю. Цул совнаха, Ӏийсан мурдан могуш кхиъна хиларан новкъахь, хила тарло, шун яьссачу аренах чекх масийттазза довла дезаш хилар.

Ма ала лаьара суна шуьга, шун Google карти тӀехь, яьссачу аренга кхача боцца я юххехула тӀехдовлийла долу некъ хоржийла ду, аьлла, амма иштташиг дац. ТӀаккха, сан доттагӀ, иза дика а ду, хӀунда аьлча яьссачу аренгахула гездар (и мур я зама тӀеэцар) оьшуш ду, нагахь вай вешан сатийсинчу лаьтта кхача лууш делахь!

Яьсса аре бохург хӀун ду?

Ирсенна, вайх дуккха а болчийн иштташу стом ца лучу, ма-дарра йолчу гӀум-аренгахь, дийна диса дезаш дац, цигахь хи кӀезиг ду, богучу маьлхах дӀаловчкъийла каро хала ду, цигахь дийнахь йовха, ткъа буьйсанна шийла ю, цигахь вайна цхьаалле а ду, хи а, юург а езаш хуьлу. И доцург а, вай некъах а тилла, цигара ара муха довла деза, кхетам боцуш ду. Хила тарло, вайн иштташу зерах чекхдийла ца дезна, амма яьсса аре *эмоциональни* хааяла дезна. *Кху книги тӀехь со сан сайн яьссачу аренашкахь хиларан коьртачу масалшца дагавер ву шуьца* — сан уьш масех хилла, тӀаккха царех цхьа а суна пикник ца хетта!

Дика керла стенца ду аьлча, нагахь вайна Далла муьтӀахь хила лаахь, яьссачу арено вайн дацаре хаадалар кхайкхa ца деза. Суна хаьа, иза логични хезаш дац, амма яьссачу арено чӀогӀа бакъхьара Ӏалашо дӀакхоьхьу — Ӏамо а, цӀандан а, вай алсам стом бохьуш долчу, Синан боламна чӀагӀ а до, кеч а до.

Дуккха а долу адамаш, яьссачу аренга довлуш, шайна ца хаарна доьхнахьийза а, хьекъалза а лела дуьйлало. Шаьш цунах кхета а ца кхеташ, цара арадовлар лоьху, тӀаккха нийса доцуш а лела. Масала, уьш шайн карьерехь кардинальни хийцамаш бан боьлхийла

я цхьана динан тобанера вукхуьнга дехьабовлийла ду. Кхечу дешнашца, шайн дахарехь, церан хьажарехь, царна ирс а, церан мацах хилла диканиг юхадерзор долу, муьлхха а цхьа цIеххьана болам бо. Масалина, марехь боцчара а, зуда ялонза болчара а лазаме хьалхалера юкъаметтигаш хедийначул тIаьхьа ойланза керла юкъаметтигаш йолайойла ду.

Нагахь, Дала шаьш яьссачу аренга стенна нисдина кхетале хьалха, шу арадовлучухьа некъ каро гIортахь, аша дагалацам боцуш шайн цу чохь дахкаран хан яхйийр ю. Цу тIехула аша шаьш кхин а алсамчу зерашна а, дог даларшна а, ур-атталла эшаршна а кIел дохийтийла ду, Дала стенна а, стенга а шаьш далийна ца кхета дела.

Иштта дара Исраилхойн берашца а уьш шовзткъа шарахь гIумаренгахула лелачу хенахь. Цаьрца хуьлуш долчух цакхетарна тIехула дийнна тIаьхье сатийсина долу латта тIаьхьалонна схьаэца кийча йоцуш нисъеллера. Ма дегаIийжаме ду! Дала уьш гIум-аренга буьгуш бара, зерхьама а, кечбархьама а, шайн делаллин сатийсар — керла даймехкан латта схьадаккха а, схьаэца а хьуьнар долу, ондда тIемалой бархьама. Амма цуьнан метта исраилхой гIум-аренах гIалате таIзар дар санна кхеттера, цундела уьш даим а хамталлаш еш а, леткъамаш беш а, цхьа кхин долчух хьогах а бара.

ГIум-аренгара ара а девлла, сатийсина мохк долабаккхаран хан тIееана. Амма талламчаша юха а бирзина шайн талламан жамIех лаьцна дийцича, халкъ хамталлаш ечийн а, леткъамаш бечеран а вончу хабарех тийшира. Цхьана агIор сатийсаран а, Делан ницкъан а, вукху агIор адаман ойланан а, гIорасизаллина а юкъахь харжам барна хьалха нис а белла, цара адамах тешар гIоли хийтира, ткъа Делах а доцуш. Уьш шаьш эша а эшна, шурий а, моз а Iеначу лаьтта кхочург ца хиларан харцдлчух бохкабелира. Делан амалан Iаламан хьокъехь бодане хиларо цIена доцчу леларшна тIететтира уьш.

Цундела Дала доккхачу маьIне жоп делира царна: «Дика ду, аша ма-бохху хуьлийла». Цхьана шарахь гIум-аренгахула дахдала дезаш долу доцца гездар, дерриге дахарна дахделира.

ГӀум-аренгахь дийна дисар карадерзар

#1. Шайн хенах кхета

Вайх дукхах болчара, яьссачу аренгахь нисбелча, цецбовлар гойту. Дела чӀогӀа дика ву, тӀаккха вай Цуьнан декъалаллашна а, гергахь хиларна а, ваӀданашна а марзло. Вайх цхьаммо а, дика хан чекхъериг хиларх са цатуьйсу. Амма, вай цкъа цӀаьххьана цхьа хӀума хийцаделла хиларх кхета, де тӀедогӀу. Доьхна хьийзаре кхетачу метта, гӀулч тӀехьа а яьккхина, хьал агӀонгара гар мехала ду. Шуна, шу стенах чекхдуьйлуш ду, кхетар оьшу, нагахь шу шаьш муьлхачу заманахь а, меттехь а ду ца кхетахь, шун терго яр нийса хир дац.

Иза къилберчу Флоридин климатера къилбаседерчу Канадин климате кхелхина вахар санна дерг ду. Ӏа тӀе а деана термометран цхьамза нулал охьабаьлча, пальто тӀеюьйхина йоцуш ара цадовлархьама, шаьш мичахь ду хаар пайденна ду!

Оццунах пайда эцийла ду яьссачу аренах а. Нагахь аша, шу яьссачу меттехь хилар гойтучу билгалонийн тидам ца бахь, аша чӀогӀа дог далар ловр ду, тӀаккха, хила тарло, ур-атталла шуна беза мах хилла дӀахӀуттун долу, гӀалат дийр ду. Ширачу Весетехь Иссарханан кӀентий «заманах кхеташ а, Исраилан халкъо дан дезарг хууш а нах бара», аьлла, яздина ду (хь. 1 Ше. 12:32).

Нагахь шу шаьш гӀум-аренгахь нисделла хиларх кхетча, шу хӀун дан деза хууш хир ду.

Ларлуш хилалаш! Я шуна а, я суна а вешан доцца долчуьнгахь иштта сацам хьахош хила ца лаьа! Амма вайн хийрачийн гӀалаташна тӀехь Ӏамийла ду, векало ПахӀала кӀел сиз хьоккхуш ма-хилара: «Царна хилларг дерриг а вукхарна масал дало хиллера. Заманийн чаккхе тӀекхаьчначу хенахь Ӏен долчу вайга, дӀахьедар а

деш, иштаниг ца дайтархьама яздина ду иза» (1 Ко. 10:11).

Нагахь вай, ваьш яьссачу аренга довларан хан йовза Iамахь, цергаш хьекхоран а, леткъамаш баран а метта, вай баркалле хир ду, цунна дехьа дIасадаьржина кхиаран а, ницкъан а, декъалаллин а, аьттонийн а, кхочушхиллачу ваIданийн а «сатийсаран латта» хир дуйла а хууш. Хила тарло кху хиламехь хала хан иштта хала хилла а хир яц, тIаккха вай тIетовр ду Якъубан дешнашна:

> «Сан вежарий, доккха хазахетар санна ларалаш тайп-тайпана зераш шайна тIе мосазза хIуьтту... И собар кхачаме хилла дIахIотта деза, шу, цхьа а дерт а доцуш, дуьззина кхачамалла долуш хилийта» (Якъ. 1:2, 4, IBS).

Нагахь со гIум-аренгахь нисвеллехь, иза аса ледарло ялийтина хилар-м дац те?

Дика хаттар ду!

Кхоччуш бакъдина долуш вайх дуккха а болчара, гIум-аренгахь нисбелча, хоьтту: «ХIун ду ас динарг? Стенца иштта там ца бина ас Далла?» Кху хаттаршкахь гIум-аренан маьIнах а, билгалонах а ца кхетар ду къайладаьлла.

Делан Йозанакахь ерриге историн йохалла дуккха а болчу божаршна а, зударшна а, гIум-аре — иза, Дала царна хьехна болчу кхолламна кечам баран хан хилар карадора. Цундела гIум-аре — иза Дала дIатеттина волу стаг хуьлу меттиг яц, амма Цо иза кечво меттиг ю.

Со, екъачу хи доцчу меттехь нийса боцу харжам баран жамIехь нислойла хиларх, тешна ву. Билггал бакъдерг стенца ду аьлча, вай мел чIогI Iийсах тера хилла дIахIиттича а, вайн хьалха санна къинца дерг цхьалхадаха дезаш хуьлу, тIаккха вай гIалатех лардина а дац. Цундела, цхьана аьттобоцчу харжамо я дIогара гIоли боцчу сацамийн могIано вай берда тIера чутаттаран, хилатарлург хуьлийтийла ду.

Амма иштта, вайн, вешан ледарлонех кхета, гечдеш волу Дела а,

сийлахь Динан Да а ву. Цундела бердах хьалаволучу новкъахь я, вай ваьш ваьшна хIоттийначу, яьссачу аренгара арадовлийле хьалхара гIулч, — иза, вай дезачу Дегахьа дирзина, иштта алар ду: «Дада, ас къа латийна, хIара а дина, (яьссачу меттиге йоза язде). Доьху ас, гечдехьа суна. Со дохковуьйлу сайн къинна, тIаккха кху минотера дуьйна дIа, Хьан ниIматца, со кхечу тайпана вехар ву».

Кхечу дешнашца, суна ала лаьа, ур-атталла нагахь шу шайн гIалаташна тIехула яьссачу аренгахь нисделлехь а, Далла хьалха дохко а довлий, Цунна, Иза шуна Iамо лууш дерг чекхдаккха магаде, ткъа цул тIаьхьа хьалха дIагIо. Ас сатуьйсу, шу кестта яьссачу меттигера арадевриг хиларх. Дера, Дела ханна тIехь урхалла деш ву; назмаалархочо яздо: «Хьан карахь ду сан дахаран денош...» (Заб. 30:16). Мухха делахь а дерриге аьллачуьнца, долччул тардаларехь, шу яьссачу аренгахь ду, хIунда аьлча билггал кхузахь ган лаьа Далла шу хIинца. Аша цхьа а гIалаташ ца дийлийтина, амма шу кху зеран меттиге кхаьчна. Суна, шуна цу гIуллакхах халахилар бен ца хуьлий, хаьа. Ас хIара книга язъяран коьртачу бахьанех цхьаъ, — шуна, Дела яьссачу аренга муха хьоьжу а, Цунна цунах вайн синан лакхалле хьалакхиарехь а, Дала леррина къобалвинчу Iийсах тардаларехь а пайдаэца мел чIогIа лууш хиларх кхета гIодар ду!

И доцург а, къаьстташ кхета деза, Дала шу иблисан кара а дахийтина, шух лаьцна диццдаларан Iалашонца ца далийна яьссачу аренга. Арадовларехь дакъалоцучийн шолгIачу тIаьхьенна сатийсинчу лаьтта довла магадале хьалха, Дала царна дагадаийтира:

> «Дагахь латтабелаш, яьссачу аренгахула хIокху шовзткъа шарахь шун Везачу Дала шуьга байтина болу массо а некъ. Цо шуьга и некъ байтина, шайн кIезигаллина шу къардалийтархьама а, шу зерхьама а, шун даг чохь хIун ду хаархьама а. Цунна хаа лаьара, аша Шен весеташ лардийр дуйла я доцийла» (Кар. 8:2).

Исраилхой шайн сонталлина а, баркалле цахиларна а, мутьIахь цахиларна а гIалаташ а довлийтина еххачу ханна яьссачу аренгахь хьебеллехь а, Дела и дерриг а диканехьа дерзо воллура! Иза даим а иштта лела — тIаккха со цунна чIогIа воккха а воь! Ткъа шу?

Сох нийса доцуш ма кхета, Веза Эла вай яьссачу аренгахь нисделла дела бен, вайн дахарехь деш-лелачуьра соцур вац. Цо вай *цунах чекхдохуш* дуьгу, И воцуш вай цунах чекхдевр дацара. Цул совнаха — иза, Цунна вайх пайда эца ма-лиъина, вай терхина тIехIиттийна долу, меттиг яц. Иштта ца лела вайн доглазаме Дада. Мелхо а, и, Иза нуьцкъала деш-лела меттиг а, хан а ю.

Хила тарло, шуна девза иштта алар: «Дитташна тIехьара хьун ца го». ГIум-аренах а изза хиллал олийла ду — шу Цуьнан леларна юккъехь долчу хенахь, Делан деш-лелаш хилар ган хала ду.

Къаьстташ билгалдан деза мехала билггал бакъдерг: гIум-аре — иза, мел лахара а Далла мутьIахь волчунна, эшаран меттиг яц. Мацалло гIелвина а, Иза иракарахIотто а, гIолацийла а хирдолу, юххехь цхьа а воцу, Iийса, цхьа а тайпана дегIана бегIийла я Iаламехь доцу гуш дерг а доцуш, шовзткъа дийнан дохалла иблисо атака йина вара яьссачу аренгахь. Iийсас Делан Дешаца эшийра иза! ГIум-аре — иза Делан бераш эшоран хан яц: «Амма Далла баркаллаш бохийла вай! Ша леррина Къобалвинчуьнгахула вайна тIехь толам а баьккхина, муьлххачу хенахь а вай толаман тобанехь лелуьйту Цо. Дала леррина Къобалвинарг вовзаран хаза хьожа вайгахула массанхьа а дIасаяржайо Цо» (2 Ко. 2:14).

Исраилан халкъ гIум-аренгахула даьлла лелачу хенахь, цу меттигашкахь дехаш долу халкъаш, царна тIелетара. ХIоразза а Везачу Эло церан тIелатарш юхадетта омра дора, тIаккха исраилхойн кIенташа Iамархой (хь. Лел. 21:21-25) а, маданхой (хь. Лел. 31:1-11) а, Башанан халкъ (хь. Лел. 21:33-35) а хIаллакдира. Нагахь Дела уьш хIаллакбан ойла йолуш хиллехьара, Цо цаьрга лардаларан омра дийр дацара. ГIум-аре эшарна хьаьхна ца хиллехь а, дукхахболу

исраилхой хӀаллакьхиллера, сатийсинчу лаьтта а ца бовлуш. Дала царна иштта чекхдалар дагалаьцна дацара, долччул сиха царна иза шайн муьтӀахь ца хиларна хиллера.

Ас сатуьйсу, шу тешна хили, исраилхойн халкъ Делан таӀзар дарна я Цуьнан реза цахиларна тӀехула яьссачу аренгахь нисделла хиларх. Иштта яьсса аре — иза, Дала шу дӀатоьтту я шух лаьцна дицдеш йолу, меттиг яц. Иза, вай лаьтта охьа а дегаш, эшийна хилар лов меттиг яц!

Далла цхьа диканиг дагадеана!

Яьсса аре — билгалонаш а, декъалаллаш а, шорто я Ӏаламаташ а леха хан яц, амма, вайгахь амал а, ницкъ а хуьлуьйтун долу, Делан дог лехаран хан ю. Иза гар латто меттиг ю. Кхечу дешнашца, вайн дегнаш чохь даьгначу, сатийсарех къаьстташ суртхӀоттор доцуш, яьссачу аренан замано гӀайгӀа я хамталла кхойкхийла ду.

Нагахь шу дахарера шайн меттигах кхетахь, шуна шуьйрра сурт гур ду. ТӀаккха шуна Делан куьг гур ду, ур-атталла Цуьнан хьакхавалар хаалуш дацахь а. ТӀаккха шун Цуьнга болу безам алсам кхиъна а, кӀоргге а хилла дӀахӀуттуш хир бу, тӀаккха шу иштта хоьттучуьра совцур ду: «Цо суна пайденна дерг хӀун дийр ду?», амма эр ду: «ХӀун лаьа Цунна соьгара?»

Книгин юьххьехь со, ширачу эвлаяо Аюба гайтинчу, дог даларан темех хьакхавелира, иза, Дала дечух ца кхетало дела. Иза муьлххачу агӀор вахча а, Цунна Дела ца каравора! Нагахь Аюбан чаккхенан жамӀ иштта диснехьара, вай алалур доцчу сингаттаме дегар дара. Амма Аюб дог доьхна а цахилира, юха а цавелира, цо тешарх а, сатийсарх а дуьзна дешнаш элира:

> «Ткъа Цунна хууш ма ду, со лела некъ муьлха бу. Цо со зийча, деши санна, цӀена хилла дӀахӀуттур ву со» (Аюб 23:10).

Ма инзаре жамI ду! Вай, Дала ваьш мича дуьгу кхета мел гIиртича а, Цунна некъ бевза. Цунах кхоччуш тешна хила мегар ду, хIунда аьлча, векало ПахIало яздеш ма-хиллара: «Со теша, шуна чохь и дика гIуллакх дан Долийначо, Дала леррина къобалвина Iийса вогIун волу де тIекхаччалц, иза кхочушдийр дуйла» (Пил. 1:6, НРП).

ТIаккха вайна иза бакъдуйла а хаьа... ур-атталла гIум-аренгахь а.

2

ДИКАЧУ КОМПАНЕХЬ

Штормаш а, йочана а керстанашна тIеэгначу хенахь,
уьш кхин а алсам исбаьхьа болуш хьалагIиттийла ду.
Уьш, лаьмнийн даккъашкахь, гонаха мох хьоькхуш,
хьаладовлуш, амма чIоггIа дечиг йолу, дитташ санна бу.

– Билли Грэм

Делан Синах вуьззина веара Iийса Йордан-хи тIера.
Делан Сино Иза яьссачу метте дIавигира.

– Лака 4:1

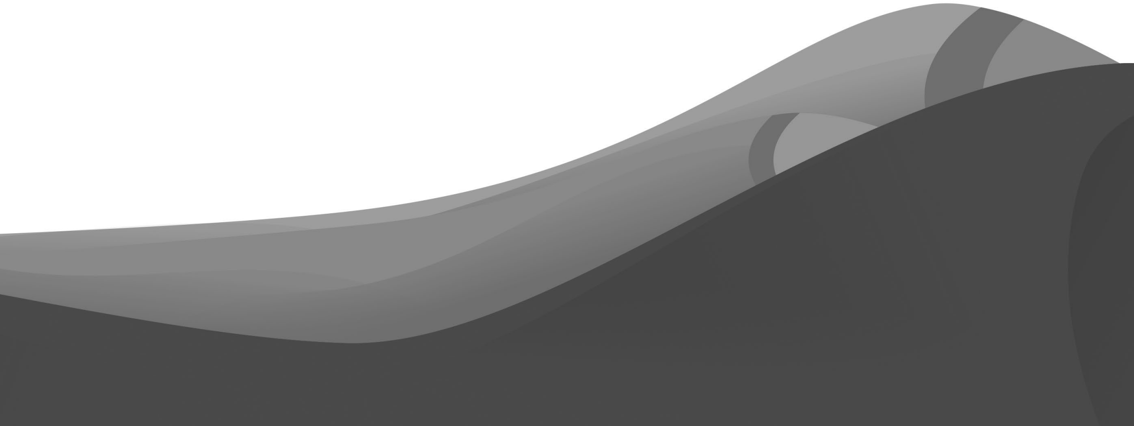

Марша вогIийла гIум-аренга! Шу цецдохий ишттачу даккхийдечу маршалла хаттаро? Дукха хьолахь вай синан лакхаллечу яьссачу аренгахь яьккхина хан тамехь хирг хиларан са цатуьйсу, амма шуна хаа деза, вайн дукхавезачу Ден ишттачу меттигех лаккхара ойла йолуш хилар, тIаккха хIинца шу дикачу компанихь а ду.

Нагахь шуна, яьсса аре — шун тешаран гездарехь хьажа хIитта дахарна дIогара гIоли меттиг ю, аьлла, ца хетахь, хIета ас шу шайн тешнахиларшка юхахьовсаре кхойкху! Билггал яьссачу аренгахь карайойла ду барам боцчу дукхаллин эвлаяаллин ларш (ур-атталла Делан КIентан а), цара цигахь алсам хан яьккхина.

Кхечу дешнашца, вай гIум-аренга доьлхучу хенахь, вай дикачу компанехь ду... тIаккха деккъа ваьш а дац.

Доьху шуьга, евзаш йолу цIераш эвхьаза хьехорна бехке ма вейша со, амма, яьссачу аренгахь хиллачу адамийн список баккъал битаме ю.

Ас хIинца, Делан Йозанаша «Малхбалехьа уггаре а гIараваьлла стаг» гойтуш волу, Аюб хьахийна (хь. Аюб 1:3). Иза массо а хIуманах ваьллера — бахамах а, берех а, могушаллах а, зудчо гIолацарх а. Сийлахь бакъахьараниг волу Аюб кхидерг доцург а шен юххерачу гергарчийн къайлахчу къиношлахь бехкеварна кIелвахийтина вара. Аюба, ша дуьнен чу ваьлла хилла а ма велара, элира, шен яьссачу аренгахь оццул охьатаIийна хилла хиларна.

Яьссачу аренгахь шу, Урера бегIийлачу хьолехь веха, хьалдолу стаг, ИбрахIим, Делера, дерриг хIума Iадда а дитина, керла сатийсина латта леха волаваларан дехар хезначу, меттехула чекхдевр ду. ТIаккха Сарат а цунна тIаьхьахIоьттина йоьдура! Шайн некъан дукхах долу дакъа цара яьссачу аренахь даьккхира.

Мусана гIум-аре евзаш яра. Иза пирIунан цIахь паччахьан кIант санна хьалакхинера, амма мисархо вийначул тIаьхьа, иза яьссачу аренан йистехь а нисвелла, шовзтка шарахь уьстагIий дажош вара, тIаккха билггал циахь гучувелира цунна Дела йогучу куллана юкъахь:

> «Шен стунден, маданхойн махкахь динан да волчу Итарана, уьстагIий дажош вара Муса. Цкъа уьстагIий дажош, генна яьссачу арахула дIавахна, Хьариб цIе йолчу Делан лам тIе кхечира иза. Везачу Элан Малик дуьхьалхIоьттира цунна йогучу коканан кулла юккъехь. Коканан куллах цIе леттера. ЦIе леттехь а, йогуш яцара и колл. Мусас элира: «ТIеваха веза со оцу инзаречу хIумане хьажа. Колл хIунда ца йогу?» Муса тIевогIуш Шена гича, Веза Элаƅ кулла юкъара кхайкхира: «Ва Муса!» «Со кхузахь ву!» – элира Мусас.» (Ара. 3:1-4).

ТIаккха, вайна хууш ма-хиллара, Мусас Мисар-махка юха а веана, шен халкъ цигара арадаьккхира, амма мича? Дера, гIум-аренга!

Яьссачу аренгахь шуна, шен ден везаш волу, вежарша ор чу а кхоьссина, тIаккха лолле а воьхкина, Мисар-махка дIавигна волу, Юсуп дуьхьалкхетар ву. ТIахьа иза, ша дина доцчу зуламна тIехула бехке а вина, набахти чохь нислур ву. Цигахь, пирIунан набахти чохь, Юсупна Дела гучувелира, тIаккха цо бепиглатточун а, чагIарлатточун а гIенаш тидира. Цу кепара, шена а ца хууш, иза ша пирIунан гIан тида кечвелира.

ТIаккха вай паччахь волчу Даудана тIеIиттало. Шамъала иза рогIера паччахь хир ву, аьлла, шайхалла динера, амма чIогIа кеста паччахьан гIантана кечам барна, Даудан хьехаш чохь къайлавийла а, гIум-аренгахула ваьлла лела а дийзира. Цигахь Дала цунна Ша

цуьнан Іуналхо а, цуьнан Ницкъ а, цуьнан Турс а, цуьнан ГІап а йолуш санна, гайтира.

Хих Чекхдоху Яхьъя сийлахь пайхамар хила хьаьхна вара, цуьнан дас и гар цунна Делера хилла хиларх лаьцна дийцинера. ХІетте а билггал яьссачу аренахь, ткъа библейски школехь а доцуш, гайтина Ша Везачу Эло Яхьъяна, иза ЯхІудхойн гІум-аренгахь вехаш вара, цо дийнатийн кхекхех тегна духар а леладора, садолу хІуманаш а юура. Инжилан Лакас дІаяздинчу декъехь (3:2, 3) яздина ду: «...Оцу шарахь яьссачу арахь Закрин кІанте Яхьъяга Делера хаам хилира. Цул тІаьхьа Яхьъя Йордан-хин бердаш тІехь болчу махкахула вогІура. Цо кхайкхам бора нахе: «Далла тІе а дерзий, шаьш хих чекхдахийта, Деле шайн къиношна гечдайтархьама», – бохуш» (НРП).

Билгал Аравийски яьссачу аренгахь гайтина Дала, Шира Весет вовшахтоьхна йолу, къайленаш. ПахІала яздо, иштта бара Делан лаам «суна хьалха Шен КІант дІахІоттийра, Цунах лаьцна болу хаза кхаъ, жуьгтий боцучу, кхечу къаьмнех болчарна а кхайкхорхьама. Со ца вахара цхьанна а адамах дагавала а, я Ярушалайм-гІала а ца вахара со, сол хьалха векалш хилла болчарна тІе. Амма со Іаьрбимахка а вахана, тІаккха Дамасакх-гІала юхавирзира.» (Гал. 1:16, 17).

Мичахь вара векал Яхьъя, Дала леррина къобалвинчу Іийсах лаьцна Довзийтинарг хилча?

> «Шу а, шун ваша Яхьъя волу со а цхьатерра Іийсах тешарна, шуьца цхьаьна Цуьнан олаллехь болчара хьоьгучу баланашкахь дакъа лаца доьналла долуш ву со. Иштта, Делан дош дІасадаржорна а, Іийсах тоьшалла дарна а, таІзар а деш, Патмас цІе йолчу гІайренна тІе вахийтинера со» (Довз. 1:9).

Патмос, яьссачу аренца зерна тІех дика а йолуш, геннара гІайре яра.

Уггаре коьртаниг хІун дара, кхин адамаш доцург кху компанехь Іийса ву. Массарна а гуш, Шен Ден а, Дезачу Синан а декъалалла

а хилла, иблисан хаздарех чекхвалархьама, Иза гӀум-аренга вахийтина вара.

Суна, ишттаниг сих-сиха хуьлуш хилар, хааделла: Дала тӀейогӀун йолчу хенахь вайгахула Ша дан воллуш долу сийлахь гӀуллакхаш гойту вайна, ткъа цул тӀаьхьа, царна кечдархьама, Цо вай нийсса гӀум-аренга дуьгу.

Нагахь яьсса аре сийлахьчу эвлаяашна а, вайн Веза Эла волчу Ӏийсана а оьшуш хиллехь, хӀета сан а цигахь цхьа хан яккхар пайдаэцаре хирг хиларан ойла тӀеэцийла ду, ур-атталла сайна чӀогӀа алсам аттачу новкъа ваха лаахь а. ГӀум-аре — Дала вай зуьйш а, муьтӀахьдеш а, чӀагӀдеш а, цӀандеш а йолу меттиг ю. Билггал кхузахь ирйо Цо вайгахь делаллин амал. Иза, Цуьнан Пачхьалкхехь хин болчу беркатечу белхан, кечамбаран бух бу.

Яьссачу аренгахь уггаре а самукъане дерг хӀун ду аьлча, Дала Ша вайна керлачу кепехь гайтаран меттиг ю! ЕшаӀ-ЯхӀу пайхамаро яздо:

> «Иштта Везачу Эло Цийонан догъоьцур ду, цуьнан херцораш юкъахь болчарна синтем а лур бу. Цуьнан яьсса аренаш Ӏедан-беш санна йийр ю, цуьнан эрна аренаш Везачу Элан беш санна йийр ю. Самукъадалар а, хазахетар а хир ду цигахь, баркаллаш бохур ду, эшарш а лоькхур ю» (Еш. 51:3).

Ӏедан-беш, Дала Ша Адамна гайтинчу меттехь яра, цигахь церан уьйр хуьлура.

ГӀум-аренгахь шуьгахь Деле йолу хьогалла а, мацалла а самайолу. Цундела, Дела Ша гайта кийча волчу хенахь, шу, дуьненан гӀайгӀанех генахь а долуш, синан лакхаллечунна алсам тӀегулделла долчу хенахь, дахарера цхьацца хӀуманаш атта Ӏадда а дитина, Цунна тӀедерзийла ду. Нагахь вай Дала хьаьхна долчунна жоп дала кийча делахь, вайн яьссачу аренгахула чекхдийла деза. Билггал яьссачу аренгахь Везачу Эло керлачу кепара дӀавоьллу Ша. «Билггал Ша къайлавоккхуш волу а, Шен халкъ кӀелхьардаьккхина

ГӀум-аренгахь дийна дисар карадерзар

#2. Шуна шаьш цхьа долуш мел хеталуш делахь а, Дела гергахь ву

Сих-сиха яьссачу аренгахь вайна кхоччуш Дела воцуш хилар хаало! Билггал долччул а дукха шайна Цуьнан гергахь хилар оьшучу хенахь, шуна, Иза шайна миллионаш чаккхармаш генахь хилар, хетало.

Шу Делан гергахь хиларан ши гайтар къасталуш хилар мехала ду. Хьалхарниг Дезачу Йозанийн дешнашна тӀедоьгӀна ду: «Ас цкъа а вуьтур вац хьо, хьох къаьстар а вац Со» (Ӏеб. 13:5). Дела массанхьа а ву. Иштта яздо цунах лаьцна Дауда: «Со стигала хьалаваьлча – цигахь а Хьо ма ву. Эхарте со кхаьчча – цигахь а Хьо ма ву» (Заб. 138:8). Нагахь шу Делан Йозанаша бохучух тешаш а, Делах тешна а делахь, цу хиламехь, шун синхаамех а, хуьлуш долчух а доьзна доцуш, Дела шуьца ву.

Вайна массарна а тамехь хеташ долу, кхин Делан гергахь хилар, иза а керстанийн дахаран дакъа ду, — иза Цуьнан ган а гуш гергахь хилар ду. «Гайтар» бохург, гуш доцчуьра гаре, хезаш доцчуьра хазаре, девзаш доцчуьра девзачу дехьадаккхаран маьӀна долуш ду. Иза, Дала Ша вайн дегӀан синхаамашна дӀавоьллучу хенахь, хуьлуш ду. Ма Ӏаламате ду Цуьнца вовшахккхетарх марзо эцар, иза хуьлийла ду Ӏамалъечу хенахь а, ша волуш доӀа дечу хенахь а, хьуьнхахь кхерсташ лелачу хенахь а, денна долчу дахаран мукъа цахиларшкахь а, тӀаккха, хила тарло, кхечу барам боцчу кепашца а.

Цундела, шу яьссачу аренгахь синан лакхалле мацалла а, хьогалла а зуьйш долчу хенахь, нагахь Дела, Шен исбаьхьачу инзаречу гергахь хиларца схьа а ца вогӀуш, шу декъалдеш а вацахь, дуьххьалдӀа мал а лой, Цуьнан сатийсарийн дегайовхо йолуш хила — царех коьртаниг хӀара ду: «Ас цкъа а вуьтур вац хьо, хьох къаьстар а вац Со». Вай, Иза гергахь гуш хиларан зер а доцуш, Цунна даккхийдеш долчу хенахь, цу гӀуллакхо кхин а чӀогӀа боху вайн Цуьнга болчу хийцалуш боцчу безамах лаьцна.

волу а исраилхойн Дела ву Иза» (Еш. 45:15). Цунах кIорггера хьогах волчунна, Цо, Цуьнца юххера уьйр хиларан кхин а алсам мацалла кхоллархьама, ло иштта зер.

Везачу Эло иштта, Цунах мацалла ловш боцчарех, Ша къайлавоккху. Цо, цхьана юкъанаккъара долчу хIуманан санна, Шен терго яр магор дац.

Деле йолу мацалла

Дала, Цунах хьогах а, доллучу шен дагца Иза лоьхуш а болчу массарна а Ша дIавоьллур ву.

Дагахь латтаделаш, Цо, Ша исраилхой, уьш муьтIахьбархьама а, мацалла хаалуш хилийтархьама а балийна яьссачу аренга. Амма, Нунин ЮшаIа иза дина ма-хиллара, Деле мацалла зуьйчу меттана, халкъ, Везачу Эло цаьргара схьадаьккхинчух, хьогах дара. Цундела, Дела Ша царна, Мусана санна, гайтархьама веанчу хенахь, церан Цуьнга аппетит яцара. Кхечу дешнашца, уьш Цунах дIабирзира.

Карлабаьккхинарг книги тIехь яздина ду:

> «Шайна боданна юкъара аз хезча, цIерах богуш лам гича, шу суна тIе даьхкира, массо а шун хьаькамаш а, шун къаной а. Аша иштта элира: „Вайн Везачу Дала Шен сийлалла а, возалла а схьагайтира вайна. Цуьнан аз цIерана юккъера схьахезнера вайна. Тахана вайна гира Дела адаме вистхилахь а, и адам дийна диса мегаш хилар. Кхин а цкъа вай дала йиш хIунда кхуллур яра? Оцу сийлахьчу цIеро вай дуур ду. Нагахь санна вайн Везачу Делан аз кхин а хазахь, вай лийр ду. Дуй те цхьа а адам вайна санна цIерана юккъера дийна волчу Делан аз а хезна, дийна дисина долу? ТIе а верзий, ладогIа вайн Везачу Дала хьайга мел бохучуьнга. ТIаккха тхоьга схьадийца вайн Везачу Дала хьайга мел дуьйцуш дерг, ткъа оха ла а дугIур ду, и дерриге а кхочуш а дийр ду“» (Кар. 5:23-27).

Далла, Ша Мусана яьссачу аренгахь гучуваьлла ма-хиллара, царна гайта лиира, амма цара юха а бевлла, Мусана тIедиллира: «ТIе а верзий, ладогIа вайн Везачу Дала хьайга мел бохучуьнга. ТIаккха тхоьга схьадиййца вайн Везачу Дала хьайга мел дуьйцуш дерг, ткъа оха ла а дугIур ду, и дерриге а кхочуш а дийр ду».

Халахетарна, цу халкана Дела ца *вевзина*, царна Цунах *лаьцна* бен ца хаьара. Цундела цаьрга Цо тIедиллинарг ца даделира. Царна Иза ца вевза дела, уьш шайна ваIда дина долу латта ган а ца гуш, яьссачу аренгахь беллера.

Дала вай, Цо иза Яхьъяца а, Мусаца а, Даудаца а, Юсупца а, ПахIалца а, кхин болчаьрца а дина ма-хиллара, яьссачу аренга далийча, Цо вай, ваьш Цунах я ваьш девллачу бегIийла долчух а, тамехь долчух а хьогах хир ду те, аьлла, зерхьама дина. Якъуба яздо:

> «Дехча а, ца хуьлу шуна иза, хIунда аьлча аша дикачу хIуманна ца доьхуш, дуьненан хIума тIех дезачу шайн лаамийн дуьхьа доьху. Тешам боцурш! ХIара дуьне дезар Делаца мостагIалла хилар дуйла ца хаьа шуна? Дуьненах шена доттагIа хила лууш верг Делан мостагIа хуьлу. Шуна моьтту хир ду Делан Йозанашкахь эрна аьлла: «Дала вайна чохь Iан деллачу Синна вай Шен хила лаьа»? Амма Дала кхин а доккха дика дина вайна. Цундела аьлла ду: «Дела курачарна дуьхьал ву, амма ша кIезиг хеташ Iаш болчарна Шен дика ло Цо». Цундела Далла муьтIахь хила, иблисана дуьхьалдовла, тIаккха иза шух додур ду. Далла улло гIо, Иза а шуна улло вогIур ву. Къинош летийнарш, шайн куьйгаш дила, шалхончаш, шайн дегнаш цIанде» (Якъ. 4:3-8).

Вай, доллучу вешан дагца Иза лехарца, Цунна гергадогIучу хенахь, Иза вайна гергаоьху. Исраилхой Делан лаамел шайн лаамашна там бан хьашдолуш бара. Уьш, шайна адамийн некъашкахула хуьлийла долу, бегIийла дерг а, кхерамазалле дерг а лоьху, боьха а, телхина а леларш бара. Царна сихха

дицделлера, бахаме а, хьолалле а мисархой а, церан эскар а кӀелхьардаккхаделла цахилар.

Далла герга дахархьама, вай ши хӀума дан деза боху Цо. Цкъа-делахь, вай куьйгаш цӀандан деза.

«Сан хьоме доттагӀий! Дала вайна и ерриге а чӀагӀонаш йина дела, вешан догӀмаш а, синош а бехдеш мел долчух цӀанде вай. Деле болчу ларамах дуьзна а долуш, чекхдовллалц ваьш Цунна дӀало вай» (2 Ко. 7:1). Къино Далла генадоху: «Амма шун харцонаша шуна а, шун Далла а юккъе херо ялийтина. Аша летийначу къиноша Цуьнан юьхь шуьгахьара дӀаерзийтина, ткъа цу бахьаненна Цунна шу ца хеза» (Еш. 59:2).

ШолгӀа-делахь, вай дегнаш цӀандан деза. Цунна догӀа Якъубан дешнашкахь ду: «шалхончаш, шайн дегнаш цӀанде» (4:8). Шалхаллин адамаш Синна а, дилханна а юкъахь дӀасауьду. Церан хьекъал а, лаамаш а Делехьа бирзина бац. «Дала леррина Къобалвинчуьнца цхьаьна шу деллачуьра денделла хиларна, Далла аьтту агӀор Иза охьахиина волчу стигалшкахь долчух шун кхетам бузийла. Лаьттахь долчун ойла а ца еш, стигалахь долчух дегнаш дуза» (Ковл. 3:1, 2).

Аша тӀедирззина шайн синна луъург а, шайн ойланаш а, синхаам а тӀедирзинарг лоьхур ду. Коьрта дош — тӀедирзинарг ду. Масала, зударша месаш химически хьийзинчу кепе ялийча, хӀора чо хьийзина хилла дӀахӀутту. Зудчун хьийзина месаш хуьлу, хӀунда аьлча, цуьнан месийн хӀора хьовзарго билггал йолу кеп тӀеэцна дела. Нагахь иза озийча, иза юха а шен кепе юхайоьрзу.

Адамаш динан тобанан цӀийне лелийла а ду, хастамаш баран тобанехь назманаш олийла а ду, керстанийн гӀуллакхдаршкахь дакъа лоцийла а ду, амма уьш «керстанийн» гӀуллакхдаршкахь мукъабоцчу хенахь, мичахь ду церан хьекъал? Шаьш тӀедирзина долччохь. Адам динан тбанан гӀишлонгара я керстанийн гонара ара ма-делли, цуьнан хьекъал ша тӀедирзина хиллачу юхадоьрзу, нийсса хьовзорго шен кеп юха тӀеоьцуш санна.

Со ерриге пачхьалкхехь динан тобанашкахь дуккха а долчу

адамашца уьйр йолуш ву, цара хастам баран назманаш а олу, кхайкхамаш баран конспекташ телефонаш тӀе дӀа а язъйо, тӀаккха ур-атталла динан тобанехь тайп-тайпаначу гӀуллакхдаршна хан а ло. Цу гӀуллакххехь, хууш ма-хиллара, цхьа а вониг дац, амма динан гӀуллакхдарийн а, шен лаамечу тӀедахкарийн а юкъахдийларийн юкъахь цара ахча а, профессиональни спорт а, духар а, соцмашанера керланаш а, хоббиш а, шопинг а, телефон чуьра безаме юххедилларш а, кхин йолчу теманех дерг а бен, дийцаре ца дуьллу. Уьш, цу дерригенах а лаьцна дуьйцучу хенахь, серлабевлла хуьлу, амма Делан Йозанаш дешар а, доӀанаш дар а, адамашна гӀуллакх дар а, ур-атталла динан тобане лелар а, долччул сиха декхаре хиларан синхаамна до.

Стагана зуда еза а елла, и ялорхьама, ехар дӀахьедича, цунна цо цунах лаьцна ойла ян езаш хилар а, дийца дезаш хиларх а, дагадаийта ца оьшу. Иза даим а цуьнан ойланашкахь ю, цо цуьнан цӀе йоккхучу хенахь, цуьнан аз хийцало. Бахьана стенца ду аьлча, цуьнан дог цуьнгахьа дирзина хилар ду, иза цунах воьлла ву. Иза шалхалле вац. Цо кхечу зударех лаьцна ойла ца йо. Иза безам бахана ву!

Назманера Даудан дешнаш доьшур вай: «Суна гуттар а го Веза Эла сайна хьалха...» (Заб. 15:8). Дауд шалханча вацара. Иза дагца а, синца а цӀена вара. Цуьнан дагчохь, цунна Веза Эла везаш санна, долу, кхин цхьа а хӀума дацара. Цуьнан Деле болчу безамо, адамашка схьахьедойла долу массо а хӀума дӀахьулдора. Дерриге вайна дезаш а, Ӏийсах чул алсам тешна долчу а хӀуманах цӀу олу. Доьшур вай Даудан кхечу назмера:

> «Мила вер ву Везачу Элан лам тӀе, я мила дӀахӀуттур ву Цуьнан дезачу цӀа чохь? Шегара зулам цадолуьйтург, дог цӀена дерг, шен са зуламехьа цахьажориг, Делан цӀарах харц дуйнаш ца бууш верг вер ву» (Заб. 23:3, 4).

Іийсал сов цхьа адам а, цхьа хІума а дезаш воцу а, Цунна чул цхьаннах а тешам болуш воцу а стаг, — иза, цІена дог долу стаг ву. ХІара боху Іийсас: «Шен дай-наний Сол дукха дезаш верг Суна улло вала хьакъ долуш вац. Шен йоІ я кІант Сол дуккхах дезаш верг а вац Соьца хила хьакъ долуш» (Мат. 10:37).

Яьссачу аренан хенахь, шайн лаьттара дахар, Дела вовза аьтто тІехтилийттал чІогІа дукха дезаш хилла болу, исраилхой санна, ца хир вай.

ЕшаІ-ЯхІу пайхамаран тептар тІера дешнаш доьшур вай:

> «Яьсса а, екъа а аре йоккхаеш хуьлийла, эрна аре самукъадаьлла хуьлийла, акха зезаг санна цо заза доккхийла. ЧІогІа заза доккхуш хуьлийла и аре, йоккха а еш, самукъане иза кхойкхийла. Ливанунан сийлалла цунна дІалур ду, Кармал-ломан а, Шарон-аренан а исбаьхьалла цунна лур ю. Везачу Элан сийлалла гуш хир ю, вайн Делан исбаьхьалла гур ю» (Еш. 35:1, 2).

Билггал яьссачу аренгахь гучудер ду Везачу Элан сийлалла!

Вайл хьалха боьлхуш хиллачу, берриге а сийлахьчу эвлаяийн компанех дІакхетар вай. ЦІеначу куьйгашца а, цІеначу дагца а, иза Дауда а, Мусас а, ПахІала а, Юсупас а кхин болчу Делан сийлахьчу божарша а, зударша а деш ма-хиллара, Далла герга гІор вай.

3

ОЬШУШ ЙОЛУ ГІУМ-АРЕ

Ойланца бІаьрг тохийша дерриге а шайн дахаран. Ойла ейша Везачу Эло шаьш яьссачу аренгахула муха дуьгура а, тІаккха Цо шаьш хІора денна муха кхобура а, духар муха духура а. Дела ерриге а халонашкахь шуьца муха вогІура а, аша «Мисарахь хаалуш долу там хиларш» доьхучу хенахь, шун хамталлашца а, леткамашца а берта муха вогІура а! Берриге а шайн баланашкахь Делан ниІмат тоьаш хилла хиларх ойла ейша.

– Чарльз Сперджен

Дагахь латтабелаш, яьссачу аренгахула хІокху шовзткъа шарахь шун Везачу Дала шуьга байтина болу массо а некъ. Цо шуьга и некъ байтина, шайн кІезигаллина шу къардалийтархьама а, шу зерхьама а, шун даг чохь хІун ду хаархьама а. Цунна хаа лаьара, аша Шен весеташ лардийр дуйла я доцийла.

– Карлабаьккхинарг 8:2

Суна яьссачу аренга дуьххьарлера кхачар кхоччуш Iадор дара. ЦIена къера хилча, сан Дала леррина Къобалвинчунна тIаьхьахIоьттина леларан хьалхара шераш еккъа цIена нускалан хан яра. Со Лизица Техасерачу Далласехь ваха хиира, цхьана хенахь инженер болх беш а Iийна, со динан тобанехь гIуллакхдан волавелира. Суна тхан йоккха йоцчу динан тобанехь Iуналхочунна а, цуьнан зудчунна а гIуллакхдаран а, хьеший-кхайкхамчаш тIеэцаран а «болх» беллера. Ма даккхийдер ду! Суна со стигала кхаьчна хетара. Аса дуьненахь Инжилан сийлахьчу гIуллакхдархойх гIайгIа бора, тхан динан тоба Америкехь уггаре а евзаш йолчу динан тобанех цхьаъ йолу дела.

Тхан я дуьненан кхечу пачхьалкхийн и сийлахь динан гIуллакхдархой аэропорте схьабабьхкича, ас дуьхьал а вьоьдий, уьш динан тобанан я хьешан цIийне буьгура. Цу визитийн хенахь ас уьш тайп-тайпаначу гIуллакхашка дIасабуьгура тIаккха цаьрца цхьаьна делкъе йора. Сан сахьташ сахьташна тIаьхьа вайн тIаьхьенан цу сийлахьчу гIуллакхдархошца хан яккхар хуьлура. Цу агIонгахь сан хьалхара шераш исбаьхьа дара — дахарх дуьзна.

Амма тIаьхьа цIаьххьана хала хилла дIахIоьттира. Цу хенахь суна, со кхаьчначу яьссачу аренах лаьцна ца хаьара, Дала сайна иза хIинца а дIадиллина доцу дела. Яьссачу аренгахь Цо вай кечдо. Цигахь вайн амал хьала а кхуьу, тешар чIагI а ло. *Яьсса аре оьшуш ю.*

Сурт бен ма хIоттадейша: хьо, дукха хан йоццуш дерриге дахарна

лоллехь хиларх паргIатваьлла волу, исраилхо ву. Аша хIинцца кхераме, амма самукъане некъ бинера, чехкачу хинан шина а пенна юкъахула дIа а доьлхуш, тIаккха, декъа а долуш, зен доцуш вукху агIор ара а девллера шу. Шу юхахьоьвсира, тIаккха шуна гира, шайна лардар делла долу, оццу хинан пенаш, хIинца шун мостагIашна тIехула тIеттIатаьIнера. Хьан Iазапхой хIаллакбина, уьш гуттаренна а байна дIабевлла! Хьо хьайна Дала делла толамбаккхаран паргIатваларх воккха а веш, даздеш а, хелхавуьйлуш а ву! Хьуна хьо ала хIума доцуш хетало, Дела хьайгахьа вуйла а хууш. Хьо кхин цкъа а шеко йолуш хир вац Цуьнан нуьцкъалаллах а, тешаме хиларх а.

Амма цIаьххьана сурт хийцало: масех де а бен дIа ца даьлла, ткъа хьо йовхоно а, хьогалло а холчухIоттийна ву. Хьо «сатийсинчу лаьттан» неIсагIехь лаьтташ вац; цуьнан метта, лаьхьанех а, стулоцучу гезгех а сийсачу, гIум-аренгахула Iалашо йоцуш лиела. Шу, хIорда чу кхиссинчу гIудалкхех а, берех а лаьцна, кхин хелхадуьйлуш а, Везачу Элана эшарш лькхуш а дац, шу шайн баьччане леткъамаш беш ду, иштта а бохуш: «Тхо Мисар-махкара мах белла ара стенна даьхна ахьа? Тхо а, тхан бераш а, дерриге дийнаташ а хьогалла хIаллакьхилархьамий?» Хьовсур вай шуьга... Шу, Дала шаьш мостагIчун ницкъах, шу Iалашо йоцуш а, чаккхе йоцуш а шеконийн а, тийналлин а яьссачу аренгахула девллалелийтархьама а бен доцуш, нуьцкъала паргIатдаьхна хиларх, теший? Иштта яра Цуьнан Iалашо? Дера яцара! ДуьххьалдIа сатийсина долчу лаьтта тIе боьду некъ цигахула чекхболуш бу.

Везачу Эло исраилхой Мисар-махкара гIум-аренга арабаьхна, иштта Цо шу а арадоху. Шу кхуза иблисо а доцуш, ткъа Дала далийна. Цо иза йокъачу ханна билгалъяьккхинчу а, делаллин а Iалашонца дина. Цкъа-делахь, Цо вай муьтIахь до, ткъа тIаьхьа зоь. Вайна вешан дегнийн даггара Iалам бовзийтархьама до Цо иза.

Цо муьтIахь муха до? «Цо шу шаьш-шайна кIезиг хоьтуьйтуш къардалийтира, мацалла хIоттийна, гIелдира, стигалара манна олу кхача белира шуна, шуна а, шун дайшна а хIун ю а хиъна йоцу.» (Кар. 8:3). Цо уьш меца латто магорца, муьтIахь бора исраилхой.

Амма кхин дӀа яздина ду, Цо уьш манница кхобуш бара, аьлла.

Цхьаьнацадарах тера ду. Цо уьш мацбойла муха ду, манна а яош?

Манна — иза, суртхӀоттадойла долу, тоьлла даар ду, иза маликийн рационна юкъайогӀу. ЭлияхӀуна, маннин ши юьхк бен йиъна йоцчу хенахь, шовзткъа дийнахь некъ бархьама, ницкъ схьахилира. Исраилхойн иза тӀехшорта дара. КӀиранах ялхозза хӀора Ӏуьйранна стигалара керла манна схьакхачадора царна, ткъа ялхалгӀачу дийнахь Ӏаламатечу кепара лардина ворхӀалгӀачу дийне долура иза. Цара, Дала царна дуьххьара манна дахьийтинчу дийнахь дуьйна, цара меттамотт сатийсинчу лаьттан йистехь дӀахӀоттабаллалц, цкъа а, цхьа а делкъе яр тӀех цадалийтинера.

ХӀета Дала стенна аьлла: «Ас уьш мацаллехь баллабора»? Муьлхачу мацаллех лаьцна бохура Цо? И кхетадархьама, церан хьолан суртхӀоттадейша шайна. Эр вай, шун Ӏуьйранна яа цхьа баьпкан юьхк бен яц, хӀора суьйранна пхьорана баьпкан цхьа юьхк бен яц. Я даьтта а, я арахисови паста а, я джем а, я хедийна нехчин а, жижиган а састарш а, я чӀара а бац, *деккъа бепиг доцург.* Къамел денойх я кӀиранех лаьцна дац, амма иштачу диетин *шовзткъа шарах* лаьцна ду!

Со, динан тобанан кегийрахойн Ӏуналхо волчу хенахь, оха бархӀ денна миссионерски леларе Тренидаде шовзткъе ялхийтта къона кӀентий бигнера. Тринидадехь динан тобано тхуна юург кечйора, тӀаккха тхан хьолан дай чӀогӀа дика хьеший безаш а бара. Амма хӀора денна оха котам юура. Цара иза тайп-тайпаначу кепара кечйора, тӀаккха иза дуганца а, хасстоьмашца а хьалхайуьллура, делахь а, хӀетте а, стоьла тӀехь даим а *котам* яра.

Котаман диетел бархӀ де тӀаьхьа тхуна кхечу дааран мацалла хааелира. Тхо цӀа юхадаьхкинчу хенахь, тхан тобанера кегийрахойх цхьаммо шен нене хаьттира, хӀун даар ду цуьнга пхьорана сатуьйсуш, аьлла, тӀаккха цо жоп делира: «Котам!» Иза мохь а тоьхна, шена гамбургер яхьара, бохуш, дехар дан хӀоьттира.

Тринидадехь оха къайлаха бархӀ денахь бен гӀам-гӀим ца дира; шуьга сурт хӀотталой шайна шовзткъа шарахь? Деа шарахь а доцуш, ткъа шовзткъа шарахь изза юург яар! ХӀинца кхета вай, Дала уьш

мацаллица баланехь баллош хилла, бохург хIун ду. Цо царна, царна деза даар ца лора, амма церан могушалла а, гIора а латторна оьшург лора.

Церан доцуш долчух, уьш меца а, хьогах а латтийтина долчу, хьолех лаьцна кхин хIун эр дара те? ХIара истори йоьшуш, вайна моттийла дара, ма билгалдаьлла а ду, церан духар а, мачаш а тиш ца лора, мел экономи ю иза доьзалан бюджетана! Алийша, шуна луур дарий ткъа шовзткъа шарахь изза духар лело? Ма сингаттаме ду иза! Цхьа а тайпана туьканашкахула дIасадвлар а дац, Интернет машанехь керлачу кепашка хьийсар а дац. Шовзткъа шарахь когахь изза боьмаша сандалеш!

ХIаъ, церан коьрта хьашташ меттахIиттийна дара, уьш йовхонах а, шелонах а ларбина бара, амма церан, царна лууш долчух, дуккха а долу хIума дацара. ТIаккха суртхIоттадейша шайна, де дийне мел долу, церан цхьанаэшшара дахаран, кIиранаш а доцуш, ткъа *шовзткъа шо.* Тамехь хир дарий те шуна изза кактус а, кIохцал-коьллаш а, татолаш а, юькъа хьаннаш а йоцу, дакъаделла латта а, исбаьхьа кемсийн бошмаш а, Iаьмнаш а доцу меттиг гар, де дийне мел дели изза гIум-аре?

Церан царна мел оьшург дара, амма царна лууш дерг дацара. Цу серлонгахь юха а толлур вай лакххахь далийна долу дешнаш:

> «Цо шу шаьш-шайна кIезиг хоьтуьйтуш къардалийтира,
> мацалла хIоттийна, гIелдира, стигалара манна олу кхача белира
> шуна, шуна а, шун дайшна а хIун ю а хиъна йоцу» (Кар. 8:3).

Дала мацалла хIоттийнера, дерриг а церан дегIан лаамашна а, хьашташна а там бийр болу хIума дIа а даьккхина, амма оццу хенахь ца соццуш церан кьрта оьшург метта а хIиттош. Мацаллехь зер дара: уьш, шаьш тIаьхьадитина долчул, Шех чIогIа хьогах хила буьйлалур буй те, ган лаьара Далла. Иза леха, я церан дегIана луург леха, хIуьттур бу те уьш? Бакъахьаралла я бегIийла дерг а, тамехь дерг а, луур ду те царна? Халахетарна, исраилхойн дегнаш, царна

ГІум-аренгахь дийна дисар карадерзар

#3. Хьал шайн куьйга дІаэца марздаларх ларлолаш

Вайх уггаре а хьуьнаречу а, тІера а болчарна яьссачу аренгахь уггаре даккхийчу марздарех цхьаъ хІун ду аьлча, цхьа хІума лело питана таса гІертар ду. Веза Эла шу дІа а тийсина, миллион чаккхарма шуна генаваьлла а хеталучу хенахь, Пачхьалкхана цхьа-хІуъа а дан гІертар кхиаме ца хилчу хенахь а, доІанехь даьхначу сахьтел тІаьхьа, шуна баийна голаш бен ца хуьлучу хенахь а, бІарздаларехь стенна а хІоттийла ду, питана таса цхьа хІуъа а лелийчахьана. Иза вон ойла ю. Яьсса аре нийсса стенна ю аьлча, цигахь хІумма а ца хилархьама, эццехь кІезиг хи а ду, ледара юург а ю. Кху стом ца лучу лаьттахь, дахаран маьІна, вай деш долчул я вайн долуш долчул, дуккха а алсам хилар, хуур ду. Мелхо а, иза стенца ду аьлча, Иза юххера вовзархьама а, хІора денна Цуьнан лаамаш кхочушбархьама а долчуьнца ду.

там балур болчу, Цхьаъ бен Воцчунна тІедерзийна дацара, цундела уьш зерах чекх ца бовлабелла кІелбиснера.

> «Исраилхошца болу тІебаьхкина нах шайн лаамаш гучубаха хІиттира. Цаьрца цхьаьна исраилхой а, резабоцуш, къамелаш дан буьйлабелира: «Тхуна жижиг хьан лур ду? Мисар-махкахь маьхза тхаьш биина чІара дагабогІу тхуна, цигахь наьрсаш а, пастанаш а, сийна хох а, саьрамсекх а боура оха. ХІинца тхо холчохь ду, „ман“ цІе йолчу цхьана кхачанан буьртигаш доцурш, оха юуш хІума яц» (Лел. 11:4-6).

Царна шаьш Мисар-махкахь дитинарг дагадогІура, тІаккха

Сан яьссачу аренгахь яьхначу заманех цхьана муьрехь хIора де суна кIира хетара, хIора кIира бутт хетара, сайн гар а, даггара хилар а, бахьана а доцу дела. ХIетте а со кхин дIа а хьалха дIаэха везаш вара. Со, доьхнарг ца дархьама, чекхвийла везаш а, сайн дог кхин дIа а Делан Дашах дуза дезаш а, сайга иза ма-далло, динан гIуллакх дIакхехьа дезаш а, кхин дIа а суо сеца ца веш хьалха ваха везаш а вара. Сан даим а сайна дагадаийта дезаш хуьлура, со, Далла суо ган лууш волччохь, ву а бохуш. Иза хан эрна йойуш вацара, тIаккха Цо Шен ваIданаш кхочуш а дира.

ТIаккха яьсса аре — билггал ша цхьа мухха а гайта гIертаран меттиг яц! Дагахьлаттаделаш, шаьш цIанлуш а, кечлуш а хилар, цундела, доьналла лардархьама а, муьлххачу къилахь долчу марздаларна дуьхьаллаттархьама а, тIедирззина хила деза шу.

Яьссачу аренгахь, Дала буьллучу новкъахь, даим а Цунна уллохь гIо, Цул хьалхадовларан ойла ма е, нагахь шайна Иза тIех меллаша воьдуш ву аьлла хетахь а!

хIинца царна Iазапечу лоллехь долу дахар, Дала шаьш далийначу, кху йокъо хIуттучу меттигал, гIолехь хетара. Уьш леткъамаш бан а, хамталлаш ян а, жижиг деха а буьйлабелира.

> «Цара дехнарг Цо царна дIаделира, амма шатайпа долу хала ун царах кхетийтира». «Цара шаьш дуззалц биира и кхача, хIунда аьлча лиънарг дара Цо царна делларг» (Заб. 105:15; 77:29).

Царна шайна луург хилира, амма лаккхарчу мехах. Жижигца цхьаьна церан синошна чу даI чоьхьаделира. И даI бахьана долуш, уьш, зер лан а ца лайна, цунах чекх ца бовлабелира, тIаккха тIаьххьарчу чаккхенгахь сатийсинчу лаьтта тIе ца бевлира! Церан къа цара жижиг

дехаран тIедилларца дацара, ткъа цу тIедилларна тIехьа долчуьнца дара. Цу гIуллакхо, церан дегнаш Делах а, Цуьнан дигаран кепах а, хIума латторах а там хилла цахилар гайтира. Цу гIуллакхо иштта, церан Мисар-махкахь хилла долу дахар юхадерзо даггара лаам хилар дIадиллира, тIаккха хIинца царна иза дагаэхийтар тамехь дара, амма царна Мисар-махкахь шаьш леш хилла хилар дицлора.

Иза вайх хIоранна а меттадалош йолу урок ю: нагахь вай и сатийсарш луш Верг а доцуш, ткъа царех болу пайда бен лоьхуш дацахь, вай, яьссачу аренах чекхдовлархьама оьшучу, ницкъах девр ду. Вай кIелхьардийлийла доцуш шира дика денош дагаэхийта дуьйлалур ду, амма, нагахь нийса хьаьжча, царна чохь диканиг кIезиг ду, — ма-дарра аьлча, уьш лоллин денош ду.

Цхьа гIуллакх ду — Веза Эла, Цо *вайна далалун долчун я далун долчун* дуьхьа лехар. Кхоччуш кхин ду — Веза Эла *Цуьнан Шен* дуьхьа лехар. Хьалхарчу хиламехь шуна шайн шаьш дезаран бахьанашна а, лаамашна а жоьпана хир ду, гIоличу хиламехь, — Делаца хилла яьлла йоцучу юкъаметтигаш. Амма нагахь Веза Эла Цуьнан Шен дуьхьа лехахь, шуна, вайна массарна а луу, юххера а, чIоггIа а юкъаметтигаш хир ю.

Эвлаяалле къоьлла

Сатуьйсийла ма-хиллара, стом ца лучу яьссачу аренгарчу дахаран дагахь дерг гIирсаш цатоар ду — иза, шуна лууш дерг а доцуш, ткъа шайна оьшуш дерг эмоциональни а, дегIаца а, материальни а хиларан хан ю. Дала вайн коьртачу хьаштийн гIайгIа баран ваIда динера, цундела гIум-аренгахь Цо вайна хIора денна бепиг ло, ткъа хIуманийн шорто а йоцуш.

Вайн массо а хIума дика долчу хенахь, вай ког хеццна даха а деха, къастийна жижиг а дуу. ГIум-аренгахь ур-атталла котамийн гIогIаш а дацара! Кху зедаларо шайна юкъа тайп-тайпанара довларш юкъададаладойла ду. Иза, шун, шайна лууш дерг а доцуш, ткъа

дерриг а дахарна оьшуш дерг долу хан ю. Яьссачу аренгахь Далла шуна синан лакхаллечу дахарна оьшуш дерг хаьа, тІаккха, хила тарло, иза шуна моьттург данне а дац! Цу хенахь Цо вайн хьашташ меттахІиттадо, амма лаамаш тІедожаре а доцуш.

Яьссачу аренан Іалашо — вай цІандар а, чІагІдар а ю. Вайн зовкх Цо *латтош дерг* а доцуш, ткъа Цуьнан *дог* хила деза. ТІаккха, шортонан хенаш тІеяьхкича, вайн Дела волчу, Везачу Эло, Шен Весет дІахІотторхьама, ваьшна шорто луш хилар, дицдийр дац вай (хь. Кар. 8:2-18).

Коьрта хало стенца ю аьлча, *вайн* хьаштийн а, лаамийн а билгалдаккхар ма-дарра долчух къасталуш хиларца ду. Вай вешан лаамех «хьашташ» олу, иза иштта доццушехь! Хила тарло, вайх дуккха а берш, ПахІала вай кхетош долчунна, хІинца а тІекхиа безаш бу:

> «Сайна цхьа хІума оьшу дела, ца боху аса иза. ХІунда аьлча сайна хІуъа а тІедеача а, со Іемина ву сайн долчух тоам а беш Іен. Суна къоьлла а евзина, хьал а девзина. Муьлххачу хенахь а, муьлххачу меттехь а сайн долчух тоам баран къайле евзина суна – со вуьзна я меца велахь а, со шортта хІума долуш я хІума оьшуш велахь а. Суна ницкъ луш волу Дала леррина Къобалвинарг бахьана долуш, суна массо а хІума лан хаьа»
> (Пил. 4:11-13, IBS).

ПахІал Дала леррина кобалвинчу Іийсан ницкъаца йокъанан хенашкахь санна, иштта шортонан заманахь а, реза хила Іемина. Схьагарехь, Малхбузерчу динан тобанера вай реза хила ца Іемина, — халахетахь а, шорто йолу дуккха а болу нах, кхачамбацар ловш болчарел, алсам реза болуш бац. Нагахь вайн, ваьшна хеташ ма-хиллара, бакъонца вешан долахь дерг дацахь, вайна ваьш цхьана диканех девлла моьтту. Вай адамийн тешаран кхел йо тІаккха церан синан лакхалле хьал церан бахаман барамехь а, церан кхиамца а, социальни статусца а дусту, ткъа оццу хенахь амалан а, тешаран а мах хІотто беззашехь.

Исраилхой, мисархошкара схьадаьккхинчу детих а, деших а, хазачу бедарех а дуьзначу, таьллашца арабевллера Мисар-махкара. Амма цара цу мехалачу металлах яьссачу аренгахь цIуш а кхоьллина, тIаккха хаза духарш тIе а дуьйхина, уьш хелхабуьйлура царна хьалха. Къаьсташ ду, цара доладаьккхинчо церан дикаллина тIе ца гойтура, мелхо а дерриг а бIостанехьа дара. Арадовларан декъашхойх шина стеган бен, къобалдинчу лаьтта а ваьлла, иза схьадаккха магийна амал яцара. Уьш бара Нунин ЮшаI а, Килаб а. И шиъ цу лаьтта ваьллера, церан кхин синан лакхалла йолу дела, — и шиъ муьтIахьалле Далла тIаьхьахIоьттина вара (хь. Лел. 14:24).

Мехала долчух лаьцна дерг харцхьадаьккхина хуьлу вай, нагахь вовшийн мах хадор, вай муьлаш ду бохург а доцуш, вайн долахь хIун ду бохучуьнца доьзна хилча.

Кхечу агIор, сих-сиха, керстанаш шайга ахчанца йолу шорто я куьйгалла ден дарж а, олалла а кхаьчча, иза дерриг а шайна дан дагадеанарг дан Делан магор долуш санна хьовсу! Цара, шайна луъу, массо хIума эца а оьцу, шайн лаамашна ахча а дойу я шайна сан яккхархьама, шайн Iаткам барх пайда а оьцу. Иштта лелаш долу адамаш, долччул сих-сиха йокъачу хенашца ларорхьама, хьуьнар долуш хиларх довлу. Шен духехь ахчанца декъалдаро а, Iедал чIагIдаро а кхин а алсамчу Делах дегайовхо хиларна тIедаладо Цуьнан Iалашонашкахь а, лелорехь а.

Iийсас Шен динан гIуллакхдаран терго муха еш хилла хиларх лаций ойла ейша. Иза эгоизмечу Iалашонаша лелош вацара. Цо вайн къинош а, цамгарш а, веран кхел а Шена тIеэцна. Цо вайн дика Шен диканал лакхара хIоттийна, Цо цхьа а къа латийна доццушехь. Цуьнан дахаран а, динан гIуллакхдаран а Iалашо, Цунна гIуллакхдарехь а доцуш, амма кхечарна гIуллакхдарехь ю! Ша сагIина валарца, Цо совгIатех сийлахь дерг делла вайна — абаденан дахар.

Дала, вай яьссачу аренгахь долчу хенахь, цутайпана амалан кхиъна хилар кхиадо вайгахь. Яьсса аре — Дезачу Синан стоьмаш кхуьу меттиг ю. Вай Иза вовзаран чIогIачу лаамо лелочу хенахь, вай И санна, даха Iема.

4

ЮКЪАМЕТТИГАШ

Тамашийна хIума ду-кх, чоьхьара дахар низаме далийначу хенахь, мел дукха халонаш дIайоьду цхьа а гIертар а доцуш.

– А. У. Тозер

Нагахь шуна Со везахь, Ас шайна тIедиллина гIуллакхаш а кхочушде аша.

– Яхьъя 14:15 (РБО)

Дала стенан дуьхьа кечбо вайна яьссачу аренгахь некъ? Вай цхьаболчу пайдане хьоьвсина тӀаккха кхин дӀа а толлур ду иза, амма хьовсур вай оьший те цхьа хӀума Далла? Шекойоцуш, оьшу. Цунна вайн юкъаметтигаш чӀагӀъян лаьа. Иза вайца гергахь хиларх хьогах ву. Халахетарна, вайх дуккха а берш хьаште Делан терго еш бу, цундела вайн Цуьнга даггара хилар ледардолу.

Со Лизица вовшахкхета волавеллачу хенахь, чӀогӀа безам бахана вара цуьнга. Со даим а цунах лаьцна ойла еш вара. Аса, цуьнца ма-хуьллу дукха хан яккхархьама, массо а хӀума дора. Нагахь цунна цхьа хӀума оьшуш хилча, со, дерриге сайн гӀуллакхаш дӀа а тосий, машена чу а эккхий, и йолчу хьаьдда воьдура.

ДагадогӀу суна, оха цуьнан дай-ненан цӀахь пхи сахьт гергга хан яьккхина хилар. Со чӀогӀа цалууш дӀавахара. Амма со цӀа ма-кхеччи, сан телефон йийкира. Иза Лиза яра, шен боча мекарчу озаца цо элира: «Хьомениг, хьуна со йолчохь хьайн куртка йицъелла». Иза хаза мукъам бара сан лергашна. Ойла карчар йоцуш ас воккхаверца жоп делира: «ХӀета, ас юха а вирзина, иза схьаэца еза-кх».

Ас иштта дан а дира, тӀаккха оха цхьаьна кхин а кхоъ я диъ сахьт даьккхира. Иза исбаьхьа де дара.

Нагахь цо соьга буьйса юккъе яьлча телефон а тоьхна, иштта аьллехьара: «Хьомениг, суна морожени еза», ас воккхаверца жоп

лур дара: «Итт минотехь дӀакхочур ву! Муьлха чам берг я хьуна?» Ас муьлхха бахьана а, аьтто а лоьхура, цуьнца хилархьама. Со даггара иза езаелла волу дела, со воккхаверца цуьнан муьлхха а лаам кхочушбан кийча вара. Ас иза сайна езаш хиларан *тешалла* даран Ӏалашонца деш дацара, амма *сайна иза еза дела* деш дара.

Со цунах лаьцна кхечаьрга дийца тӀетеӀо ца дезара... Аса, ладогӀа кийча волчуьнга, массарна а хьалха хестайора иза. Цхьаьнца къамелехь сацангӀа хӀоьттича, со цу сохьта ницкъ тӀе а ца бохуьйтуш, Лизех а, тхан хиндолчу ловзарх а лаьцна дийца волалора. Со безам бахана вара!

ХӀетте а тхойшиннан ловзар чекхдаьллачул тӀаьхьа масех шо дӀадаьлча, аса сайн тидам кхечу хӀуманашна тӀе дехьабаьккхира, масала, спортана а, доттагӀашца самукъадаккхарна а, тӀаккха къаьсттина динан тобанехь болх барна а. Суна сингаттаме хилла дӀахӀоьттира Лизица дика хан яккхар я цуьнан дуьхьа цхьа хӀума дар. Ас хӀинца иштта дукха ойла ца йора цунах лаьцна. Ас цунна совгӀаташ Рождествона а, лавзаран шераш кхаьчча а, йина денош тӀекхаьчча а бен ца дора тӀаккха ур-атталла иза а суна хала хуьлура. Цкъа суна ур-атталла везачу Валентинан дезачу денца декалъяр а дицделлера. Иза чӀогӀа дог доьхна яра. Сан къинтӀера ялар дехар бен ца диснера. Докъазалла, со, тхан бракан и сезон йовзархьама, кхиъна вацара. Тхан зуда-мараллин барт лилхинера, сан дуьххьарлера безам хӀаллакьхила болабеллера!

Баркалла ду Далла, Цо эххар а сан тидам тӀе а озийна, сан дог хийцира. Цо суна сан суо везар гайтира. Шен къинхетамца Цо тхан безаман алу а латийна, тхан брак тойира.

И санна дерг вайн Делаца йолчу юкъаметтигашца нислойла ду. Дала леррина Кобалвинчунна тӀаьхьахӀиттинчарах дуккха а берш бегӀийлачу зоне я, керлачу кхочушдаршка гӀертачу метта, барам латто гӀертарна тӀекхуьу. Уьш Далла тӀаьхьабевлла лелачуьра совца а совций, юьхьша синан лакхалле контакташ дӀахӀитто буьйлало, шаьш кхечу адамашца я царна адекватни хетачуьнца дуста а дустуш.

Цу кепара, Дела адам хилар кIорггера хаавалар сацадо цара.

ХIора денна долу хьесапаш а, кхиаме гIертар а, дахаран гIайгIанаш а церан озабезаме дерг хилла дIахIуьтту. Уьш Дела Цуьнан декъалаллийн дуьхьа леха буьйлало, Иза возаран метта. Церан дегнаш Делах дIатеIа дуьйлало. Цара кхин дIа а «керстанийн» доттагIалла кхиадойла ду тIаккха динан тобанехь шайн статус а, агIо а кхоллийла а ду, амма уьш кхин дахаран Деш-лелархочух хьогах бац.

Вай, Делаца юххера юкаметтигаш лехаран метта, Цуьнан совгIаташ а, декъалаллаш а лехарна хан йойучу хенахь, вай атта некъах туьлу. ЦIена хир вай, вай вешан коьртах куьг хьоькху доIанна тIехь яьккхинчу ханна тIера, амма, пайда хиларан агIонгара хьоьвсича, вай ваьш Делах пайда эца гIерташ хиларх кхета. Иза хьаштонан хенахь гIоьнан хьоста хуьлий хийцало. Амма Цунна вай тиладаларехь ца дитархьама, тIехдукха деза. Цо вайна, Ша, Iийса лоьхуш хиллачу дуккха а долчу адамашна динарг дийр ду.

> «ШолгIачу дийнахь Iоман вукху агIор гулбеллачу нахана гира и цхьаъ бен хинкема цигахь ца хилар а, Iийса Шен мурдашца цу хинкеман чу ца валар а. Ткъа мурдаш, Iийсах дIа а къаьстина, хинкеман чохь шаьш дIабахара. ТIаккха Везачу Эло хастам бина, Дала беркате дина бепиг наха диинчу метте, кхин а хинкеманаш кхечира Тхьабара-гIала олучу меттигера. ТIаккха нахана кхузахь я Iийса а, я Цуьнан мурдаш а цахилар гира. Уьш, Iийса лоьхуш, хинкеманаш чу а хевшина, Къапарнаме баьхкира. Ткъа шаьш кхаьчначу Iоман дуьхьаларчу берда тIехь Iийса шайна карийча, цара элира Цуьнга: «Рабби! Хьо маца кхаьчна кхуза?» Iийсас жоп делира царна: «Бакъдерг боху Ас шуьга: Шайна тамашийначу гIуллакхийн билгалонаш гарна ца лоьху аша Со, ткъа шаьш бепиг а диъна дузарна лоьху» (Яхьъя 6:22-26).

Iийсана, вайн леларшна тIехьа къайлаевлла йолу, даггара Iалашонаш евза. Дуккха а адамаш *Иза леха* догIучу хенахь, Цунна, уьш билгалонаш гучул а, кхетачул а, рогIера декъалалла (маьхза

юург хила) алсам хьашт долуш хилар къасто хаьара. Билгалоно некъ я хаам ло, иза ша шен дуьхьа луш бац. Іийсана, адамаш Цунна тІаьхьа, Дала леррина Кобалвинарг Мила ву дІавелларан билгалонашна тІехула а доцуш, амма шайн зорхаш юзоран дуьхьа бен доцийла хаьара.

Шуна, цхьа стаг шена цхьа хІума оьшуш я шуьгара цхьа хІума лууш волчу хенахь бен, вистхуьлуш цахиларан хьал девзий те? Я, цул а оьшуш, хуьлурий те шуьца, шуьгара цхьа хІума хиларан дуьхьа бен, (тІаьхьа къаьстина хилла ма-хиллара), — Іаткъам, ахча, материальни диканаш а бахьана долуш, доттагІалла тасар? Шу даггара хьашт долуш а, безам болуш а кхобуш дацара, шу цхьа билггалчу Іалашонна бен гІуллакх деш дацара. Цу кепара пайдаэцна нисвалар — иза чІогІа *лазаме ду.*

И шаьш шайн дезаран терго яр вайн юкъараллина а, иштта Дала леррина Къобалвинчун ДегІана а чу даьлла. Динан тобанехь резадоцу адамаш дукха ду; Іийсага болу безам шеллуш бу. Цара Везачу Элана шайна са хиларан дуьхьа гІуллакх до, ткъа Цуьнга Шега даггара болчу безаман дуьхьа а доцуш. Цундела Дала царна церан хьашташ латта мел до, уьш Цунна хьалха ирсе а, баккхийбеш а бу. Амма дахарехь халонаш а, духахьадаларш а гучудевлча, церан дегнийн даггара Іалашнаш дІаеллало.

Стаг тидамбарна юккъехь ша нис-ма-велли, леткъамаш хилаза ца бовлу. Стенна? Баланаш а, гІайгІанаш а хІете-вете йогІур йолу дела. И халонаш гучуевлча адам ша шен дезаш хиларна леткъамаш бан долалур ду. Халонаш кхин дІа а мел хуьлу, леткъамаш а кхин дІа а хир бу. Вайна иза исраилхойн масалина тІехь го. Везачу Эло уьш Мисар-махкахь пирІун волчохь дахаран Іазапех кІелхьарбаьхначу хенахь, халкъ даккхадийра.

«АхІаронан йишас, Делера болу хаам бечу Марема, шен жима вота схьаийцира. Цунна тІаьххье, жима вотанаш схьа а эцна, баккхийберца, халхаршца арабевлира берриг а кхиболу зударий. Марема царна эшар лекхира: «Хастам бе

> Везачу Элана, Цо динарг сийлахь ду. Дин а, бере а хIорда чу кхоьссина Цо» (Ара. 15:20, 21).

Кхин алсамчу ирсан церан суртхIоттадойла а дацара шайна. Делан сийлалло а, Цо, тIаьхьабевллачарех кIелхьарбахарца гайтинчу Цуьнан Iаламатечу ницкъо а, дикалло а, язлур доцчу даккхийдерах буьзира уьш. ХIетте а кхо де бен дIадаьлла доццушехь, Сур гIум-аренгахь уьш къаьхьа хи долчу баьхкинчу хенахь, леткъамаш буьйлабелира: «Оха хIун мер ю?» (Ара. 15:24). Хала ду церан хаттарх кхета. Дукха хан йоццуш ЦIен хIорд дIасабекъначу, оццу Деле, мала мега цIена хи лойла дацара те, царна? Муса, ша кхо де хьалха хилла ма-варра, изза турпалалле баьчча вацара ткъа?

Дала «къаьхьа хи мерза хилла» хийцира. Амма Iаламатах болу дагалацам сихха Iаьнаре бирзира. Масех де дIадаьлча адамаш кхин дIа а леткъамаш беш дара, амма кху муьрехь юург бахьана долуш. Цара гIам-гIим дора: «Хьалха тхуна гIолехь дара, Дала тхо кIелхьардаххалц». Баккъаллий? Шайна, шед карахь а йолуш тIехIиттина тIехьуьйсуш берш а болуш, кибарчигаш ечу хенахь, гIоли дара?

> «Цу арахь Мусага а, АхIароне а лен буьйлабелира нах.
> «Мисар-махкахь Везачу Эло тхо дайинехь гIолехь дара. Цигахь жижиган яйна уллохь Iара тхо, дуззалц даа бепиг а хуьлура.
> Аш тхо массо а хIокху яьссачу ара дайа далийна», – бохура цара» (Ара. 16:2, 3).

Халачу йокъаллин хенахь адамаш леткъамаш бан дуьйлало, низамехь ма-хиллара, баьччанашна а, гергарчарна а, доттагIашна а, мостагIашна а, ур-атталла правительствона а. Вайх дуккха а болчара цкъа а эр дац хаза а хезаш, Дела ву бехке берриге а вайн бохамашкахь, аьлла. Исраилхоша а Мусана а, АхIаронна а леткъамаш бора, амма шеко йоцуш ойла йора: «Иза Дала юьхьIаьржачу хIиттийна вай!» Мусас церан ойланаш еша а ешна, элира: «Шу резацахилар тхойшинна дуьхьал дац, Везачу Элана дуьхьал ду» (Ара. 16:8).

ГӀум-аренгахь дийна дисар карадерзар

#4. Шайн Ӏалашонаш нисъе

Сан яьссачу аренгахь хиллачу масех мурера цхьаьнгахь аса, позитиван тӀеверзар лардархьама, сайна цхьа а хӀума хийцалур дац аьлла хета дела, къийсам латтабора. ГӀуллакх стенца ду аьлча, сан сагатдеш дерг ша сатийсаман хан а йоцуш, амма аса цу муьрехь лайна болу лазам бара. Со, сайна Дала деллачу гездаран кхайкхамхочун гӀуллакхдарехь меттахъхьен, суна хеташ ма-хиллара, ца магочу сатийсарехь, дуьххьалдӀа васечу хьолах кӀадвеллера. Везачу Эло, Ша яьссачу аренах сан цӀанваран дуьхьа пайдаэцна, элира соьга. Амма цкъа, аса рогӀера и «яьссачу аренгахула болу некъ иштта беха» хӀунда бу Деле ма-дарра гайтар дехча, Цо суна дагадаийтира: «Суна, хьо Сайна я сатийсамна гӀуллакхдеш ву, ган лаьа».

Ва, доттагӀий, со верриг а тидам вара! Сан алсамо леррина ойла ян а, доӀанаш дан а дийзира сайн билггал бакъдолу бахьанаш муьлха дара кхетархьама: дерриге дуьненахула Хаза кхаъ дӀасабаржорах болу чӀогӀа дика сатийсам я дуккхазза а гӀолехь йолу Ӏалашо — муьтӀахьхиларе Делах тешна а хуьлуш, Иза вистхила а, меттахвийла а маца волалур ву, ладегӀар. Цу хиламехь бен со Цуьнан лаамашца реза хилалур вац.

Цундела сан хьехам бу: Дала шуна белла болу сатийсам, шайна Делан гергахь хиларал а, шун Ден лаамаш кхочушбарал а мехала хилла дӀахӀотта ма магаде.

Яьссачу арено вайн деган Ӏалашонаш дӀайоьллу — шайна пайде ерш я хьанала ерш. Дезачу Сине шайн даг чохь хуьлуш дерг а, шаьш меттахдохуш дерг а гайтар доьхий аша? Муьлхачу тергоно я леларо сецадо шу лоллехь шайн «Мисар-махкахь», яьссачу аренгахь

леткъамаш а бойту? Шун хиндолчун могушаллина чIогIа мехала ду Цуьнан безамечу нисдаршна цIена а, дIаделладелла а хилар.

Вайх хIоранна а дика керла стенца ду аьлча, вайна цхьана а хIумано новкъарло ца йо дохкодийла а, вешан деган хьал хийца а! Цу сохьта гIам-гIим дар а сацийна, даим а Цунах хьостанах санна, пайдаэцаран метта, Делаца юкъаметтигаш леха дуьйлалойла ду вайн.

ТIаккха вайга болчу безамна, Делан вай яьссачу аренга хьовсадойла ду.

Дела формулал сов ву

Дела Исраилхойн берийн безаман объект яцара, цундела церан Цуьнан некъаш довзийла дацара. Уьш Цуьнан нуьцкъалчу гIуллакхашна баккхийбера, амма Цуьнан Iаламехь боцу ницкъ гайтар ца гучу хенахь, уьш хIоразза а юхабовлура Цунах. Муса лам тIе хьалаволучу хенахь, уьш самукъадаккха боьлхура. Уьш кхоччуш реза бара кIелхьардахаран гIолехь долчунна, амма уьш Дела леха а, Иза юххера вовза а ца гIертара.

Цкъа яьссачу аренгахь Дала Мусага, ломара охьа а воссий, адамашка цIандалар тIедилла аьллера, Ша Синай лома охьа а воьссина, цаьрца къамел дийр ду, хIинца Мусаца дина ма-хиллара. Амма, и де тIе а кхаьчна, Дела Шен исбаьхьаллехь а, сийлаллехь а гучуваьлча, адамаша иза ца лайра.

> «Дерриг а халкъана стигалан къекъар а, цIеран алу а, кIур туьйсу лам а гора, уьстагIан маIан аз а хезара. И сурт гича, кхоьруш, генна а бевлла, хьоьжуш лаьттара нах. Цара Мусага элира: «Ахь дийца тхоьца, оха ладугIур ду, амма Дала тхоьца къамел ма дойла, тхо ца далийтархьама» (Ара. 20:18, 19).

Цара Мусага доьхура: «Ахь дийца Делаца, тIаккха Цо жоп делларг тхоьга схьаала, тIаккха оха иза дийр ду» (перефраз). Цу кепара

цара юха а шайн шаьш дезаран Делан диканех пайдаэцаран лаам гойтура, амма царна Цуьнца *юкъаметтигаш* хила ца лаьара. Хила тарло, церан дика ойланаш хилла хир ю, царна Делан Дош хаза лаьара, амма царна Цуьнца, шайна дӀакхехьа хала хин йолу, юххера *юкъаметтигаш* хила ца лаьара.

Юкъаметтигийн меттана исраилхошна шайн халонаш цхьалхаяхар хила лаьара, тӀаккха хаийша, хӀун хилира, — Дала царна итт весет делира! Амма цара а цхьалха цаехира церан халонаш. Халкъан хӀора тӀаьхьено, церан и весеташ лардан хьунар ца хиларан, тешалла дора.

Ткъа вайн заманан тӀаьхьенашца дерг муха ду? Вайх гӀоличу меттахваларца Делан некъаш лардан гӀерташ мила ву? Вай, доӀанашкахь вешан аз айа хьуьнар ца хиллал халонаш а еш, ваьш кхочуш ца ен, чӀагӀонаш а йо, ваӀданаш а до. Эххар тӀаьхьа, вайн динан тобанан Ӏуналхочуьнга а, майрачуьнга я зудчуьнга а, доттагӀчуьнга я хьомечу блогере а олийла ду, цхьа муьлххачу кепара церан делалехарш, Цуьнца шаьш-шайн юкъаметтигаш хьалакхиоран метта, шайна дерзо са а туьйсуш. Исраилхойн бераш хиларе терра, вай Делан Дош лардан гӀерта — Цуьнан весеташ, дахарца юзу Цуьнца йолу юьхьша юкъаметтигаш латта а ца еш. Ӏийсас аьлла: «Ас тӀедиллина гӀуллакхаш тӀе а оьцуш, уьш кхочушдеш верг ву Со везарг. Ткъа Со везнарг Сан Дена а везар ву. Суна а везар ву иза, Аса Со гойтур ву цунна» (Яхьъя. 14:21).

Хьалха ас и байт еша а йоьшуш ойла йора, Везачу Эло цуьнгахула боху, аьлла: «Джон, нагахь хьо Сан весеташ лардеш хилахь, ахь тешалла дийр ду хьайна Со везаш хиларан». ТӀаккха цкъа Везачу Эло соьга кхин цкъа а и байт еша элира. Ас иза ешча, Цо соьга элира: «Хьо хӀинца а ца кхета, Ас бохучух, — юха а еша!» *Дика ду*, *Веза Эла.* Иштта хилира иза кхин дӀа а, аса и байт иссозза я иттозза ешшалц.

Эххар а, ас дийхира: «Веза Эла, гечдехьа суна сан бодане хилар, гайтахьа суна Хьо ала лууш дерг!»

«Джон, Ас ца боху хьоьга, нагахь ахьа Сан весеташ лардахь, ахь

Суна тешалла дийр ду, Со везаш хиларан, — жоп делира суна Дала. — Суна иштта а хаьа, хьуна Со веза я ца веза! Сан дагахь дерг ду, нагахь стаг Со ваъал дагавоьхна велахь, иза Сан весеташ лардан хьуьнар долуш хир ву!»

Со кхийтира! ГӀуллакх *тергонехь* ду, ткъа *Ӏедалца а доцуш.* Со Цуьнан дешнашка буьйранан — Ӏедалан серлонгахь хьоьжура. Ткъа Цо суна *тергонийн* мехала хилар дӀадиллира.

- Дела гӀехьа долчуьнгахула а, низамашкахула а вовзийла дац.
- Дела кепашкахь каравойла дац.
- Веза Массо а хӀума далун Дела формулина тӀе валавойла дац!

ХӀетте а вайх дуккха а болчара билггал иштта хьалхахӀоттаво шайна Дела. Делаца йолу юкъаметтигаш вай «законаш а, формулаш а» санна йолчарех хуьйцу: ирсечу дахаре ворхӀ гӀулч; еа пунктах йолу кӀелхьардахаран план; пхиъ хоттаелла кхиаме тергонаш; доӀанна жоьпаш хила тешалла дина кеп. Вай ваьшна, Дела, схьа а озош, цу чуьра цхьацца ваӀда схьаэцийла долчу, яьшки чохь хиларан суртхӀоттадо, кхечу дешнашца аьлча, оьшуш хиларан барамехь Цунах пайда а оьцуш. Нагахь вай иштта Далла тӀе догӀуш хилча, цецдуьйлийла дуй ткъа, вай къинна тӀехь толам баккха хьуьнар долуш ца хилар?

Дела — иза шена гӀодаран керла формула яц! Иза дийна ву, Иза Шен берашца вехаш ву — вайна чохь. Цунна вай довза лаьа тӀаккха дерриге вайн гӀуллакхашкахь а, ойланашкахь а дакъа лаца а лаьа! Коьртаниг — дагера даге йолу даггара юкъаметтигаш. Вай, адамаш, вешан безам лагӀбан тӀера хиларан серлонгахь, Ӏийсас иштта стенна боху кхетийла ду:

> «Иштта, шаьш мичара охьаэгна дага а даийтий, метта а дуьйлий, шаьш юьхьанца лелийна долу гӀуллакхаш леладе. Нагахь шаьш далийтинчу къинойх шу дӀа ца дерзахь, шу долчу а веана, Ас меттахбоккхур бу шун стогар» (Довз. 2:4, 5).

Кхечу исраилхойх къасталуш Муса Далла геннара Iамалъярх тоам хуьлуш вацара. Дала Шен гергахь хилар гайтинчу хенахь, иза юха ца иккхира. Иза хьалхахьа вахара. «Халкъ геннахь лаьтташ дара, ткъа Муса Дела чохь волчу юькъачу мархина гергавеара» (Ара. 20:21). Муса Iаткъам а, олалла а долуш хиллехь а, цо кхо миллион адам ара а даьккхина, иза Ширачу Весетехь уггаре а тамашийначу Iаламаташна а, билгалонашна а тIаьхьа лаьттинехь а, хIетте а цунна, деккъа цхьана Делан гIуллакхаша цкъа а цунна там бийр боцийла хаьара. И дерриге а сийлахь Iаламаташ а, билгалонаш а гинчул тIаьхьа цо динчу доIанан таллам бейша.

> «Ткъа нагахь Хьо суна резавелахь, Хьайн ойланаш хаийтахьа суна, Хьо суна вовзархьама а, Хьо суна кхидIа резахилийтархьама а. Дагадаийтахьа хIара къам Хьайн долахь долу халкъ хилар». Везачу Эло элира цуьнга: «Со-со вогIур ву хьоьца, Ас хьуна синтем лур бу». Мусас Цуьнга элира: «Нагахь Хьо-Хьо тхоьца вогIур вацахь, тхо кхузара ара а ма дахахьа. Хьо тхоьца веача бен, тхуна муха хуур ду, суна а, Хьайн халкъана а Хьо реза вуйла? Кхин муьлхачу тайпана дуьнен чохь мел долчу халкъах къастало со а, Хьан халкъ а?» Юха Везачу Эло элира: «Ахь аьлларг Ас кхочушдийр ду, хIунда аьлча Со реза ву хьуна, цIарца хьо вовза а вевза Суна». ТIаккха Мусас дехар дира: «Хьайн сийлаллин нур гайтахьа суна» (Ара. 33:13-18).

Дала Мусага самукъане дIахьедар динера. Къизачу гIум-аренан юккъехь, адамаш схьа а эций, сатийсинчу лаьтта тIе даладе, аьллера цуьнга Дала. Цо ур-атталла, царна кхерамазалла латторхьама, цаьрца малик дахийтар а дIахьедира. Цо иштта Мусана, шуьрин татолаш а, моз а охьаоьхуш, шена тIехь исбаьхьа бошмаш а, стоьмаш а долу, и латта мел дика хир ду, дагадаийтира. Амма Ша Дела цуьнца вогIур вац, аьлла. И дешнаш ма-хеззи, Мусас Делан и комаьрша схьахьедар тIе ца ийцира. Кхечу дешнашца, цо элира: «Хьан сатийсарш а доцуш, Хьо гергахь хуьлийла суна, Хьо а воцуш,

сатийсарш хуьлучул». Со тешна ву, Дела воккхаверца ладоьгІуш хилла цу лааме.

Мусана ур-атталла сов дерг лаьара, цундела цо майрра элира: «...Хьайн ойланаш хаийтахьа суна, Хьо суна вовзархьама а, Хьо суна кхидІа резахилийтархьама а» (Ара. 33:13). Дела вовзархьама, вайна Цуьнан некъаш довза деза! Цо Шен некъаш, дуьххьалдІа Цуьнан ницкъе а, латтош долчунна а доцуш, ткъа Цуьнан даге гІертачарна дІадоьллу: «Амма шайн Далла тешаме болчара цунна чІогІа дуьхьало йийр ю» (Дан. 11:32).

Сайн динан гІуллакхдаран юьхьенгахь аса цхьанна тІера шина сохьте кхаччалц доІа деш доккхура. Сан доІанаш кху герггарчу хьесапехь дара: «Дела, синош кІелхьардахарехь пайда эцахь сох, цомгушниш тобарехь пайда эцахь сох, жинаш дІалахкарехь пайда эцахь сох». Юха а, юха а ас оццунах лаьцна доІа дора, амма тайп-тайпаначу дешнашца. Суна со, Деле доккхачу Іаткъамечу динан гІуллакхдарх лаьцна доьхучу хенахь, суо кхоччуш хьанала хетара.

ТІаккха цкъа Везачу Эло соьгахьа а вирзина, элира: «Сан кІант, хьан доІанаш хьо хьайна везаре ду, уьш Іалашонна юххехула тІемадевлла доьлху». Цуьнан дешнаш цІаьххьана тІекхиира суна.

«ХІун Іалашонца доьху ахь Соьга и дерриг а? — хаьттира Цо. — Дерриг а Суна хезаш дерг: "Пайда эцахь сох" ду-кх. Хьан доІанан юкъаметтехь — хьо ву. Ас хьо ахь синош дахархьама а, жинаш дІалахкархьама а, цомгушниш тобархьама а ца кхоьллина. Ас хьо Сайна гергахь хиларна кхоьллина — и ду хьан хьажийна хилар».

Цу гІуллакхо со цецваьккхира. ТІаккха Цо соьга, суна цкъа а дицлун доцург, элира: *ЯхІуда адамаш паргІат а дохура, цомгушниш то а бора, и дерриг а Іийсан цІеран дуьхьа дара!* ХІаъ, Іийсас шийтта араваьккхинчу хенахь, Цо уьш берриш а дІахьовсийнера, Шен ямартхо волу, ЯхІуд юкъа а валош. Сан ойла цу тІеяхийтина яцара. Делан вайна йолу Іалашо, Цуьнан стигалара совгІат ду — иза Дала леррина къобалвина Іийса вовзар ду (хь. Пил. 3:10).

Масех шо дІадаьлча, динан тобанан гуламна кечам бечу хенахь,

Лизас оццу гергачу дешнашца доIа дора. Цуьнан Делаца къамел хиллера. Цо цуьнга аьллера:

– Лиза, Со нахах *пайда оьцуш* вац, Ас уьш къобал а бо, Ас уьш то а бо, Ас уьш хийца а хуьйцу, Ас уьш Сайн васте а балабо, амма Ас царех пайда ца оьцу.

Цо кхин дIа элира, цунна хьалха хаттар а хIоттош:

– Лиза, хьох цкъа-мацца а пайда эццний хьан доттагIаша?

– ХIаъ, — жоп делира цо.

– ХIун хаалора хьуна? — хьаьттира Дала.

Суна суо тешаме хетара!

ТIаккха Дала кхин дIа элира:

– Дуккха а болчу динан гIуллакхдархоша кхойкху Соьга, Ас царех пайда эцахьара, бохуш. «Тобархьама, пайда эцахьа сох, Iаткъам бархьама, пайда эцахьара Ахь сох, кIелхьардахархьама пайда эцахьа сох». ТIаккха Ас иза дора, церан дегнаш тIедерзаре са а туьйсуш, амма уьш шайн гIуллакхдарца тIехмукъа бацара. Уьш Сан некъаш довза ца гIертара, цундела цара, *шайн долара* импери дIахIотторхьама, Ас шайна деллачу совгIатах пайда оьцура. Хала хилла дIахIуттучу хенахь, цара Соьга кхойкху, амма, Ас церан доIанашна церан сатийсаршца догIуш а, хенаца догIуш а жоп ца делча, царна халахета. Царна шайх пайда эцна хилар хаало, тIаккха уьш Суна оьгIазъэха буьйлало. Уьш дIабовлу, Со ца вевзина дела.

Шен майрачунна, цунах стаг санна хьаштхилар а доцуш, бераш даран бен ойла ца ечу зудчун суртхIоттадейша шайна. СуртхIоттадейша, нагахь цо цуьнан когашка охьа а эгаш, мохь хьекхахьара: «Ва, сан майра, доьху хьоьга, хьуна бераш дархьама, *пайда эцахьа сох*! Делан дуьхьа, делан дуьхьа, делан дуьхьа, лохьа суна бераш я со лийр ю!» ХIара гIурте хезаш ду, амма хIетте а вай дуккха а долчунна тIехь иштташу зудчух тера ду, Деле а кхойкхуш Цуьнга «адамаш кIелхьардовларе далорхьама, пайда эцахьа тхох», бохуш, доьхучу хенахь, оццу хенахь вайн вешан Цуьнца юххера юкъаметтигаш йоццушехь. Вайн Делаца гергахь хиларх, бераш

дуьнен чу девр ду, уьш майрачун а, зудчун а юххехь хиларх дуьнен чу довлуш ма-хиллара.

Цундела исраилхоша леха а ца лоьхура, тIаккха уьш оьшучу гIуллакхашка дIа а ца гIертара. Цара *кхоьллина* дерг лоьхура*, Кхоллархо* лоьхучу метта*.* ТIаккха вайна, хIун хилира а хаьа. Яьсса аре царна, хинболчу кхайкхамех чекхбийлархьама, кечбаларан меттиг хилла дIа ца хIоьттира, ницкъ а, хьекъалалла а ца делира, цуьнан метта иза царна стом ца хуьлу латта хилира, тIаккха эххар тIаьхьа цо дийнна тIаьхье дIахуьйдира. Ма зен ду! Сатийсина латта кховдийна куьг кхаччал генахь хилла-кх.

Ма урок ю иза вайна массарна а! Яьсса аре сийлахьчу гергахьхиларна новкъахь паргIат тIеэца еза.

5

КЕРЛА ЧАГIАР

Тхох а хир ю, керла а, тхо ма-дарра дерриш карладоккхуш долу а Хьан чагIар чудоттарна лерина пхьегIаш.

– Ефрем Сирин

Везачу Эло боху: «Хьалха хилла хIуманаш дага а ма леца, дIадаьллачух лаьцна ойланаш а ма е. Хьовсал, Со керланиг деш ву! Иза хIинцале схьадеана. Шуна ца хаало иза? Ас яьссачу аренгахь некъаш а дохкур ду, эрначу аренгахь татолаш а хоьцур ду.

– ЕшаI-ЯхIу 43:18, 19

Дела кхин а юххера вовзархьама, вай хийцамаш тӀеэца беза. Цу гӀуллакхна гӀум-аренал гӀоли меттиг карайойла дац. Кхузахь, уггаре дӀатесна а, йицъелла а йолчуха хетачу меттехь, вай Цуьнан Синан керлачу боламан теш хилла дӀахӀуьттур ду.

Дуккха а долчу адамийн кху хаттаро синтем бойу: *«Хийцамаш болорна хала а, йокъа а мур стенна оьшу?»* Кху коьртан чулацамо и сурт гойтур ду шуна.

Цхьа хан хьалха, яьссачу аренгахь берхӀитта бутт баьккхинчул тӀаьхьа, соьга кегийрахойн Ӏуналхо хилла дӀахӀоттар схьахьединера (хӀаъ, иза тоъал хенахь хьалха дара!). Цу хенахь Флоридера динан тоба Цхьаьнакхеттачу Штаташкахь уггаре сиха хьалакхуьучу динан тобанех цхьаъ яра, цундела со мелла а воьхнера, сайн хьалха кегийрахошца болх баран зедалар ца хилла дела. Амма суна суо Дала вахийтина вуйла хаьара, тӀаккха нагахь санна ас Иза тӀевирззина лоьхур велахь, дерриг а дика дӀанислур ду.

ХӀетахь кегийрахойн динан гӀуллакхдар традиционни моделаца дӀахӀоттош дара — бераш тайп-тайпанарачу самукъанечу мероприятишка йукъаийзош. Халахетарна, цу кхиазхойх болу дуккха берш синан лакхалле хьалакхуьуш бацара. Дуккха болчара телхина дахаран кеп лелайора. Цундела, со кху дарже веанчу хенахь, суна сайга Дезачу Сино бохуш хилар хааделира: «Ахьа, дохкодовларх а, сийлаллах а, лалугӀуш хиларх а, муьтӀахьаллах а лаьцна кхайкхам

бан беза», аьлла. Цунах лаьцна со хьеха а, кхайкхамаш бан а хІоьттира, тІаккха кестта тхан гуламийн юкъара дог-ойла орамера дуьйна хийцаелира.

ЖамІаш инзаре дара. Кегийрахойн гуламашка адамаш кхузза алсам догІуш дІахІиттира. Бандитски тобанийн а, оккультни сектийн а декъашхой а, цкъа мацах Дела дІатесна болу кегий нах а, хІинца доккхачу даггара хиларца Іийса вовза буьйлабелира. Гуламашка оьхуш болчарах, амма телхина лелаш хиллачех, дуккха а берш, юха богуш хилира. Тхуна массарна а чІогІа дукхадезара Делан нуьцкъала гергахь хилар, тІаккха тхо Цуьнга болчу безамехь хьала а кхуьура. Дала шортонца декъалдора тхо а, тхан къахьегарш а.

Ас лорура, Далласехь со чекхваьлла долчул тІаьхьа йолу, яьссачу аренан сезон, хІинца гуттаренна а яханчу хенахь йисна. Со сайн хьажийна волчу чу а воьлла, Хаза кхаъ кхайкхош вара. Аса, Іийса цкъа бен яьссачу аренгахь хилла ца хилча, тІаккха соьца а изза хир ду аьлла, сацам бира. Ма галваьллера со. Сан, цІанваларна а, чІагІвалархьама а, тІаккха яьссачу аренах лаьцна алсам дерг довзарна а, кхин а дуккха а долчух чекхвалар хьалха лаьтташ дара. Хьалха дІабахана болу берхІитта бутт берийн ловзар хетара, тІаьхьа со хиллачу меттигца дуьстича.

Дезачу Сино тхан баьччаллин командина дуккха а буьрсалле ойланаш лора. Стигалара керла чагІар охьаІеначу хенахь, яьссачу аренгахь кечдаран хенал тІаьхьа «Дала вай дахийтича», хІара ду хулуш дерг. Цо вайна Муса а, Дауд а, Юсуп а, кхин берш а санна, эвсаре а, стомбохьуш а муха хила гойту.

Тхо кегийрашца Іаламехь доцу хьалакхиаран сагатдеш дара. ХІетте а, цу тамаша балла болчу кхиаме ца хьоьжуш, суна, тхан динан тобане лелаш доцчу кхечу дуккха а долчу адамашна тІера чІогІа деза дукъ хетаделира. Суна, тхо юккъерачу Флоридин берриге а кегийрахошка кхин дІа гІерта дезаш хилар, хааделира. Цундела доІанехь сан ойла кхоллаелира: *кегийрахойн динан гІуллакхдар телевиденихула транслировать дича хІун дара те?* ХІетахь 1980-

чу шерашкахь иза адамашка Хаза кхаъ кхачо гIоли кеп яра. Цу хенахь я Интернет а, я социальн машанаш а, я YouTube канал а, я смартфонаш а, цхьа а хIума яцара. Суна, меттигерчу лаккхара ницкъ болчу телестанцийх цхьаннан виъ миллион стаг кхаччалц потенциальни аудитори юйла, хиира. Цецваларна, телестанцин шотдийнахь суьйранна 10 сахьт даьлча мукъа эфирни хан нисъеллера. Суна, кхиазхой «лецархьама», иза тIехдика хан хир юйла хаьара.

Ас и ойла тхан динан тобанан воккхахволчу Iуналхочуьнга дIахьейира, амма цо вайн и кхочушъярна бюджет яц, аьлла, жоп делира. Цундела ас цуьнга хаьттира, вайн кегийрахошка кхайкхам а бина, телепередача финансировать ярна ахча гулдар дIакхайкхадойла хир дарий те, аьлла. И реза хилира, тIаккха аса, вайга ерриге юккъера Флоридера, наркотикашна а, вахочу маларшна а тIехевшина а, тайп-тайпаначу кхечу халонашна бала хьоьгуш а болчу къоначу нахана муха тIекхиийла хирг хиларан, и ойла кегийрахошна хьалхахIоттийра. Тхан кегийрахойн динан гIуллакхдаран декъашхой и гар дIа а лаьцна, шайн, газеташ дукхуш а, ресторанашкахь а, туьканашкахь а тIедоккхуш а гулдина дерг сагIина дала буьйлабелира. Цу кепара тхоьга, шотадийнан хIора суьйранна трансляцийн ханна мах бала тоъал ахча гулдаделира.

Тхан динан тобанан воккхаха волу Iуналхо инзар а ваьлла, иза Делан юкъавалар хилла хиларх къера хилира. Иштта дара керлачу чагIаран Iенар — цхьанна а хезнерий ткъа шотадийнан суьйранна 10 сахьт даьлча кегийрахойн динан тоба телеэфире ялар? Амма цо болхбира. Кестта тхуна, нагахь оха «керла чагIар» тIеэцна ца хиллехьара, цкъа а Хаза кхаъ кхайкхор хезар доцчу нехан, шортонан ялта гулдар гира. Кегийрахойн Iуналхо хиларан агIонгара со дIаваханчул тIаьхьа дуккха шераш дIадевлча, суна адамийн тоьшаллаш хезнера, церан цу «Алунан кегийрахой» (Youth Aflame) цIеран кIел хиллачу телепередачано дахар хийцинера, бохуш.

Хийцамаш — иза дика ду

Вай кестта кегийрахойн тобане юхадоьрзур ду. Амма цкъа хьалха, керла чагІар бохург хІун ду а, тІаккха иза мехала маьІна долуш хІунда ду а цхьалхадоккхур вай.

Дала вай шайна меттахдохуш болу хийцамаш, даим луш бац атта, амма уьш гуттара а пайденна а, стом луш а бу. Сих-сиха вай царна дуьхьало йо, цара вайн бегІийла дерг дохадо дела. Вай билггал вешан марздаларех хоттаделла ду. Вешан дахарехь билгалдолу Іедал дІа-ма-хІоьтти, вайна иза дохо хала ду. Амма, Цуьнан Пачхьалкх дІахІотторехь эвсаралле хилархьама, вай хийцамашна дІаделладелла хила деза.

Нагахь вай суьпачу доьзалехь хьалакхиънехь, вайн тешар а, ламасташ а, тешнахиларш а хІинца а бераллехь кхолладелла а, кІоргге орамаш тесна а ду. Хууш ма-хиллара, дерриг ламасташ дац вон, амма нагахь адамаш, церан дегнех хьакхалуш доцу ламасташ бен кхочуш ца деш дехаш делахь, тешар дийна доцчу гІиллакхашкахь бен гойла дац.

Цу тайпана Іадаташ ур-атталла динан чІагІо хилла хийцалойла ду. Десачу иманалле охьавеана волу стагана дикаллин арахьара кеп гІолехь хета, тІаккха иза Дала *динчух* ондда дІалаьцна Іа, Дала кху муьрехь *дечунна* дуьхьало а еш.

Іийсан заманара парушхой а, кхин болу динан гІуллакхдархой а билггал иштта лелара. Цара куралла йора шаьш ИбрахІиман бераш а, весетан кІентий а, Мусан мурдаш а хиларан. Уьш Дала мацах динчух чІоггІа дІалаьцна Іара, шайна юкъахула лелачу, Делан КІантана дуьхьало а еш. Цара эмгаралле лардора ламасташ а, Іамалъяран кеп а, цундела царна, Іийсас церан бегІийла а, стабильни а хиларан хІора агІонна кхайкхам кхоьссича, атта дацара. Іийсас къаьстташ гайтира царна, Дела церан яьшки чу дІатарвала ца воллийла... иза церан дІатардала дезара Цуьнан яьшки чу. Уьш дуьхьалгІертара цу хийцамашна, ламастех а тийсалуш.

Гуттар хуьлу динах теша стаг айина хиларна тӀера ву — «Дела вайгахула а, вайн гурашна чохь а бен деш-лелар вац». Нагахь санна иза саца цавахь, цу гӀуллакхо синхаамашна, тӀаккха эххар тӀаьхьа цабезамна а, ямартлонна а тӀевалор ву. Билггал иштта хила а хилира Ӏийсан заманахь, тӀаккха Динан тобанан ерриге историн йохалла хуьлуш а ду. Хийцадалахьама а, тешаран а, сийлаллин а цхьана барамна тӀера кхечуьнга дехьадовлархьама, вай вешан бегӀийла агӀо дӀатаса кийча а хилла, Дезачу Сино ваьш дуьгуш долччу дӀагӀерта деза. Цу новкъо сих-сиха, Дала керлачу дахаран долор лучу, яьссачу аренга дуьгу вай.

Хих чекхдохучу Яхьъян дахарехь къаьстташ тергалбойла ду иштта некъ. Цуьнан да динан да вара, ткъа цхьана хенахь, ур-атталла коьрта динан да а хилла вара. Яхьян карьерни хьалакхиаро иза, цуьнан да санна, динан ден дарже вало везара. Иза, Ярушалаймехь школехь деша а доьшуш, гӀараваьллачу хьехархочун Гамалайлин хьехамна кӀел динан гӀуллакхна кечам бан безаш вара. Амма цкъа Делан Са Яхьъя гӀум-аренга кхайкхха доладелира. Яхьяс доӀанаш дукха мел до, гӀум-аренга вахаран чоьхьара меттахваккхар чӀогӀа хаалора. Со тешна ву, цунна чохь дов даьлла хи ду, тӀаккха, хила тарло, цо ур-атталла ойла йора: «Со шайца хьалакхиъна болу, берриге доттагӀий, библейски школехь доьшуш бу. Уьш дипломаш схьа а эцна, лоруш болу динан дай хилла дӀахӀуьттур бу. Уьш динан гӀуллакхдарна тӀера а болуш, пачхьалкхан хӀора синагогехь кхайкхамаш бан декъалбина хир бу. ХӀун моьттур ду царна сох лаьцна? Нагахь со библейски школе деша ца вахча, ас вуьшта сайн хьажийна хилар кхочуш муха дийр ду?

Суна, сайн дахарна тӀехь хьажийна хилар дуйла, хаьа. Сан дас соьга, цунна тӀе лаккхара дарже малик а деана, сан дуьнен чу валар а кхайкхийна, со динан гӀуллакхдархо хир ву, аьлла. Амма нагахь со гӀум-аренга водахь, цхьанна а со мила ву хуур дац. Со кхайкхамаш бан цкъа а кхойкхур вац».

Делахь а цу даггара долчу тӀекхайкхаро Яхьъян гӀум-аренга ваха лаар дерриге, цуьнан хьекъална атака ечу, хаттарел сов йозалла йолуш хилийтира, тӀаккха цо Синна тӀаьхьахӀоьттина гӀум-аренга ваха сацам

ГIум-аренгахь дийна дисар карадерзар

#5. Четарш чохь даха, цIа дIа ма хIоттаде

Диц ма делаш, гIум-аре — иза цкъачунна йолу меттиг ю, шу цунах дуьххьалдIа чекхдуьйлуш ду. Цундела шаьш цигахь мел ду, четарш чохь даха. ТIаккха, дера, цIа дIа ма хIоттаде!

Исраилхоша иттаннаш шераш гIум-аренгахула бевлла лелаш даьккхина хиллехь а, Дала царна иштта Iалашо дагалаьцна яцара. Цо, уггаре тоьлла меттиг кара а ей, цигахь совца а совций, керлачу ма-дарра долчунна муьтIахь а хилий, цIенош де, ца аьллера цаьрга. ХIан-хIа, уьш четаршна чохь Iаш бара — даим а, шайн хIуманаш схьа а эцна, мархина тIаьххье дIабаха кийча а болуш. ГIум-аре царна цкъачунна йолу тIетовжийла яра, ткъа чаккхенан хьажийна йолу меттиг а йоцуш. Дала цкъа а ца бохура: «Делахь хIета, гIум-аренгахь эххар а тIаьхьа, оццул вон а дац. Хьанна оьшу сатийсина латта? Бух ботта латта а ахкий, мегаш долу цIенош дIахIитто дуьйлало — шайна а, Суна а». Ур-атталла Ша Дела а дерриг а церан гIум-аренгахула девлла леларан хенахь скини чохь вехаш вара.

Кемпинго цхьайолчу мурана даккхийдойтийла а, там хилар дохьийла а ду, амма вайх дукхах долчарна Iаламера юха а дирзина, баккъал а долчу цIеношкахь дахар гIолехь хетар дара. Эхь а ма хета, гIум-аренгахь бух а ма билла. Муьлххачу а хенахь кхин дIа даха а, тIаккха эххар тIаьхьа шайн шира палатка кладовки чу дIа яккха а, кийчча хила.

бира. Цунах лаьцна яздина ду: «Жима бер доккха хуьлуш а, синан доьналлица чIагIлуш а дара. Иза акхачу, адам кIезиг долчу меттехь Iаш дара, Исраилан халкъана гIуллакх даллал ша хиллалц» (Лак. 1:80). Хьаште ду билгалдар, Яхьъяс яьссачу аренан тренировка берахь дуьйна йолийнера, иза, ялх баттахь бен дахделла доцчу, динан гIуллакхдарна

деххачу шерашкахь кечлуш вара. ХӀетте а, иза, мацца а «зударша дуьнен чу баьхначарех», сийлахь пайхамар вара, аьлла Ӏийсас.

Цуьнан яьссачу аренгара хан мел яхъеллера а, цуьнан цигахь масозза хила дезна а, цигара, иза тӀеӀоттавелла долу, хьелаш мел кхоьлина хилла а, Дезачу Йозанаша хаам ца бо.

Инжилан Лакас дӀаяздинчу декъехь: «динан коьрта дай бара Ӏанна а, Кайба а. Оцу шарахь яьссачу арахь Закрин кӀанте Яхьъяга Делера хаам хилира» (Лак. 3:2). Хьаште ду билгалдар, Ӏанна а, Кайба а ширъеллачу динан системин дозанашкахь гӀуллакхдешшехь, екъачу а, ган тамехь йоцчу а меттигашкахь керла адам кхоллалуш дара. Цигахь гучудер ду керла чагӀар.

Дала Яхьъя гӀум-аренгахь кечвеш вара, ткъа цу заманара массара а тӀеэцначу «библейски школехь» а доцуш! Берриге ЯхӀуд-махкара а, Ярушалаймера а адамийн тобанаш йогӀура яьссачу аренгахь Яхьъс аьллачу Делан Даше ладогӀа. Синан керлачу боламан мох хьекхар дара долалуш — керла чагӀар Ӏенаш дара, амма *гӀум-аренгахь,* ткъа *динан учрежденихь а доцуш. Динан шалхаллех а, ламастех а кӀаддела долу адамаш, Яхьъя волчу догӀура, церан дегнаш Делан КӀантаца дуьхьалкхетарна хийцадала кийча дара*.

Кестта Ӏийса, Яхьъяга хих чекхваккхийтархьама, Йордан-хи долчу вогӀу. Яхьъя ша Ӏийса хих чекхваккха хьакъ долуш ца хеташ воллушехь, Ӏийса тӀера ца велира. Иза, Ӏийсан динан гӀуллакхдар, Делан Сино цу заманахь лаьттахь деш хиллачух схьадолуш хилийтархьама, оьшуш дара. ТӀаккха Ӏийса Синах а вуьзна, сихха гӀум-аренга вигна вара.

Делан Йозанаша чӀогӀа къаьстташ боху, Ӏийса гӀум-аренга вигначу хенахь, Иза Синах *вуьзна* хилла, амма шовзткъа дийнахь зерах а, марздарех а чекхваьлча, иза цигара Синан *ницкъехь* волуш юхавирзира. ХӀинца Иза, шен дуьхьа лаьтта веана долчу, динан гӀуллакхдарна кечвелла вара. Хих Чекхдохучу Яхьъяс динан гӀуллакхдаран масех бутт бен дӀабаьлла боцуш, яьссачу аренгара кхин а цхьа керланиг гучуделира — Дала леррина къобалвинчу Ӏийсан динан гӀуллакхдар.

Керла пІаьлдиг

Кестта Іийсас Шен динан гІуллакхдар долийначул тІаьхьа, вай доьшу: «Юха цара элира Іийсага: «Яхьъян мурдаш кест-кеста марха кхобуш а, ламаз деш а бу, иштта бу парушхойн мурдаш а, ткъа Хьан мурдаш дууш а, молуш а бу» (Лак. 5:33). Вай ваьшка дала дезаш долу, хьалхара хаттар: «Муьлш ду и адамаш?» Жоп вайна Инжилан Маттайс дІаяздинчу декъехь карадо: «Яхьъян мурдаша, Іийсана тІе а баьхкина, хаьттира...» (9:14). Шерашкахь суна, уьш парушхой бу моьттура, амма цкъа суна уьш Хих Чекхдохучу Яхьъян мурдаш хилар карийра, хІетахь суна Дезачу Йозанашкара и дакъа кхоччуш керлачу серлонгахь дІаделладелира! И нах карзахбевлла бара, хІунда аьлча цара сих-сиха юучух юха а дуьйлуш, дуккха а сахьташкахь доІанаш дора, ткъа Іийсан мурдаш кхечу тайпана лелара. Хих Чекхдохучу Яхьъяна тІаьхьахІиттинчарах болчара оьшу сагІанаш кхочушдора, берриге а тидам Іийсан мурдашна хуьлучу хенахь.

Яхьъян заманахь Делан Са сих-сиха деххачу марханаш кхабарехула лелара. Делахь а Яхьъян мурдаш Яхьъян динан гІуллакхдарера, *хІинца* Дезачу Сино дечуьнга дехьа ца бовлура, — уьш хийца ца беллера. Царна, церан динан гІуллакхдаран а, Іамалъяран а *кепо* стом бохьу, моьттура. Цара, шайн доьзалш а битина, гІум-аренгахь а бехаш, чохь садолу хІуманаш яархьама, боккха мах белла, Хих Чекхдохучу Яхьъяна тІаьхьа а хІиттина, церан устаз хІинца набахти чу воьллина велахь а. Керлачу Стеган, церан низамашца ловзуш боцу, Шен мурдаш бара. Яхьъян команда халахетта яра, уьш динан дух кхиорна кхерамехь бара.

Дагахь латтаделаш, динан синош даим а Дала *динчух* тасаделла лаьтта тІаккха Цо *деш долчунна* дуьхьал а довлу. Хила тарло, Яхьъяна тІаьхьахІиттина берш шайн хьехамчина тешна хиларх а, шаьш муха лела дезаш хиларх а алсам гІайгІа беш хилла, ткъа Дала бохучух а, Цо *хІинца* деш долчух а доцуш. Уьш Делан деган тидам бечуьра севццера тІаккха маьІиган коьрте, цкъа мацах уьш Цунна

тӀебалош хилла йолу, кеп хӀоттийнера.

Цаьргахь дозалла а, халахетар а гучудала доладелира. Яхьъяца болчара, хан а яйина, тӀаккха, схьахетарехь, динан гӀуллакхдарна ахча а дайина. ХӀинца, дерриг а цара деш хилларг а, уьш шен дуьхьа лаьттинарг а, царна хилларг а, кхерамна кӀел нисделлера. Цундела уьш хийцамашна бухахьарабевлла а, дуьхьалбевлла а хилла дӀахӀиттира, церан баьччано Ӏийсах лаьцна иштта дешнаш аьлла доллушехь: «Иза вазвала веза, ткъа со лахвала веза» (Яхьъя 3:30).

Хьовсийша, Ӏийсас цаьрга муха жоп ло: «Масала, зуда ялийна меттиг хилча, зуда ялош волчун накъостий, и стаг шайна юкъахь мел ву, марха кхобур дуй, шаьш гӀайгӀане хилар гойтуш?» (Лак. 5:34). Цо церан динан некъаш дӀадоьллу, иштта а бохуш: «Цара марханаш кхаба стенна оьшу, Делан КӀант нийсса царна юккъехь хилча? Дерриг а цара дан дезарг, нагахь царна цхьа хӀума Делера оьшуш делахь, — иза Суна тӀедахкар ду» (перефраз)! Динан ойла яро, цара Делан ларам марха кхабарца а, кхечу динан гӀуллакхашца а баккха беза, аьлла, ойла йойтура. Царна, марха, — иза, царна хеташ махиллара, уьш кхечу марха кхобуш боцчу (я кхечу церан кепашца пайда оьцуш боцчу), нахал лакхабоху, Далла гергадалоран гӀирс бу моьттура. Иштта кхоллалора дозалла. Церан кеп, цо юьхьенца бохьуш хиллачу стоьмал, мехала хилла дӀахӀоьттира.

Юург тӀецаэцарца марха кхабар — иза пайден гӀуллакх делахь а, хӀетте а иза Делаца манипуляци яран кеп яц; мархин Ӏалашо — шу Дала бохург гӀолехь хезар долчу метте далор ю. ТӀаккха цара марханаш кхаба стенна оьшу, Делан КӀант нийсса царна юккъехь хилча? Хьовсийша кхин цкъа а Инжилан Лакас дӀаяздинчу декъера Ӏийсан дешнашка: «...Масала, зуда ялийна меттиг хилча, зуда ялош волчун накъостий, и стаг шайна юкъахь мел ву, марха кхобур дуй, шаьш гӀайгӀане хилар гойтуш? Цхьа хан а еана, и зуда ялийнарг дӀавигча, тӀаккха даарх, маларх херабевлла, сингаттаме хир бу уьш» (Лак. 5:34, 35).

Цо ца боху, *хила тарло,* уьш марха кхобуш хир бу цу деношкахь. Цу адамаша марханах лаьцна, юург тӀецаэцарх санна бен ца бохура,

амма Ӏийсас цаьрга кхечу марханах лаьцна боху. Тидам белаш, и марха, Зуда ехна стаг царах дӀаваьккхинчу деношкахь хир ду. Цо бохург Ша билггал дуьххьалдӀа царна юкъахь хирг ца хиларан марха дара, юург ца яаран марха хилла а ца Ӏаш. Вайна иза хаьа, Цо кхин дӀа а, Ша царна дийца воллучу, кицанехь кхетадо дела. ДагадогӀий шуна, яьссачу аренан билгалдаккхарех цхьаъ — иза Делан хаалун гергахь хилар ца хилар ду.

ХӀинца, Шен дешнаш кхеторехь луш долу, кица дешийша:

> «Цхьаммо а керла чагӀар ширачу пӀаьлдиг чу ца дутту, хӀунда аьлча и пӀаьлдиг а бетӀар бу, чагӀар а Ӏенар ду» (Лак. 5:37).

ЧагӀар Делан Йозанашкахь — иза Делан гергахь хиларан билгало ю. ПахӀала боху: «Сийсаза лелар долуьйту чагӀар тӀех дукха ма мийлалаш, амма Делан Синах дуьззина хилалаш» (Эпа. 5:18).

Вай Делан гергахь хиларан чагӀарх дуза дезаш ду! Керла чагӀар — иза Цуьнан Синан керла болам бу.

Юха а шайна доцца, амма мехала хаттар дала пурба лойша суна. Шаьш дуьххьара Синах дуьзначу хенахь, мел Ӏаламате дара, дагадогӀий шуна? Делан гергахь хилар шорте а, мерза а дара. ХӀоразза а, аша доӀа дечу хенахь, Цо цу сохьта Ша гучувоккхура шуна, тӀаккха шу дийнна дийнахь Цуьнан гергахь хилар хаалуш хуьлура. Наг-наггахь шу дуьххьалдӀа динан тобанан цӀийнахь хийшина а Ӏаш, доьлхура, Иза шайна иштта юххехь хиларна.

ТӀаккха цкъа шуна, Цуьнан гергахь хилар хӀинца оццул сиха гуш ца хилар, билалделира. Аша хьалха санна доӀанаш до, амма шу хӀинца шеконехь хетта дуьйладелла: «Дела, Хьо мичахь ву?!» Шу яьссачу аренга даьхкина.

Яьсса аре я Делан гергахь хиларан меттиг, билгале Ӏалашо йолуш ю. Дала шу керлачу пӀаьлдигашна кечдеш ду. Доттийла дац керла чагӀар, аьлча а Делан Синан керла болам, ширачу пӀаьлдигаш чу.

Iийсан заманахь уьстагIан цIоканах йинчу контейнерах пIаьлдиг олура. Цу пIаьлдигаш чу дуьххьара чагIар доьттинчу хенахь, уьш сетташ а, аьхна а хуьлура. Уьш атта дIасайизалуш а, дIасадоьлхуш а хуьлура, чагIар шорлучу хенахь. Делахь а шераш дIадоьлхуш, юххерамалхбалехьарчу климатехь пIаьлдигаш дакъалора тIаккха уьш чIогIа а, каглун а хуьлий дIахIуьттура. ХIинца, шира чагIар дIа а доьттина, ткъа керланиг чу доьттича, пIаьлдигаша я керлачу чагIаран йозалла а, я цуьнан совсар а ца ловра, тIаккха уьш муьлххачу хенахь лелхийла а, этIийла а дара. И гIуллакх нисдархьама, шира пIаьлдигаш масех денна хи чохь а латтийна, тIаккха зайтдаьтта тIехьакха дезара. ТIаккха уьш юха а говза леладаларе а, кIеда а хилла дIахIуьттура.

Цу суьрто, вайца хуьлуш долчун, билгало йо, хIунда аьлча вай — керлачу синан лакхаллечу чагIарна пIаьлдигаш долу дела. Вай Делан гергахь хилар дIакхоьхьурш хила хьехна ду. Вай дехачу атмосферано, вай дакъадойла а ду, вайна чуьра дерриге мутт а Делан некъашна аьхна хилар а схьаIовдийла а ду. Вай стигалахь дехаш дац, вай, дуьне цIе йолчу, къилахь йолчу гонахехь дехаш ду. Цундела вайн хьекъалаша керладахарш хилар тIедуьллу. ТIаккха, вайн пIаьлдигаш кIеда а, даим керла чагIар тIеэца кийча а хилийтархьама, вай Делан Дашах хуьйдина хила деза. ПахIала яздо: «Майранаш, шайн зударий безалаш, динан ерриге а тоба Дала леррина Къобалвинчунна езаре терра. Цуьнан дуьхьа Шен са а дIаделла Цо» (Эпа. 5:25, 26, НРП). ПIаьлдигашна зайтдаьтта хьакхар бохург, вайна, Дела лоьхуш доIанашкахь яьккхина хан боху, маьIна долуш ду. Вай Цуьнца, Цуьнан Дашехь я доIанехь хан йоккхучу хенахь, вайн хьекъал керладолу, тIаккха вай вешан некъашкахь а, кепашкахь а чIоггIа а, кIеда доцуш а хуьлучуьра совцу.

Амма шира пIаьлдигаш карладахархьама, хьалха цу чуьра шира чагIар дIаIано деза. Цуьнан, пхьегIи чохь чагIар ца хиларан маьIна ду — хаалун Делан гергахь хилар дац! Цуьнан маьIна, — хаалун Делан гергахь хиларан марха, я, вай цкъа аьлла Iаш доцу, йокъанан хан цахилар, ду! Екъачу замано шу *хийцамашна* кечдийр ду*!*

Дала Шен хаалун долу гергахь хилар дІа стенна доккху? Шун дог дохорхьамий? ХІан-хІа, иза хІетте хир делахь а! Я Цунна шу оьшуш хиллалц, Иза шу терхи тІе дахка лууш ву те? ХІан-хІа! Цо шу Шен гергахь хиларх доху, аша Ша кхин тІе а тІедирззина леха меттахдахаран Іалашонца. Лехарша шу юха а сетташ а, кІеда а дийр ду. ЧІоггІа а, кІеда доцуш а хилла дІахІуьттуш долу адамаш, — уьш, Дела леха совцуш долу, адамаш ду. Уьш шайн методашкахь буьсу. Уьш, хьалхалерчу бакъдолчу зедаларера шайна яьхначу, кепашкахь буьсу.

Иштта дара Чих Чекхдохучу Яхьъяна тІаьхьахІиттинчу адамашкахь долу хьал. Уьш цунах схьакхеттера, царна Веза Эла цуьнгахула нуьцкъала деш-лелаш хилар гуш хилла дела. Делахь а даггара Дела вовза, кхин дІа а стигалара совгІате гІертачу меттана, уьш шайн тешна хиларшкахь а, кепашкахь а чІагІбеллера.

Делан хІора меттаххьерехь керла хьехам дІабеллало. Могуш хьехамаш а, доктрина а — уьш, вай Делан даге дуьгу, гІирсаш бу. Делахь а нагахь вай вешан хьехамашна а, доктринашна а тІегуллуш хилча, эххар тІаьхьа вай динан лолле а, Іадаташна муьтІахь хиларе а, тиладаларе а я цу сохьта массарна а сихха чулелхар ду.

ЧІогІачу Іамалъяран кепехула Дела вовзийла дац, амма дуккха болу керстанаш шайна цахаарна муьтІахь хуьлу цу кепана. Цара шаьш шайн низамаш а хІиттадо, Іамалъяран гІулчаш а, ламаст а дагадоуьйту. ТІаккха, церан эххар а, масале керстанаш муха хила деза хиларх, хаарш гучудевлча, уьш *леха* совца а совций, цара кхоьллинчу Іадаташкахь а, ламасташкахь а дІатоь. ХІетте а царна шаьш деса хилар хаало, кхоччуш долчу Инжилаца догІуш дехаш лоруш доллушехь.

Ярми-ЯхІун тептар тІехь яздина ду: «Шу Соьга кхойкхуш, доІанаш деш, Со волчу догІучу хенахь, Аса шуьга ладугІур ду. Аша Со лохур а ву, Со шуна карор а ву» (Ярм. 29:12, 13).

Иза карорхьама, деккъа доІа дар тоьаш дац. Динан формулашца дихкина долчу, дуккха а адамаша, даггара а, нах хьоьгучу цахийцадаларца а доІанаш до. Дала, доІанехь *Иза* доллучу дагца

леха веза, бохху. Цо къаьстташ бохху кхузахь лехарх лаьцна, ткъа лехарна дуьххьалдIа ойланза ширачу кепехь гIулакх дIакхехьар ца оьшу. Цуьнан дог довзаран даггара лаам а, гIертар а оьшу. Цундела бохху Дала: «Тешар ца хилча, Дела реза войла дац. Далла тIевогIуш верг теша веза Иза хиларх а, Цо Ша леррина лоьхучунна совгIат луш хиларх а» (Iеб. 11:6).

ХIинца кхин цкъа а Iийсан дешнаш доьшур вай:

> «Цхьаммо а керла чагIар ширачу пIаьлдиг чу ца дутту, хIунда аьлча и пIаьлдиг а бетIар бу, чагIар а Iенар ду. Керла чагIар керлачу пIаьлдиг чу дотта деза. Цхьаммо а шира чагIар а мелла, юха керланиг мер дац, хIунда аьлча цо эр ду: „Шираниг гIолехь ду“» (Лак. 5:37-39).

Ширачу чагIарна марзвеллачу цхьана а стагана, цу сохьта къона чагIар дезар дац. Цу сохьта, бохург, — кхузахь коьрта дош ду, вай, вешан марздаларш а, ламасташ а долу, адамаш долу дела. Делан и бегIийла хиларан зонаш йохо деза, *шира чагIар* дIа а доьттина, *керла чагIар* ца луш, вайна екъачу сезонах чекхдийла а магийна, вайна иза ваьшна деза лаийтархьама. Шу хьогах а долуш, шайна мала хIумма а ца хилча, аша леткъам бийр бац: «Суна и керла чагIар ца оьшу, суна шираниг деза», бохуш. Нагахь шу Делан гергахь хиларх а, ницкъах а хьогах делахь, шу шайн дахарехь Делан Синан керлачу боламна дIаделладелла хир ду. Шу, гIум-аренгахь а волуш, иштта аьлла волу, Дауд санна, хир ду:

> «Дела! Хьо сан Дела ма ву! Сан даго Хьо даим а лоьху! Хьоьга сатуьйсуш ду суна чуьра са а. Кху даьссачу, дакъаделлачу, хине сатуьйсучу лаьтто санна, Хьоьга сатуьйсу ас. Хьан дезачу цIа чу хьоьжура со, Хьан нуьцкъалалла а, сийлалла а гархьама» (Заб. 62:2, 3).

Дауд Дела гергахь хиларх а, ницкъах а хьогах вара. ЖамIехь, ша хьажийна гIуллакхдан тIевирзинчу хенахь, иза, Далла лууш дерг

тӀеэцархьама, сетташ вара, — дерриг а хӀума, Делан некъаца а доцуш, шена ма-луъу дечу, Шаул паччахьах къасталуш.

Кхин а цхьа гӀум-аре

Ас хӀинца кху коьртехь хьалха яздина ма-хиллара, сан дуьххьрлера бакъдолу динан гӀуллакхдар, хьехамча волуш санна, доладелла. Телевиденихула къамел дарца Далла гӀуллакхдар боккха кхиам болуш хилира. Оха иштта тхан регионехь гӀараяларца шолгӀачу меттехь йолчу светски радиостанцехь Хаза кхаъ кхайкхоран радиопередачаш чукхиссинера. Дерриг а исбаьхьа дӀадоьдура.

ТӀаккха цкъа, со доӀа деш волчу хенахь, хийцамаш богӀуш бу, аьлла, элира соьга Делан Сино. Цо элира: «Ахьа кегийрахойн Ӏуналхочун динан гӀуллакхдар дуьтур ду, тӀаккха Ас хьо Америкин малхбалехьарчу а, малхбузехьарчу а бердашкара, канадхойн дозана тӀера Мексикин дозане кхаччалц йолчу гӀаланашка а, Аляске а, Гавайишка а динанан тобанашка а, конференцишка а вохуьйтур ву...»

Ас Лизе дийцира Синера хиллачух лаьцна, тӀаккха оха и дешнаш тхайн дегнаш чохь лардира, тхешан, кхечу штатехь динан тобанан Ӏуналхо волчу, доттагӀчуьнга доцург, цхьаннега а ца дийцинера. Дала, Ша и дийр ду, аьлла, тӀаккха суна, — нагахь и дош баккал Цуьнгара делахь, сан Цунна гӀо дан а, хиламаш сихбан а ца оьшийла хаьара.

Амма шо дӀадаьллера, ткъа хӀумма а хуьлуш дацара. Цу ладегӀаран муьрехь, цкъа суна, иза вуьшта хуьлийла а дац, аьлла, хетталц, суна Делан герга ван хала хуьлий дӀахӀуттура. Аса, цкъа мацца а чул, доӀанехь алсам хан йоккхура, тӀаккха суна хьалха санна, суо цхьана а метте воьдуш воцуш хеталора. И доцург а, кегийрахойн динан гӀуллакхдаран хьалхалера гар, кхола долалучуха хилира (шира чагӀар дӀаӀенаш дара). Ас доӀанаш дукха мел до, гар чӀогӀа дӀасадаьржара. Арахьара, цхьа а хӀума хийцалуш доцчуха, хеталора, амма суна чохь хьогалла дӀаяйнера.

Аса кегийрахойн динан гӀуллакхдар доладарал хьалха сохьташ

дохура доIанехь тIаккха цкъа шозза ур-атталла Деле цхьа-муьлхха а кхайкхамча валор дийхира. Со динан гIуллакхдаре кхоччуш вассийна волуш вогIура, амма кхайкхам бечу хенахь, Делан гергахь хиларо, юргIано санна, дIакъовлура со. Со чекхваьлча, цIа кхача ах некъ болуш, Цуьнан гергахь хиларо кхин а цхьана кIиранна дIатосура со!

Дерриг кхин дерг доцург а тхуна, оха хьалха цкъа а лайна доцу, арахьара а, чоьхьара а зераш тIекхиъннера. Суна, сайца цхьа хIума иштта доцуш хила мега, аьлла, моьттура, цундела со, сайна дагадайла долу, хIора къа даре дан волавелира, амма кху йокъаллехь дайдалар суна ца хаалора.

Цкъа, айса билггал хIун къа латийна, рогIерачу кхета гIертарал тIаьхьа, Везачу Эло элира соьга: «Хьо яьссачу аренгахь ахьа къалатийна дела вац! Аса хьо хьалхахIиттина хила безачу хийцамашна кечвеш ву».

Иза, со хьалхалаьттачу динан гIуллакхдаран муьрана тIекхайкхарца ларорхьама, сан амал кхиош вара. ЕшаI-ЯхIу тептар тIера дакъа доьшур вай:

> «Хьалха хилла хIуманаш дага а ма леца, дIадаьллачух лаьцна ойланаш а ма е. Хьовсал, Со керланиг деш ву! Иза хIинцале схьадеана. Шуна ца хаало иза? Ас яьссачу аренгахь некъаш а дохкур ду, эрначу аренгахь татолаш а хоьцур ду» (Еш. 43:18, 19).

Кху коьртехь тIаьхьо, Везачу Эло Шен хенахь Iаламатца «хьалхалаьттачу хийцамийн» ма-дарра дерг сайна дIа муха диллина, дуьйцур ду шуна. Сан яьссачу аренгахь зеран уггаре хала денош долчу, цу ерриге а хенахь, Веза Эла тхан динан гIуллакхдар кхоллар кечдеш вара, цуьнан Iаткъам ерриге Америкехула, ткъа тIаьхьалонгахь — деррие дуьненахула дIасабаржа безаш бара.

Сан доттагIа, шун *шира* чагIар дакъадолуьйтур ду Дала, шуна чу *керла* чагIар доьттича (ткъа цуьнца цхьаьна тIедахкарх довлар хир доцу зераш тIе а догIуш), *ширачунна* тIе юхадерза шун лаам ца кхоллабалийтархьама.

6

СТИГАЛАРА СОВГIАТ

Цхьаболчу наха дIадаханчуьнга юха а боьрзий, берриге а бохамаш кегабо, тIаккха хиндолчуьнга а хьовсий, бохамаш кхин а алсам хиларе ладоьгIу, тIаккха иштта уьш дерриге а дахарехь дIаса а леста, тийса а ло.

– Д. Л. Муди

Динан вежарий! Оцу Iалашоне со кхаьчна ваьлла аьлла ца хета суна. Делахь а цхьа хIума кхочушдо ас: сайна тIехьа дерг диц а деш, хьалха долчунна тIекхача гIерташ ву со. Иштта, сан Iалашо ю, къовсамехь санна, Ша леррина къобалвинчу Iийсагахула со стигала тIекхайкхинчу Дала суна лун долчу совгIатна хьалха тIекхача.

– Пилапхошка 3:13, 14

Векало ПахIала Керлачу Весетан кхааннах ши дакъа дахьийтарш а яздина, деланийхойн гIаланашкахь а, ярташкахь а дуккха динан тобанаш а дIахIиттийна. Цуьнан динан гIуллакхдар дерриге а дуьненахула дIасадаьржина, тIаккха хIетте а дахаран чаккхенгахь цо аьлла: *«Со хIинца а тIекхиъна вац».* Иза, шен гIуллакхан чаккхенга ведда тIе а кхаьчна, стигалара совгIат схьаэццалц, дIатен воллуш вацара.

Шен гIуллакххехь ведда чекх а ваьлла, совгIат схьаэцархьама, вай вешан дагехь гайта деза хьалхарниг, — иза, вай хIинца а цунна тIекхиъна ца хилар а, иза схьаэцна ца хилар а ду.

Вай хIинца а кхачамалле кхиъна дац, вай кхин дIа хийцадала а, кхиа а деза.

Мусан а дара сийлахь хьажийна хилар, цо кхаа миллион адаман барамехь долу, халкъ арадаьккхинера лоллера. Цо, Ширачу Весетехь цхьаммо а кхечо ца дина, сийлахь Iаламаташ а, билгалонаш а кхочушйинера. Делахь а Дала, Муса лаьттахь эсала (Iаморна уггаре кIеда) стаг вара, аьллера. Цо ша хIинца тIекхиъна ваьлла хилар ца лорура, амма кхин дIа хьалха дIагIертара, шен гIуллакх чекх а даьккхина, стигалара совгIат схьаэцархьама. Кхиархьама а, хийцадалархьама а, вай Iамадеш хила деза.

Вешан Далла лерина некъ чекхбаккхархьама, вай дан дезаш долу шолгIаниг, — *дерриг а (толамаш а, эшийна хиларш а), тIаь-*

хьадиснарг дицдар ду! Дала ЕшаI-ЯхIу пайхамаран тептар тIехь хIун боху, доьшур вай кхин цкъа а:

> «Везачу Эло боху: «Хьалха хилла хIуманаш дага а ма леца, дIадаьллачух лаьцна ойланаш а ма е. Хьовсал, Со керланиг деш ву! Иза хIинцале схьадеана. Шуна ца хаало иза? Ас яьссачу аренгахь некъаш а дохкур ду, эрначу аренгахь татолаш а хоьцур ду» (Еш. 43:18, 19).

Нагахь вай дIадаханчу эшийна хиларшна а, аьттоцахиларшна а, къиношна а ойланаш тIегулъеш хилахь, цара вайна Дала леррина Къобалвинчуьнца хьалха дIадаха новкъарло йийр ю. Делахь а, дIаяханчу хенахь баьхначу *толамийн а,* иштта вайн хьалха дIа ца дохуьйтуш, сецадойла ду вай. Нагахь вайна ваьш тIех вешах тешнахилар долуш хилар хаалуш а хилла, тIаккха тохарлерачу кхиамашна шаьш шайн чIагIдаран гIирсашка санна, тIетийжа дуьйлалахь, вай, Делан ваьшна хIинцца долуш дерг, тIехдолуьйтур ду. Билггал цунах лаьцна боху Дала ЕшаI-ЯхIу пайхамарехула 43-чу коьртехь. Хьалхалераниг Цуьнгара дара, амма, Цо вайна хьажийначу кхиамашка, некъ хьалха кхин дIа дIабархьама, вай, Дела вайгахула яханчу хенахь деш-лелаш хилла долу некъаш, дита кийча хила деза. Нагахь вай и ца дахь, вай шира пIаьлдигаш хилла хийцадала кхерам бу.

ПахIала а кIел сиз хьокху кху билггал бакъдолчунна:

> «Со жима бер долчу хенахь, аса жимачу беро санна дийца а дуьйцура, ойланаш а йора. Жимачу беран санна кхетам а бара сан. Ткъа хIинца со стаг а хилла дIахIоьттича, берийн хIуманаш дитина аса. Цкъа хIинца-м вайна дерриге а гIийла гойтуш долчу куьзганехула санна го. Ткъа цу хенахь юьхь-дуьхьал гур ду вайна. Цкъа хIинца-м сан кхетам кхоччуш бац, ткъа цу хенахь сан кхоччуш довзар хир ду, со Далла вевзаш ма-хиллара» (1 Ко. 13:11, 12).

ГӀум-аренгахь дийна дисар карадерзар

#6. ХӀун дан ца деза

Вайга Дезачу Йозанаша исраилхойн гӀум-аренгара гӀайгӀанечу зедаларх лаьцна бохучунна тӀедоьгӀна, вай, йокъанан мурехь дан ца деза, хӀуманаш ду. Цул совнаха, керстанийн дахарехь вуьшта дан ца дезачун, пайденна йолу список дӀахьейо аса, вай яьссачу аренгахула доьлхучу хенахь, цу къиношца марздар дуьххьалдӀа чӀогӀа хуьлийла ду. Ас шуна коьрта пункташ дӀахьейо, мел лахара а, дан ца дезачун юьззина йоцу список:

1. Зуламна хьайна хила ца деза. Вай цхьана хӀуманах девлла долчу хенахь, вайна, цхьа нийса доцу хӀума дича, ваьш ваьшна гӀоли, ур-атталла ирсен хилар хаалуш, хир ду, аьлла, хета.
2. ЦӀушна текъа ца деза. Кхечу дешнашца аьлча, вайна ма-хаъара, Делан Дашца догӀуш доцург дан лаам хилар а, Ӏийса везачул сов, шен безам кхечунна я кхечу хӀуманна дӀабалар а.

Бер гӀалатдуьйлуш ду, ала мегар дац, иза дуьххьалдӀа хӀинца а кхиъна дац. Сан пхи шо долчу хенахь, сан дуьне ловзочу Tonka машинкех а, LEGO конструкторах а хоттаделла лаьтташ дара. Со абат дагахь ала Ӏеминчу хенахь, иза дуккха болчарна коьрта кхиам бара. Суна дахар беда аьнгаличухула гора, суо, цуьнан алсамо чолхечу агӀонех кхетархьама, тоъал кхиъна воцу дела.

Сан берхӀитти шо кхаьчначу хенахь, машинкашший, конструкторрий тоххарлера хилла йисира. ХӀинца, кхиаран шераш дӀадевлча, суна хӀинца дахар дӀогара беда аьнгаличухула ца гора. Сан кхетарна долу кхиъна хилар а, хьуьнар а доккхахиллера. БерхӀитта шо дерг, пхи шо дерг санна, лелар, иза лартӀахь дац. Вешан кхиаран

3. Сексуальни марздаларшна а, талхарна а кIелдаха ца деза.
4. Веза Эла зен ца деза.
5. Леткъа, леткъа, леткъа.

Коринтхойн динан тобанан керстанашка долчу шен кехата тIехь ПахIала хьахадо, вайн, вешан хIу яьссачу аренгахь даьхначул, кхечу тайпана муха даха деза, дуккха а довзийла ду, аьлла:

> «Динан вежарий! Вайн берриг а дай мархийн бIогIамо ларбина хилар а, хIорда бухарчу лаьтта тIехула чекхбевлла хилар а шуна дагадаийта лаьа суна... Амма царах дукхахболчарна Дела реза ца хилла, церан декъий яьссачу аренгахула дIасадаржийна хилла. И дерриг вайна масална хилла дара, вайн а, церан санна, вониг дан лаам ца хилийта» (1 Ко. 10:1,5, 6).

Исраилхоша боккха мах дIабелла, церан зедаларера урок схьаоьцур вай.

а, даккхий хиларан а барамехь вай тохарлера берийн некъаш, дуьту я диццдо, уьш кхин мегаш дац вайн хьашташна а, вайн лаамаш кхочушбарна а.

Цу кепара, Делан гIуллакхашкахь кхиаран барамехь а, дахаран этапех чекхдовларан барамехь а, вай тохарлера кхиъна доцу гIуллакхаш тIаьхьататта деза. ПахIала бохура, хIинца вайна Делан некъаш а, Цуьнан сийлалла а беда го, амма вай стигаларчу совгIате гIерта дела, вай, Дела юьхь-дуьхьал гинчу хенахь бен, къаьсташ гуш хилла дIахIуьттур дац. Кхечу дешнашца, вайна Иза, Цунна вай санна, вевза!

Муьлхачу стигаларчу совгIатах лаьцна хьахадо ПахIала? Цо цунах лаьцна хьалхайогIучу байтехь яздо. «Дала леррина Къобалвинарг

кIоргге вовза лаьа суна, Иза веллачуьра денвеш хилла болу ницкъ а бевзаш, Цуьнан баланашкахь дакъа а лоцуш. Цуьнан Iожаллехь Цунах тар а луш, Иза вовза а лаьа суна» (Пил. 3:10, НРП). Делера долу стигалашкара совгIат хилар — иза Цуьнан КIентан, Дала леррина къобалвинчу Iийсан вастах дIатарвалар ду, — Цунна вай довзаре терра, вайна а Иза вовзар! Ваьш цу Iалашонна тIекхиъалц, вай дIатен ца деза, ткъа цуьнан маьIна ду, Делан деган лехар а, довзар а дIасацадойла дац.

Стигаларчу совгIате хьалхе дIалацархьама, вай дан деза кхоалгIаниг, — иза «Iалашоне чекхдийлар» ду! Чекхдийлар бохучун дагахь дерг новкъарло а, ницкъ бар а ду. Веза Эла вовзарна дуьхьалгIертар а ду.

Иблисана сийлахь кхерам — иза, Дала леррина къобалвинчу Iийсан васте хийцаделла, адам ду, цундела боданан ницкъаш, вайна новкъарло ярхьама, дера дуьхьал гIерташ а, къизалле тIом беш а бу. Керстанаш Дала леррина Къобалвинчун васте хийцабеллачу хенахь, уьш шайн дуьхьа бехачуьра совцу, амма вайна чохь вехаш Волчун дуьхьа беха. Церан дахарехь Дала леррина къобалвинчу Iийсан шорто а, кхоччуш хилар а гучудолу. Цундела ПахIала аьлла, Иза вовзарна, вай Цуьнан баланаш хьегарехь дакъа лацар довза дезаш ду. Цо шех лаьцна бохуш долу, дилханан балахьегарш, иза, цунна тIаьхьа дахаран дендалар хир долу, ша-шен “со” бохург даларан маьIна ду! Кипас яздо:

> «Дала леррина Къобалвинчо Шен дегIана бина ницкъ лайна дела, аша а цунах тера долчу леларна кечам бан беза. ХIунда аьлча дегIана хуьлу ницкъ лайнарг, къинойх дIа а къаьстина, дуьнен чохь яккха йисина хан, дегIан лаамийн кара а ца воьдуш, Дала бохург деш йоккхуш хир ву» (1 Ки. 4:1, 2).

Нагахь вай дилхалахь бала хьоьгуш делахь, вай лакхадуьйлуш а, вешан дерг лоьхуш а ца хуьлу, адамийн къилахь болу лаамаш

кхочушхиларна тIаьхьадевлла а ца лела. Вайца Дала леррина Къобалвинчун амал ю деш-лелаш! Иштточу Iалашоне гIерта деза вай.

Дала леррина Къобалвинчуьнца бала хьоьгуш

Дала леррина Къобалвинчуьнца бала хьегар бохург хIун ду? Дуккха долу адамаш царех нийса ца кхета, цхьаболчу динан Iилманан хьехамаша и библейски термин харцхьаяьккхина дела. Бала хьегар — цамгарх валар я, счотех мах дIабалархьама, тоъал ахча ца хилар бохург *дац*. Иза, шен сагIица Делан дог дашорхьама, масех кIиранах ца хаддош юучух юхаозавалар бохург *дац*. Бала хьегар — иза хIуманах довлар дац, иза муьтIахьалла ду! Iебархошка Дахьийтаран авторо къаьстташ гойту, Дала леррина Къобалвинчун бала хьегар хIун ду:

> «Лаьтта тIехь долчу Шен дахарехь Iийсас чIогIачу белхарца а, бIаьрхишца а доIанаш а, дехарш а дора Ша Iожаллех кIелхьарваккха йиш Йолчуьнга. Далла дIахезира Цуьнан доIанаш, хIунда аьлча Iийсан Деле болу ларам боккха бара. Ша Делан КIант хиллехь а, ерриге а лайначу халонашкахула Iемина Иза Далла муьтIахь хила» (Iеб. 5:7, 8).

Iийса лаьтта муьтIахь волуш ца веана, Иза муьтIахьхила Iама везаш вара. Иза цунна Iеминера, лацадогIар атта долчу хенахь, Дена муьтIахь хиларца. Иза, адамашна а доцуш, Далла там бан гIертара. Цунна, эххар тIаьхьа дерриге адамашна Цуьнан муьтIахьаллах боккха пайда хир буйла, хаьара. Кипас даггара долу балахьегарш Делан лаамца долчу дахарца цхьатерра до, ткъа адамийн хьарца а доцуш (1 Ки. 4:2).

«Дала леррина Къобалвинчун балахьегарш» — иза Делан новкъа дахар ду, вайн хьекъало а, эмоциша а, дегIан хаадаларша а вай, компромисс ян а, там барш леха а, байбина некъ харжа кхойкхучу хенахь. Вай сих-сиха девнна юкъадоьлху, Дала вайга цхьана новкъа

гIо, бохуш, ткъа доттагIашна а, гергарчарна а, белхан накъосташна а, кхин болчу нахана а, вай кхин некъ харжа луучу хенахь. Халахетарна, долччул сих-сиха вайна дуьхьало йийраш уггаре а вайна юххера адамаш нисдаларан битам хьулло. Классически масал — иза, Кипица хилла истори ю, иза Iийсана Цуьнан валаран а, дIаволларан а хьокъехь долчунна дуьхьало ян волавеллачу хенахь.

> «Цу хенахь дуьйна Iийсас Шен мурдашка дуьйцуш хилла Ша Ярушалайме ваха везарх а, цигахь Шен баккхийчеран а, динан коьртачу дайн а, Iеламчу нехан а карах бала хьега безарх а лаьцна. Цо иштта дуьйцура Ша вийна хила везарх а, амма кхозлагIчу дийнахь веллачуьра денвала везарх а лаьцна. Кипа, Иза юьстах а ваьккхина, дуьхьало ян волавелира: «Дала тIе ма доуьйтийла иза, Веза Эла! И тайпа хIума Хьуна тIе ма кхочийла!» Кипига юха а вирзина, Цо элира: «ДIадала Суна уллора, иблис! Ахьа Суна новкъарло йо, хьан даг чохь Делан ойланаш яц, адамийн ойланаш ю» (Мат. 16:21-23).

Iийсас Шен мурдашка, Ша Далла муьтIахь а хилла, Ярушалайме а вахна, бала а хьегна, вала а велла, кхоалгIачу дийнахь денвала а веза, аьлла, дIакхайкхийнера. Кипина, схьагарехь, Iийсас аьллачух «денваларх лаьцна долу дакъа» хезна хир дац, иштта дацахьара иза Цуьнан тIедогIун долчу валарх лаьцначу дешнашна эргIадвер вацара.

Аша ойла ца йо, стенах лаьцна ойла йо Кипас?

> «Минотана собар дехьа, Хьо Машахь ву [цунна иза хIинцца дIаделладелла], Хьо пачхьалкх а кхоьллина, тIаккха Исраил-мохк меттахIотто безаш ву. Аса, Хьуна тIаьхьахIоттархьама, сайн бизнес а, зуда а, доьзал а битина. Со сайн доттагIех ваьлла, Хьуна тIаьхьахIоттаран дуьхьа. Ас Хьуна дукха хан лерина, хастор доцу репутаци а яьккхина. Синагогашкахь Хьо херавааьлла моьтту, газеташа а, журналаша а даим а Хьан девнечу амалх лаьцна яздо. Хьо уггаре а йовха тема

> ю соцмашанашкахь, тӀаккха дукхахболчийн ойла Хьуна пайдехьа а яц. ГӀарабевллачу динан Ӏилманчаша а, динан гӀуллакхдархоша а Хьо мунепакъ лору. Ткъа хӀинца Хьо валарх лаьцна бохуш ву. ХӀун хир ду сох? Ас Хьуна тӀаьхьахӀоьттина лелархьама чот йоцуш дукха хан яйина, тӀаккха суна вон цӀе яхар бен хир дац».

Кипас эккхийтира: «ХӀан-хӀа, Веза Эла, Ахь дийр дац иза!» (перефраз).

Ӏийсан, Кипа ша-шен везаре а, адамаша санна а ойла еш хилар, сихха гайта дийзира. Иза гонаха Делан бӀаьргашца ца хьоьжура. Адамаш иблисо («кху дуьненан дала», хь. 2 Ко. 4:4) шайн пайда леха Ӏамийна ду. Стигалара Пачхьалкх бохург кхоччуш кхин ду. Цундела, Делан лаам кхочушбархьама, вай культурин дӀаэхарна дуьхьал даха деза, ур-атталла иза, шайн ойлаяр а адамийн Ӏаткъаман кӀел долчу, «Везачу Элаца болчу вешина я йишина» бохург делахь а. Кипа деланийхо вацара, амма цуьнан ойланаш цу хаттарна адамийнчаьрца цхьаьнайогӀуш яра, ткъа Дала леррина Къобалвинчуьнца а доцуш. Цо дуьхьало йора хийцамашна, ша-шен перспективашкара арадолуш, дерриг а муха хила а, хьалакхиа а дезачух лаьцна ойла а еш.

Кхин а цхьа масал — исраилхой КанаӀанан меттиге хьуйсучу хенахь. Уьш хӀинца гӀум-аренгахь болу шо сов хан яра, тӀаккха цкъа Дала Мусага элира, Ша царна дала воллучу сатийсинчу лаьтта, таллам бан адамаш дахийта, аьлла. Мусас цу тӀедилларна шийтта стаг хаьржинера, хӀора гаранах цхьацца а волуш. Царех шиъ Нунин ЮшаӀ а, Килаб а вара.

Талламчаш юхабирзича, цара дуьхь-дуьхьал долу жоьпаш делира шайна гинчух а, хӀун дан деза а юьхьарлацарна. Царех иттаммо элира:

> «Цу махкахь дехаш долу халкъ ницкъ болуш а ду, церан гӀаланаш чӀагӀйина а ю, дикка яккхий а ю. Тхуна-м Ӏаьнакхахой

> а гира цигахь. НегӀаб цӀе йолчу яьссачу арахь бехаш бу Ӏамалекхахой. Лаьмнашкахь бехаш бу хьетахой, явсайхой, эмархой, ткъа хӀордан йистехь а, Йордан-хин йистехь а бехаш бу канаӀанхой... Цу халкъана дуьхьалдовлалур дац вай, хӀунда аьлча иза вайл ницкъ болуш ду» (Лел. 13:29, 30, 32).

Килаба а, Нунин ЮшаӀа а кхин жоп деара:

> «Мусана гонах гулделла халкъ те а деш, Килаба элира: «Вай, даха а дахана, и латта ваьшна схьадоккхур ду, хӀунда аьлча иза вайга схьадаккхалур долуш ду»...
> Нагахь Веза Эла вайна реза велахь, Цо и латта вайна схьалур ду. Шуьрех а, мазах а дуьзна токхе латта ду иза; Амма Везачу Элана дуьхьал ма довла. Цу махкахь Ӏачу халкъах а ма кхера, цунах вайна ижу хир ю. Уьш ларбан цхьа а вац, ткъа вайца Веза Эла ву. Ма кхера царах» (Лел. 13:31; 14:8, 9).

Верриге шийтта цхьаьна талла лелара. Царна изза латта а, изза гӀаланаш а, изза адамаш а гора. Иттаммо юха а вирзина цхьа жоп, ткъа шиммо юха а вирзина, бӀостанехьара хаам стенна бинера? ГӀуллакх кхегарехь ду!

Дала Килабах а, Нунин ЮшаӀах а лаьцна, церан кхин са ду аьлла, и шиъ кхоччуш Цунна тӀаьхьахӀоьттина лелаш волу дела (хь. Лел. 14:24). Кхечу дешнашца, и шиъ адамийн лаамашна тӀера Делан лааме дӀаваханера. Царна дуьне Делан бӀатргашца гора, ткъа шаьш лардаран призмех чекх а доцуш. Иза, итт шпионо Делан лаамех чул, шайн бегӀийла долчух а, кхерамазаллах а, доьзалех а алсам гӀайгӀабеш хиларан, кхетарна догӀа ду. Уьш, халкъан сацамаш, Делан пачхьалкхана тӀехь а доцуш, ткъа шайна тӀехь муха гуш хирг хиларх ойла ярца, бехаш бара. Царна, Дала уьш цкъа а, царна хьалха диллинчу, муьлхха а гӀуллакхна тӀехь дӀатосур доцийла а, кхиам лург хилар а, ца девзинера. И нийса доцу ойла яр дерриге а дисина долчу халкъана догӀуш нисделира, цара иштта аьлла дела:

> «Мусана а, АхIаронна а реза бацара нах. Цара цу шинга бохура: «Мисар-махкахь я кху яьссачу арахь тхо деллехьара! Везачу Эло тIамехь дайа далийна тхо кху махка? Тхан зударий а, бераш а мостагIашна кхочур ду. Мисара юхадахча гIолехь дацара вайна?» (Лел. 14:2, 3).

Исраилхошна, цара Мисар-махкахь дуззалц юуш а, дахар чIагIделла а долу, «шира дика денош» дагаоьхура. Мисар-махкахь уьш лоллехь хилла боллушехь, хIинца уьш, буржалш тоьхна хиллачул, чолхе гучу хьолехь нисбеллера. Уьш берриш а оьшуш болчу хийцамашна дуьхьалбуьйлура. Царна, гIум-аренан девзаш долчу гонаха дIахIоьттинчу хьолехь шаьш алсамчу кхерамазаллехь хир ду, аьлла, хетара, церан девлла леларан дахар а, ледара диета а хила дезачул дуккха генахь делахь а. ЖамIехь царна сатийсина латта а ца гира, шайн дахарехь Делан лаам кхочуш а ца бира.

Делахь а Нунин ЮшаI а, Килаб а Iалашоне гIертар кхин дIадахьа дезаш вара. И шиъ, хIорш бистцахилийта лууш болчу, шайн «вежарийн» дуьхьалонна тIеIоттавелира: «ТIаккха наха маьхьарий хьаькхира: «ТIулгаш детта царна!..» (Лел. 14:10). Нунин ЮшаIца а, Килабца а резабоцчара шайн хьекъалш карла а ца даьхна, хьалха санна ойла а еш, адамаш санна хьоьжура. Уьш шайн некъаш дIалаьцна Iара... гIум-аренан ойлаярехь биснера.

ПахIала, мацах цул хьалха Нунин ЮшаIа а, Килаба а санна, ша дерриг а тIаьхьадиснарг диц а дина, стигаларчу совгIате хьалха дIагIерта веза, аьлла (хь. Пил. 3:14).

Юха а боьшур вай ЕшаI-ЯхIу пайхамаран тептар тIера (43:18, 19), билггал ваьш тахана иракарахIиттор болу хьехамаш:

> «Везачу Эло боху: «Хьалха хилла хIуманаш дага а ма леца, дIадаьллачух лаьцна ойланаш а ма е. Хьовсал, Со керланиг деш ву! Иза хIинцале схьадеана. Шуна ца хаало иза? Ас яьссачу аренгахь некъаш а дохкур ду, эрначу аренгахь татолаш а хоьцур ду» (НРП).

Халахетарна, ур-атталла тахана а адамашна шайн буржалийн «кхерамазаллехь» дисар, маьршоне гӀертарал а, Делан лаам кхочушбарал а, гӀоли хета. Уьш, марздаларечу, амма Ӏазапечу мадарра долчух чул, хийцамех алсам кхоьру. Кхин долчу адамашна, Дала тоххара динчух алсам тоам а беш, керла кхайкхарш тӀеэца ца лаьа. Дала баккъал а цаьргахула сийлахь гӀуллакхаш дина, амма уьш хьалхалерчу кхиамашна тӀехь дӀатийна.

Делан лаамна муьтӀахь хиларо дахар а, маьршо а ло, тӀаккха иза даггара болчу тамхиларна тӀе боьду цхьаъ бен боцу некъ бу. Делахь а стигаларчу совгӀатна тӀегӀертар, шун хӀинцалерчу хьелашкахь хуьлийла дац, аьлла гуш, хила тарло. ЕшаӀ-ЯхӀу пайхамарехула, Дала Ша керланиг а кхоьллина, «яьссачу аренгахь некъ буьллур бу», аьлла. Кхечу дешнашца, вай, Цо дагалаьцнарг кхочушдархьама, Делан Синна тӀаьхьахӀиттина лелаpан барамца, вай, ваьшна иза хуьлийла доцуш а, декъа а хетачу, хьолехь нислур ду. Амма, вайна хууш ма-хиллара, адамашка далун доцург, Делан дойла ду (хь. Лак. 18:27). Шун хӀинцалерачу яьссачу аренан вукху агӀор, дахар шовданца детташ а, толам болуш а, дика а тийналлехь а долу дела.

Делан лаамаш тӀеэца а ца лиъна, амма, шаьш яьссачу аренгахь девллачух кӀелхьардохун долчу, хийцамашна дуьхьало йинчу, важа итт талламхо санна, ма хилийша. Цуьнан метта сатийсинчу лаьтта кхиссалойша — шайна кечдина, Делан совгӀат долчу!

7

ДЕЛАН ТӀЕХДИКА НЕКЪ

Баланаш – иза дуьххьалдIа гIирс бац. Иза вайн синан лакхалле дахаран чIагIдарна уггаре а эвсара гIирс бу. Вай хьем хиларе санна хьоьжу хьелаш а, хиламаш а сих-сиха, вай эвсаре синан лакхалле кхиаран муьрашка дохку, билггал и гIирсаш бан а бу. Вай цунах кхета дуьйла ма-делли а, тIаккха иза синан лакхалле долуш дерг хилар тIеэцахь, вайна баланаш лан атта хир ду.

– Чарльз Стэнли

Кхойкхучун аз хезаш ду: «Яьссачу аренгахь Везачу Элана некъ кечбе! Эрначу аренгахь нисде тхан Далла некъан тача!

– ЕшаI-Яхlу 40:3

Мел цецдовларе делахь а, амма яьсса аре — иза, Дала инзаре некъ биллина меттиг ю! Билггал цигахь кечбеш бу, Цуьнан дагалацамца богӀуш болу, лакха айинчу дахаре некъ.

Ерриге исторехь дукха боцурш бен ца бахана цу новкъа. Амма хӀинца Дала дуккха берш кечбеш бу цу новкъа баха. Доьшур вай цунах лаьцна ЕшаӀ-ЯхӀу тептар тӀехь хӀун ду:

> «...Хиш яьссачу арахула дӀахецалур ду, хин Ӏовраш эрначу арахула оьхур ю... Коьрта некъ а хир бу цигахь, цунах «Деза долчун некъ» эр ду» (Еш. 35:6, 8, НРП).

Яьссачу аренгара Делан некъан М5 я М10 санна, ламастан билгалонаш яц. Цунах дуьххьалдӀа *Эвлаяалла олу.*

Эвлаяаллин билгалонех цхьаъ ю — «цӀаналлин хьал». Ӏийсас боху: «Декъалбина бу цӀена дог дерш – царна Дела гур ву» (Мат. 5:8). Ӏийса сийлахь доцчу а, цӀена доцчу а нускалан тӀаьхьа вогӀур вац, Иза таммагӀа а, сакхт а доцчу Динан тобанна тӀаьхьавогӀур ву.

Масех иттаннаш шо хьалха, со хӀинца а, хӀинц-хӀинца динан гӀуллакхдар дӀадолош волу, къона стаг волчу хенахь, Везачу Эло цкъа доӀанехь гайтира суна, Иза сан дахар цӀандан волавала воллу, аьлла. Аса оццул воккхаверна, Лизе элира: «Дала суна чуьра дерриге иэдаларш дӀадохур ду», тӀаккха ас цунна, Дала дӀайохун йолу, ерриге ца оьшу амалш ягарйира (цо, хила тарло, ас юкъахъялийтина, масех тӀетоьхна хир ю!).

Амма тIаьхьабогIучу кхаа баттахь хIумма а хуьлуш дацара. Цул совнаха, дерриг а оьшуш хуьлуш бен дацара, тIаккха со, сайна кхин а алсам цIанвалар оьшийла, кхийтира. Ас Веза Эла волчу а вахана хьаьттира: «Сан вон марздаларш дIа а ца доьлхуш, воха хуьлий дIа стенна хIуьтту?»

«КIант, — жоп делира Цо. — Аса, Айса хьо цIанвийр ву, аьлла. Хьо хьайн ницкъаца цIанвала гIиртира. ХIинца Аса иза *Сайн* некъаца дийр ду». Со, суо кестта сайн яьссачу аренгахула гездаре волуш хиларх, тIаккха иза берхIитта баттахь дахлург хиларх а, кхетам болуш вацара.

Цуьнан некъаш — вайн некъаш дац

Сайн керстанан некъан юьхьенгахь сан Ти Эл Осборнан динан гIуллакхдар довзар хилира. Д-р Осборн гIараваьлла динан гIуллакхдархо а, книгийн автор а вара. Цо шен зудчуьнца Дэйзица цхьаьна, адамаш тодаран Iаламаташца долу, нуьцкъала динан гIуллакхдарш дIакхоьхьура масех иттаннийн шерийн дохалла дерриге а дуьненахула. Церан динан гIуллакхдаро иттаннаш миллионаш адамаш кIелхьардовларна тIедалийна.

Цундела суртхIоттадойла ду шун, мел чIогIа воккхавера со д-ца Осборнаца вовшахкхетарна, иза Далласе тхан динан тобанехь кхайкхам бан веанчу хенахь. И дерриг а доцург сан хьеший-кхакхорхой тIеэцаран тIедиллинарг бахьана долуш, суна иза юьхьша вевзира. Ти Эл инзаре стаг вара. Со цунна юххехь волчу хенахь, суна суо Iийсаца волчуха хетара.

Ти Эл масийттазза тхан динан тобане веанера, тIаккха оха чIогIа доттагIалла тесира. Цо суна, ша динан гIуллакхдарна кечам бечу хенахь, къоначу хенахь теллина йолу, шен ерриге книгаш елира совгIатна. Шозза совгIатна цо суна шен духаран предметаш елира (тхойшиъ герггарчу хьесапехь цхьана барамера ву). Со Лизица хIетахь тхаьшна духар эца ахча къасто магадойла долуш дацара,

цундела цуьнан гардеробера совгIаташ тхуна чIогIа пайденна нисделлера. Цу цхьаьнакхетарел тIаьхьа иза а, Дэйзи а суна а, Лизина а да а, нана а санна, хилла дIахIиттира.

Цуьнца вовзар хиларал масех шо хьалха, со хIинца а светски компанихь болх беш волчу хенахь, цкъа, Ти Эл Осборн динан гIуллакхдаран гуламехь кхайкхам беш волуш, Дезачу Сино тийна элира соьга: «Хан йогIур ю, тIаккха ахьа цунна гIуллакхдийр ду. Ахьа д-рна Осборнна болх бийр бу». Ас сайн хьекъалехь сацам бира, иза, со цуьнан командехь болх беш хирг хиларан а, тIаккха хинйолчу хенахь Хаза кхаъ кхайкхорхочун тера долу динан гIуллакхдар дIадолориг хиларан тIечIагIдар ду, аьлла.

Амма цхьа а хIума хуьлуш дацара, со хьалха санна, гIум-аренгахула тилавелла лелара. Осборнийн динан гIуллакхдаран офис Талсехь яра, амма уьш шаьш Орландохь бехара. Хан дIайоьдура, суна сайна чохь динан гIуллакхдаре чуваларан, чоьхьара таIор хаалора, тIаккха аса, ОсборнгIарна юххехьа хилархьама, со Орландо кхелхина ваха веза, аьлла, сацам бира. Сан шалха ойланаш яра. Цкъа-делахь, Ти Элана, со кхин цхьана а динан тобанехь гIуллакхдеш ца хиларх, кхетор. Иза ала хIума доцуш цIена стаг вара. Суна, нагахь цуьнан со тхан динан тобанера дIавига дезнехьара, цо со цкъа а балха оьцур воцийла, хаьара. ШолгIа-делахь, со Лизица Орландохь дехаш хилла дIахIиттахь, тхуна церан динан гIуллакхдаре дIакхета аттахо хир ду. Со цунна тIекхочийла долуш хилла дIахIуттур вара, Флориде дIакхалхарал тIаьхьа.

ХIаъ, суна хаьа, иза тIехдуйла. Амма суна вуно чIогIа Далла «гIодан» лаьара со баккъал долчу сайн хьаьхна хиларе хьажор.

Цундела аса Далласехь динан тобанан Iуналхочуьнца вовшахкхетар дийхира, со дIавоьдуш вуйла а, Орландо ваха кхелхина воьдуш вуйла а, цуьнга алархьама. ТIаккха, суьйранна сан вовшахкхетарна йиллинчу хенал хьалха, кхаа тайп-тайпанарчу гIаланашкара кхаа динан тобанан Iуналхоша телефон туьйхира соьга. Царах хIораммо а, со шолгIачу дийнахь хIун дан воллу а хиъна,

соьга изза хаттар дира: «Лиза кхоччуш хьоьца реза юй?», аьлла.

Иза реза яцара. Масийттазза цо соьга элира: «Джон, со хьан сацамна муьтӀахь ю, амма *суна* дагца хьо нийса ца лелаш хилар хаало». Ас дӀатесира цуьнан дешнаш, иштта ойла а еш: «Лиза дуьххьалдӀа цакхета, тӀаккха цӀахь коьртаниг со хиларе терра, иза суна муьтӀахь хила еза». Ма кхиаза а, сонта а яра сан ойланаш!

Цу суьйранна, кхоалгӀачу динан тобанан Ӏуналхочо соьга изза, хьалхалерчу шина Ӏуналхочо делла доллу хаттар делча, суна чохь цхьа хӀуъа-дделахь кагделира. Сан бӀаьргаш дӀабеллабелира, тӀаккха со, суо Далла Цуьнан Ӏалашо кхочушъярна гӀо дан гӀерташ хиларх, кхийтира, Цуьнга иза дан могуьйтучу метта.

ШолгӀачу дийнахь со Лизица сан динан тобанан Ӏуналхочуьнца а, цуьнан зудчуьнца а вовшахкхийтира. Ас кхетийра уьш, айса вовшахкхетар стенна дехна хиларх, амма сайга хьалхарчу суьйранна кхааммо телефон тоьхначул тӀаьхьа, со дохковаьлла, элира. И шиъ ший а чӀогӀа гӀиллакхе дара, тӀаккха цара тхойшиъ хьалха санна шайца диса лууш хиларх тешийра тхо. Сан кхин дӀа сайн динан гӀуллакх дӀакхехьийла дара оццу даржехь.

Суна, сайн белшаш тӀера лам охьабоьжна санна, хилар хааделира, тӀаккха хӀинца со, Дела тхан меттана муха деш-лелар ву, ган кийча вара. Сан кхетам бацара, сайн цӀанваларан процесс хӀинца а чекхъяьлла ца хиларан. Суна оццу дийнахь тӀейоьжна йолу, кхин а цхьа тулгӀе яра гергайогӀуш.

Динан тобанан Ӏуналхочуьнца а, цуьнан зудчуьнца а вовшахкхеттачул тӀаьхьа со цӀахь а волуш, спортан духар духуш вара динан тобанерчу накъосташца баскетболах ловзархьама. Телефон йийкира. Иза Ти Эл Осборн вара. КӀеда аьлча, со Ӏадийна вара.

Оха цхьаъ ах сохьтехь къамел дечу хенахь цо соьга а, Лизига а шен динан гӀуллакхдарехь даржаш схьахьедира. Тхо цунна а, Дэйзина а гӀодан дезаш а, иштта дерриге дуьненахула дӀасалелачу хенахь, царна юххедевлла лела дезаш а дара. И доцург а, тхо, тӀаьхьалонгахь кхин динан тобанаш йогӀарна васт кхуллург хилла дӀахӀуттун йолу,

динан тоба дӀаелла езаш дара Талсехь. Ӏалашо стенна чулацаелла яра аьлча, дерриге дуьненахула тайп-тайпаначу меттигашкахула цу тайпана динан тобанаш дӀаелларна а, цигахь цара масштабни Хаза кхаъ кхайкхорна а.

Тхан деххачу хаддаза долчу къамелехь ас ойла йора: «Ма дан а ду, Дада, *суна*, Хьо деш-леларвуйла, хаьара, амма Ахь иза иштта сиха дарх цецвуьйлу-кх!» Сан Ти Элаца телефонехула къамел мел долчу хенахь, аса цхьана хеннахь лайначу Ӏадорах а, воккхаверах а лаьцна яздан хала ду. Со тешна вара, иза ас сатуьйсуш долу, яьссачу аренгара аравалар дара. Со барам боцуш ирсен а, сайн квартирехь тхов тӀе кхаччалц ирхлелха кийча а вара. Трубка дӀа а оьллина, со Далла баркалла алархьама, аравелира, амма сайн синехь цхьа воьхна хилар а, шеко а хааелира. Иза чоьхьарчу кӀоргенехь там боцчу охьатеӀочу дехкарх тера дара.

Ас ойла йира: «ХӀан-хӀа, Дела, хӀан-хӀа, хӀан-хӀа, хӀан-хӀа, Ахь иза дойла дац! Ахь хӀинца тоххара ваӀда динера суна, иза хир ду аьлла, цкъа со Ти Эл Осборнна болх беш хир ву! Ахь хӀинца хӀан-хӀа бохийла дац!»

Дехкаран тамашийна синхаам дӀа ца болура. Кхаа дийнахь со сайга ма-далло, иза дӀабалархьама, доӀанаш дан гӀиртира, цу там боцчу синхаамах кӀелхьарвала а гӀерташ. «Дела, воккхавер лохьа суна цу схьахьедаран бахьанехь!» — мохь беттара аса. Лиза а яра эхьхетар хаалуш, иза а ОсборнгӀаьрца болх бан лууш йоллушехь.

Эххар тӀаьхьа аса и ойланаш техкар Делера ду аьллачух ца тешаран хаддош сацам тӀеийцира (сан агӀора кхин а цхьа кхианза а, ур-атталла кхераме а гӀулч). Цундела со Лизица къамелаш дан Оклахоме дахара, тӀаккха, хетара, дерриг а тӀехдика гуллуш ду. Ти Эло а, Дэйзис а официальни тхуна даржаш схьа а хьедина, Рождествон дезде даздечу хенахь, тхо ерриге шайн командина довзийтира.

Тхо Далласе юхадирзира, тӀаккха со динан тобанера мукъавелира. Амма чоьхьара сагатдаран сигнал дӀа ца йоьдура. Ас доӀанашкахь сахьташ дохура, тӀаккха хӀетте а дайдалар ца хаалора. ХӀетте а со

и тамехь боцу синхаам дІалелхочуьра ца социра, кхин а алсам доІанехь хан а йоккхуш. Цхьа а хІума хийцалуш дацара.

Эххар а, ас Лизе элира:

– Ца хаьа, хуьлуш дерг хІун ду, амма цхьа хІума иштта-м дац.

Иза тІетайра:

– Сан а изза хаадалар ду-кх.

Ас Ти Эле телефон а тоьхна, сайна хаалуш долчух лаьцна дийцира.

– Хаьий хьуна, цхьаьна вовшах а кхетта, дерриг а дийцаре дер вай, — схьахьедира цо.

Иштта, тхо Талсе дахара тІаккха шина сохьтехь вовшахкхетта Іийначул тІаьхьа, Ти Эло элира:

– Оха хьуна и дарж тхайна хьо чІогІа дукхавезарна а, хьуна тхо дезийла хаьа дела а дІахьедина хьуна. Амма вай ойла ян дуьйлало, хила мега, иза Делера дац, аьлла.

– Со а дІогара кхеташ вац, — жоп делира аса. — Амма, хьо бакъ ву аьлла моьтту суна.

Со сайн лергех ца тешара, ас айса и дешнаш аьлла хиларх. Сан берриг а сайн ницкъ тІебахийта ийшира, уьш алархьама. Ти Эл Осборнца болх бар сан дерриг а дахаран сатийсар дара.

Цу шерашкахь ас гуттара санна Іуьйранна хьалххе хьала а гІоттий, цхьаъ ах – шина сохьтехь доІа дора. Амма сайн турпалхо волчу д-р Осборнан хьокъехь, сайна тІекхиъначу догдохарал тІаьхьа, мел лаххарчу а барамехь шина кІиранах ас халла доІа дора, хетара, со велха а бен цалора. Аса тІаьхьарчу беттанашкахь хиллачунна тІехь ойла йора, тІаккха хиллачух теша а ца тешара. Сан сингаттаме хилар яздойла доцуш дара. Со хьомечу стеган валарна тІера балахьоьгучуха санна вара. Ши кІира дІадаьллачул тІаьхьа, суо, цхьанна а хозийла доцчу, меттехь волчу хенахь, ас дуьххьалдІа аз ма-дду мохь туьйхира:

– Стенна? Со юха стенна волуьйту Ахьа? Ялх шо хьалха Ахь соьга вист а хилла, ас цуьнца болх бийр бу ма элира. Стенна?!

Суна цкъа а дицлур дац, Везачу Эло сайга аьлларг:

ГӀум-аренгахь дийна дисар карадерзар

#7. Ларлуш хилалаш доттагӀийн харжамехь

Хила тарло, кху гӀуллакхо вай цецдаха ца деза, амма сих-сиха вайн уггаре лазаме критикаш а, дуьхьалберш а — уьш, вайгахьа бу аьлла, хеташ болчуха болу, нах бу! Сих-сиха, вай вешан доттагӀ лоруш хилла волу, стаг тӀаьхьаваьлла лела вайна.

Вай яьссачу аренгахь лаьхкина лелош хуьлийла ду, тӀаккха вай кхето деза, иза кхоччуш Ӏаламехь дерг ду, нагахь вай Дала леррина Къобалвинчунна тӀаьхьахӀиттина доьлхуш хилча. Векало ПахӀала бoху: «Вуьшта а хууш ма ду, Дала леррина къобалвинчу Ӏийсана тӀаьхьа а хӀоьттина, суьпа баха лууш болчара массара а баланаш хьоьгург хилар» (2 Ти. 3:12). Лаьллина лелор — иза цӀандаларан процессан дакъа ду. Лаьллина лелош верг мила хуьлийла ду? Масала, ледийраш — Делан халкъ Ӏехош болу, нах, уьш иймандерш хиларан моттаргӀанаш еш, амма ма-дарра аьлча церан дегнаш Далла генахь ду. Цундела яздо ПахӀала, Мусана дуьхьалбевллачу, Ианниих а, Иамврих а лаьцна. Уьш Делан халкъан гонна юкъара бара, ткъа хийрачу халкъана юкъара а боцуш. ПахӀала,

– ХӀунда аьлча, Сайна, хьо цу сатийсарна я Суна гӀуллакх деш хир ву те, талла лаьа дела.

Со акъваьллера.

ТӀаккха Цо кхин дӀа элира:

– ХӀара дара Ас ИбрахӀиме Исхьакх сагӀина ва аьлла, дехар дар, хӀунда аьлча Сайна, Соьга болу безам, Ас лур ду аьллачу декъалаллал, кӀезиг-м бацара те, бохург, гархьама. Цуьнан лелар тешалла хилла дӀахӀуттур дара, вуй те иза шен сатийсамна, сатийсар кхочушдаран дуьхьа бен Суна гӀуллакх а ца деш, я иза Суна гӀуллакх деш а ву, сатийсам кхочушбарехь Сан тешамах тешна а ву.

шен Iиттавала дезначу цхьадолчу лаьллина лелорах а, зерах а лаьцна, яздо, тIаккха, бохамийн могIа цунна «харцвежарша» схьакхачош хилла боху (хь. 2 Ко. 11:26).

Яьссачу аренгахь, шу дезаш а, шун гIайгIа беш а, шун дахаре Делан лаам ала хьуьнар долу а адамаш юххехь хилар, пайденна ду. Шуна, шайга Делан лаам кхочушцабойту критикаш а, адамаш а ца оьшу, масала, Аюбан зуда а, доттагIий а санна, берш. Шайна цIена нисдалар оьшучу хенахь, шаьш Iехош болу, харцпайхамарш цаоьшу шуна. Шуна, шу деза а, шайна Делан хьекъалалла дийца а кийча долу адамаш деза.

Амма кийчча хилалаш: нагахь цхьаъ шу шайн бехкана яьссачу аренгахь нисдаларна, шуна критика ян а, ур-атталла бехкедан а волалахь, хила мега, и стаг шун доттагI вац. Деза Са вай къилахь хилар Iорадоккхуш хилла дIахIуттур ду, тIаккха Цо сих-сиха, вайна гIалат ган а, дохкодовла а гIодархьама, кхин стаг тIеозор ву. Амма, цхьа а сатийсар дохьуш доцу, даим а долу бехкедарш, мостагIчун бахьанина ду. Ларлуш хилалаш!

Сан, цхьана предложенехь, тIаьхьарчу шина кIиранах сан хье чу буро хьийзош долчу, хIора хаттарна жоп хилла долуш санна, синхаам бара. ТIаккха берхIитта баттахь дуьххьара сан синехь воккхаверан эккхар хилира. Сан, сайн дахар дIаделладелча санна, синхаам бара, тIаккха цу меттехь, суо мел чIогIа декъалвина ву, кхийтира со. Со, суо исбаьхьа зуда ялийна вуйла, кхийтира. Тхан тамашена бер дуйла а кхийтира со. Сан юха безам бахара сайн зудчуьнга тIаккха цуьнца цхьана сайн кIанте а. Со, тхо кхоччуш керлачу квартирехь, исбаьхьачу бассейнна ткъе итт гIулчана гена доццуш дехаш хиларх а, тIаккха, хIора денна бохург санна, тхуна тIехула цIена сийна

стигал юйла а, кхийтира. Суна и дерриг а ца хааделира, суо динан гӀуллакхдаран охьатаӀоро тӀехъхьулвина волу дела, — суна хеташ ма-хиллара, аса Делан томана дуьхьа дан дезаш долчо.

ТӀаьхьахежарца, со кхета, Дала аса Ти Эл Осборнца болх бийр бу аьллачу хенахь, сан хӀнцале а и озабезам болуш бара, — ас цунна, цуьнан тхан динан тобане Далласехь визит йолчу хенахь, дуккхазза а гӀуллакх дина.

Амма хӀинца со болх боцуш виснера. Со, шляпа карахь а йолуш, царна со юха дӀаэца лаьий те, хатта юхавеанера. Суна дагадогӀу, динан тобанан Ӏуналхочун гӀоьнчех цхьаъ волчу, сайн доттагӀчуьнга а хьоьжуш, айса нийсса иштта дешнаш алар: «Суна суо, кху неӀаран кӀелдӀахула чекхваллал, жима хилар хаало». Ас массаьрга а айса Ти Элана а, Дэйзина а болх бийр бу аьллера. Тхан динан тобанан Ӏуналхочо цунах лаьцна ур-атталла сцени тӀера дӀа а кхайкхийнера, амма иза ца хилира.

Динан тобано сан дика терго яр гайтира, тӀаккха суна ах ставкина болх хилира. Ас цигахь кхин а бархӀ баттахь динан гӀуллакх дира. ТӀаккха, Дала со стенна кечвеш хилларг, хилира, — Цуьнан хьаьхнахиларан тӀаьхьадогӀу дакъа. Со Америкехь уггаре а сиха кхуьуш йолчу динан тобанех цхьаннан командех дӀакхета кхайкхира. Соьга церан кегийрахойн Ӏуналхо хилла дӀахӀоттар схьахьедира. Дерриг а Ӏаламате хилира. Суна Лизица иза Делера неӀ юйла хаьара. ХӀинца сан керла дахар а, керла гар а дара, со хӀинца керлачу агӀонна кечдина керла пӀаьлдиг а долуш, сайна чохь керла цӀена чагӀар кхоьхьуш вара.

ЦӀандаларан некъ

БӀе шерийн дохалла, Ӏийса стигала хьалаваьлла волчу хенахь дуьйна, Цунна тӀаьхьахӀиттинарш шайн ницкъашца сийлалле кхача гӀертара. Цул совнаха, ерриге а динан тобанан деноминациш шайгара цӀанъяла эрна гӀертаран жамӀехь кхоллаелла яра. Амма

вай легализман уьйрашца ялхой бен ца дина ваьш, хIунда аьлча сийлалла — Делан диканан болх бу, ткъа дилханан арахьара доза тоьхна хилар а доцуш.

Дала дика муьтIахь болчарна ло, ткъа дозалле болчарна а доцуш. Дозаллечу стагана, сийлалле Делан гIо доцуш а тIекхуьийла ду моьтту, яздарца дIахIиттийначу гIеххьа долчунна а, низамашна а тIаьхьахIиттина а доьлхуш. МуьтIахьечу стагана, и дерриг а пайденна доцийла, хаьа, тIаккха иза Везачу Элан ниIматна (ницкъана) тIетевжа. Делаца йолу юкъаметтигаш цIена ю, юкъаметтигашкахула а бен, даг тIе яздина, Iадаташ кхочушдарна ницкъ хуьлийла доцу дела.

Вайх дуккха а берш сийлаллина, Керлачу Весетан элпаца я библейски доцчу тешнахиларшца тIекхиа гIерташ бу, тIаккха юьхьIаьржахIуьтту. Iадаташ лардарца кхиам боцуш кIелхьардовлар хила гIерташ болу яхIудхой санна, иштта вай, и низамаш лардарца, сийлалле даха хьуьнар долуш дац. Дуккха а болчара шайна Iадатийн ойланашца, шаьш муха лела деза а, хIун дан деза а, доза тухура шайна. Дерриге а арахьара доза тохарш чоьхьарчу цIоналлана тIекхиа гIертарехь дIахIиттош ду. Амма Дела сийлаллин арахьарчу кепе ца хьоьжу, Цунна шун деган чоьхьара хийцадаларш деза, хIунда аьлча цIеначу дагера кхоллалуш ду цIена лелар. Iийсан дешнаш дешийша: «БIаьрзе парушхо, цкъа хьалха кад-хедар чуьра цIанде, уьш тIера а, чуьра а цIена хилийта» (Мат. 23:26).

Нагахь шун цIена дог делахь, шуна Iийса сийсазвеш дерг дан луур дац. Шу порнографин сайташна геннахь лаьтташ а хир ду, сий дойу духарш духуш а хир дац. Дуккха а болу божарий а, зударий а шаьш цкъа а дIасакъаьстина ца хиларх дозалла дан кийча бу, амма шайн дагчохь, луларчу кабинетехь болх беш волчу стаге хьайна болчу лаамах богуш бу, я муьр-муьрехь машанехь порносайташка хьуьйсуш бу. Сийлалла ду ткъа иза?

Нагахь шун цIена дог делахь, компьютеро а, телефоно а шу хьехаме йоцу материалаш леха тоьттур дац. Технологиша ца до шу цIена доцуш. Амма шун даг чохь долчо меттахдоху шу деш-лела.

Нагахь шун дог цӀена делахь, шуна Далла лууш дерриг луур ду.

Яьсса аре — иза, Дала, вайн Ӏалашонаш а, ойланаш а цӀанъярхьама, пайда оьцуш йолчу, лалочу пешех цхьаъ ю. Дала вайн дегнаш Ша Шен нускална тӀаьхьа юхаваран ханна кечдеш ду. Дала, Цуьнан сийлалла гойтун йолу, амма шайн сийлалла а доцуш йолу, адамийн тӀаьхьенаш гӀовттош ю, — Цуьнан вастехь а, Цуьнан деган лаамехь лелаш долу а, кхоьллина халкъ.

> «Муьлххачу а доккхачу цӀа чохь дашо а, дато а пхьегӀаш хилла а ца Ӏаш, дечигах а, кхийра поппарх а йина йолу пхьегӀаш а хуьлу. Царах цхьаерш дезачу гӀуллакхна лерина хуьлу, вуьш ларамазчу гӀуллакхна лелош хуьлу. Иштта массо а вон долчух цӀанвелларг а хир ву лакхарчу гӀуллакхна хаьржина, язйина йолу и пхьегӀа санна. Иштта стаг а ма хуьлу шен Олахочунна тешаме а, пайден а, массо а дикачу гӀуллакхна кийча а» (2 Ти. 2:20, 21).

Тидам бейша пхьегӀийн шина кепан, цхьайолчийн — сийлахь цӀе ю, вукхеран — лахара. *Лахара* бохучу грекахойн дашах — «атимия» олу, цуьнан маьӀна ду «ларам ца бар, тӀехтохам, юьхьӀаьржо, боьхалла». *Сий* бохучу дашах грекахойн маттахь — «тиме» олу, цуьнан маьӀна ду «мехала». Дала боху: «...Нагахь санна ахь дуьйцург мехала делахь, нагахь санна иза эрна дацахь, хьо кхин а Сан туркх хир ву» (Ярм. 15:19). Мехала дерг кӀезигдолчух леррина цӀандаран а, иэдаларех кӀелхьардахаран а бахьанехь схьадолуш ду.

Малъаки — Ширачу Весетан пайхамар ву, Керлачу Весетан заманах лаьцна пайхамаралла дина волу. Иза Ӏоттавелла хало стенна чулацаелла яра аьлча, цуьнан Керлачу Весетан терминологи яцара, цундела цо шена Дезачу Сино керлачу весетан керстанех лаьцна гойтуш а, бохуш а дерг билгалдаккхархьама, «левихой» а, «эвлаяаш» а бохучу дешнех пайда оьцура.

Малъакис Веза Эла Шен храме (Шен Динан тобане), иза цӀанъярхьама, схьавогӀург хиларх аьлла. ХӀара яздо пайхамаро:

> «Иза дети лалош а, цIандеш а верг санна охьахуур ву. Цо левихой цIанбийр бу, уьш, деши а, дети а санна, лалор бу Цо, хила деззачу тайпана Везачу Элана лерина сагIанаш цаьрга дахийтархьама» (Мал. 3:3).

Левихой «паччахьо къастийна базбинчийн» васт санна бара (1 Ки. 2:9), аьлча а Динан тобанехь Дала леррина Къобалвинчунна тIаьхьахIиттинчийн. Къастийна базбинчийн цIанбар Дала деши а дети а цIандаран процессаца дусту дела, вайн детин а, дешин а характеристикаш йовзар а, тIаккха, церан цIандалар муха хуьлу а кхетар, пайденна ду. Аса дешин цIандаран процессах бен яздийр дац, иза шина а металлан цхьатерра хила гергахь йолу дела.

Дешин хаза можа бос а бу, цо кIеда металлан къегар а ло. Иза Iаламехь шуьйрра дIасадаьржина ду, амма даим а дIогара дукха а доцуш, наггахь цIеначу гарехь а долуш. ЦIандина деши кIеда а, сетташ а, макх цадулуш а, кхечу хIуманийн тIеIаткъор доцуш а хуьлу. Нагахь деших кхин металлаш схьатохахь (цIаста, эчиг, никель), иза алсамо чIогIа хилла дIа а хIутту, кIезиго аьхна а хуьлу, тIаккха алсамо мекхана тIера а хуьлу. Иштачу эдарх лалам олу. Кхин метал чулацаман барам алсам мел бу, деши чIоггIа хуьлу. ТIаккха, бIостанехьа, барам лахара мел бу, деши кIеда хуьлу.

Вайн атта параллель дIахьойла ду: цIена дог Далла хьалха цIеначу деших терра ду. Иза кIеда а, ховха а, аьхна а дог ду. Цундела Дезачу Сино боху:

> «Тахана, нагахь шуна Цуьнан аз хазахь, дуьхьал ма довлалаш, яьссачу арахь шаьш зуьйчу хенахь хамталла еш ма-хиллара. Амма хIора дийнахь, вовшашна хьехамаш а беш, динехь чIагIлолаш, «тахана» ала йиш мел хуьлу, хьарамчу хIуманах Iеха а велла, шух цхьаннан дог юха ца далийта» (Iеб. 3:7, 8, 13).

Къа — иза иэдар ду, цо вайн *цIена* деши лалам бой хийца а долийтий, вайн дегнаш чIагIдо. Ховхаллин ца тоаро хаалуш хиларх доху вай, цу

гӀуллакхо вайн корматаллина Делан аз хаза новкъарло йо.

Халахетахь а, иштта хьал тахана, дика кеп йолчу, дуккха а адамашна догӀуш ду, амма цаьрца Ӏийсах дага хьуьнар долу кӀеда дог дац. Деле болу алунан безам бендоцчу ша-шен везарх хийцаделла, цо шена там хилар а, бегӀийла хилар а, са хилар а бен ца лоьху. ЦӀенахиларо шена са хиларна гӀуллакх деш хилар а хеташ (хь. 1 Ти. 6:5), цу адамаша сатийсарех пайда бен ца лоьху, тӀаккха я ца хаарна, я бегӀийла хиларан дуьхьа сатийсарш Ша Луш Верг юкъаравоккху. Ӏехабаларан хьолехь а болуш цара шаьш дуьненан хӀуманашца тедо, кхин а стигала а хиларан са а туьйсуш! И дац Далла луург:

> «Да волчу Далла хьалха цӀена а, бехдалаза а суьпалла иштта ду: байшна а, бисина Ӏачу зударшна а гӀо дар а, дуьнен чохь долчу вочуьнга ша бех ца вайтар а» (Якъ. 1:27).

Ӏийса Шен Динан тобанна тӀаьхьа юхавоьрзур ву, иза сийлахь а, таммагӀа а, сакхт а, цхьа муьлхха цӀано йоцу хӀума доцуш а хир ю (хь. Эпа. 5:27), шайн дегнаш адамийн некъаша бехдина доцчу, адамех долчу ДегӀаца.

Дешин кхин а цхьа агӀо — иза мекха лацаяларна тӀера ца хилар ю. Кхин металлаш гонахарчу хӀаваан билламашкахь кхулу, амма цӀена деши цу тӀеӀаткъоро меттах цадалуьйту. Латунь (цӀастан а, цинкан а можа иэдар) дешиx тера елахь а, кхечу тайпана лела. Латунь сихха кхулу. Цуьнан дешин гар ду, амма цуьнан йолу характеристикаш яц. Динан тобанехь латунни пхьегӀаш ю — адамаш, церан дешин гар ду, амма ма-дарра иза деши дац. ЦӀано ечу цӀеро бен гойтур яц царна юкъара башхалла. ЦӀанвеллачул тӀаьхьа Малъакис боху:

> «ТӀаккха юха а гур ю шуна хьаналчунна а, Ӏесачунна а, Далла гӀуллакх деш волчунна а, воцучунна а юкъахь йолу башхалла» (Мал. 3:18).

Деши цӀандаран темина тӀе юхадоьрзур вай. Дешина чохь

чулаьцначу кхечу элементийн процент лакхара мел хиларо, цуьнан чIогIалла алсамйоккху, амма цуьнца цхьаьна антикоррозийни башхаллаш талхайо. Иза, вай дехаш долчу, дуьненан гонан Iаткъамна тIера хуьлий дIахIутту.

Карарчу хенахь адамийн мехалалла динан тобане чекхъяьлла. Адамийн культура вайх чуйола йолаелира, тIаккха вай бадлуш дIахIиттира. Америкехь динан тобанан мехалаллаш адамаша бехдина. Дуккха долу адамаш дог ца лозуш хилла дIахIиттина, тIаккха уьш шаьш цIандаларан хьашт долуш дуйла ца кхета.

Малъаки пайхамаран Книги тIехь (3:3), Iийсас Шен Динан тоба, лалорхочо деши цIандеш ма-хиллара, цIанйийр (хих йоккхур) ю, аьлла, яздина ду. ЦIандаран процессехь деших аьтта хIур бо, цул тIаьхьа *флюс* олучу хIуманца иэдо. ТIаккха и иэдар пеша а дуьллий, чIоггIачу цIергахь лаладо. Флюсо иэдинарш тIеийзадо, тIаккха уьш хьаладовлу. Деши алсамо деза узуш долу дела, иза бухенга охьадуссу. ТIаккха дерриге иэдаларшший, (цIаста а, эчиг а, цинк а, флюсаца иэдина) коьрта доцу металлашший дIадоху.

ХIинца леррина, Дала муха цIандо, хьовсур вай:

> «Аса Сайн куьг хьуна дуьхьал дерзор ду. Аса хьуна тIера боьханиг дIадоккхур ду, тIелеттачух хьо цIанйийр ю; Хьалха санна Ас хьуна куьйгалхой лур бу. Тохара санна Ас хьуна хьехамчаш лур бу. Цул тIаьхьа хьох „Нийсонан шахьар“ а, „Тешаме гIала“ а эр ду» (Еш. 1:25, 26).

Муьлхачу цIерах пайда оьцур бу Дала, вай цIандархьама? Жоп вайна тIаьхьадогIучу декъехь карор ду:

> «Шу цунах даккхийдеш ду, хIинца кIеззигчу ханна шайна тайп-тайпанара зер лан дезахь а. Шун тешар зуьйш ду, ткъа иза дешил деза ду. ХIунда аьлча деши, цIарца дахчош делахь а, замано талхош ду. Ткъа шун тешар, зен а зийна, бакъдолу тешар ду аьлла, хила дезаш ду, Дала леррина къобалвина

> Іийса веанчу дийнахь шун хастам а, даздар а, сийлалла а хилийтархьама» (1 Ки. 1:6, 7, НРП).

ЦІандаларна пайда оьцуш йолу Делан цІе, — иза яьссачу аренгахь тоьлушха долу зераш а, баланаш хьегар а ду. Церан йовхоно вайн иэдаларш вешан дахарехь Делан амалх дІакъастадо. Цу гІуллакхо потенциале сийлалле дуьгу (ас кестта, «потенциале» стенна яздина кхетор ду).

Дешин цуьнан цІеначу гарехь кхин а цхьа башхаллин амат ду – чекх са гуш хилар (цуьнан маьІна ду, ангалих санна, цунах чекх ган йиш хилар). «ГІалин шийтта ков шийтта жовхІар дара. ХІора ков цхьацца жовхІарх дина дара. ГІалин коьртачу урамера некъ цІеначу деших бинера. Урамаш чекх са гуш долчу ангалих тера дара» (Довз. 21:21). Шу цІеран зерашкахь цІандаларх чекх-ма-девлли, шу чекхсагуш хилла дІахІуьттур ду! Чекхсагучу пхьегІано шена цхьа а сийлалла дола ца доккху, амма шена чохь дерг гІарадоккху. Цо шена тІе тидам ца бохуьйту, тІаккха иза гуш цахиллал а хуьлу.

Вай цІандаларх чекхдевлча, дуьненна юха а Іийса гур ву. ЦІена хилар — бакъдерг дийцаран а, дозалла ца даран а, ваІданаш сецоран а, цхьа а хІума къайлла ца доккхуш дахаран а маьІна долуш ду. Иштта адамаш дуьненна хааацалуш дуьсур дац.

ЕшаІ-ЯхІу пайхамаран тептар тІехь терадогІу дешнаш ду, амма кхин а алсамчу экспрессица:

> «Хьажал, хьо цІанъярхьма Ас лалийна хьо, амма дети санна ца лалийна хьо. Ас зийра хьо баланийн кхерчахь. Аса Сайн дуьхьа до иза – Сайн цІе емалйойтур яц Ас, Сайн сийлалла цхьанна а дІалур яц» (Еш. 48:10, 11).

ЦІе я пеш — иза баланаш хьегар ду, ткъа цІандаран процессехь дети (я деши) лалош йолу, ма-дарра цІе яц, цундела боху Дала, «*дети санна ца лалийна*». Вайн зераш — иза, мехаланиг телхинчух дІакъастош йолу, нуьцкъала йовхо ю.

Дала вайн лаамна дуьхьал дIа ца доху иэдаларш. Цундела боху ПахIала Тимапига ШолгIачу дахьийтарехь (2:21, НРП), цIанвала лаам болчу стага, «ша цIанво». Нагахь шу бехказдийла а, бахьанаш дагадаийта а, шаьш сецочу, айпашца долу дахар кхин дIа а кхехьа лууш делахь, Дала шу царех кIелхьардийла тIехьийзор дац. Бала хьегаран процесс мехалалла долуш хир яц (цундела яздина ас шун «потенциале»). Сийлаллин новкъахь цIандалар — иза даим йолу а, хедаш йоцу а тIаккха сих-сиха лазаме а процесс ю. Делахь а, цуьнан стоьмех лаьцна хууш, ас иза тIеоьцу.

Iебархошка Дахьийтаран авторо яздо: «Массо а адамца машаре хила, ткъа Далла гергахь цIена хила хьовса. ЦIеналла цаI хилча, цхьанна а Веза Эла гур вац» (Iеб. 12:14). Iийсас боху: «Декъалбина бу цIена дог дерш – царна Дела гур ву» (Мат. 5:8). Делан лаамехь волчу Дауда, кхайкхира: «Ша латийна массо а къинош хьанна го? Сан къайлаха долчу къинойх цIанвехьа Ахь со» (Заб. 18:13).

Иштта хуьлийла вайн кхайкхар. Нагахь вай Деле вешан дегнаш цIандар доьхуш дехахь, Цо, вайн бIаьргех къайлаяьхна йолу, ерриге ледарлонаш дIайохур ю. Далла вайн уггаре а къайлаха йолу ойланаш а, Iалашонаш а евза, ур-атталла, шайх лаьцна, вайна ца евзарш а.

Аса синан лакхалле хан а, яьссачу аренан зама а йовза а, тIеэца а тIекхойкху шу. Буьрса зераш догIучу хенахь, оьгIаз а ма эха, кхинаш бехке а ма бе, амма церан Iалашонах кхета гIерта. Шайн дог а таллий, мехала долчун чуьра боьхалла дIаяккха магаде Далла. Цо вайна весет дина: «ЦIена хилалаш, хIунда аьлча Со а цIена ву» (1 Ки. 1:16).

Дагахьлаттаделаш, цIандаро дерриг а диканиг чIагIдо, малдеш а, бехдеш а дерг дIадоккху. Цо шаьш цIандар тIеэца, шайх сийлаллин пхьегIа хилийтархьама, чекх са ган йиш йолу, Цуьнан сийлалла гучуяккхархьама.

8

ТIАЬХЬАЛО ЙОЛУШ ДIАХIОТТАЕ

Поляран гонал дехьарчу стигалахь санна, къеггина къегаш, седарчий дац. Яьссачу аренан гIамаршна юккъехула догIучу, хинел мерза хиш дац. Баланашна а, бохамашна а юккъехь дехаш а, даздеш а долчул, мехала цхьа а тешар а дац. Зийначу тешаро зедаларан совгIат до. Нагахь шайн зеращца Iиттадала ца дезнехьара, шу шайн гIорасизаллах цкъа а тешар дацара. Нагахь шун, ерриге а халонаш чекхъяхархьама, цуьнан хьашт оьшуш хилар ца хиллехьара, шуна цкъа а Делан ницкъ бевзар бацара.

– Чарльз Сперджен

Шайн синан лаамашца бехачара оцу лаамех дегнаш дузу, ткъа Делан Синца бехачара Синан лаамех шайн дегнаш дузу.

– Римхошка 8:5

Декъалдаро а доцуш, ткъа амало беш бу божарий а, зударий а Делан динан гӀуллакхдархой. Билггал яьссачу аренгахь, охьатеІор кхуьучу хенахь а, догдалар чІагІлучу хенахь а, сатийсарш тІекхииийла доцуш хетачу хенахь а, оьшуш долу цІандалар хуьлу — амалан кепе дерзар.

Яьссачу аренгахь, со, дераллин кхохкадахарна тІехь толам баккхархьама, къийсам латтош хиларан хан дагаоьху суна. Ас цунах лаьцна книгин хьалхарчу коьртехь аьлла. Ас Деле хаьттира:

– Со массарна иштта оьгІазе стенна ву? Сайн дахарера дералла екхархьама а, дІаэккхорхьама а, хІун дан деза аса?

Цо жоп делира:

– КІант, хьоьга хьан хьайн дилха дехка а лур дац, дІаэккхалур а дац, хьан иза жІарах дІатоха деза.

ХІинца кхин а алсамчу цатам хиларца ас хаьттира:

– Дика ду, хІета мичара йолу дералла? Хьалха ас иза цкъа а ца зуьйра, ур-атталла кІелхьарвалале а!

– Иза хьоьца шерашкахь яра, — жоп делира Цо. — Амма, хьан дашочу мухІарера иэдаларш гуш ца хилар санна, уьш ца го, мухІар пешахь лала ца дича. Амма ахь иза пеша диллинчу хенахь, дерриге а иэдаларш тІехула хьаладевр ду. Хьан дералла хьуна гучуяьккхира Аса, баланийн юкъа нисвелча.

Со цІенна, Дала аьллачу дешнашца айса хІун дан деза, ца кхетара.

ТIаккха Цо кхин а цхьа деталь тIетуьйхира:

– Хьан, хьайн бехк хьайн зудчунна тIе дехьабоккхийла а ду, хьайн белхан накъостий а, доттагIий а бехке бойла а ду, дуьххьарлера бер дуьнен чу даларца доьзначу охьатеIош хиларца а, аьтто боцчу хьелашца а доьзна, бехказвийлийла а ду. Нагахь ахь кхин дIа а и леладахь, дералла юьсур ю, ур-атталла, охьатеIор малделча а, иза юха а гучуер ю хьоьгахь, тIаккха процесс юха а юьхьенгара дуьйна йоло дезар ду. Я хьан доIанехь дохковалийла ду: «Дела, гечдехьа суна, дIаяккхахьа и дералла сох». Нагахь ахь иштта дахь, Ас сайн боккха чами схьа а эцна, хьан дералла хьуна чуьра схьаоьцур ю.

Ас иштта дан а дира. Йовхачу яьссачу арено сан дералла дIайиллинчу хенахь, со, сайн къа даре а дина, дохковелира тIаккха ас Деле иза дIадаккхар дийхира.

Иза, яьсса аре, и мел хала елахь а, мехала хиларан а, тIаккха эххар тIаьхьа ур-атталла сийлахьчу даккхийдере далош долчу, бахьанех цхьаъ ду:

> «Шу цунах даккхийдеш ду, хIинца кIеззигчу ханна шайна тайп-тайпанара зер лан дезахь а. Шун тешар зуьйш ду, ткъа иза дешил деза ду. ХIунда аьлча деши, цIарца дахчош делахь а, замано талхош ду. Ткъа шун тешар, зен а зийна, бакъдолу тешар ду аьлла, хила дезаш ду, Дала леррина къобалвина Iийса веанчу дийнахь шун хастам а, даздар а, сийлалла а хилийтархьама» (1 Ки. 1:6, 7, IBS).

ГIум-аре — иза, вай цIандаларх чекхдуьйлу а, амал кхиош йолу а, меттиг ю. Билггал баланаш хьегаран а, лаьллина лелоран а пешахь кхоллало баккъал цIена стаг.

Римхошка Дахьийтарехь (5:3, 4, РБО) яздинарг доьшур вай: «Цунах даккхийдийна а ца Iаш, ваьш баланаш хьегарх а даккхийдеш ду вай. Вайна хаьа, баланаш хьегаро доьналла долуш хуьлуьйтийла. Доьналла долуш хиларо къобалдар дахьа, ткъа къобалдаро сатийсар ло».

Дела Даудца дика вара, иза адамийн паччахьаллина а доцуш, ткъа Делан дагана тӀегӀерташ волу дела! Паччахь Шаул цӀанлучу яьссачу аренгахула чекх ца ваьллера, жамӀехь иза цӀанваланза а, ларванза а висира. Ткъа Дауд гӀум-аренгахь цӀанвеллера, тӀаккха Дала, иза цига вахийтархьама, ур-атталла Шаулах пайда ийцира!

Делан некъаш кхета хала долуш хуьлийла ду, амма Цуьнан ойланаш даим а дика ю!

Сатийсар тӀаьхьатоьтту?

ЦӀанвалар хӀетте а лазаме хуьлийла ду. Суна шу тиладаларе дига ца лаьа, яьсса аре — иза Диснейленде вахар дац. Баланаш хьегар — иза баланаш хьегар ду, тӀаккха цкъаццкъа цара вайна чӀогӀа тоха а туху.

Хила мега, Дала шу стенна хьехна хиларан, сатийсарш а, бӀарлагӀаш а гайтина шуна. Хила тарло, Цо, шуна йолчу, Ӏалашонех лаьцна аьлла шуьга. Делахь а яьссачу аренгахь сих-сиха, аша Дела алсам мел лоьху а, тӀаккха Цуьнан Дош кхочуш мел до а, шу, Цо шун даг чу йиллинчу ойланах алсам генадовлу, аьлла, хета.

Ойла ейша Юсупах лаций. Цунна ша урхалла ден долчух лаьцна, тӀаккха ур-атталла цуьнан вежарий а, да-наний а цуьнан куьйга кӀел хир болу, гӀан гинера. ХӀун хилира кхин дӀа? Иза, ша ларван везаш болчара, — цуьнан бокххаха болчу вежарша, ор чу кхоьссинера, тӀаккха кестта хийрачу махка лолле воьхкинера. СуртхӀотталой шуьга шайна цуьнан Ӏадоран а, лазаман а, дог дохаран а?

Билггал цо суртхӀоттадора шена, Дела, иза сихха паргӀатваккхархьама, тамашена юкъавериг хиларх. И сатийсарш эххар тӀаьхьа доьхна дӀадевлира, цуьнан лоллехь хилар масех баттахь а ур-атталла масех шарахь а доцуш, амма итт шарал а сов дахделла дела. Иза еха зама ю! Цу хенахь цунна, цуьнан лазаман бахьана хилла дӀахӀиттина долу адамаш, маьршонехь дехаш а, шайн хьалдолчу ден бахамах марзо оьцуш дуйла а, хаьара.

ХIун дира Юсупа? Муха чекхволура иза шен яьссачу аренгарчу заманах? Цо тешар лар а дора, гIуллакх а дора, Делан ваIданаш диц а ца дора. Иза тешаме а, хьекъалалле а, гIулкхана тIевирззина а вара, тIаккха жамIехь цуьнан декъалалла а, кхиам а бара.

Делахь а цуьнан хьелаш юха а цIаьххьана хийца а делла, кхин а оьшуш хилла дIахIиттира. Цуьнан шефан зуда Юсупе хьайна хьежар кхисса хIоьттира. Цо иза шеца дIавижа тIеверзоран хилам лоьхура, — цкъа а, шозза а доцуш, ткъа дуккхазза. Амма Юсуп хIетте а Далла муьтIахь а волуш, кIелхьарвуьйлура цуьнан лаамех. Эххар а, цу зудчун лелар оццул агрессивни хилла дIахIоттарна, Юсупан цуьнан машанера вада дийзира. Ша юьхьIаьржачу хIоттар хаа а делла, цо иза, нийсса хIокхо ца динначунна тIехь харцбехкевинера. Иза нийсайоцу кхел а йина набахти чу кхоьссина вара. (Цу заманан ламасташца, паччахьан кертарчун зуда хьийзо гIоьртинчу хийрачу махкарчу ленна, кхин цкъа а серло гар хуьлийла дацара.)

Стеган набахти чохь ойланаш ярна дуккха хан ю. Юсупан къийсам латто дезначу, ойланийн сурт хIотталой шуьга? Дерриге сайн дахарехь со тешаме Далла гIуллакхдеш ву, тIаккха хIун ду суна кхаьчнарг? ЖамIехь со бехке а воцуш набахти чохь вахкавала кхоьссина ву. Сан дахар чекхдаьлла ду! Сан эхь доцу вежарий маьрша бу, тIаккха, долччул а сиха, доккхачу шортонах марзо оьцуш бу. Ас хIун дина? Аса, суна хетарехь, Делера хилла гIан бен ца дийцина сайн вежаршка, тIаккха хьовсийша, хIун ду суна кхаьчнарг! Ас Далла гIуллакхдеш хиларехь, хIун дика ду? Со Цунна алсам муьтIахь мел хили, сан дахар оьшуш хилла дIахIоттаран синхаам бу-кх.

Хьан бехкевийр вара Юсуп иштта йолу ойланаш бахьанехь? Уьш кхоччуш хьекъале хетийла ма ду, бакъдуй иза?

ТIаккха цкъа набахтехь Юсуп шен яьссачу аренан уггаре а халачу зерана тIеIоттавелира. Дала цунна тIе ши адам далийнера, чагIардуттург а, бепигдоттург а, царах хIорранна а шайн гIан гинера, тIаккха и шиъ цуьнан таллам бар лоьхуш вара. Нагахь Юсупа Делах а, Цуьнан ваIданах а тешар дайинехьара, цунна дуьххьалдIа ойла

шена тӀе а яхийтина, и шиъ дӀаэккхор тоьаш дара. Цуьнан олийла дара: «Шуна дӀаяханчу буьйсанна гӀенаш гинера? Вахь-хьа-хьа, суна а цкъа гӀан гинера. Суна а и гӀан Делера ду моттара. Амма бакъдерг стенца ду аьлча, сатийсамаш кхочуш ца хуьлу. Уьш пайденна боцуш а, беса а, Ӏехош а бу. Цундела витийша со паргӀат!»

Нагахь Юсуп иштта леллехьара, иза шен яьссачу аренгахь дуккха а шерашна, ткъа хила тарло, ур-атталла дерриге а шен дисинчу дахарна, вуьсийла дара. Цо шен маьршо тӀехтийлуьйтур яра (чагӀардуттучо тӀаьхьо паччахье Юсупан гӀенаш тида корматалла хиларх лаьцна дийцинера, тӀаккха цу гӀуллакхо Юсуп набахтера паргӀатваккхарна а, хьалаваларна а тӀевалийра). Нагахь иза кхин дӀа а шех къахеташ Ӏийнехьара, иза эххар тӀаьхьа дарвелла а, сийсаза а, тешамбоцуш а волуш, даим иштта: «Дела тешаме вац, Цо Шен ваӀданаш кхочуш ца до!» – бохуш, чӀагӀ а деш, набахти чохь велла хир вара.

Амма Юсуп кхечу тайпана лийлира. Цуьнан къовсам бара шена Дала лур ду аьллачунна дуьхьал йолчу ойланашца а, царна нийса ду аьлла хетачуьнца а, тӀаккха цо чагӀардуттучунна а, бепигдоттучунна а гӀуллакхдаран сацам бира. Иза даим а Далла муьтӀахь волуш вуьсура. ХӀун хилира? ТӀаьхьалонгахь цунна маьршо а хилира, тӀаккха цхьана дийнахь иза пачхьалкхехь пирӀунна тӀаьхьа шолгӀа стаг хилла дӀа а хӀоьттира!

Исс шо дӀадаьлча, Юсупна олалла а, Ӏаткъам бар а хиллачул тӀаьхьа, Исраил-махкахь хиллачу чӀогӀачу мацалло цуьнан вежарий Мисар-махка а баьхкина, цунна хьалхахӀиттийтира. Юсупан жимма а дог-ойла яцара царна бекхам барна, дуккха а долчу адамашна иза гӀоли хетарделхьара а. ХӀинца цуьнан пачхьалкхан бакъволчу баьччанан санна амал яра. Цо шена вон динчарна, дика дора. Иза чӀагӀ ца веллера, амма, шена ямартло йинчу массаьрга а безам хиларан а, царна гечдаран а тешарх вуьзна вара. Назмаалархочо Юсупах лаьцна хӀун яздо дешийша:

«Цо царна хьалхаваьлла стаг вахийтира – лай вина воьхкина
волу Юсуп. Цуьнан когашна буржалш тоьхнера, цуьнан вортана
тІехь аьчка гІомат яра, ша аьлла долу хиндерг хилла а далале.
Везачу Элан дашо иза зуьйш хиллера» (Заб. 104:17-19).

Цхьана Далла бен ца хаьара, Цуьнан юьхьша Юсупна дина ваIда, ма-дарра маца кхочушхирду (цу гІенал тІаьхьа ткъа шо сов хан яьллачул тІаьхьа). Яьссачу арено ирйинера цуьнан амал, и бахьана долуш цуьнан дахарехь а, доьзалехь а, урхалла дарехь а дерриг а дика дІахІоьттинера. Берриге а цуьнан кхиамашка долу догІа Везачу Элана хьалха вегоре кхерарна чулаьцна дара. Шен хьолах доьзна доцуш Юсуп Делан Дош олуш а, кхочушдеш а, ладугІуш а вара.

Ткъа шу муха ду? Ас хІинца кІел сиз хьаькхна, хила тарло, Дала, Ша шу, кхочушдан тІекхайкхина сатийсарш а, гарш а шуна гайтина. Амма, нийсса Юсуп санна, шу яьссачу аренгахь лаьтташ ду, тІаккха хета, аша Дела алсам леха мел лоьху а, Цуьнан Даше алсам ла мел дугІу а, шу, Цо шайн дагчу диллинчу сатийсарна алсам генадовлу.

Хила тарло, шу кхечаьрга хьоьжуш хилла хир ду, ур-атталла шайна лазам беш хиллачаьрга а, динан гІуллакхдарехь (я дахаран цхьана кхечу гонехь) уьш муха хьалхатоьттура, шу, Дала шайна деллачу сатийсарна кхоччуш бІостанехьа доьлхуш, хеталучуха дохккушехь. Хила мега, шу шайн ницкъ мел бу, дерриг а хІума деш ду, амма гар ма-дарра долуш дерг хилла дІа ца хІутту.

Хила тарло, шуна юххехь, Дела лоьхуш боцу, амма цуьнца цхьаьна хьалхататтадалар хуьлуш а, ахчанах а, социальни «декъалаллех» а марзо оцуш болу, нах бу. Царна юкъахь, харцо лелош верг а, Іехорца а, хьарамлонца а кхиамашна тІекхочуш верг а хуьлийла ду, амма, хІетте а, иза уьш «декъалалле» болуш санна, гуш ду, ткъа шу пирІунан набахти чуьра буржалш тоьхначу Юсупах тера ду.

Аша хІун до те? Леткъамаш бо? Хьовсийша, Дала хІун аьлла:

«Шун дешнаш Суна хьалха кІоршаме ду, – боху Везачу Эло. –
Амма аша хаттар до: „ХІун аьлла оха Хьуна дуьхьал?“ – бохуш.

> Аша элира: „Далла гӀуллакх дар эрна ду. ХӀун пайда бу Цо тӀедехкина декхарш вай кхочушдаран, массо а ницкъийн Везачу Элана хьалха вай сингаттаман духарш лелоран? Вайна моттарехь кураберш ирс долуш бу. Иштта, харцонаш лелораш беркатехь Ӏаш бу, ткъа Дела зуьйш берш а дийна буьсуш бу“» (Мал. 3:13-15).

ХӀун боху Ӏеткъамаш бечара? Цара хамталлаш йо: «ХӀун пайда бу вайн Деле ладугӀуш хиларх, вайна хӀумма а хуьлуш дац. Беккъа цӀена боцурш а, дилханан болу нах а, Ӏехораш а, — ткъа вай а доцуш, хьалабовлуш а, кхиаме хьалакхуьуш а, декъалдар хуьлуш а бу» (перефраз авторан). Дала цунах ирча а, боьха а къамел олу, тӀаккха иза Шен адресе аьлла хилар кхета а до. ДуьххьалдӀа аьлча, иза гӀам-гӀим дар а, Ӏеткъамаш бар а ду.

Хамталлаша новкъарло йора Исраилхойн берашна сатийсинчу лаьтта довла. Леткъамаш Делан бӀаьргаш чохь боьха стенна хета тӀаккха буьрсачу емалдарамна кӀел а стенна боьлху? Цара лач боху Деле: «Суна тамехь ца хета, Ахь сан дахарехь деш дерг, со Хьан меттахь велхьара, ас кхечу тайпана дийр дара». Иза Цунна хьалха сийлаллин вегор кхоччуш цахилар ду.

Дела, Иза лоьхуш верг мила ву, ткъа шена са лоьхург мила ву, хьоьжу. Хьалхарнаш шайн лехарехь хаддош тӀебирзина бу, тӀаьхьарнаш леткъамаш беш хир бу, нагахь царна цхьа хӀума тамехь дацахь. Цхьаболчара декъалаллаш *олуш* дерг а, тӀаккха ма-дарра долу декъалаллаш а — иза тайп-тайпана ши хӀума ду. Цхьадолу декъалаллаш дехха ца дахлойла ду, нагахь шун терго (дог) бакъ яцахь. Хьовсийша, хӀун боху Везачу Эло, шайна пайдечу Ӏалашонашца леткъамаш бечу нахе, Ша цаьрца а, церан декъалаллашца а муха лелар ву, бохучух лаьцна:

> «Цундела, динан дай, шуьга ду хӀара весет. «Нагахь санна аша ла ца догӀахь, нагахь санна Сан цӀе лара шу доггаха тӀедирзина дацахь, – боху массо а ницкъийн Везачу Эло, – Ас шуна неӀалташ а кхайкхор ду, шун декъалдаршна сардамаш

а духкур ду. ХIинцале а шуна сардам боьллина Ас, аша шайн дегнаш Суна тIе ца дерзийна дела» (Мал. 2:1, 2).

Вайн совгIат, я тIаьхьало, хIуманех я хьолах лаьтташ дац. Вайн тIаьхьало (я кхел) — иза Веза Эла ву!

«Левихошна шерет дийр ду: Со церан шерет хир ду. Исраилмахкахь церан лаьттан дакъа хир дац, церан долахь Со хир волу дела» (Яхь. 44:28).

Тахана дуккха а болу керстанаш *бакъйолчу* тIаьхьалонах дIабирзина, тIаккха, Делера шайна хиллачу хIуманашна я агIонашна тIегулбелла, хила тарло, ур-атталла дикачу хIуманашна а. Ткъа уьш тера бу, дас шена луш долчун ойла яр сов долчу кIантах, цуьнца йолчу юкъаметтигал. Сан виъ кIант ву, тIаккха суна царна цхьа хIуъа а ялар тамехь ду. Делахь а сан дог доьхна даьржар дара, нагахь царна сайн тидам, сан совгIатийн дуьхьа бен ца бахьара. Хьовсийша Малъакин дешнашка:

«ТIаккха Везачу Эле ларамах буьзна болчара вовшашка олура, ткъа Везачу Элана, тидам бича, цара аьлларг хезира. Цунна хьалха дагалацаман тептар тIехь дIаязъеш яра Везачу Эле ларамах буьзначеран а, Цуьнан цIе лоручеран а цIераш» (Мал. 3:16).

ХIара адамаш, «латкъамхой» чекхбуьйлучу, оццу яьссачу аренгахула доьлхуш ду, амма кху тобанан приоритет — я позици а, я къаро а, я хIуманаш а яц. Цара Делан дог лоьху! Царна чохь Иза вовза лаам бу богуш. Цаьрца социальни я гIуллакхечу хIуманех лаьцна дуьйцийла ду, амма, аша цаьрца Везачу Элах а, Цуьнан дешнех а гIуллакхех а лаьцна дуьйцучу хенахь, церан дог догу.

Уьш, Лакас шайх лаьцна яздеш долу, адамаш ду: «Уьш вовшашка хетта буьйлабелира: «Вай новкъа догIуш, къамел деш а, Цо Делан Йозанан маьIна дуьйцуш а дегнаш айаделла догуш дацара вайн?»

– бохуш» (Лак. 24:32). Церан лаамаш синан лакхалле долчунна тIегулбелла бу. Цара боху: «Суна Дела вовза лаьа; суна Цунна там бан лаьа; Со Делера Дашах хьогах ву; суна, Цо сайна чу воккхавер даха хао лаьа, Иза сан воккхаверан хьоста долу дела». И ду уггаре мехала дерг. Церан дуьххьарлера безам — иза Iийса ву, ткъа агIо а, статус а, бахам а боцуш.

Церан лелар хийца цало, уьш мичахь хиларх доьзна доцуш, яьссачу аренна юккъехь я миллионаш адамашна кхайкхам беш болуш.

> «Тхойшиъ цхьаьна Далла гIуллакх дийриг ву, ткъа шу Делан аре а, Цуьнан гIишло а ю. Говзачу гIишлоярхочо санна, аса бух боьттира, Дала сайна деллачу похIме хьаьжжина. Ткъа кхечо цу бух тIехь гIишло йо. Амма хIорра а ша и гIишло муха еш ю хьажа веза» (1 Ко. 3:9, 10).

Вай, ваьш вешан дахар муха дIахIоттадо, леррина тидам бан беза! Дезачу Йозанашкахь цIа дIахIоттор вайн дахар дIахIотторца а, Пачхьалкхана гIуллакхдарца а билгало йолуш ду. Вай Делан долахь ду, вай Цуьнан гIишло йолу дела:

> «Нахана юкъара хоржуш волу муьлхха а динан коьрта да хIоттаво адамийн дуьхьа Далла Iамал ян а, къинойх тайп-тайпана сагIанаш даха а. Динан коьрта да хIума ца хуучу а, галбевллачу а нахаца кIеда хила тарло, хIунда аьлча иза ша а ву ледарлонийн карахь. Цундела нахана а, шена а тIера даха деза цо сагIанаш шаьш летийначу къинойх. Цхьа а шен лаамца хIуттур вац динан коьрта да. Дала тIекхайкхина хила веза иза, АхIарон санна» (Iеб. 3:1-4).

Тидам белаш, Веза Эла ву цIа деш. Иза вайн дилханан ницкъ бац. Дерриг а Дала дIахIоттош дерг, чIогIа хир ду, вай дIахIоттош дерг, — дац. «Нагахь цIа Везачу Эло Ша дойтуш дацахь, иза дечара эрна къахьоьгу, нагахь Везачу Эло гIала ларъеш яцахь, гIаролан сема хилар эрна ду»

(Заб. 126:1). Адамо Делах къаьсттина дIахIоттош дерг, — хуьлийла иза цуьнан дахар, цIа я ур-атталла динан гIуллакхдар, — чIогIа лаьттар дац. Доладалар книги тIехь (11:4) вайна масал го: «ГIала а, цу чохь стигала а кхочуш бIов а хIоттор ю вай ваьшна, хIокху лаьттахь массанхьахула дIаса ца даржадайта, цIе а йоккхуьйтур ю вай вешан».

ХIун Iалашо яра Бавелера бIов дIахIотторхойн? Царна шайн догойланаш кхочушъян лаьара шайн гIарадовларан дуьхьа. Царна Дела санна хила лаьара, амма Цунах боьзна а боцуш. Цу гIертаро церан шайн лаамашна там бора, амма Делан лаамна а доцуш. Цхьа а хIума хир дац, нагахь Дела воцуш дIахIоттош хилча, хIунда аьлча, мел дика дог-ойланаш хиллехь а, Дела воцуш уьш стом ца бохьу упражнениш йолу дела. Цундела дуьхьалнисло вайна хIара дIахьедар:

> «Говзачу гIишлоярхочо санна, аса бух боьттира, Дала сайна деллачу похIме хьаьжжина. Ткъа кхечо цу бух тIехь гIишло йо. Амма хIорра а ша и гIишло муха еш ю хьажа веза. ХIунда аьлча цхьаннан а йиш яц, ша хIинцале болуш болу, Дала леррина къобалвина Iийса волу бух боцург, кхин бух билла. Оцу бух тIехь деших, я детих, я дезачу тIулгех, я дечигах, я алах, я чех цхьаъ гIишло еш хила тарло. Царах хIораннан а гIуллакх къематдийнахь гучудер ду, хIунда аьлча цу дийнан цIеро и гIуллакх, зен а зуьйш, серла а доккхур ду, цуьнан мах а гойтур бу» (1 Ко. 3:10-13).

Дешис а, детис а, мехалачу тIулгаша а Делан некъаца дар билгалдо. Дечиг а, йол а, ча а вайн вешан адамийн сиз-кепашца даран билгало ю. Цу дешнаша стигаларчу кхелах лаьцна а бен-м ца боху ткъа? ХIан-хIа! Цу байташа, Иза Шен Храме маца вогIун волу хан язйо (хь. Мал. 3:16-4:1 а, 1 Ко. 3:16, 17 а). Иза, дечиг а, йол а, ча а дIахудун йолу, я деши а, дети а *цIандийр* долу, цIе санна, вогIур ву. Цундела боху Цо кхин дIа: «Ткъа нагахь цхьаммо динарг цIергахь дагахь, цунна эшам хир бу. Иза ша-м кIелхьарвер ву, амма цIерах чекхволуш санна вер ву» (байт 15).

Нагахь аша шайн дахар а, бизнес а я динан гӀуллакхдар а шаьш йинчу кибарчигех дӀахӀоттош делахь, масала, шайн амалан ницкъаца я адамийн программашца а, кепашца а... нагахь аша адамаш кхерорехула манипуляциш ярца, я контроль ярца дӀахӀоттош делахь... нагахь позицин дуьхьа шу хестош а, кортошна тӀехула дӀаоьхуш делахь... нагахь, шайниг хьалакхиорехь, аша кхинаш критикица а, эладиташца а хӀаллакбеш белахь... тӀаккха дерриг а шу цу кепашца тӀекхиънарг, дага а даьгна, довр ду.

Дуккха а болчара шайна са хиларан дуьхьа ледаршца а, Ур-атталла къайладаккхар доцчу харцлерца а шайна некъ буьллу. Иза а догур ду! «Шу Ӏеха ма лолаш. Шух цхьанна ша, кху дуьненан хьекъалалле хьаьжжина, хьекъалалла долуш ву моттахь, тӀаккха иза «сонта» хила веза, ша билггал хьекъале хилархьама» (1 Ко. 3:18, 19).

Делан бӀаьргаш чохь, шун шаьш шайн дезаран Ӏалашонаш йолчохь, дахаран муьлхха а гонахе, дечиг а, йол а, ча а лоруш ю. Аша кхечарна гӀодеш а я Везачу Элан цӀеран дуьхьа къахьоьгуш хетачуха мел делахь а, и дерриг а догур ду.

Адамийн хьекъалалла шайна тӀегулдина ду. «Амма шун даг чохь къаьхьа хьагӀ а, шена пайда лехар а делахь, дозаллаш ма де, бакъдолчунна дуьхьал харцо ма лелае. Иза лакхара долу хьекъалалла дац, амма дуьненан, синан, жинийн хьекъалалла ду» (Якъ. 3:14, 15). ХьогӀо къовсар а, шеко а хуьлуьйту. Иза я кхин долахь дерг я латта вешан хиларан бакъо ларъярхьама, вайн къайлаха ловзарш доладойла ду, церан вай доттагӀех а, цӀенахиларх а дохийла ду, ткъа уггаре а коьрта, вайн Делаца йолу юкъаметтигаш йохайойла ду. Ур-атталла динан тобанийн Ӏуналхой а, кхин болу динан гӀуллакхдархой а шайн агӀонан а, даржан а, алапан а гӀайгӀано, Делаца йолчу юкъаметтигел, алсам сацам байина хуьлийла ду. Даггара Делан дог лоьхучарна, цара Иза алсам мел лоьху, уьш Цунах генабовлуш хилар, хетийла ду. Доза тоьхна хиларехь цара кхойкху:

> «Дела, ас Хьо алсам мел лоьху, со алсам охьавоьду, ткъа лакха хьала а цаволуш». Амма Дала жоп ло: «КӀоргуо ахка!»

> «ХІора Со волчу вогІуш верг, Сан дешнашка ладугІуш верг, уьш кхочушдеш верг – Ас гойтур ду шуна, и хьанах тера ву. Иза цІа дечу стагах тера ву. Оцу стага, кІоргга ахка а аьхкина, тархана тІехь бух боьттина...» (Лак. 6:47, 48, НРП).

Со а, сан доьзал а Далласехь дехаш долчу хенахь, со гІишлошъярхоша стигал-бохьаш муха дІахІиттайо хьоьжура. Юхьенца прогресс меллаша хуьлура, беттанаш дІадоьлхура бух боттарна буру деттархьама а, латта ахкархьама а. ГІишло йоккха мел ю, ор доккха хуьлура, тІаккха цуьнан бух чІоггІа хуьлура. Лаьттара хьаьжча, гІишлошъярхой меллаша болх а беш, халла хьалха боьлхуш хилар, хетара. ТІаккха цІаьххьана гІишло сихха ирхъяха йолалора. Кечам баран агІонца дуьстича, стигал-бохь цхьана буса дІахІоттийча санна хетара.

Хьалаэхар хІумма а дацара лахахь кечамбарца дуьстича.

Дала леррина Кобалвинчун ДегІа чохь, хІинца а лахахь кечамбаран процессехь мукъабоцу дуккха нах бу, аьлла моьтту, къаьсттина, схьахетарехь, къоначу тІаьхьенан юкъахь. Далла бу хастам цу гІуллакхна! Церан динан гІуллакхдарна хьехнахилар я, царна Дала делла долу, цхьа-муьлхха а сатийсар хуьлийла ду, амма карарчу хенахь уьш дуьххьалдІа гІуллакх деш бу. Хетачух дара, дерриг а иштта сиха лелаш дацара, уьш яьссачу аренгахь бу, тІаккха леррина Дала кечбеш а бу. Бух биллина; Дала леррина Къобалвинчун амал кхоллалуш ю. Цу амало, Дала леррина Къобалвинчунна а, Цуьнан Пачхьалкхана а гІуллакхдан буьйлабелларш, берриш а, чІагІбийр бу тІедогІу шерашка гІертарца.

Яьссачу аренгахь ца хилларг, хила тарло, цкъа хьалха хьаьжча цхьа муьлхха а политически интригийн чотах я ша шен хьалхатеттарна чІогІа хьалавер ву. Яьссачу аренгахь вайн некъа-накъостий, хила тарло, шаьш цхьана меттехь когаш бетташ Іаш хеташ хир бу тІаккха ур-атталла сиххачу а, аттачу а новкъа баха хаздалар хаалуш хуьлийла ду. Амма, иштточу некъо доьналле амал кхуллур йоцийла а, тІаккха

ГӀум-аренгахь дийна дисар карадерзар

#8. Нунин ЮшаӀ дерригенах нийса кхетта

Нагахь яьсса аре вайн диканна хьажийна елахь, вай дика муха чусацор а ду, вончух кӀелхьара а муха девр ду?

Нунин ЮшаӀ — иза, шен дог яьссачу аренгахь цӀандина хиллачу, стеган дика масал ду. Муса Синай лома тӀе хьалаваьллачу хенахь, Нунин ЮшаӀ ломан кӀажехь висира. Цунна Делан гергахь хиларна ма-хуьллу юххе ван лаьара. Муса скини чохь Делаца дуьхьалкхеттачу хенахь, Нунин ЮшаӀ а вара цигахь, Делан гергахь хиларна юххехьа хилархьама. Ур-атталла Мусас Делаца къамел чекхдаьккхича а, Нунин ЮшаӀ скини йолчуьра дӀа ца волура (Ара. 33:11).

Нунин ЮшаӀан Книги тӀехь вайна го, церан дай-наной бихкина хилла къинан пхи гонахе (хьалхайогӀу тӀаьхье), иштта къайлаза гуш яцара яьссачу аренгахь шолгӀачу тӀаьхьенгахь (Нунин ЮшаӀан тӀаьхье). Иза Ахан цӀе йолчу цхьана стагаца цкъа бен ца хилира. Делахь а баьччанаш а, халкъ а, цу гӀуллакхан сацам бархьама, цу сохьта Дела леха дуьйладелира. ШолгӀачу тӀаьхьено дерриг а нийса кхетадира, царна хьалхайогӀу тӀаьхье йожар гина дела, церан дай-наной, Делан сатийсарш ца гуш, яьссачу аренгахь белла дела.

Нунин ЮшаӀа а, цуьнан тӀаьхьено а Кхоллархочунна ойла тӀеяхийтинера, тӀаккха уьш сатийсинчу лаьтта тӀе бевллера. Цара Делан Дош чӀогӀа лар а дора, уьш сингаттаман кӀел а ца бахара. Уьш хамталлаш а ца еш, кхин дӀа а Делах тешара.

хӀинца тӀекхиъна рг кхерамна кӀелхӀоттадойла а хууш, цара кхерам тӀехбоккха хиларан сацам бо. Деле сатийсарца, цара Коьртачу ГӀишлошъярхочунна Тарха тӀехь чӀогӀа бух билла магадо.

Тахана, тӀебирззина Дела лоьхуш болу, динан тобанийн Ӏуналхой

бу, амма юха а, хуьлуш дерг чІогІа кІезиг ду я хІумма а данне а дац, аьлла, хета. Уьш есачу а, екъачу а меттехь нисбеллера. Уьш, кхечара, адамийн маркетингийн кепех пайда а оьцуш, шаьш а, шайн динан гІуллакхдарш а кхиаме хьалха муха тоьтту хьоьжу. Оцу наха социальни машанашкахь ирсан а, кхиаман а иллюзи кхуллу. ХІетте а Дала яьссачу аренгахь бевллалелачара цу тайпаначу кепашца гІишлошъяр моггуьйтур дац, Цо царна чІоггІа гуттаренна болу бух кечбеш болу дела.

Ишттанаш а бу, Дала шайна хІинца а билггал йолу меттиг я агІо гайтина йоцу, амма царна сатийсар делла берш. Цара хаттар хІоттадо, муха а, маца а хир ду иза, бохуш, ткъа сатийсаран хила тарлуш долу кхочушхилар даим а дІашерша.

Кху йокъачу я гІум-аренан сезонехь Дала муьтІахьалле Шега сатуьйсуш берш, Іехоран гІирсийн гІоьнца а, кхоамаллечу шаьш шайн хьалхатоьттуш я манипуляциш еш дІахІиттош болчарех дІакъастабо. Бакъдолу, Дала делла долу хьалхататтар а, яьссачу аренгара арадовлийлар а, Дела Шен храме маца вогІур ву хьоьжуш а, сатуьйсуш а болчарна хир ду. Цо боху:

> «“Хан билгал а яьккхина, Ас нийсонца йолу кхел хоржур ю...”
> ХІунда аьлча малхбалера а, малхбузера схьа а, я яьссачу аренгара схьа а дац стеган лекха хилар, амма Дела ву Кхелахо:
> Цо цхьаъ охьатаІаво, ткъа важа лакхавоккху» (Заб. 74:3, 7, 8).

Дилханан эрнахилар

Дилханна а, Синна а юкъарчу къийсамах лаьцна билггал бакъдолчух дахаран ерриге а агІонашкахь пайда эцийла ду, ткъа зерех а, динан гІуллакхдарех а хилла а ца Іаш. Дагахь латтаделаш, дилханан цкъа а сатийсарш лойла дац! Нагахь дилхано цхьа хІума дуьнен чу даккхахь — кхиам хуьлийла шун! Дилха дуьнен чу даьллачунна гІо дан дезаш хир ду. Нагахь Сино дуьнен чу даккхахь, кхачо Дала йийр ю.

Дилхаларчу сценарино гуттара санна манипуляцийн а, контролан а го кхуллу. Бaьччанаша, хиламашка кхачархьама, шайн олаллах пайда а оьцур бу, адамийн эмоцишна тlехь ловзур а бу. Нагахь шу царна тlаьхьахlиттинчарех делахь, цlаьххьана шу церан Кхиамна а, аьтто цахиларна а жоьпалле хилла дlахlуьттур ду, аша церан гайтамийн терго муха еш хилла хиларх доьзна доцуш. Ишттачу гонехь дуккха а охьатеlораш а, lедалалла а, олалла а, манипуляциш а хир ю.

Долччул хьалха сан дагахь динан гlуллакхдаран практика елахь а, суна иза гlуллакхдарах бен хьакхалуш доцийла хиларна кlел сиз хьакха лаьа. Къамел, дилханан ницкъаца кхоьллинчу, муьлххачу а гонахех лаьцна ду, масала, бизнесах а, образованих а, могушалла lалашъярх а, правительствох а, армех а, профессиональни спортах а, кхин а, Дала Шен халкъ гlуллакхдан тlекхойкхучу, дуккха а йолчу гонахех а.

Синах дуьнен чу ваьлларг, мелхо а, ша шен кхоллаваларехь цхьа а роль ловзош ца хиллийла кхеташ хир ву, цундела цунна шеггара воккхахилар кхиадойла а, латтадойла а доцийла хаьа. Дала Ша жоп ло Ша кхоьллинчух (я дlахlоттийначух).

Исхьакх дуьнен чу ваьллачу хенахь, Исмаьlалан агlо хlинца ондда чlагlъелла яра (Дол. 16-21). Сайн дахаран хааршкахь суна гучуделира Исмаьlал дуьнен чу вала йиш хилар гуттара а хьалхадер ду, Исхьакх дуьнен чу вала веза аьлла динчу ваlдане сатийсарал. Шун, Дала лур ду аьлларг дархьама, марздаларна дуьхьаллатта шайн ницкъах пайда эца деза. Дагадоуьйтур вай кхин цкъа а муха яздина ду: «Эккхае и гlарбаш а, цуьнан кlант а, хlунда аьлча гlарбашо винчу кlанта сан кlантаца Исхьакхаца тlаьхьадисинарг доькъур дац» (Дол. 21:10).

Везачу Эло Шен халкъе иштта эр долу, де ду тlе догlуш: «Исмаьlалан гlертарш дlалахка, хlунда аьлча дилханан тlаьхьенах верг сатийсинчун тlаьхьенах волчуьнца тlаьхало хир йоцу дела». Иза беркате хеташ велахь а, Дала эр ду: «Дlаэккхаве иза!», цхьана

а дилханан Цуьнан гергахь хиларехь сийлалла ца хилийтархьама!

Делан кхел гучуяьлча, аша шаьш шайггара гIертарца шайн дахарехь дIахIоттийначу дерригено, цIандеш йолу цIе ловр яц. Нагахь аша шайн дахар шаьш шайн лардаран а, шаьш шайн хьалхатетттаран а гIертаршца дIахIоттор делахь, хIета дерриг а догур ду, ткъа шу кIелхьардевр ду «...амма цIерах чекхволуш санна вер ву» (1 Ко. 3:15).

Дуьсун долу, цхьаъ бен доцург, — иза, сатийсарехула хилла долу а, Делан Синца а, Цуьнан диканца а чухьаьрчина а, дуьнен чу девлла а долу, гIуллакхаш ду.

9

НУЬЦКЪАЛА ТРЕНИРОВКА

Везачу Эло Шен тоьлла салтий баланийн лакхенашкахь кечбо.

– Чарльз Сперджен

Жима бер доккха хуьлуш а, синан доьналлица чIагIлуш а дара. Иза акхачу, адам кIезиг долчу меттехь Iаш дара, Исраилан халкъана гIуллакх даллал ша хиллалц.

– Лака 1:80

Масех шо хьалха со кхечу тайпана халонна тIеIоттавелла, цо, вай Дала леррина Къобалвинчунна тIаьхьахIиттинарш хиларе терра, ваьш сетташ деш а, вайн тешар чIагIдеш а йолу, кечдаран зама оьшуш хилар гойту. Лаахь теша, лаахь ма теша, и зер цхьана екъачу беркат доцчу яьссачу аренгахь а доцуш, амма спортзалаш чохь а, могушалла таен меттигашкахь хилла.

Сан ткъе пхийтта шо долчу хенахь, цкъа Джорджия штатехь йолчу Атланта динан тобанехь, ас дерриг а сайн са далхош, кхайкхам бинчул тIаьхьа, со нийсса сцени тIехь дог кIадделла, охьавожжаза висинера. Со, суо дегIаца гIолехь йолчу кепехь воцийла, кхийтира, тIаккха, нагахь со нийса динан гIуллакхдар дIакхехьа лууш велахь, аса сайн дола дан дезийла а, кхийтира.

Со Джорджира цIа юхавирзича, ас хиллачух лаьцна Лизига дийцира. ТIаккха ас ондда дIахьедира: «Со спортзале ваха воллуш ву».

Сан цецъяларна, цо жоп делира: «Далла хастам. Аса, хьо спорзале лела волавалархьама, доIанаш дора!» Шен майрачунна тIера доIа дан хууш зуда хилар, мел исбаьхьа хIума ду!

Цу хенахь тхо Флоридехь дехаш дара, тIаккха тхуна ши цIа дехьа вехаш Кип цIе йолу Дуьненаюкъарчу федерацин рестлинган (WWF) латархо вара. Тхан доьзалийн доттагIалла тасаделира, тхан бераш цхьана хенара гергга долу дела. Цо масийттазза спортзале эха волавалар а, тIаккха ша со тренировать а вийр ву,

аьлла, схьахьединера соьга, амма ас даим а жоп лора: «ХIан-хIа, со тIехмукъа вац. Сан хан яц». Со баккъал а мукъа вацара, амма кхин а кхера а кхоьрура — хьанна луур дара профессиональни латархочуьнца тренировка яр?

Кип зоьртала а волуш, ши метр лекха а, 110 кила веза а, тIаккха дегIах ялх процент хьано бен йоцуш, стаг вара. Цуьнан дегIан гIад V-вастан кепехь дара, гай тIехь кубикийн дилха а долуш. Сих-сиха иза а, со а, тхан бераш а цхьаьна баскетболах а, хоккейх а ловзура. Со цуьнах дIакхеттачу хенахь, цо ур-атталла цIоцкъам а меттах ца доккхура, ткъа со цунах цхьаъ ах-ши метр юхаэккхара.

Атланте ваханчул тIаьхьа ас и волчу цIа а веана, элира: «Кип, со хьоьца спортзале ваха веза. Ахь со тренировать вийр ву бохура, хьо хIинца а дохко-м ца ваьлла?»

Цо сихха жоп делира: «Дера, ас хьо спорзале схьаоьцур ву». Аса тидаме терго ян езара цуьнан садистски велакъежаран. Сан кхетам бацара, сайга сатуьйсуш долчун! ШолгIачу Iуьйранна тхойшиъ тренажерни зал чу вахара. Со сихха, цигахь ладаме адамаша бен тренировкаш ца еш хиларх кхийтира. Атмосфера тестостерон чуйолийтина яра, догIмех тентакволуьйту хьожа лаьттара. Кхин долчу дерригенна а юкъахь дуьххьарлерчу дийнахь суна, нагахь штанги тIе яйн йозалла а йиллина тIаккха ткъа я ткъе иттазза хьалаайича, дилха кхуьуш доцийла хиира. Цуьнан метта, кхузза я доьазза хьалаойийла долу, еза йозалла тIеюьллу.

Билггал кхоазлагIа я доьазлагIа айича дилханца цхьа диканиг хила долало. Дерригено шуна чохь иштта мохь хьоьккхуехь: «Соьга иза кхин хьала ца айало!» Амма, хьан гIантана гонаха а лаьтташ, дерриге а бераша «Хьалаайа, хьалаайа, хьалаайа!», бохуш, мохь хоькхучу хенахь, хьуна чохь цхьана хIумано берриге ницкъ тIе а гулбайтой и йозалла доьазлагIа а, пхоьазлагIа а хьалаайуьйту хьоьга. Оцу ерриге а чолхечу комплексера кхета деза, билггал иштта кхуьу дилха.

Къера хила тамехь дацахь а, амма цу хьалхарчу дийнахь со дегIан пурхечу кепехь волуш, соьга хьалаайаелла уггаре еза йозалла, — 40

кила бен яцара. Со тешна ву, Кип, ма беха некъ хьалхалаьтташ бу цуьнан лулахочо бан безаш берг, хууш вара! Занятиш еш ши кIира дIадаьлча, соьга 45 кила айаелира. Кхин а масех кIира дIадаьлча, аса 55 кила хьалаайира. Эххар а, соьга 60 кила хьалаайаелира, — со хIинца чIогIа дозалле вара, штангин хIора агIор шиъ стандартни диск дIаоллийла хиларх. Суна кхин эхь ца хетара иза хьалаайа.

ХIара хIинца а историн чаккхе яц, аса тIаьхьо кху коьртехь кхин дIахьор ду дийцар, амма сан дегIан ницкъ меллаша алсамбаларан процесс — иза, Везачу Эло вай яьссачу аренгахь Шен «спортзале» а дуьгуш, синан лакхалле дилха тIедаийта гIо дечу хенахь, хуьлучун дика links тералла ю.

Билггал яьссачу аренгахь вайн са ондда хилла дIахIутту, хIунда аьлча иза, «Дела, Хьо мичахь ву?!», бохуш, мохь беттар бен хIумма а ца дуьсу, екъа меттиг хилла ца Iа, амма иза кIорггера зеран а, марздаран а меттиг йолу дела. Дика керла стенца ду аьлча, яьссачу аренгахь хала а, дукха кхайкхарш долуш а делахь а, вай, синан лакхаллечу ницкъан тренировка яран хенахь, вайх дог лозу верг Мила ву, дагахь латто деза.

> «ХIун эр дара те оцу дерригенах лаьцна? Дела вайгахьа хилча, мила вер ву вайна дуьхьал?» (Рим. 8:31).

Цо, вайх дог лезна а ца Iаш, амма кхин а чIоггIа ваIда а до вайна:

> «...Ткъа Дела тешаме ву, аша ловр доцург лур дац Цо шуна. Амма шу зуьйш долчу хенахь, тIехIотта онда бух лур бу Цо шуна, иза лан шун ницкъ хилийтархьама» (1 Ко. 10:13).

Иштта, хIун зер ду вайга сатуьйсуш долчуьнца доьзна доцуш, мел бесачу а, луьрачу а махкахула чекхдовлуш вай доьлхуш делахь а, кхиамца чекхдийла ницкъ боцуш долу, марздарца вай Iиттадолуьйтур дац, аьлла, ваIда дина Дала. Цунах лаьцна ур-атталла ойла яр а тамаш бу.

Зеран юьхьана хьалха, шаьш муьлш ду диц ма де. Далла дезаш долчу бере санна Іийсас боху шуьга: «Ас шуна ницкъ белла, кхерам боцуш, шайтІанашна тІе, лаьхьанашна а, дІаьвше гезгашна а санна, ког баккха, шайн мостагІчун ницкъ хьаша. Шуна зене цхьа а хІума дац» (Лак. 10:19). Иштта, гуш ду, мостагІчо вайна тІе хІун кхуссу доьзна доцуш, вай массо а хІуманах чекхдийр ду. Кхечу тайпана Дала иза магор дац!

Амма кхузахь а ю хало. Дуккха а долу адамаш алсамочу ладамечу кхайкхамашца лароран шайн хьуьнарца хьалакхуьуш дац. Уьш, иштта аьлча, спортзалах кІелхьарбуьйлу я, цигахь нисбелча, гІам-гІим дан а, леткъамаш бан а буьйлало. ХІетте а, ПахІала кхоччуш кхин терго гойту. Цо яздо:

> «ХІунда аьлча Дала леррина Къобалвинчун дуьхьа Цунах тешна а ца Іаш, Цуьнан дуьхьа баланаш хьега дезар а *делла* шуна» (Пил. 1:29).

Баланаш хьегар шуна «делла» ду, бохучу дешнех шуна цецдовларна кІесаркІаг кІамба-м ца лаьа те? И бохург хІун ду? Сайга «делла», бохучу хенахь, сайна тІе декъалаллаш муха дуьссуш хиларан, сурт хІоттадо аса. Хууш ма-хиллара, *суна* хета — *суна и хир ду?*

«Делла» а, «баланаш хьегар» а цхьана предложени чу муха хІоттадойла ду? Иза стаге иштта алар, санна ма ду: «Хьо винчу денна оха хьуна цергийн лоьрана тІе вахар ло, церган ораман харш цІандайтархьама». *«Баккъаллай? ХІан-хІа, баркалла, ца оьшу».* Иза маьІна доцуш ду, Цхьаьнакхетта Штаташ санна йолчу кху заманан пачхьалкхехь вайна бегІийла а, атта а дахар хила лаьа дела. Цундела вайна вешан хьекъалца, совгІатна «баланаш хьегар» муха хуьлийла ду, кхета хала ду. Дукхахдолчу адамаша, кхолламан харцхьараллашца тІеІиттаделча, иштта гергга долу дешнаш олу:

«Со ца тешало, иза соьца хуьлуш хиларх».

«ХІунда со?»

«Со стенна вала веза цу дерригенах чекх?»

«Ца деза суна и зераш».

«Цхьа а ца кхета, со стенах чекхвуьйлу!»

«Со дуьххьалдIа гIеххьачу дахарца ваха стенна ца мега?»

«Дела, доьху Хьоьга, дIадахахьа сох зераш!»

«Iазап стенна хьоьгу? Каравахар гIолехь ду, иштта атта хир ду...»

Наг-наггахь со тешна хуьлу, вайх хIорраммо а я ойланашкахь, я леларехь, зераш ловчу хенахь, иштта терго гайтина хиларх. Халахетарна, тIех сих-сиха вай дуьххьалдIа балахьегарийн а, зерийн а (яьссачу аренан) Iалашонах ца кхета.

Амма, гуттара санна, Далла вайна хIун оьшу а, Цуьнан Пачхьалкххехь болх барна кхин а алсам эвсаралле хилла дIахIитта чIагIдалархьама, хIун ницкъ оьшу а хаьа. Цундела ПахIала, цхьадолу стратегически баланаш хьегар вайн тешаран дилха тIедаийтаран Iалашонца «делла» хир ду, бохуш, схьахьедо вайга Делан сатийсар.

Зеран роль

Ас хIинца хьалха хьахийна ма-хиллара, цхьадолчу декъехь яьссачу аренгахь ницкъан тренировка яро зерашна къерахиларан а, царна дуьхьаллаттаран а хьуьнар алсамдаккхар юкъалоцу шена. Iийса царех Шен динан гIуллакхдар долош чекхваьлла, Дас яьссачу аренгахь иблисана Иза зер магийначу хенахь: «Делан Синах вуьззина веара Iийса Йордан-хи тIера. Делан Сино Иза яьссачу метте дIавигира. Цо шовзткъа де-буьйса даьккхира цу меттехь. Оцу шовзткъа дийнахь-бусий Иза волчохь иблис дара, ХIара зуьйш. Ерриг и хан йоккхуш Iийсас хIума ца йиънера. Эххар а мацвеллера Иза» (Лак. 4:1, 2).

Аса ларваларца къастийнера «магийна» боху дош, Дала цкъа а марздаларш ца кхехьуьйту дела: «Ша зуьйш волчу хенахь стага ма баха: «Дала со зуьйш ву». Вочу хIуманца Дела зелур вац, ткъа Цо Ша цхьа а ца зоь» (Якъ. 1:13).

Марздаларш вайна духекхиа, хIун хуьлу вайца баккъал а? Вайна хаьа, иблисан ойла — вайга къа а латадайтина, тIаккха цу кепара вай даккхийдеран муьтIахьхиларх а, Делаца йолчу юкъаметтигах а дIадигар ю. Иштта, нагахь иблис цуьнан зеран цу тайпана жамI ган лууш хилча, Дала хIун лоьху, вайна хаздинарш хила магочу хенахь? Векало Кипас шен хьекъалалле хьажар дIахьедо: «Дала леррина Къобалвинчо Шен дегIана бина ницкъ лайна дела, аша а цунах тера долчу леларна кечам бан беза. ХIунда аьлча дегIана хуьлу ницкъ лайнарг, къинойх дIа а къаьстина, дуьнен чохь яккха йисина хан, дегIан лаамийн кара а ца воьдуш, Дала бохург деш йоккхуш хир ву» (1 Ки. 4:1).

Кхечу дешнашца, цу хаздарехула зеро а, оцу яьссачу аренгахь къинна тIехь толам баккхаро а, кхин долчу хаттарша а вайна синан лакхалле дилха тIедаийта а, дуккха алсам кхиъна хила а гIо дан деза. Кху байтехь коьрта дош ду — «герз духий кечлолаш».

Шуьга сурт хIотталой шайна, герз доцуш тIом бан хIуттуш долчу, тIеман эскаран цхьана декъан? Я тIеман вертолеташ а, я танкаш а, я амуницииш а — вуьшта цхьа а герз дац! Иза ирча бохам хир бу. Изза бохам хир бу Дала леррина Къобалвинчунна тIаьхьахIоьттинчунна, нагахь иза баланаш хьегарна а, зерашна а хьалха кечам бина вацахь.

Коммерчески авиалинийн летчикаш — хила мегачу зерна кечделлачу адамийн, дика масал ду. ХIора ялх баттахь куьйгалхоша уьш рогIерчу треннинге дIахьовсабо. И летчикаш симулятор чохь а хилла, тIаккха хIора хила тарлучу вочу сценарин эвсаре терго ян езаш бу. Духехь дерг стенца ду аьлча, къаьсттиначу хьолехь хIора летчик муха лела веза хааран корматалла чIагIъярхьама ду. Дукхахьолахь кема хIаллакьхиллачу хенахь пассажираш (билггал *герз доцуш хуьлу,* аьлча а кечам банза долу адамаш) терго йо, оццу хенахь пилот дешлела. Стенна? Пилот кечам бина, я *герздерг волу дела.*

ХIара ду гIум-арено муьтIахь волчу керстанца деш дерг. Иза вайна шен бохамашца хьалхахIутту, тIаккха оццуьнца, хинболчу тIемашна вай герзах а дуттуш, вайна гIуллакх до. Вай кхеташ хила деза, балахьегарш (яьсса аре) вайн дахаре ца догIуш Iийр да. Iийсас вайн

ГӀум-аренгахь дийна дисар карадерзар

#9. ИсмаьӀал дуьнен чу ма ваккха

Вай яьссачу аренгахь а нисделла, ваьш цигахь хӀинца тӀехъхьеделла, аьлла, ойла ечу хенахь, хаздар догӀур ду, вешан сатийсар кхочушдаран агӀор хьажорехь «цхьа хӀуъа а дар» хилийтархьама. Ас цунах ИсмаьӀал дуьнен чу валар олу, иза, вай ваьш вешан ницкъ тӀебахийтарца, Дала Ша дан ваӀда динарг, дан гӀертачу хенахь, хуьлуш дерг ду. Сихсиха ИсмаьӀалаш бух болчу хьаштах дуьнен чу бовлу, амма дилханан гӀортамашца.

Хууш ма-хиллара, и ойла, Дала шайн кӀант хиларан ваӀда динчу, ИбрахӀиман а, Саратан а исторехь гуш ю. Цара цхьайтта шарахь сатийсира, амма, сан Дела, ИбрахӀиман хӀинца 86 шо дара, тӀаккха Сарат а, бер дархьама, тӀехкъена яра. Цундела цара «план Б» меттахйоккху — Сарата, ИбрахӀиме ХӀажар а ялаей, цуьнгахула сатийсина бер дар, дӀахьедира.

баланаш а, зераш а хир ду аьлла, амма Цо вайна царна тӀехь толам баккха гӀо дийр ду. Цу процессехь вай ондда хилла дӀахӀуьттур ду.

Сийлахь аьтто

Вай яьссачу аренгахь синан лакхалле дилха тӀедарна сийлахь аьтто ган дезаш ду, Веза Эла вайна хин йолчу хенахь хӀун дала лууш ву хаа, ондда хилла дӀахӀиттархьама. ХӀара яздо векало Якъуба:

> «Сан вежарий, доккха хазахетар санна ларалаш тайп-тайпана зераш шайна тӀе мосазза хӀуьтту» (Якъ. 1:2, гочдар ингалс маттера).

Вай дерриш а аьттонаш ган дезаш ду, хӀунда аьлча, вай,

Иза чIогIа вон ойла яра. ТIаккха ИсмаьIална пайдехьа болу муьлхха а сацам (ур-атталла нагахь иза вон боцуш гуш белахь а) — иза а вон ойла ю. Даим а дагахьлаттаделаш, дилханан ницкъ тIебахийтарца дуьнен чу даьллачунна, шун дилханан ницкъаца юург а, кхин дерг а латто дезар ду!

Сайн яьссачу аренех цхьайолчаьргахь со «план Б» хьожура. Суна, Дала сайна цкъа дерригедуьненан динан гIуллакхдаран кхайкхамча хила ваIда динийла, хаьара. Амма иза хуьлуш дацара, со меттигерчу динан тобанехь гIуллакх деш «виснера». Цундела со масийттазза сайн куьг а чIагIдина, яьссачу аренах кIелхьарвала гIоьртира. Сан гIертарш суна беза мах болуш хилира, амма хIумма а ца хилира. Эххар а со вухаваьлча, Дала Шен гIулч яькккхира, тIаккха дерриг а хийцаделира.

Ас кхайкхам бо шуьга, шаьш лазамах кIелхьара а даха, ИсмаьIал а ма кхолла. Дала ваIда динарг кхочушдар, Цунах тешна дита.

американцаш, предпринимательство хестош долу дела. Бизнесехь аьтто хилар, масала, иза хьалакхиа а, кхиам болуш хила а догдохийла ю. Иза хьайн аьттонаш шорбаран догдохийла ю. Билггал иштта хьежа деза халонашка, хIунда аьлча Якъуба кхин дIа боху: «Шуна-м хаьа шайн тешар зерах чекхдаларо собар кхиош дуйла. И собар кхачаме хилла дIахIотта деза, шу, цхьа а дерт а доцуш, дуьззина кхачамалла долуш хилийта» (Якъ. 1:3, 4).

Яьссачу аренгахь вайна *вешан доьналла хьалакхиo* аьтто белла бу. Карарчу хенахь муьлхачу маьIнехь пайда оьцу вай «доьналла» бохучу дашах? Долччул сих-сиха, тренировкийн хьокъехь — лаам а, собар а чIагIдаран. Кхечу дешнашца, доьналлин тренировкано хин йолчу хенарчу кхайкхаршца ларо вайн *хьуьнар* алсамдокккху.

Иштта, хьал хIара ду: вай муьлххачу а зерашца Iитталахь а, Дала

уьш билггалчу Iалашонан дуьхьа магош ду, тIаккха и Iалашо — *доьналла* чIагIъяр ю. *Дала магор ду, ас юха а магор ду* бохучу дашана кIел сиз хьокху, тахана, охьатеIоран бараман имитаци еш йолчу (дагаяийтийша летчикийн дешаран тренажер), царна вай, Цунна хууш ма-хиллара, кхана тIеIитталур ду. Билггал цундела зераш даим а вайн хIинцалерчу кечам баран я жоьпаллин барамал чIогIа хета. Ткъа жамI иштта ду, Дала вайн халонех тахана, хин йолчу хенахь вай алсамо ладамечу тIемашна чIагIдаран Iалашонца пайда оьцу.

ХIинца йозаллаш хьалаойучу сан тренировкашна тIе юхадоьрзур вай. Ас хIинца аьлла ма-хиллара, Кипо соьга 60 кила хьалаайаяллал тренировать вина со. Иза суна сийлахь тIекхиар доллушехь, аса, айалур юй те соьга кхин а алсам, бохуш, ойла йора? Сайн тренировкаш синан лакхаллечу кечамца а, ницкъаца а юстуш, нагахь Везачу Элан, 60 кила хьалаайарал соьгахь дукха ницкъ хила, суна къастийна задача хиллехь?

Цундела со кхин дIа а тренажерни зал чу лелара. Эххар а, со 90 кийла хьалаийа волавелира, амма со цхьана шина шарна цу йозаллина тIехь виснера. Цкъа со Калифорнихь кхайкхам беш вара, тIаккха масех стага суна тIе а веана, элира:

– Джон, ахь цкъа а 100 кийла йозалла хьалаайиний?

– ХIан-хIа, амма со и дан гIерташ волу хIинца пхи шо сов хан ю, — жоп делира ас цхьадолчу дог даларца.

– Оха цу гIуллакхах чекхвала гIо дийр ду хьуна, — элира цара.

ТIаккха, баккъал а, цу дийнахь аса 100 кийла хьалаайира. Ма ирсе вара со!

Цул тIаьхьа тхан «Messenger International» динан гIуллакхдарехь керла белхахо гучувелира. Суна иза йозалла хьалауьйучу къийсамашкахь дакъа лоцуш вуйла хиира, тIаккха тхойшиъ цхьаьна тренировкаш ян волавелира. Цуьнан гIоьнца соьга 105 кийла йозалла хьалаайаелира тIаккха цкъа ур-атталла 110 кийла а хьалаайира. Амма кхин а алсам хьалаайа хьуьнар долуш варий те со?

Цхьа шо дIадаьллачул тIаьхьа Детройтехь цхьана динан тобанехь

кхайкхам беш вара. КӀирандийнахь Ӏамалъярал тӀаьхьа динан тобанан Ӏуналхочо элира:

– Джон, сан тренер ву. Иза ерриге пачхьалкхехь гӀараваьлла тренер ву штанга хьалаойуш, тӀаккха иза вайн динана тобане лелаш а ву. Сан кханенна Ӏуьйранна цуьнца тренировка ян хан билгалъйина ю. Соьца ван лаьий хьуна?

– Дера лаьа! — воккхаверца жоп делира ас.

ШолгӀачу дийнахь тхо вовшахкхийтира. Тренера соьга а хьаьжна, хаьттира:

– Иштта, хьан хьалаайа аьтто баьлларг уггаре а йоккха йозалла, — 110 кийла ярий?

– ХӀаъ, амма иза цкъа бен ца хилла.

– Дика ду, хӀета тахана вай и йозалла алсамйоккхур ю.

ХӀун?! Суна иза ала ца лаьара, амма сайн дагахь ойла йира: «Хьо хьераваьлла-кх! Иза хуьлийла дац!» Жимма тренировка йинчул тӀаьхьа, иза хила йиш йоцуш ду, амма цуьнан соьга 120 кийла хьалаайийта аьтто белира.

Со ворхӀалгӀачу стигалахь вара. Цо соьца а, сан некъахочуьнца а Ӏодикайира, тӀаккха тхо Колорадо юхадирзира, амма хӀора кӀиранах цу тренеро кхин дӀа а тхо дистанционно тренировать дора — электронни почтехула. Оха кхин дӀа а тӀедирззина болх бора, тӀаккха тӀедогӀучу шарахь со юха а Детройте изза динан тоба йолчу веара. Цу хенахь сан 42 шо дара.

КӀирандийнахь со Дезачу Синан тамашийначу агӀонех лаьцна кхайкхам беш вара. Оршот де тӀекхечира, тӀаккха тхо оццу тренажерни зал чу дахара. Тренеро элира:

– Джон, сийсара гӀенах суна ахьа 140 кийла хьалаойуш гира.

– Хуьлийла дац! - жоп делира ас, амма сайн дагахь ойла йира: «Хьуна баха дика ду, амма суна гӀенах иштта долу цхьа а хӀума ца гинера!»

– Джон, сийсара хьо Дезачу Синан ницкъах лаьцна кхайкхам беш вара. Цо гайтира суна и гӀан! Охьавижа дехачу гӀанта тӀе. Вай дийр ду иза!

ТӀаккха, жимма меженаш йохйинчул тӀаьхьа, оха штанги

тIе дискаш оьхкира, тIаккха чIоггIачу маьхьарца аса 150 кийла хьалаайира!

Со оццул воккхавеш хиларна, аса Детройтан аэропортера Лизе телефон а тоьхна, элира: «Суна хIинца ур-атталла кема а ца оьшу — со стигалахь мотт лоьцуш ву!»

Кху муьрехь, ас 150 кила хьалаайинчу хенахь, со парггIат 100 кила йозаллица тренировка еш мукъа вацара. Цул совнаха, тренировкехь соьга и йозалла иттаззал а сов дукхазза айалора. Амма дагадаийтийша, стенна тIера долийнера аса ворхI шо хьалха. ХIун хилла хир дара 35-шарера волчу сох, нагахь Кипо штанги тIе 40 киланан метта 100 кила тIеоьллинехь. Цу штангано со вен магара! Цо суна тIе охьа а йоьжна, ерриг а шен йозаллица охьатаIийна хир вара со! Суна, айса тахана хьалаойуш йолу йозалла хьалаайа ницкъ хилийтархьама, даим а тIевирззина къахьега ворхI шо дезна. Тахана суна гуттара а санна йолчу йозалло, ворхI шо хьалха со вийна хуьлийла дара!

Цундела ду, дуккха а долчу хьелашкахь сих-сиха еххачу хенан муьрашкахь, вай чекхдуьйлуш долу зераш — вайна хин йолчу хенахь кхин а алсамчу зерашна кечдаларна гIодеш йолу синан лакхаллин тренировка ю. Вай Везачу Элаца долуш ондда хилла дIахIуьттучу хенахь, вайн Пачхьалкх дIахIотторехь алсам гIуллакх даран хьуьнар долуш хуьлу.

Сингаттаме ду, кхелъяран дийнахь, васхалчу меттигна хьалха лаьтташ, Iийсас бIаьргех хиш а долуш, иштта эр долу адамаш хир ду: «Сан хьуна дала дуккха а алсам дерг дара, амма хьан хилаза ца йолучу халонашца ларон *хьуьнар* дацара». Иза къаьсттина бохаме ду, вайна хууш ма-хиллара, Дала цкъа а вайна вайн лан хьуьнар долчул сов дерг лур дац. Иза Цуьнан ваIда ду!

Цундела сан тренировкийн историех аналогин барамехь пайда оьцур вай. Нагахь шу синан лакхалле дуьхьаллаттаран 60 кила хьалаайа хьуьнар долуш, ткъа Делан 80 кила йозал дуьхьаллаттар а, лаьллина лелораш а, хаздар а, зерраш а лан *хьуьнар* оьшу Iалашо я динан гIуллакхдар делахь, Цо иза магор дац, шу хIинца а тоъал ницкъ

болуш доцу дела. Мелхо а, Цо тренировкин процесс дIайолор санна магор ду. Хила тарло, Цо, шу садеттарна толлун долу, амма кагдийр доцу, халонийн а, зеран а 70 кила магор ю (амма *кхуллур* яц).

Масала, цхьа-муьлххачу а стага хьох лаьцна эладитанаш а, хабарш а даржош ду. Атака юхатохаран а, шаьш лардаран а, жоп луш цунах лаьцна эладиташ дIасадаржоран а метта, аша, Делан Дашана муьтIахьхиларна, цхьа хIума а ца олуш, амма иза декъалван сацам бийр бу. Иза исбаьхьа ду, хьоьга 70 кила йозаллин зер лаелла! ХIинца рогIерачу бараме дехьавала: 75 киланна. Нагахь аша бохамна юкъахь кхин дIа а Цуьнан Дашана муьтIахьхилар дIакхехьахь, шун тренировка аша 85 кила хьалаайъалц кхин дIагIур ю. ХIинца шу Пачхьалкхехь, шун дахарна Делан Iалашонна юкъадогIучу, алсам лекхачу я керлачу агIонна кечдина ду.

Амма аша эладиташна цу стеган адесе халахетарца а, жоп луш емалдарца а терго яхь, дагадаийтийша, хIун хир ду? Везачу Эло бIаьрхиш а долуш эр ду: «Суна халахета, амма хьан тIехьа юха а веана, 65 кила кхин а масийттазза хьалаайа дезар ду». Хьо хьалхасанна тренажерни зала чохь хир ву, амма пайда хир бац.

Тренировка кхин дIа а йоьдуш ю, амма оццу барамехь. ТIаккха Цо ахчанца йолу халонаш магор ю, кхин а цхьа 70 кила долу зер дIахIуттур ду шун новкъахь. Амма Делера долу латтор лехаран метта, аша сихха жоп лур ду: «Хало яц! Вайн кредитни картин лимит хIинца а чекх ца яьлла!» Дала тIетоьхна йозалла дIа а яьккхина эр ду: «65-на тIе юхадоьрзу вай».

Эххар а, Пачхьалкхехь 80 килана дуьхьало яр оьшу, билггал йолу задача я агIо цхьалхаяккхарна, Далла шу оьшун долу хан тIейогIур ю. Нагахь аша яьссачу аренгахь зерехь даим а аьтто ца балар ловш хилча, Цуьнан шу кхойкхийла хир дац, шун кху хьолехь дуьхьаллаттар лархьама оьшу синан лакхалле дилха доцу дела. Кху хиламехь Иза, хIокху задачица лара а вина, и хьал дIалоцун волу, цхьа кхинаг ца карийча ца волу.

Алсам ницкъ а, олалла а

Цундела ду яьссачу аренан иштта мехала маьІна: *цо вайн ницкъ алсамбоккху.*

ГІум-аренгахь Хихчекхдоху Яхьъя синца ондда хилла дІахІоьттина.

ГІум-аренгахь Іийса синца чІагІвелла.

Церан синан лакхалле дилханаш аттачу хенашкахь а доцуш, амма, церан тешар зуьйчу хенахь кхиъна.

Якъуба вайна дикачу керланан хаам бо: шу зерах чекхдовлучу хенахь, тІаккха шу цунах Делан некъахула чекхдовлуш а делахь, шу кхоччуш кийча хилла дІахІуьттур ду — шун, Дала шуна кечдинчу, массо а хІуманна ницкъ хир бу:

> «Шуна-м хаьа шайн тешар зерах чекхдаларо собар кхиош дуйла. И собар кхачаме хилла дІахІотта деза, шу, цхьа а дерт а доцуш, дуьззина кхачамалла долуш хилийта» (Якъ. 1:3, 4, ингалсан маттера гочдар).

Якъуба «иза кхуьийла» бохучу хенахь, цуьнан дагахь ду вайн хьуьнар а, собар а. Кхин а Якъуба, нагахь вай гІум-аренах нийса кхетахь, вайн стенан сатуьйсийла ду, боху: «Декъалвина ву зенашна садеттарг, хІунда аьлча иза зийначул тІаьхьа, ял санна, хедар доцучу дахаран таж лур ду цунна Ша везачарна иза лур ду аьллачу Везачу Эло» (Якъ. 1:12).

«Таж» бохучу дашо олаллин билгало йо, ткъа олаллица ницкъ богІу. Іийса, иблисера хаздарш лархьама, яьссачу аренга а вахана, тІаккха Шен муьтІахьхиларан а, собаран а бахьанина цигара кхин а алсамчу ницкъаца а, олаллица а арраваьлча санна (хь. Лак. 4:1, 14), нийсса иштта вайн а яьссачу аренийн заманашкара кхин а алсамчу ницкъаца а, олаллица а арадовлийла ду. Шуна хІун хета ца хаьа суна, амма суна, айса, Дала сайна хьалха кечйинчу задачашца ларорхьама, синан лакхалле дилха тІедаийтинийла хаьа.

Тренировке мила вогІу?

10

ГІУМ-АРЕНГАХЬ ХИ

Нагахь вай, хьелаш вайна дуьхьал ду альлла, хетачу хенахь, Делах теша хьуьнар долуш дацахь, хIета вай Цунах тешшане а ца теша.

– Чарльз Сперджен

ХIара хи мелларг юха а хьаглур ву, ткъа Аса шена лун долу хи мелча, иза цкъа а хьаглур вац. Амма Ас лур долу хи стагана чохь, Дела волчохь хедар доцучу дахаре доьдучу хин хьоста а хилла, дIахIуттур ду.

– Яхьъя 4:13, 14

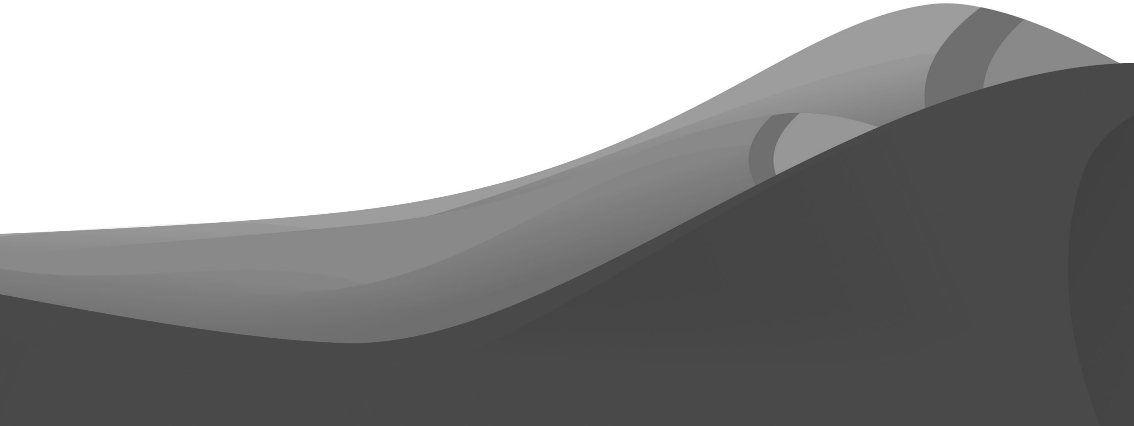

ГӀум-аренгахь догӀа наггахь догӀу. Цигахь хи каро атта дац, ткъа нагахь карадахь а, иза гӀу чуьра хьаладаккха я хьостанаш чуьра схьаэца дезаш ду. ГӀум-аре — иза хи доцу дакъаделла латта ду (Заб. 62:2). Цундела Ӏийсас вай ишттачу дешнашца тӀекхойкху:

> «...Шаьш хьогах долчара, Суна тӀе а дуьйлий, мала шайна. Сох тешначун, Делан Йозанашна тӀехь ма-аллара, кийрара „дийначу хин“ шовданаш оьхур ду». Иза Цо элира Шех тешаш болчара тӀеоьцур долчу Делан Синах лаьцна» (Яхьъя. 7:37-39).

Суна сайн дахаран яьссачу аренан заманийн масех хиламаш дагабогӀу, цу хенахь суна со доӀа дан гӀертар а, керлачу хинан къурд бар а мел хала ду хаалора. Царех цхьаъ йолуш, аса Веза Эла лоьхучу хенахь, со, палатка схьа а эцна, национальни парке вахара, суьйре а, шолгӀачу дийнан Ӏуьйре а цигахь яккхархьама. Цу буьйсанна ас доӀанаш а дира, еша а йийшира, хастам баран а, текъаран а эшарш а лийкхира. Иштта аса кхо сахьт гергга даьккхира, амма, цхьанххьа а ца веана аьлла, хеталора. Суна керла хӀаваъ ца хаалора, со кхоччуш вакъъавелла вара. ЧӀогӀа дог доьхна а волуш, со, эххара а, сайн дӀавуьжучу метте а текхна, наб кхетийта гӀоьртира.

Цу буьйсанна суна, дерриге жинаша дезде даздар хӀоттийна хилар хеталора: ас вон наб йира. Со чаккхе йоцуш меттахь дӀасахьийзара, Дала суна Ша стенна ца гайтина, ойла а еш. ШолгӀачу Ӏуьйранна со

хӀаваэ ара а ваьлла, национальни паркан некъашкахула дӀасалела а, Духехь доӀанаш дан а волавелира, амма хьалха санна, суо кхоччуш векъа волуш хаалора суна. Иштта дахделира кхин а цхьаъ ах сохьтехь. Эххар а, ас лакха хьала а хьаьжна, элира: «Веза Эла, суна хетарехь, со яьссачу аренгахь ву». Ткъа айса цу хенахь ойла йора: «ПарггӀат цӀа ваха мегар ду, Иза лехар а сацийна; Цо со яьссачу арренга валийна, тӀаккха цхьа а хӀума хийцалур дац, Цо со аравакххалц».

Иза гӀалате ойла яра. Дала вай цу заманашка, Цо Шен лаамечу лаамца вайн хьелаш хийццалц, вайна доза тоьхархьама я карадахийтархьама далош дац! Яьсса аре аьтто бохаран меттиг хиларна хьажийна яц, иза толаман меттиг хила хьажийна ю! ЦӀаьххьана суна сайна чохь тийна эсала аз хезира: «Къийса!» Иштта оьшуш долу, цхьаъ бен доцу дош и цӀеран а, дахаран а суй хилла дӀахӀоьттира. ЦӀаьххьана ас элира: «Дохлолахь, Делан совгӀат, суна чохь! ОхьаӀена, дийначу хинан хиш! Юзахьа, сан синан гӀу!» Суна дагадеара, исраилхой гӀум-аренгахь болчу хенахь, хӀун хиллера:

> «Кхузара дӀа Беар цӀе йолчу метте бахара исраилхой (иза «гӀу» бохург ду). Цу меттехь йолчу гӀунах лаьцна Везачу Эло Мусага элира: «Схьагулде халкъ, Ас хи лур ду царна». ТӀаккха исраилхоша йиш лекхира: «Хих хьалаюза, гӀу! ДӀаала цунах илли» (Лел. 21:16, 17).

Аса юха-юха олура Дезачу Йоанашкара и дешнаш, ткъа доӀа алсамо сихдина хилла дӀахӀуттура, аса суо, сийлахьчу ницкъаца а, даггара а Делан Дош даре а деш, тачана тӀехь хьалха-тӀехьа лелаш хиларна тӀехь схьалаццалц. Дерриг а керла хилла дӀахӀоьттира, ткъа со кхин стаг волчуха хилла дӀахӀоьттира! Цуьнан гергахь хилар вуно чӀогӀа охьадоьссира суна тӀе. Масех минот хьалха суна сайна тӀехь йозалла хилар а, дегӀ доьхна хилар а хаалора, амма хӀинца, Везачу Элан Дашах вуьзна волу со, тӀаме хьада а, мостагӀчуьнца юьхь-дуьхьал кхета а кийчча вара!

Иза ткъе пхеа минотехь дахделлера, амма пхи минот дӀаяьлча

санна бен, ца хетара. ХIинца со керла а волуш, дерриг а дуьне карадерзо кийчча вара!

Дийначу хинан хиш я хьостанаш, Шена тIе а веана, и молуш волчун дагчуьра охьаоьхур ду, боху, Iийсас. Яьссачу аренгахь вайна Делан Синан (догIанан) далхор хир дац. Кху хи доцчу меттехь гIора доуьйту хи шен деган кIоргенера, Делан хьостанера я гIу чуьра ийдан деза.

Тидам белаш Инжилан Яхьъяс дIаяздинчу декъан Iийсан дешнийн (7:38, 39), Цо шех лаьцна бохуш долу, хинан хьоста, — иза Делан Са ду, тIаккха хиш (дукхаллин терахьехь) ду, ткъа хи а доцуш (цхьааллин терахьехь), керстанан дагчуьра охьаоьхур ду.

Делан Са, хиш санна, мухачу кепара охьадогIур ду вайн дагчуьра? ЕшаI-ЯхIу пайхамаро Синан белхан Iалам кхетадо: «Везачу Элан Са цунна тIехь Iийр ду. Оцу Сино цунна хьекъал а, кхетам а лур бу, Цо хьехам а, ницкъ а лур бу, Цуьнгахула цунна Веза Эла вевзар а ву, Цунна хьалха ларамах вуьзна а хир ву» (Еш. 11:2).

Деза Са хьекъалаллин са а, хьекъалан са а, хьехар даран са а, чIагIонан са а, хааран са а, Везачу Элах кхераран са а, аьлла, цIе яьккхина ду. Iийсас Са хиш санна хир ду бохуш хиларна, цуьнан, хьекъалаллин хи а ду, хьекъалан хи а ду, хьехар даран хи а ду, чIогIаллин хи а ду, хааран хи а ду, Делах кхераран хи а ду, боху, маьIна ду. Цецволийла дац, сан палаткина уллорчу цу тачина тIехь дерриг а сан дог цIеро дIалацарх!

Лахахь кхин а масех библейски байташ ю ялийна и билггал бакъдерг тIечIагIдарна:

- «Хьекъалалла долчу стеган дош, кIоргачу хи чуьра санна, схьадолу, цу дешан бух хьекъалаллин татол чуьра хьалаболуш бу» (Киц. 18:4).
- «Хьекъал долчарна хьекъалалла дахаран шовда санна ду, ткъа сонтачарна сонталлица таIзар до» (Киц. 16:22).
- «Адаман даг чохь дерг кIоргачу гIунна чохь долу хи санна ду, ткъа кхетамечу стаге и хи хьаладаккхало» (Киц. 20:5).

И гӀунаш тешачу стеган даг чохь къайлаяьхна ю, Са билггал кхузахь хуьлу дела. Делахь а, Везачу Элан некъех кхетачо бен, ийдор дац гӀу чуьра хи. Коьрта дош — «ийдор». Юха а боху аса, мехала ду дагахьлаттор: гӀора доуьйту хиш яьссачу аренгахь Синан догӀанан гарехь ца догӀу, амма дагчуьра *ийдина* хила деза.

- «Хьаналчу стеган дешнаш – дахаран хьоста ду...» (Киц. 10:11).
- «Ма ирсе хуьлу нийса жоп луш верг, мел дика хуьлу-кх шен меттехь аьлла дош а.» (Киц. 15:23).

Нагахь санна аса цу меттера иштталу дешнашца дӀаваха сацам бинехьара: «ПарггӀат цӀа ваха мегар ду, Иза лехар а сацийна; Цо со яьссачу арренга валийна, тӀаккха цхьа а хӀума хийцалур дац, Цо со араваккхалц», аьлла, тӀаккха аса сайн йозалла сайца дӀахьур яра. Амма аса, Дала сайн даг тӀе диллинарг аьлла дела, суна гӀунийн кӀоргенера схьаийдорхьама, дерриг а оьшург хилира. Со лаьттабухарчу кӀелхьарваккхаран гӀунах дӀа а тасавелла, цу чуьра гӀора доуьйту хи схьаийдо хӀоьттира. Иза баккъал а гӀум-аренна юккъехь шийла хи мийларх тера дара!

Дуккха а долу адамаш кху екъачу заманашкахь юхадовлу, амма Дала боху: «Кхин дӀа а чекхвийла; ма сеца!» Вайна чохь, Цуьнан лаам кхочушхиллалц, вай юхадовлуьйтур доцу, катухуш хилар хила деза.

Дуккха долчу адамаша доӀанаш дар сацадо, йокъалла а хаалуш; цара сацадо, хьостанаш чуьра хи дар саца а соций, тӀаккха иза схьаэца хала хуьлий дӀахӀутту дела. Уьш гӀорасиза хуьлу, ткъа Далла церан хин болчу къийсамашна ницкъ гулбала лаьа.

Мичара эца беза те вай ницкъ, хи схьаийдорхьама? Даккхийдерехь! «КӀелхьардовларан хьостана чуьра хи оьцур ду аша самукъадаларца» (Еш. 12:3). ХӀунда аьлча «...Везачу Эло лучу хазахетаро чӀагӀдийр ду шу!» (Нахь. 8:10). Даккхийдер — иза, вай чӀагӀдеш болу, синан лакхалле ницкъ бу.

Везачу Элана хьалха воккхавер бохург хӀун ду? Дуккха а шерашкахь аса, Везачу Элана хьалха воккхавер, иза Цуьнан долуш долу

воккхавер хилар ду, аьлла, ойла йора, амма суна иза чутардалийта хала дара. Делахь а къамел цунах лаьцна дац. Шуна цкъа-мацца а иштта дешнаш хезний: «юург кечъярх даккхийдер»? Юург кечъяр иштта а хууш ду — иза даккхийдер дац. Амма хIун ду цу дешнашкахь чулаьцна? Адамна хазахетар хаало, юург кечъечу хенахь. «Везачу Элана хьалха воккхавер» — иза, Цуьнца йолчу юкъаметтигех дика хьоьгу, воккхавер ду. Цо дохьу вайна даккхийдер!

Деккъа вайна Цуьнан гергахьхилар доIа даран чоьнна чохь ца хаадалар, иза Цо вай дIатотту бохург дац. Цундела вайн даккхийдер хаадаларийн бухана тIедоьгIна дац. Долччул сиха иза, И Мила ву бохучунна а, Цуьнца юкъаметтигаш хилар гIоли хиларна а тIедоьгIна ду. Цундела вай, Цо ваьш дIатоьтту бохучу, харцонах чекх хьоьжу, тIаккха цуьнан метта, Цо вай кIоргечу гIунашна тIеийзадо!

Бехъелла гIунаш дIайоьллуш

ИбрахIиман кIант а, цуьнан Iаламат а долу, Исхьакх, цкъа йоькъачу сезонехь нисвеллера:

> «ИбрахIим дийна волчу хенахь хилларг санна, мацалла хIоьттира цу махкахь. Исхьакх ГIарар-гIала пIелаштамхойн паччахьна Абу-Маликана тIе вахара. Везачу Эло элира Исхьакхе: «Мисар-махка ма гIо, Ас хьайга Iе аьллачу лаьтта тIехь Iе. Цу лаьтта тIехь Iе, Со хьоьца хир ву, Ас хьо декъалвийр ву. Хьуна а, хьан тIаьхьенна а дIалур ду Ас дерриге а хIара латтанаш. Хьан дена ИбрахIимна Айса йина чIагIо кхочуш а йийр ю.» (Дол. 26:1-3).

Дала Исхьакхе ма-дарра дIа боху, бегIийла долчу, Мисар-махка ма гIо, амма Дала иза дIатарвинччохь виса боху. Сих-сиха вай яьссачу аренгахь нисло, тIаккха, вай ойла еш долу хьалхарниг ду: «Кхузара арадовла деза!» Нагахь Iуьйранна доIа дечу хенахь, вайна Делан гергахь хилар ца хааделча, вайн хьекъал тилла лела долало, вай,

ваьш кху дийнахь дан дезачу, хьалхалаьтташ долчух лаьцна ойла йо дела. Вай сихонца доIа дар чекх а доккхий, дан дезачу гIуллакхийн списках лаьцна ойла ян дуьйлало.

Динан тобанера йокъалла хаалуш, вай Делан магор а ца хоьттуш, ваьш сацам бо: «Карзахе синан лакхалле дахар а, дика кхайкхамаш а бечу доьлху!»

Нагахь вайна, вешан социальни я дахаран гIуллакхе гонахехь йокъа хилла дIахIоьттина хилар хетахь, вай дIадахаран ойла ян дуьйлало, тIаккха карзахе хьалакхуьу экономика йолу гIала леха дуьйлало. Вай иштта ойла йо: «Нагахь со кхузахь висахь, со вакъалур ву, тIаккха сан дахарехь Делан Iалашо цкъа а кхочушхир яц».

Дуккха а болчу американски керстанаша иштта ойла йо. Уьш цхьана соцмашанера вукханхьа, цхьа гIуллакх дечуьра вукханхьа, цхьана динан тобанера вукхуьнга, цхьана гIалара вукху гIала бевдда лела, йокъалла йоцу меттиг каро гIерташ. ГIунаш а оьхкуш, шаьш хIинца долчу екъачу метте гIора доуьйту хи дахьа, Далла шайх пайда эца магочу метта, уьш, сурт хIоттош гайтича, дайдар лоьхуш «Мисар-махка дIабоьлху». Амма уьш, цу дуккха йолчу есачу меттигашкахь Дела, Ша царна делла долу, гайтар кхочушдан ойла йолуш хиларх, ца кхета. Суна хаьа, ишттаниг даим ца хуьлу, цкъаццкъа нисло, Дала вай керлачу меттигна кечдеш ду, тIаккха Цо ширачунна дакъадала могуьйту. Коьртаниг ду — Дезачу Сино лелош хилар! Нагахь Цо шуьга хIумма а бохуш дацахь, диса а дисий, къийсам латтабе!

Хьовсийша, хIун хуьлу Исхьакхаца, Деле ла а доьгIна, мацалла йолчу лаьттахь висинчу хенахь:

> «Исхьакха, цу лаьтта тIехь къа а хьегна, дIадийначул бIозза сов ялта гулдира цу шарахь, хIунда аьлча Везачу Эло декъалвина вара иза. Цуьнан дуккха а хьал вовшахкхийтира. Бахам тIаьхь-тIаьхьа алсамболуш, иза чIогIа вехаш стаг хилира. Цуьнан дуккха а даьхни а, ялхой а бара, цундела пIелаштамхой хьоьгура цунах. Хьалха ИбрахIима шен ялхошца яьхна ерриг а гIунаш, тIе латта а хьоькхуш, дIаюкъура цара» (Дол. 26:12-15, 18).

ГӀум-аренгахь дийна дисар карадерзар

#10. Даккхийдерна къайлаха гӀирс

Шу яьссачу аренгахь долчу хенахь, хьелашна ойла тӀеяхана хила чӀогӀа атта ду. Сайна яьссачу аренан заманашкахь ваха а, хьалакхиа а гӀодина йолу, жима къайле дӀаелла лаьа суна шуна. Ас цунах воккхаверна къайле гӀирс олу.

Дахарехь, со иракарахӀиттон долу, цхьа а хӀума ца хиллал дуьсучу хенахь, дерриг а хӀума дӀатийна, аьлла, хетачу хенахь, аса ца соццуш доӀанаш дечу хенахь, амма жамӀаш гуш дацахь, со ойланехь, Ӏийсас динчунна тӀе юхавоьрзу. Суна дагадогӀу, Цо со ма-дарра, цкъа а цӀе дӀайовш йоцчу а, абаден саьнгалан хьожа йолчу а, жоьжахатих

Исхьакхана ша дӀадийначунна оьшу хи хилира, шен ден, пӀелаштамхоша латта доьттина дӀакъевлина йолу, гӀунаш юха схьа а аьхкина. Исхьакха санна, вайн а сих-сиха бехъелла йолу гӀунаш юха схьа а аьхкина, вешан дегнаш чохь кхуьуш долу, Делан телхаш доцу хӀу хьалакхиорхьама, ваьшна сабӀарзделла оьшу хи схьаийда деза. ПӀелаштамхой дуьненах а цуьнан системех а бара. Сих-сиха, вай дуьненан системица тӀех готталле дихкина дӀахӀуьтту, вай вешан гӀунаш бехлуш хиларх ца кхета. Вешан синна царна чуьра хи схьаийдар хилархьама, уьш дӀаеллар чӀогӀа мехала ду.

Со теша, культурни мехала дерг Дала леррина Къобалвинчун ДегӀана юкъагӀортаро тахана дуккха а йолу гӀунаш «бехйина». ДӀаоьхучу хин хьоста хила езаш йолу динан тоба, якъаеллачу меттигах таръеллий теша, шен мостагӀчунна ша зейта меттиг яларна – шена тӀе латта хьакхийтарца?

Иштта хаттар ду вай ваьшка дала дезарг — Деле Шен Динан тоба гӀора доуьйтучу хица меттахӀртталур юй те? Жоп: дера ю! ЕшаӀ-ЯхӀус исбаьхьа дӀадиллина вайна и сурт:

кIелхьарваьккхина. Жоьжахатехь баланаш хьегар цкъа а соцуш дац. Иза сан дуьхьа кхоьллина яцара, ткъа иблисан дуьхьа кхоьллина яра. Амма иблисо адамаш Iехийнера, тIаккха хIинца цо уьш, шена тIаьххье, цига дIадуьгуш ду. Амма Iийсас Шен дахар дIаделла — со сайн кхелах кIелхьарваккхархьама, сан Кхоллархочо Шен дахар дIаделла.

Со цунах лаьцна ойла ян волавелча, ас сайн хьажар Цунна тIе хьажочу хенахь, со дахаре баркаллица хоьжучу хенахь, со цуьнга абаденан хетарца хоьжучу хенахь, сан хьал цIаьххьана иштта мехала хетачуьра соцу. Иза сан воккхаверна къайлаха гIирс бу — дерриг а со шена тIехула баркалле хила дезарг дагадаийтар, тIаккха сайн хьажар Iийсана тIе хьажор.

«Веза Эла гуттар а хьан тхьамда хир ву. Цо, йокъа хIоьттича, хьуна оьшург латтор ду, хьан даьIахкаш чIагIйийр ю, тIаккха хьо хих Iабийна беш санна а, цкъа а хи ца кхачош долу хьоста санна а хир ву. Хьан халкъо юхаметтахIиттор ю шира херцораш, юха а дIахIиттор ду дуккха а тIаьхьенаша дитина цIенойн баххаш. Хьох пенаш тодеш верг а, херцийна урамаш, цигахь Iархьама, юхаметтахIиттош верг а эр ду». (Еш. 58:11, 12).

Атта некъаш ца леха а, тамехь долчуьнга ца гIерта а сацам а бина, кхечу лаьтта тIе дIа ца вахана Исхьакх санна, иштта вай а (ваьшна ма-луъу а ца лелачу хенахь, ваьшна там хилар а лоьхур дацахь, ваьш аьлларг бен ца деш дахар а дацахь, амма Дела лоруш хилахь) хи диллина тоам бина беш а, цкъа а лекъардоцчу, дийначу хинан хьоста а санна, хилла дIахIуьттур ду! Нагахь вай Делан некъашца лелаш делахь, вайгахула Цо дакъаделлачу хьогахдолчу адамашна Шен дийна хи дохьур ду.

Дала вай, адамаша латтаца дIаюькъна йолу гIунаш, юха

схьаахкархьама дуьгуш ду. Цу гӀуллакхна къарцадалар оьшу, тӀаккха, хила тарло, масех сахьтал а, дийнал а, баттал а, я ур-атталла шарал а алсам хан оьшур ю.

Даггара хилар дӀадаьллачу хенахь

Суна хета, ас кху книги тӀехь къаьстташ гайтина, яьсса аре — иза, хьелийн а, хиламийн а шуьйрра спектр билгалйоккхуш йолу, метафора ю. Цуьнан юкъара доькъург стенца ду аьлча, вайх хӀорра а хан хене мел ели, хӀуманех довлар а, йокъалла а зуьйчу хьелашка нислуш хилар ду. Сих-сиха яьссачу аренан билгало хьовсийна хиларехь я ур-атталла Делаца йолчу юкъаметтигашкахь йолу энтузиазм я даггара хилар лахдалар я кхоччуш дӀадалар ю.

Пурба лойша суна сайн яьссачу аренга нисваларера шолгӀа хьесапе зедалар доцца серладаккха, цу хенахь со кегийрахойн динан тобанан Ӏуналхо вара.

Флоридехь динан тобанехь хьалхара исс бутт инзардоккхуш бара — динан гӀуллакхдар дӀасадаьржаш дара, кегийчу нехан терахь хьаладолуш дара. Со воккхаверах а, ницкъах а, даггара хиларх а вуьзна вара. Амма цул тӀаьхьа, Ӏаламат цӀаьххьана, тӀетаттабелла дӀадукъар санна, хилира, тӀаккха дерриг а сан даггара хилар а, иракарахӀоттар а лекъира.

Ас доӀанехь, хьалхачул а, кхин а дукха хан йоккхура, амма хӀетте а, хетара, со цхьана меттехь лаьтташ ву. И доцург а, сан кегийрахойн хьокъехь хилла долу гар, кӀез-кӀезиг кхулуш дара (шира чагӀар дӀаӀенаш дара). Ас доӀа алсам мел до, иза алсам дӀадолура. Арахьара дерриг а хьалха санна дуьсура, амма чоьхьара цхьа хӀума хийцалуш дара.

Дерриге кхин дерг доцург а оха, хьалха хиъна доцу, арахьара чӀогӀа охьатеӀор зера. Уггаре доккха зер, сан юкъарло йоцу директор, со мукъаваккхархьама, хӀумалгаш лелош хилар дара. Цуьнан кӀант тхан кегийрахойн тобанехь вара, тӀаккха цхьана суьйранна кегийрахойн динан тобанан гулам чекхбаьллачул тӀаьхьа цо сан

зудчунна тIе а веана, элира: «Миссис Лиза, со Джонас кхайкхам беш долчу дахарца муха вехийла ду, сан дас-нанас цIахь хIара деш хилча?..» (Цара билггал хIун дора, бохуш, нисдийр дац аса, делахь а церан лелар дикачу масалина генахь хилар бен.)

Лиза Iадийна яра, шена хезначух, тIаккха цо цунна хьекъалалле хьехар дира: «Делан Дашана тешаме виса, дех-ненах гIайгIабар Далла дита». Цу дийнахь дуьйна сан директоро сан репутаци хIаллак а йина, сох кIелхьарвала сацам бира. Цо шен говза тIегIортар долийра массо а агIор. Цуьнан аьтто белира суна а, тхан динан тобанан воккхаха волчу Iуналхочунна а юкахь барт эгIо. Ялхийтта кIиранах со Iуналхочуьнца вовшах а ца кхийтира, цуьнца къамел а ца дира.

Цу стага питанаш лелоран масех кIира дIадаьлча воккхахволчу Iуналхочо со мукъаваккха сацам бира. Цо кIиранан дийнахь Iуьйранна динан тобанан гуламехь, кегийрахойн динан тобанехь ладаме хийцамаш хирг хиларх лаьцна дIахьедира. Динан тобанан Iуналхочун шина вашас со оршот дийнахь мукъавоккхург хиларх лаьцна хаам бира соьга.

Делахь а Дала Iаламат дира, тIаккха тхан динан тобанан воккхаха волчу Iуналхочун ойла хийцаелира. КIиранан дийнахь Iуьйранна динан тобанан гуламехь дIахьедар динчу ханна а, воккхахволчу Iуналхочуьнца сан вовшахкхета дезачу ханна а юкъахь, цуьнга Делера хабар хиллера. Тхо вовшахкхеттачу хенахь, цо элира: «Джон, хьо тхо долчу Дала хьажийна, тIаккха Цо хьан хан тIекхаьчна аллалц, хьо дIагIур вац».

Ялх бутт дIабаьлча сан хьаькаман лелар массарна а гуш хилла дIахIоьттира, тIаккха иза цу сохьта динан тобанан гIуллакхдархойн команди юкъара мукъаваьккхира. Цо лелош дерг, тхох дуккха а болчарна суртхIоттадойла долчул, дуккха а къовламе дара.

Кху сезонан дIаяхарехь со хIара гIуллакх а, кхин болу арахьара къийсамаш а хилла а ца Iаш, амма иштта, хьалха со цкъа а тIеIиттавелла воцу, дуккха долу чоьхьара атакашца дерг цхьалхадоккхуш вара. Аса юха а сайца иштта доцург хIун ду те, бохуш, ойла йора, цундела

со, сайна дагадогӀуш долу хӀора къа а, стенца къалатор дойла дара а даре дан волавелира, амма атакех а, яьссачу аренах а паргӀатвалар ца хуьлура.

Цкъа, айса хӀун къалатийна хаа гӀерташ, суна Везачу Элан дешнаш хезира: «Хьо яьссачу аренгахь ахьа цхьа къалатор дина дела вац. Ас хьо хин болчу хийцамашна кечвеш ву». Иза, аса 5-чу коьртехь шех лаьцна яздина долу, «керла чагӀар» ду.

Шо гергга яьссачу аренгахула тилавелла лелаш даьккхича, суна Везачу Элера юучух юхаозаваларан дог ирахӀоттор хилира. Масех дийнахь марха кхаьбначул тӀаьхьа сан балдаш тӀера дош дуьйжира, тӀаккха сан лергашна, бето аьлларг хезира. Сан деган мохь хьекхаро сан хьекъал дуьзира. Ас эмгаралле мохь туьйхира: «Веза Эла, хуьлийла со, цхьа а воцчу, яьссачу аренна юккъехь, я миллионаш адамашна кхайкхам беш хуьлийла, аса массанхьа а цхьаъ дийр ду. Со Хьан даге гӀертар ву!»

ЦӀаьххьана суна чохь горгал бекначуха хилира, тӀаккха суна, Цо хӀун дора гира! «Дела, Ахьа билггал и дара суна чохь деш дерг, — элира ас. — Ахьа со, суна Хьо сайн дакъа а, дуьххьарлера безам а санна, гучу метте валийна, ткъа динан гӀуллакх дечу я кхин а цхьана метте а доцуш. Цундела хийцамаш тӀекхачарца ас царех цӀуш бийр бац. Ас Хьо дӀатосур вац, сан дуьххьарлера безам, Хьан метта динан гӀуллакхдаре безам а хоржур бац. Сан дог бакъахьара дуьсур ду».

ТӀаккха суна, Дала Даудах лаьцна аьлларг дагадеара:

> «Цул тӀаьхьа Шаул дӀа а ваьккхина, Дала Дауд хӀоттийна паччахь. Цунах лаьцна Дала тоьшалла дина: „Суна Юшаян кӀант карийна, и стаг Сан даго тӀелоцуш ву. Цо кхочушдийр ду Сан гӀуллакхаш“» (Век. 13:22).

Пурба лойша суна кху ма-дарра мехала долчунна кӀел сиз хьакха — Шаул паччахь яьссачу аренах чекхваларан зедалар долуш вацара. Иза, ша паччахь хила кхайкхочу хенахь, ворданашна юкахь дӀалечкъачу

хенахь, юьхьенца эсала хетара. Амма кхиаман масех раунд чекхъяьллачул тӀаьхьа, цуьнан иэдаларш тӀехуладийла дуьйладелира. Цо боккхачу тӀамехь толам баьккхира, амма цо иза шена ма-хетта динера, Делан даше ла а цадугӀуш. Амма иза а тоьаш доцчуха нисделира — тӀаккха цо ша шена памятник хьалахӀоттийра. Иза цуьнан кхин дӀа а цӀаьрмат леларан рогӀан юьхьиг бен яцара. Эххар тӀаьхьа, цо шайх кӀелхьарвала гӀайгӀа ца бинчу иэдаларша, хӀаллаквира иза.

Шун чоьхьа дерг гайталур долуш, хьелийн ши гар ду. Царех цхьаъ, вай хӀинца шех лаьцна аьлла йолу, цӀандеш йолу цӀе ю. ШолгӀаниг — иза кхиам бу. Кхиам бахьана долуш берриге а гонаха болчарна шуьца муьлха иэдарш ду гур ду, шу цаьрга бӀаьрзе долуш дисар хуьлийла доллушехь. Дуккха а болчу динан гӀуллакхдархоша цӀандаран цӀерана шаьш цӀандар ца магийна. ХӀетте а, Шаул паччахьах терра, церан хьовсийна хилар ду, ишта а, вуьшта а уьш динан гӀуллакхдан хӀуьтту. Халахетарна, уьш догӀучу кечам барх чекх ца бевлла. Цундела, кхиамо церан иэдаларш гучудаьхначу хенахь, цо, уьш дӀахӀитто хьовсийна долу, гӀуллакх хӀаллакдина.

Шаулна шен «гӀуллакхдар», иза лардархьама, адам ден кийча хиллал болчу, баррамал дукхадезара. Дауд паччахьан гӀанте ца гӀертара, цо Делан дог лоьхура. Яьссачу аренгахь шен воккхаверан хьоста карийра Даудана, иза цхьа кхинверг а воцуш, Ша Дела хилира. Даудан, паччахь хилла охьахаархьама, Шаул вен шозза догдохийла хиллера, тӀаккха цуьнан юххерчу наха и гӀуллакх дан дог а ойура цуьнан. Нагахь Даудан, Шаулан санна йолу, иштта Ӏалашонаш хиллехьара, цо, Дала Шамъал пайхамарехула динчу ваӀдана тӀехула, вийна хир вара иза.

Тахана, Дала царна лур ду аьлларг схьаэцархьама, эладиташ дуьйцун а, сийсазден а, харцдерг дуьйцун а болу, божарий а, зударий а бу, — билгалделаш, ма аьшнаш дар а ду! Уьш, шайн тӀаьхьалонна дерг схьаэцчахьана я шайгахь сацийчхьана, хӀуъу дан а хьуьнар долчу, Шаулах тера бу. Дала, шайн дегнаш агӀонашна а, Ӏаткъамна а, ахчанна а, сийлаллина а тӀе а доцуш, ткъа Цунна тӀегулделла болу, «ДаудгӀар» лоьху. Шира пӀаьлдигаш тадар — иза Делан амал вайна

чохь кӀаргъялар ду. Билггал Делан амалан лайла ду Синан керлачу чагӀаран охьатаӀор (Цуьнан декъалдар а, гергахь хилар а). Вай Хьанна тӀаьхьахӀиттина даха лууш Верг лехаран процессехь кхоллало амал.

Аша хоттур ду: «Дика ду, мел хан дӀалоцур ю цо?»

Сан жоп: «Хенан са ма гатде; дуьххьалдӀа, хи охьахьаддалц, кхин дӀа ахка». Шун дахарехь, жоп дуьххьарчу доӀанца догӀун доцу, хиламаш хир бу. Аша иза рогӀерчу доӀанехь кхин дӀа дан деза, тӀаккха, хила тарло, кхин а дехха тӀаьхьадогӀучу доӀанашкахь а.

Со Далласехь вехаш а волуш, динан тобанехь воккхаха волчу Ӏуналхочун а, цуьнан зудчун а гӀоьнчин даржехь гӀуллакхдархо волчу хенахь, аса цхьана сайн юххерчу доттагӀчуьнца (гӀуллакхдархойн командехь Ӏуналхочун гӀоьнчица) хӀора Ӏуьйранна цхьаьна доӀа дора. Тхо доӀанаш даран чоьнна чу Ӏуьйранна 7 сахьт долуш догӀура, тӀаккха тхуна сих-сиха Делан гергахь хилар а, Цуьнан тхан доӀанийн терго еш деш-лелар а хаалора. Амма дуккха, оха 8.30 сахьт даллалц (белхан де доладаларан хан) доӀанаш а дой, ткъа цул тӀаьхьа, дог даллал долуш, офисе доьлху, кхин хиламаш а бара, хӀунда аьлча чекхълелхар ца хаало дела... гӀора доуьйтучу хинан хьостанаш ца хуьлу дела. ГӀунаш хӀинца а дӀа ца еллаеллера!

ШолгӀачу Ӏуьйранна оха юха а догӀий, тхаьш севццачу меттера доӀа кхин дӀа дора. Наггахь ши де, ткъа наггахь кхо де, цкъа-м дийнна кӀира хан йийзира, цхьа хӀуъа хи схьаэцар хилийтархьама! Делахь а чекхъэкккхар хилча, тхан ницкъ а, гӀора дар а хуьлура.

Ерриге Америкехула гездеш, суна, шайн гӀунаш бехъялар нис а далийтина, цу хьолехь бегӀийла дӀатарбелла дуккха керстанаш дуьхьалкхета. Суна, ишттачу хьолахь болу керстанаш, дукхахберш хиларх кхетар сингаттаме ду. ХӀун хуьлийла дара, нагахь цу адамаша шайна чохь стигалара делла дерг дох а деш деш-леларна паргӀатдохуш делхьара? Адамийн а, доьзалийн а, динан тобанийн а дахарш хийцалур дара — ерриге Америка хийцалур яра!

Дала делларг хьаданза Ӏуьллуш ду дуккха а долчу адамашкахь. Амма ур-атталла нагахь гӀунаш дӀаюкъаелла хетахь а, Са сатуьйсуш ду.

Кхин дӀа ахка! Шуна гӀора доуьйту хи карор ду яьссачу аренгахь!

11

ВЕЗАЧУ ЭЛАНА НЕКЪ КЕЧБЕ

Бала – даим кхайкхаза а, вехаза а хьаша ву. Иза къу а, зуламхо а ву, тIаккха хIетте а Делан карахь иза Цуьнан Iаламехь боцу ницкъ гайтаран гIирс хуьлий хийцало.

– Чарльз Стэнли

... Бакъдерг боху Ас шуьга, Шен Дас дийриг гуш ца хилча, Шеггара хIумма а дойла дац КIентан...

– Яхьъя 5:19

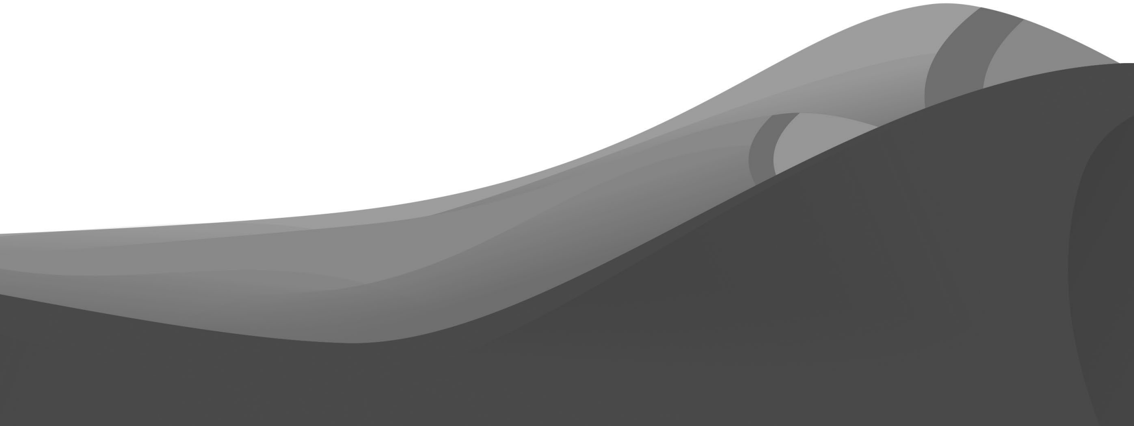

ГӀум-аре, я йокъалла, — иза, Везачу Элана некъ кечбеш йолу меттиг ю, хӀора лам лахлуш а, хӀора тогӀи юзуш а йолу меттиг ю. ЕшаӀ-ЯхӀус дика девзаш долчу декъехь чӀогӀа къеггина яздо цуьнан вастах лаьцна:

> «Кхойкхучун аз хезаш ду: «Яьссачу аренгахь Везачу Элана некъ кечбе! Эрначу аренгахь нисде тхан Далла некъан тача! ХӀора тогӀи хьалайоккхур ю, хӀора лам а, гу а лахабоккхур бу. Харц некъаш нислур ду, доьхнарш шарлур ду. Везачу Элан сийлалла гучуяьккхина хир ю, ткъа дерриге а адамашна иза гур ю, хӀунда аьлча Везачу Эло Ша аьлла иза». Озо боху: «ДӀакхайкхаде!» Ас хоьтту: «ХӀун кхайкхо деза ас?» «Кхайкхаде, хӀора адам буц санна ду, цуьнан хазалла арарчу зезагийн санна ю. Буц а якъало, зезаг а маргӀалдулу, Везачу Эло царна тӀе мох тоьхча. Баккъалла, буц санна, адамаш а ду. Буц а якъало, зезаг а маргӀалдулу, амма вайн Делан дош гуттар а лаьтташ ду» (Еш. 40:3-8).

ХӀун маьӀна долуш ду Дезачу Йозанашкара и дакъа тахана билггал яьссачу аренан заманахь болчарна?

Вайх хӀораннан а Дала леррина Къобалвинчун ДегӀехь, вайна Везачу Эло елла йолу, задачаш ю. Амма Цо вай уьш кхочушъян дӀадахийтале хьалха, вай, вешан дилха жӀара тӀе дӀатохархьама,

яьссачу аренгахь билгалдолчу зерех а, тренировкех а чекхдийла деза. Цигахь а Везачу Эле ладогIа Iема вай, ваьшна Цуьнан аз хаззалц, синтемехь а дуьсуш, Цуьнан лаамехь дерг муьтIахь хиларца вай кхочушдархьама, Цо хIун деш ду бохучух вай кхетталц.

Суна сан сайн историца шуьца дага а ваьлла, яьссачу аренгахула араволучу меттера ваха везачу метте кхаччалц болу некъ даим нийсса хуьлуш ца хилар гайта лаьа, наггахь цу тIехь кхетамах тилош долу тIехдовлийларш а, Iалашонца доцу садаIарна сецарш а нисло.

1979-чу шарахь, Пердью Университетан студент волуш, со божарийн общежитехь лаккхара дуьнен чу ваьллера. Биъ бутт дIабаьлча со Дезачу Синах вуьзира, тIаккха Дела со динан гIуллакхдан меттахваккха волавелира. Тешийша сох, динан гIуллакхдар сан Iалашонашна юкъадогIуш дацара — со цуьнца цхьа а юкъара хIума хила лууш вацара. Берриг а бевзаш болу динан гIуллакхдархой, суна шайх тера хила лууш болу, нах бацара. Суна, сайн ойла озабезаме хезаш юйла хаьа, амма суна, уьш «кху дуьненах» бац аьлла, хетара, бераш а ду церан тамашена, ах доьхначу цIеношкахь бехаш а бу уьш. ТIаьхьо суна сайн битам гIалате буйла хиира, цул совнаха, дуккха а болу динан гIуллакхдархой гIарадевлла адамаш дара, церан исбаьхьа бераш а ду, тIаккха бехаш а бара уьш дикачу хазачу цIеношкахь! Амма хIетахь со къона вара, тIаккха динан гIуллакхдархо хилар, иза бала хьегаре дахаран васт дIакхехьар я цхьанхьа Африкехь, ур-атталла цхьа пара мачаш а йоцуш, лаппагIи чохь нисвалар ду моьттура.

Со 3000 бахархой болчу жимачу гIалахь хьалакхиъна. Кху гIалахь суна бевзаш болчарех цхьа бен боцу динан гIуллакхдархой католически мозгIар (суна иза вариант яцара, царна зуда ялор магош доцу дела) а, жимочу динан тобанан Iуналхо а вара. Динан тобанан Iуналхочун сан хенара ши бер дара, тоъал тамашена а долуш, ткъа со уьш болчу цIа веанчу хенахь, суна ирча хьожа хаалора. Цкъа, со уьш болчу веанчу хенахь, хьожа оццул чIогIа лаьтташ хиларна, сан садаIар саца а дина, тIаккха дуьххьал дIа бехк цабиллар а дехна,

дIаваха дийзира. ХIинца кхетий шу, суна динан гIуллакхдар хьаште стенна дацара. Суна динан да хила ца лаьара, сайн тамашена бераш а, хьожа йогIу цIа хила а ца лаьара. Миссионер волуш Африке ваха а ца лаьара, дерриге а дахарехь цигахь лаппагIи чохь вахархьама.

Сан Iалашонаш хIетахь университет чекх а яьккхина, инженер-механикан професси схьаэцар, ткъа тIаккха Гарвардехь MBA степень хиларца дозатоьхна яра. Цул тIаьхьа суна Америкин корпоративни дуьненахь карьера дIахIотто лаьара, дуккха ахча а доккхуш, динан гIуллакхдарна сагIанаш даларца гIо а деш. Иштта яра сан Iалашо, тIаккха аса динан гIуллакхдаран хьокъехь Делан шабар-шибаре ла цадугIура (сан Iалашонехь цхьа а вониг дацара, дуьххьалдIа иза Делера Iалашо яцара).

Биъ бутт дIабаьлча, цхьана кIиранан дийнан Iуьйранна, со динан тобанан цIийнахь а волуш, Iуналхочун кхайкхаме ладугIуш волчу хенахь, Дезачу Сино цIаьххьана элира соьга: «Ас хьо кхайкхам бан тIекхайкхина! Хьо хIун дан воллу?»

ХIинца суна къаьстташ хезира Цуьнан аз тIаккха ас жоп делира: «Веза Эла, ур-атталла нагахь со Африкехь ченах йинчу лаппагIи чохь нислахь а, ас кхайкхам бийр бу, со Хьуна муьтIахь хир ву!» (Далла хаьа, вайн тидам муха тIеозо беза. Ас хIинца хьалхабогIучу беттанашкахь Цуьнан дайн теттарийн хенахь, сайн харж ягарйина.) ХIинца, со стенна реза ву, кхоччуш кхета а кхеташ, со Цунна там бан кийча вара, иза хIуъа мах болуш делахь а!

Веза Эла со кечван волавелира. Суна чохь цIе летта йогура; со тхайн общежитера студенташна Iийсах льцна дийца волавелира, тIаккха царех дуккха берш кIелхьарбуьйлура. Цхьаъ ах шо гергга дIадаьллачул тIаьхьа ас цигахь Делан Йозанаш талларан тоба кхоьллира, ерриге а кампусера студенташ богIура цига. ХIора кIиранахь керлачу адамаша шайн дахарш Дала леррина Къобалвинчунна дIалора, тобалар а, паргIато а хуьлура.

Ерриге а сан приоритеташ кхоччуш тIекIелъевллера! ХIинца со кхайкхам бан оццул чIогIа вогуш хиларна, Педьюра машиностроенин

факультет тӀаьхьарчу шарахь дӀа а тесна, библейски школе ваха лууш вара. Ас иштта ойла йора: лаккхара математика а, физика а стенна Ӏамайо, нагахь со кхайкхам бан хьажийна хилча, ткъа адамаш дала а леш, жоьжахати доьлхуш хилча? Ӏийса хӀинц-хӀинца юхавоьрзур ву, цундела со ма-хуьллу сиха ялта хьакхаран аренашка ваха веза.

Цкъа суьйранна, со хӀинца ца ваша хӀоьттина болу, цӀахь бан белла болу болх беш, аса инженерин учебник тӀера хьажар книгийн терхи тӀерачу Делан Йозанашна тӀе дехьадаьккхира. Тоьар ду! Ас термодинамикин учебник пенна тӀе дӀаластийра. Сацам бина баьлла, со кхин сатийса ца воллу! Со институт дӀа а тесна, библейски школе деша гӀур ву.

Аса цхьана стаге телефон туьйхира, со цуьнца дешаран курс йоккхуш вара, иза Педью Университетехь талламхо а, сан юххера доттагӀ а вара. Ас майрра элира цуьнга:

– Дон, со дешар дӀа а тесна, библейски школе воьду!

Цо хьекъалалле жоп делира:

– Тахана жимма гӀаш дуьйла а делла, цунах лаьцна доӀа дича хӀун дара те вай?

Оха иштта дан а дира, тӀаккха Дала соьга элира: «Ас йиллинчу хенахь дийр ду ахь динан гӀуллакхдар... Хьайн инженеран образовани чекхъяккха».

ТӀаьхьа, со ма-хуьллу, вуьшта Везачу Элан жимочу гӀалара кӀант дуьненан халкъаш долчу муха вохуьйтийла дара къасто гӀертачу хенахь, суна Цуьнан дешнаш хезира:

– Хьо хьажийна долу динан гӀуллакхдар кхоьллинарг а, дӀадоьгӀнарг а хьо ву я Со ву?

– Хьо ву, — жоп делира ас.

– Со хьол кӀезиг хьашт долуш ву-м ца моьтту хьуна, и динан гӀуллакхдар кхочушхилар?

Цуьнан дешнаша сан тидам тӀеозийра.

Иштта, аса синтеме а хилла, сайн дешар чекхдаьккхира. Университет чекхъяьккхинчул тӀаьхьа со «Рок- вэлл Интернэшнл»

компанира США-н тlеман-хlордан флотан проекте инженер-механикан дарже балха дlаийцира. Со керла болх бан хlоьттира, суна исбаьхьа динан тоба а карийра. Цхьа шо дlадаьлча аса Лиза ялийра.

Со кху динан тобане зуда ялонза волуш веанера, тlаккха массанхьа оьшучохь гlуллакх деш а вара. Ловзар чекхдаьллачул тlаьхьа хlумма а ца хийцаделлера, со иштта кхин дlа а Далла гlуллакх деш вара. Со низам лардаран гlуллакхдархо а вара, ас туьрмерачу динан гlуллакхдарехь дакъа а лоцура, динан тобанан lуналхочун берашна теннисах ловза а lамадора, дуккха кхин йолчу гонахенашкахь гlо а дора. Динан тобанехь библейски школа яра, суьйренашкахь ас цигахь доьшура.

Ши шо дlадаьлча динан тобано со воккхахаволчу lуналхочунна а, цуьнан доьзална а гlо дан лецира. Ас lуналхочуьнга а, кхин болчу гlуллакхдархошка а суо цу гlуллакхдарна цхьана шарана бен хьажавойла дац элира, хlунда аьлча со кхайкхам барна хьажийна волу дела. Сан болх, церан машенаш йилар а, царна бензинан ягор йоттар а, lуналхочун мачаш цlанъяр а, тайптайпана тlедахкарш кхочушдар а, церан бераш школера схьадалор а, школе лелачу берашна некадар lамор а, хьешийн-гlуллакхдархойн гlайгlа бар а, дуккха кхин дерг дар а бара. Иштта кхин дlадахара цхьана шаран метта диъ ах шарахь.

Эххар а, ас Делан тlекхайкхарна жоп деллачу хенахь дуьйна ворхl шо тlехтилира. Колледжехь, берриге студенташ муха кlелхьарбуьйлу а, толо а, паргlатбуьйлу а хьоьжуш, ас ойла йора, дукха кlезиг хан йисина, аса дечу сайн динан гlуллакхе кхоччуш со юкъаваххалц. Сан, Дала со муьлхачу некъахула вуьгург хиларан, кхетам бацара.

Цу муьрехь, со динан тобанехь гlуллакхдеш волуш, со кхузза аьтто боцуш кхайкхамхочун динан гlуллакхдаре кхоччуш юкъаваха гlоьртира. Со Азира Далласе юхавогlучу хенахь (и дара те, кхета кхоазлагlчу гlортарал тlаьхьа, Делан суна лууш дерг), со Инжилан Яхьъяс дlаяздина дакъа доьшуш вара, тlаккха книгин агlонна тlера байт ма-дарра суна тlеиккхира: «Дала цхьа стаг *ваийтира*...» (Яхьъя 1:6). Суна Дала сайга олуш хезира:

– Хьуна Джон Биверера *вахийтина* я Ас вахийтина хила лаьа?

– Суна Ахь вахийтина хила лаьа.

ТӀаккха Везачу Эло элира:

– И дика ду, хӀунда аьлча нагахь хьо Джоно Биверо вахийтина хилахь, хьо Джонан олаллица гӀур ву, амма хьо Ас вахийтинехь, хьо Сан олаллица гӀур ву!

Цул тӀаьхьа со синтеме а хилла, Дала со дӀахӀоттийначу метте тӀегулвелира. Делахь а цхьа хан дӀаяьллачул тӀаьхьа синтембар юхадирзира. И яьссачу аренца тренировка яран зама хӀинца а чекх ца яьллера, иза кхин дӀа йоьдура. Дала, дӀаеллаелла агӀо гучуяллалц, ворхӀ шарана терхина тӀе-м ца виллина те со? ХӀан-хӀа, тӀаккха эзарза а хӀан-хӀа! Цо, соьгахь дика амал кхиорхьама, валийна со яьссачу аренга... *Шен некъ кечбархьама*. Сан амална, соьга хьажийначохь, эвсаралле динан гӀуллакхдар дайтархьама, гӀеметтахӀоттар оьшура. ТӀаьхьа со, хӀора керлачу синан лакхаллечу барамал хьалха кечамбар доьдуш дуйла, кхийтира.

Шайн ницкъаца дийр ду аша динан гӀуллакх бохург, дицделаш

Вайн ойланаш мел дика елахь а, Делан юкъагӀортар доцуш вайга, абаден мехалалла долу, хӀумма а далур дац, — ур-атталла Ӏийсан цӀеран дуьхьа а! Ша Везачу Эло боху: «...Бакъдерг боху Ас шуьга, Шен Дас дийриг гуш ца хилча, Шеггара хӀумма а дойла дац КӀентан. ХӀунда аьлча Шен Дас дийрриг до КӀанта а» (Яхьъя 5:19). Ма дешнаш ду! Ӏийсас, кхочушхилар а, декъалхилар а долчу, Делан КӀанта, Ша Шега мехала долу *цхьа а хӀума* ца кхоллало, аьлла. Сайн дагахь дерг хӀун ду кхеторхьама, ас масех масала далор ду шуна.

Ӏийсана, Вифанихь бехаш болу, ЛаӀзар а, цуьнан ши йиша, Марта а, Марем а, безара. ЛаӀзар чӀогӀа цомгуш хиллера. ХӀара ду кхин дӀа хиллар:

> «Цу йижарша хабар дахьийтира Іийсана тІе: «Эла, хІара Хьуна везаш верг цомгуш ву», – аьлла. И хаам Шена хезча, Іийсас элира: «И цамгар Іожаллина яц, амма цуьнгахула Делан КІентан сийлалла гайтархьама ю». Іийсана езара Марта а, цуьнан йиша а, ЛаІзар а. Ткъа ЛаІзар цомгуш ву аьлла Шена хезна доллушехь, кхин а ши де даьккхира Іийсас оцу Ша волчу меттехь» (Яхьъя 11:3-6).

Іийса Машахь хиллехь а, Цуьнан чІогІа юххера доттагІий бара. Цунна ЛаІзар дукхавезара, тІаккха Цунна тамехь дара цуьнан доьзалехь хан яккхар. Делахь а вайна, Іийсас цуьнан доттагІ цомгуш вуйла хиъначул тІаьхьа шина дийнахь хІумма а ца деш хилла хилар го. Иза сихха Вифани стенна ца вахара? Бахьана стенца дара аьлча, Цунна Делера гайтар ца хиллера. Іийса, Делан Сино Цунна ваха везар гайтталц ладоьгІуш вара, тІаккха бен ца вахара Иза.

Везачу Эло цкъа дІадиллира суна, нагахь ЛаІзар сан доттагІ хиллехьара, ас хьем ца беш сихонца и волчу цІа а вахана, цунна тІе куьйгаш дохкур дара, ур-атталла Дезачу Сине вигар дехаран ойла а ца еш. Халахетарна, вайх дуккха а берш иштта ойла еш бехаш бу. Вайна, Дела даим а ваьшца волу дела, цу тайпаначу хьелашкахь вайн Цуьнгара лелор деха ца оьшу, аьлла, хета. Амма вай совца а совцуш, синхааме хида деза Дезачу Сине. Далла, Цунна хІун лаьа хаьа, тІаккха, нагахь вай хІора гІуллакхна тІехь Цуьнан хьехамашка а, лелош хиларе а ладугІуш хилахь, Цо вайга хІун дан деза эр ду.

Схьахетарехь, вайна, ур-атталла Делан дигар доцуш а, нагахь вай цомгушчарна тІе куьйгаш дахкахь, Дела цусохьта уьш тобан декхарийлахь ву, аьлла, моьтту. Нагахь и бакъ хилча, вай ерриге больницашка а дахана, уьш яссо ца еза ткъа?

Цхьаболчу хиламашкахь Делан Йозанаша, Іийсас «уьш берриш а тобора» боху вайга, амма иштта даим дацара. ХІунда, масала, Іийсас Бет-Хьасда Іомехь берриге цомгушнаш а, бІаьрзенаш а, астагІнаш а, заьІапнаш а ца тобира, амма ткъе берхІитта шарахь цомгуш волу

цхьа стаг бен, воцург (хь. Яхьъя 5)? Хуьлийла дуй те, Делан Сино уьш берриш а тобан Иза вигна ца хилар?

Кхечу хиламехь, ненан кийрахь дуьйна астагI волу стаг вара. ХIора денна иза храман неI йолчу схьавохьура. Iийса, хила деза, храме вогIучу хенахь, хIоразза а цунна юххехула чекхволуш хилла. Цо туо хIунда ца вина иза? *Дас цуьнга и де ца аьлла дела.*

ТIаьхьа, Iийса стигала хьалаваьллачу хенахь, Кипа а, Яхьъя а храме вогIуш вара, тIаккха Дезачу Синан дигарца цара и стаг товинера, кхетам а боссийнера (хь. Век. 3).

Iийсан динан гIуллакхдарехь билггалйолу кеп яцара: цхьаболчарна Цо туйнаш кхуьйсура, вукхарна тIе куьгаш дохкура, кхоалгIачаьрга дуьххьалдIа дош олура. Цкъа цо бIаьрзечун бIаьргех хатт хьаькхнера. Цо динан дайшна тIехьовсийна бIаьрзенаш а бара, иштта список кхин дIа хьойла ду. Iийса уггаре а тайп-тайпаначу кепашца лелара, Ша Дас деш гиннарг бен ца до дела! Далла, хIора къаьсттинчу стагана товалар хуьлийла долу, кхачаме хан хаьара.

ХIара ду Далла берриге а Шен ялхошна лууш дерг... вай, Iийсас деш дерг бен гар а доцуш, ваьшна хетачунна я вайна луучунна а доцуш, Цо боххучунна вай тIаьхьахIиттар хир долчу меттиге вай далор. Iийсас боху: «…Со Дас ваийтаре терра, Аса шу а дохуьйту» (Яхьъя 20:21), тIаккха вай Цуьнан масалин лоррах тIаьхьадаха деза. Вай Иза санна, даха деза, Дезачу Сино лелош хила деза, Цуьнга бен, вай дигалун доцуш санна, лела деза. Цу гIуллакхна шен дилха Делан Синна муьтIахьдар тIедиллина ду — Дала леррина Къобалвинчун Синна. Синан лелоран кIел долчу дахарна гIоли йолу пункт — иза яьсса аре ю. Кхайкхамех кхоччуш йолу гонахе, — иза, Везачу Элана некъ кечбеш йолу меттиг ю.

Дала шовзткъа шарахь яьссаяу аренгахь кечварал тIаьхьа Мусага аьлла:

> «ХIинца Ас хьо пирIунна тIе вохуьйту. Ваха а гIой, Мисарара Сан халкъ, Сан халкъ долу исраилхой, Мисарара арабаха».

> Амма Мусас элира Деле: «Со мила ву, пирIунна тIеваха а, Мисарара исраилхой арабаха а?» Дала элира: «Со хьоьца хир ву...» (Ара. 3:10-12).

ХIинца и дешнаш, Дала, шаьш шайн дахийтинчу, адамех лаьцначу дешнашца дустур вай:

> «И пайхамарш Аса бахкийтина бац, амма уьш, Сан геланчаш санна, бевдда лела. Аса царна хIумма а ца дийцира, амма цара Сан цIарах хаамаш бина. Харцонех дуьзна гIенаш дIадуьйцучу пайхамаршна дуьхьал ву Со, – боху Везачу Эло. – ГIенаш дIа а дуьйцуш, шайн харцонашца а, Iехорца а цара Сан халкъ тиладо. И пайхамарш Аса бахкийтина а бац, Аса къобалбина а бац. Сан халкъана цхьа а тайпана аьтто ца боккху цара», – боху Везачу Эло» (Ярм. 23:21, 32).

Ма лазаме ду! Вайх цхьанненна а Везачу Элера иштта дешнаш хаза луур дац.

Шовзткъа шо долуш Мусага исраилхошна гIо а дина уьш лоллера ара ца бахабелла, *Дала иза хIинца а вахийтина воцу дела.* Ур-атталла къеггина дешна хиларе а, Мисар-махкахь цунна хилла долу баьччаллин дикалле а, хьекъалалле а ца хьоьжуш, Делан гIолацар доцуш а, йиллинчу хенахь доцуш а, Мусага, Дала ша и дан хьажийна хилар шена *хууш* а долуш, цададелла. Цуьнан эрна долчу гIертарша, цхьа мисархойн Iазаплатторг верна тIе бен ца далийнера. Iалашонаш диканна йоллушехь, цуьнан тIевирззина шен мисси кхочушъян гIертарша пайда бохьучу метта, долччул сиха зен деана. Яьссачу аренан махкахь шовзткъа шарахь тренировка йинчул тIаьхьа, Дала цуьнга де боххург деш волу, керла Муса гучувелира. ХIинца, Дала йиллинчу хенахь, Мусан куьйгаллин кIел, ерриге мисархойн арми ЦIечу хIордан бухахь нисъеллера. ХIара ю вайн ницкъана а, Делан ницкъана а юкъахь йолу башхалла — дийнна арми цхьана салтичуьнца дуьстича.

Хих Чекхдохучу Яхьъяс, ялх баттахь бен дахделла доцчу, динан гӀуллакхдарна ткъе итт шарахь кечам бина, Ӏийсас, зударша дуьнен чу баьхна болчу, пайхамаршна юкъахь, Яхьъя тӀехвоккханиг вара, аьллехь а.

Кхетий шу? Деле, *Цуьнгахула бахийтина* болчу, цхьана стагехула я зудчуьнгахула, кхузткъа шарахь цхьаммо тӀевирззина *шен ницкъашца къахьоьгуш* волчул, ялх баттахь алсам далур ду.

ХӀара ду Ӏийсан дагахь дерг, иштта бохуш: «...Бакъдерг боху Ас шуьга, Шен Дас дийриг гуш ца хилча, Шеггара хӀумма а дойла дац КӀентан. ХӀунда аьлча Шен Дас дийрриг до КӀанта а» (Яхьъя 5:19).

Кхин цкъа а доьшур вай ЕшаӀ-ЯхӀу пайхамаран дешнаш:

> «Кхойкхучун аз хезаш ду: «Яьссачу аренгахь Везачу Элана некъ кечбе! Эрначу аренгахь нисде тхан Далла некъан тача! ХӀора тогӀи хьалайоккхур ю, хӀора лам а, гу а лахабоккхур бу. Харц некъаш нислур ду, доьхнарш шарлур ду. Везачу Элан сийлалла гучуяьккхина хир ю, ткъа дерриге а адамашна иза гур ю, хӀунда аьлча Везачу Эло Ша аьлла иза». Озо боху: «ДӀакхайкхаде!» Ас хоьтту: «ХӀун кхайкхо деза ас?» «Кхайкхаде, хӀора адам буц санна ду, цуьнан хазалла арарчу зезагийн санна ю. Буц а якъало, зезаг а маргӀалдулу, Везачу Эло царна тӀе мох тоьхча. Баккъалла, буц санна, адамаш а ду. Буц а якъало, зезаг а маргӀалдулу, амма вайн Делан дош гуттар а льатташ ду» (Еш. 40:3-8).

Дала, яьсса аре — иза, Везачу Элана некъ кечбеш йолу, меттиг ю, боху. Везачу Элан некъ — иза адамийн ницкъ бац. Пайхамаро кхайкхадо, дилханан куралла лахъяла еза, муьтӀахь берш (Везачу Эле сатуьйсуш берш) — лакхабовла беза, гомаллаш (тешам боцурш, харцберш, моттаргӀенаш) нисбала беза, ткъа нийса йоцу (безам боцу, кӀоршаме, цӀеххьашха) меттигаш шера хилла дӀахӀитта еза.

Университетехь студент волуш, керла тӀеэцна Ӏийсан тӀаьхьахӀоьттинарг волчу суна, адамашна гӀуллакх деш, дуккха

декъалаллаш а, «кхиам» а хилира, амма сан дахарехь, лахдала дезаш долу лаьмнаш дара, иштта, нийса а, шера а хилла дIахIитта езаш йолу, гомха а, нийса йоцу а меттигаш яра. Далла, берриге кхачамбацарш нисбархьама, цхьана ханна яьсса аре езар юйла, хаьара.

Муьлххачу а йокъаллехь чIогIа мехала ду, Деле ваьш Шен новкъа дига магор. Со Далласехь динан тобанан Iуналхочунна гIуллакх деш волчу хенахь, Везачу Эло цкъа соьга элира: «Джон, кхана кхайкхорхочун гIуллакхдаре гIертарехь, тахана Со хьуна дан лууш дерг тIех ма далийталахь». Бакъдерг аьлча, суна оццул чIогIа кхайкхамаш

ГIум-аренгахь дийна дисар карадерзар

#11. Чамданаш хьала а юзий, дIа ма елла уьш

Ас шуна, шайна шун яьссачу аренан сезон бIе шерашна яхъелла хетачу хенахь, иштта лела хьехам бийр бацара, шун шайн чамданаш ясса а йина, дIатардала дуьйладаларан лаам гучуболийла ду. Тешийша сох, Дала боламан хан тIекхаьчна хиларан сацам бинчу хенахь, Цуьнга иза Iаламехь йоцчу сихонца дойла ду. Юсупах лаций ойла ейша: хетара, цо дерриге а дисина долу дахар туьрмехь даккха дезара, тIаккха цIаьхьана, цхьа а хьалхxе дуьйна схьахьедар а доцуш, цхьана дийнахь сатийсаран агIорхьа, Дала цунна делла, хьалхататтар хуьлу. ХIаъ, цхьа де бен доцуш!

Со яьссачу аренгахь вара, тIаккха суна айса цигахь шовзткъа шо даьккхина, аьлла, хеталора. ТIаккха, цIаьхxьана Везачу Эло, аса динан тобанера сайн дарж а дитина, кхайкхамаш а беш, дIасалела волалур ву, элира соьга. Хийцамаш сихха ца баьхкира, амма уьш буьйлабеллачу хенахь, уьш йилбазмох санна, бара. Со сайн хьажийна хиларан керлачу сезоне чухахкавала кийчча вара. Чамданаш хIуманаш чу ехкина яра.

бан лаарна, сайн дахарера хIара мур эрна хан яйар хетара суна.

Шун оццу гуро лацаре кхача мегар дац! Кхетадейша, Дала *хан эрна ца йойу!* Цо *хан меттахIоттайо!*

Кхетийша, шу хIинца лаьтташ долу меттиг, — иза шу хьовсош долчу, хьажийна хиларан мехала дакъа ду. Иза шун тренировочни меттиг ю. Иза дийр ду аьллачунна тIера хьалхататтадаларе дехьадаларан процесс ю — иза кхочушдар ду. Аша Цунна и дерриг а муха хир ду бохучух лаьцна гIайгIабан магадейша... шу дуьххьалдIа Цуьнан Iоврашца охьадогIу! Иза Дела ву, Хьаькам а, Кхочушдийриг а. Вайн Цунах тешна хила бен ца деза, тIаккха Цо вайна *тахана* гойтуш долчунна, муьтIахь хила а деза!

ХIоразза а, суна, Цо со кхайкхамхочун динан гIуллакхдарехь чIагIвийр ву, аьлла, моьттучу хенахь, Цо кIеда олура: «Джон, хьуна, иза муха хирг ца хиларан, кхин а цхьа кеп бен ца евзина!» Иштта хила а хиллера — Цо со кхоччуш цIаьххьанчу кепара чуваьккхира динан гIуллакхдаре. Дала, карарчу хенахь кхачамечу дахарца дехаш хилийтархьама, вай резахиларе до (бIокъежна а доцуш).

Дерриг а, Далла ма-луъу де

Дала адамна Шен ницкъ а, олалла а делла дела, иза вайна тIе алсам мел Iена, Везачу Элан Синна муьтIахь ца хиларна луьра кхел хир ю. Дала, Мусан шовзткъа шо а долуш, иза шена ма-хетта леларна, кхел ца йира цунна, Делан ницкъ а, олалла а хIинца а цунна тIехь доцу дела.

Амма тIаьхьа иштта дацара. Син гIум-аренгахь адамаш Мусана дуьхьал а девлла, хамталлаш а еш, леткъамаш беш дара цуьнга. Уьш хи мала лууш бара, царна хи оьшура. Цундела Дала Мусага хIун дан деза элира:

> «Везачу Эло Мусага элира: «Хьайн Iаса схьа а эций, ахьа а, АхIарона а халкъ схьагулде. Аша нахана хьалха тIулган тархе

> деха, тӀаккха цо шена чуьра хи лур ду. Иштта ахь, царна хи а даьккхина, иза нахана а, даьхнина а малор ду» (Лел. 20:7, 8).

Дала Мусага, тархе хи ло ала, омра динера. Амма дешийша, Мусас хӀун до:

> «Шен куьг хьала а айина, тархах шозза Ӏаса туьйхира цо. Дуккха а хи доладелира цу тархах. Наха а, даьхнино а мелира иза. Амма Везачу Эло Мусага а, АхӀароне а элира: «Исраилан халкъана хьалха Сан возаллех тоьшалла дан шу тешар ца тоарна, Ас лун долчу латта тӀе аш халкъ дуьгур дац» (Лел. 20:11, 12).

Тидам бейша, Дала, хуьлуш дерг гуш долчу, миллионаш адамашна хи делла. Ӏалелай! Тархана чуьра хи, хьанна хезна иштачу Ӏаламатах лаьцна ткъе цхьоалгӀачу бӀешарехь? Амма, Мусас, Дала иза муха дан деза ма-аллара, ладогӀарца и ца динехь а, тархах хи схьадаларан Ӏаламат хӀетте а кхочушхилира. Адамашна хи хилира церан хьаштан жоп луш. Дала иза ца сацийра, Мусана таӀзарна. Амма мухха делахь а кхин дӀа тӀаьхьалонаш яра — Дала цунна адамаш сатийсинчу лаьтта схьадало ца магийра.

Иза, Ӏаламехь доцу Делан декъалдаро адамийн хьашташна гӀуллакхдеш хиларан, ткъа и делла долу совгӀат дерг, хьалаайарна а доцуш хиларан, исбаьхьа масал ду! Хила тарло, Муса адамашна а, жимма Делана а халахетта хир ву, ша оццул юхахьарачу адамийн ца ваьлла Ӏуналхо хилла дӀахӀотта везарна. Цо, ша иза хьалха — Син гӀум-аренгахь деш ма-хиллара, тархах туьйхира (хь. Ара. 17:1-7). Я, хила тарло, иза шен баьччаллина марз а велла, хӀинца Дала, цо цунна гӀолехь ма-хеттара дерг дича, ларам бийр бу, аьлла, сацам бина хир бу. Иза юха а шена ма-хетта лийлира, амма кху хиламехь тӀаьхьалонаш кхин а баккъал яра. Муса Делан ницкъаца а, нуьцкалаллехь а лелаш вара, берриг а цуьнан ницкъ иза Цунах воьзна хиларх схьаболуш бара. Амма хӀинца, дерриге адамашна а гуш, Делах воьзна воцуш леларна, цо луьра таӀзар даьхьира.

Цундела Якъуба яздо: «Сан вежарий! Шуна юкъара кӀеззиг нах бен

ма хила хьехархой. Шуна хаьа, вайна еш йолу кхел мел чlогlа хир ю» (Якъ. 3:1). Жоьпалла я сийлалла алсам мел ду, таlзар а луьро ду.

Яьссачу арено вай Делан ницкъаца а, сийлаллица а лелаш хилархьама кечдо, муьтlахь ца хиларна емалдарна кlел а ца дохуьйтуш. Йокъачу яьссачу аренахь куралла лахло, ткъа муьтlахьалла хьаладолу. Ма-дарра долчуьнца муьтlахьалле стаг, lийса санна, веха, иштта а бохуш: «Ас хlумма а дийр дац, Делан Са кхуллуш долуш галлалц. Со сайн ницкъаца а, хьуьнарца а хlумма а вац».

Дала Шен ницкъ а, сийлалла а гучудаккхар динан тобанехь тахана, вай алсамчу кхелъярх лардархьама, дуккха а долчу адамех сецош хилар, хила тарлой те? Со теша, билггал яьссачу аренгахь, вай Цуьнга кхойкхуш а, Цуьнга ладугlуш а хилийтархьама, Цо дилха синах дlакъастадо. Тlаккха Цуьнан сийлалла гучуяьлча, вай Цуьнан цlеран ларам бийр бу, гlуллакхаш къаьсттина *Цуьнан некъаца* кхочуш а деш*!*

Синан аз хазийша. Цунна, Ша шуна бан кечбина болу болх, аша муха кхочушбан беза, гойтийла Цо шуна. Везачу Эло хlун боху а, хlун до а ган а гойла, хаза а хозийла.

> «lуналлина лерина йолчу бlаьвнна тlе вогlур ву со, чардакха тlехь лаьттар ву со. Со хьоьжур ву Везачу Эло сайга эр дерг хаархьама а, ас-айса сайн латкъамах лаьцна хlун ала деза хьажархьама а. Везачу Эло, жоп а луш, соьга иштта элира: «Дlаязде Ас хьайна дlахоуьйтун дерг, дикка къаьсташ дlаязде экъанаш тlе, йоьшучунна атта хилийтархьама. И хаам дlаязбе, хlунда аьлча Ас дlахоуьйтун дерг билгалъяьккхинчу хенахь бен кхочушхир дац. И хаам чаккхенах хьаьгна бу, иза харц хир бац. Иза кхочушхилар вайна дахделла хетахь а, цуьнга ладугlуш хила. Иза билггал хир долуш ду, иза хьелур дац. Хаам хlара бу: „Лакхара хьоьжучух лаьцна аьлча, цунна чохь догцlеналла яц. Ткъа Делан лаамехь верг Цунах тешарца вехар ву» (Хьаб. 2:1-4).

Пайхамаро аьлла: «Со хьоьжур ву Везачу Эло сайга эр дерг хаархьама». Дала тайп-тайпаначу кепашца до къамел, цу юкахь

гайтарашкахула дерг а ду. Іийсас, Ша Дас деш *гинарг* бен, ца до, аьлла. Хьабукъас аьлла, ша гинарг дІа а яздина, тІаккха и гинарг йиллинчу ханна тІе кхаччалц дІакхоьхьур ду. Кхин дІа цо боху, деза детта (дозалле) са туьйр дац (иза, Делера Дашах сатуьйсуш а воцуш, амма, Дала бохуш долчух лаьцна, гар а доцуш, ведда лелачу стагах лаьцна ду). Амма бакъахьарниг шен тешарца дийна хир ву, ткъа кхин цхьаннан а доцуш!

Тешар, вайна Дала бохург хезачу а, тІаккха Цунна муьтІахь долчу а хенахь, догІу. Билггал цундела балийнера Дала исраилхой гІумаренга: «...Иза дира Цо шуна дІагайтархьама, адам деккъа цхьана баьпках дехаш доцийла, амма Везачу Элан багара *схьадолучу* хІора дашца дехаш дуйла» (Кар. 8:3). Тидам белаш, Цо аьлла «схьадолучу», ткъа мацах «арадаьллачу» а доцуш.

Иштта иракарахІиттор ду вайна делла: «Хьовсалаш, къамел Дечуьнгахьара дІа ма дерзалаш. Нагахь, Лаьтта тІехь къамел дечуьнга ла а доьгІна, уьш а кІелхьара ца бевллехь, вай муххале а кІелхьардевр дац, стигалара къамел Дечуьнгахьара дІадерзахь» (Іеб. 12:25). Амма диц ма делаш, Цо бохуш долчу, дерригенна, даим а Дезачу Йозанашкахь тІечІагІдар карор ду.

Делахь а нагахь аша Делан Йозанийн таллар, цу чохь *шайн* ойланца догІуш дерг карорхьама, деш делахь, хІета иза Делан некъ бац. Іийсан Шех лаьцна олийла дара: «Со цомгушниш тобан декъалвина ву, цундела, Ас иза хьалха деш ма-хиллара, сихха вахана ЛаІзарна куьйгаш тІедохкур ду». Амма хІан-хІа, Цо, Делан Са маца метаххьен долало, ладоьгІу, тІаккха цул тІаьхьа Ша деш-лела.

Яьсса аре — иза, Дала вай, Цуьнан дуьхьа, Цуьнан дигар а доцуш, муьлхха а цхьа хІуъа а дан гІортар, эрна дуйла Іаморхьама, далош долу меттиг ю. Вайна баккъал а дилхане абаден дуьхьа цхьа а хьакъдерг далур доцийла хиъначу хенахь, вай, Цо вешах тешна йитина, ойланаш а, Іалашонаш а кхочушъян кийча хир ду. Яьсса аре — иза кечам баран меттиг ю, иза сатийсар кхочушдаран процесс ю. ГІуллакхаш *вешан* а доцуш, ткъа *Делан* некъаца кхочушдархьама, Іийсан масалина тІаьхьа а доьлхуш, Дезачу Сино лелош хуьлийла вай.

12

ЯЬССАЧУ АРЕНГАХЬ ТОЛАМ

Берриге вайн баланаш, вай а санна, Іожалле бу. Іожалла йоцчу синан Іожалле боцу баланаш бац.Уьш богІу, амма декъала ву Дела, уьш иштта дІа а боьлху. Стигалахь долу олхазарш санна, уьш вайн кортошна тІехула тІемабевлла лела, амма вайн синошкахь беннаш ца дало. Тахана вай баланаш хьоьгу, ткъа кхана вай юха а даккхийдер ду.

– Чарльз Сперджен

Пайхамаралла ца хилча, халкъ ша юха ца узу. Амма декъала ву товрат-хьехаме ладугІург.

– Кицанаш 29:18

Яьсса аре — иза хьажа-хIутту меттиг ю, ткъа дIахьажоран чаккхенан меттиг яц! Нагахь цуьнца нийса лелахь, аша толам а бaьккхина, шу цуьнан дозанал арахьа девр ду!

Сайн йокъаллин сезонех цхьанхьа а даггара хилар дайинера. Иза со кегийрахойн динан тобанан Iуналхо волуш гIуллакхдечу хенахь дара, суна, хан тамаша балла, яхъелла дIайоьдуш хетара. Со хIинца ойла ян хIоьттинера, хийцалур дан а дуй те сан хьал, аьлла. ТIаккха цкъа, со сийсазвина, мукъаваккха гIиртинчу, сан юкъарло йоцчу хьаькамца цатемаш хилале хьалха дукха хан йоццуш, Дезачу Сино кестта хийцамаш тIекхочур буйла гайтира суна. Билггал хIетахь дIадиллинера суна Дала, со «Америкин малхбалехьарчунна тIера малхбузехьарчу бердйисте кхаччалц, канадски дозанна тIера мексикански дозанна тIекхаччалц а, Аляскина тIера Гавайшна тIекхаччалц а йолчу меттигашкара динан тобанашка а, гIаланашка а вахийтина хир ву...», бохург.

Амма ас хIинца лакхахь хьахийна ма-хиллара, иза сихха шолгIачу дийнахь я шолгIачу кIиранахь ца хилира! Ма-дарра аьлча ялх бутт дIабаьллера цхьа а тайпана тIетоьхна тIечIагIдар а доцуш. ТIаккха цкъа динан тобанан воккхахволчу Iуналхочо цхьана цхьаьнакхетарехь, Везачу Эло шена, Iуналхойх цхьаъ (тхо цхьайтта стаг вара штатехь) гездеш волу кхайкхамча хилла дIахIуттур ву кхоччучу ханна, тIаккха кхин вайн динан тобанехь гIуллакхдеш а хир вац, гайтина аьлла, схьахьедира.

«Джон Бивер, и стаг — хьо ву», — элира цо.

Кхин а хан дӀаелира (рогӀера ялх бут, нагахь нийсса хилча) — юха а яьссачу аренгахула ваьлла леларан хан. ТӀаккха цӀаьххьана кхаа кӀиранахь суна кхайкхамаш барна ворхӀ дӀакхойкхуш долу кехат деара, цхьаъ канадхойн дозанера цхьана сохьтехь хаьхкина некъ баллал йолчу меттигерчу гӀалара дара, важа – Флоридин малхбалехьара бердйистерчу гӀалара дара, кхин а цхьаъ – Тийначу океанна тӀера цхьана сохьтехь хаьхкина ваххал бен генайоцчу гӀалара дара, тӀаккха кхин а цхьаъ ур-атталла мексикански дозанера дара! Со Ӏуналхо волчу офисе веара, айса хӀун де, аьлла, хаттархьама, цо вела а велла, элира: «Джон, ас элирий хьоьга, Везачу Эло дӀадиллинера иза суна. Схьагарехь, хьан хан тӀекхаьчна».

Кестта (1990-чу шеран январехь) кхайкхорхо ваккхаран церемони йолчу хенахь, динан тобанан Ӏуналхочо со а, Лиза а декъалдеш, тхуна тӀе куьйгаш дехкира, тӀаккха хӀетахь дуьйна тхо массанхьахула хаьхкина дӀасалелаш ду! Тхан билггал олийла ду, тхаьшна тхешан дахарехь *дуккха* а алсам стом гуш хилар (тӀаккха «дуккха» бохучу дешан мах тӀехъхӀоттабойла дац), хӀунда аьлча оха, суна хӀинца со кийча ву, аьлла, моьттучу хенахь, Делан хене ладоьгӀура, хьалха дӀалелхаран метта.

Суна шун хьаьхна хиларехь иза жамӀаш ган лаьа. Цундела, кхузткъа шо долу, даггара адамаш дезаш волу стаг хиларе терра, со ма-хуьллу цӀена а, даггара а, дӀавеллавелла а ву шуна хьалха. Суна шу шайн кхолламехь кхачаме хила лаьа! Цуьнца доьзна тӀаьххьара а шайна масех мехала ойланаш дӀахьеян пурба лойша суна.

Нийса Ӏалашо а, хьажор а

Вай, ваьш сецо а, вайна новкарло ян а гӀертачу дуьхьалонна а доцуш, ткъа Делан Ӏалашонна тӀегулдала деза. Нагахь вай вешан некъ оьшучу дӀахьажийначу меттехь чекхбаккха лууш делахь, нийса гар дагахьлатто деза! Шайн девдда дахар оцу финишни меттехь

доцуш чекхдаккхар, ирча хир дара! Топ гІакхна тІе хьажийна а йоцуш, цунах дІакхетча, бохам хир бара!

Парушхой эмгаралле а, тІебирззина а бара, амма цара шайниг лоьхура. Церан хила деза гар дацара, цундела уьш Іалашонна юххехула тІехбевллера.

Вайна, Цуьнан халкъана, Делан Іалашо а, хьажийна хилар муха ду. Эпасхошка дахьийтарехь (1:11) Цо боху, «...Массо а хІума Шен лаамца а, сацамца а кхочушдеш Волчо, Шен Іалашоне хьаьжжина, билгалдаьккхинера иза иштта».

Дуккха долу адамаш, «хьажийна» я «билгалбаьхна» дешнаш хезаш, эхьхеташ хуьлу. Цу дешнийн маьІнах кхетархьама, уьш муьлхачу декъех лаьтташ ду хьовса деза вай, ораме а, дешхьалхене а хьовсуш. «Хьажийна» я «билгалбаьхна» бохучу оцу дешнаша и гІуллакх чекхдаьлла хилар гойту. Цундела Эпасхошка Дахьийтарехь (1:11) яздина ду, Дала адамийн тайпанна билгалдаккхаран сиз хьаькхна — иза хІинца а кхоллале хьалха — Цуьнан Іалашо кхочушъяр.

ХІара ду Римхошка Дахьийтарехь яздинарг (8:28, 29):

> «Вайна хаьа, Дала дерриге а диканна хуьлуьйту Ша везачеран дуьхьа – Шен лаамца Ша тІекхайкхинчеран дуьхьа. Далла хьалхе дуьйна хаьара, Шен долахь берш муьлш хир бу. Цо билгалдаьккхинера, уьш Шен КІентан вастехь хир бу аьлла, дуккха а болчу динан вежаршна юкъахь Иза дуьххьарлера доьзалхо хилийтархьама».

Дала, Ша везаш долчу вайна, хІинца а хенал а хьалха Іалашо йина хьажийна хилар, — Дала леррина къобалвинчу Іийсах тардалар ду. Дерриг а дахарехь а, гІуллакхдарехь а хуьлуш дерг, оцу Іалашонна а, чаккхенна а тІекхиарна тІе хьажийна хила дезаш ду! Шу кхолларан Делан коьрта дагалацам шу кхиамечу динан гІуллакхдаран командина юкъадахар а, Пачхьалкхана миллионаш долларш сагІина далар а, гІарадевлла суртдиллархой хилла дІахІиттар я муьлхха а кхин карьера еш хилла дІахІиттар бац. И дагалацам ур-атталла

аша цомгушнаш тобарехь а, шу гуманитарни болх беш хиларехь а, секс-йохк-эцарехь бохам хилларш кІелхьарбахарехь а, адамаш доьзнахиларех паргІатбахарехь а я байнарш Іийсана тІебалорехь а бац. И леларш мел дика а, делаллин а хиллехь а, вай кхеташ хила деза, дуккха а долчу адамаша и дора, амма финишни сиза тІе ца кхаьчна уьш. Уьш чаккхенга ца кхаьчна, динан гІуллакхдаран тІехьа лаьттачу, Іалашонна а, дагна а доцуш, ткъа динан гІуллакхдарна тІегулбелла хилла дела!

ХІинца мехала хаттар кхоллало: «Вай Дала леррина къобалвинчу Іийсах тера хила хьалхxe дуьйна билгалдаьхна хилийтархьама, Делан Іалашо муха ю?» Жоп дуьххьалдІа ду — Цунна вай деза а дезна, вайца уьйр хила лиъна дела, «Цо иза дина, тІейогІун йолчу заманашна Шен диканан башха долу хьал гайтархьама. Ткъа Шен доккха дика Ша леррина къобалвинчу Іийсагахула вайга болчу безамехь гойтуш ду» (Эпа. 2:7).

Сан Лизица яхна цІе Лекси йолу жІаьла ду. Иза хьоме а, ловзарна тІера а, самукъане а ду. Делахь а коммуникаци цуьнца чІогІа доза тоьхна ю. Наггахь сайн цуьнца хабар дийцалуш ца хиларна, суна ур-атталла халахета. Тхан кІенташца, масала, кхоччуш кхин гІуллакх дара. Уьш хьалакххиаран бараме терра, оха, тхайн цаьрца самукъане къамел дойла хиларх, марзо оьцура. Цара тхан дахар чІогІа хьоле до. Билггал цундела кхоьллина Дала вай. Цунна, ас Лексица тоам бечу, доза тоьхначу барамехь уьйр хилар ца лаьа. Цунна кІентий а, йоІарий а Цуьнца деган барамехь уьйр йолуш хила лаьа.

Иштта хьовсийна хилар дара Цуьнан вайна юьхьенца дуьйна. Цо адам а кхоьллина, иза бешахь дІатардинчу хенахь, Иза волавала а, Адамца уьйр хила а вогІура, иза веза дела. Адаман тІаьхьенах волу цхьаъ Делан дагалацамах дика кхеттера, тІаккха цуьнах лаьцна Делан Йозанашкахь яздина ду: «ХІанох, Дела даг чохь а волуш, лелаш вара. Цхьана дийнахь иза къайлавелира, Дала иза дІавигна дела» (Дол. 5:24). Іебархошка Дахьийтаран авторо цуьнах лаьцна боху: «...ХІанох дІаэцале, Дела цунна реза ву аьлла, тоьшалла до

Делан Йозанаша» (Iеб. 11:5). ХIаноха Далла там стенна бинера? Цуьнан цхьа сийлахь гIуллакхдар долу делий? ХIан-хIа, иза Делаца а дIаса а лелаш, Цуьнца юххера уьйр йолуш хилла дела.

Дерриг а Дала яханчу хенахь кхочушдинарг а, Цо хIинца деш дерг а, тIаккха тIейогIун йолчу хенахь ден дерг а, — оцу бахьанца догIуш ду. Цундела яьссачу аренан хьажийна хилар — вайна Дала леррина къобалвинчу Iийсах тардаларан некъ гайтар ду.

Нагахь вай Делан ваьшна болу дагалацам гучуьра балийтахь, вай эргIада халкъ хилла дIа а хIоьттина, синан лакхалле хIаллакьхила дуьйлалур ду. Динан тоба йолу, вай, Делан Iалашо гучуьра ялийтинчу хенахь, дакъа а лой, адамийн мехалаллаша лелош йолу, учреждени хуьлий хийцалой дIахIуьтту. Вай жамIашна кIел сиз хьокху — даккхийчу терахьашна, яккхийчу гIишлошна, Дала леррина Къобалвинчун вастаца болу мурдаш бархьама долчун метта (Мат. 28:19).

Кхин цкъа а доьшур вай Кицанаш цIе йолчу тептар тIера дешнаш: «Пайхамаралла ца хилча, халкъ ша юха ца узу...» (Киц. 29:18).

Дала шех лаьцна бохучу эргIадалло, вай лахара барамерчу хьажийнахиларна тIетоьтту, кхечу дешнашца, муьлхха а тамехь долчунна, Цуьнан васте а, тера хиларе а хийца ца делчхьана. ЭргIадалло вай синтемах а доху, Цуьнан васте хьала а ца кхуьуьйту, Цуьнга юхьа-дуьхьал а ца хьежуьйту, Цуьнан гучудаьккхина сийлалла а гойту. ЭргIадалло вайга дерриг а моггIара схьаэцуьйту, Цуьнан кхачаме лаам боцург. Лаккхара долчу довзийтаро вай адамийн некъех а, дилханца долчу леларех а лардо.

Гарх лаьцна бохуш, Iийсас аьлла: «Стеган бIаьрг цуьнан дегIан серлонан хьоста ду. Цундела хьан ши бIаьрг цIена белахь, хьан дерриге а дегI серлонах дуьзна хир ду. Амма хьан бIаьргаш цIена бацахь, хьан дерриг дегI а бодане ду! Цу боданал бен хьох серло яцахь, ма инзаре боккха хила беза-кх и бода?!» (Мат. 6:22, 23, РБО). Iийсас физически бIаьргех лаьцна а доцуш, амма деган бIаьргех лаьцна боху, — адамийн кхетаран кепах лаьцна.

Адамийн кхетаман васт стеган дагчохь ду — иза, и хийцавелла

дІахІутту васт ду: «хІунда аьлча цуьнан са, догІа а тоьхна, дІакъевлина ду. Цо хьоьга: «Яа а яа, мала а мала» эр ду, амма цуьнан дог хьоьца дац» (Киц. 23:7).

Адам нислуш долчу, хьелийн кхетаран васт, иза царех чекх муха волучо билгалдоккху. Сатийсинчу лаьтта таллам бан ваханчу шийтта шпионна, изза билгалонаш гинера — изза чІагІйина гІаланаш а, изза даккхийн догІмаш долу адамаш а, изза канаІанхойн мехкийн эскарш а. Делахь а царех шинна — Нунин ЮшаІна а, Килабна а, дерриг а кхоччуш кхечу серлонгахь гинера, вукху иттаннал кхечу тайпана. Шинна сатийсина латта Делан бІаьргашца гинера, ткъа иттанна Іаламе зедаларан призмех чекх гинера, кхечу дешнашца, шайн хьуьнарийн а, ницкъийн а призмех чекх гинера. Церан бІаьргаш цомгуш хилла дела, хІета лелар а (я Іийсас аьлла ма-хиллара: «дерриге дегІ а») иштта цомгуш дара. Церан багара дешнаш а, церан лелар а Делан лаамна дуьхьал дара, тІаккха Дала церан отчет «зуламе» («цомгуш») ю аьлла:

> «ДІаала цаьрга: „Дийна волчу Сайх Аса чІагІо йо, – боху Везачу Эло, – аша бохуш долу Сайна хезнарг Аса кхочушдийр ду. ХІокху яьссачу арахь оьгур ду шун догІмаш. Дерриш а шу дагардина ду. Ханна ткъа шарал тІехдевлларш, Суна луьйш хилларш, Ас куьг а айина, даха ховшор ду аьллачу лаьтта тІе шу кхочур дац, Епунин кІант Килаб а, Нунин кІант ЮшаІ а воцург» (Лел. 14:28-30, НРП).

Итт шпионе, Дала шайна лур ду аьлла латта хила аьттонах баьхнарг, хІун дара те? Царна хьалха дІасаяьржинчу шортене хьажар. Церан пайхамараллин гар дацара, уьш Іаламечу бІаьргашца хьоьжура. Цара шайна гиннарг дІахаийтира.

Яьссачу аренах толамца чекхдовлархьама, вай дерриг а хІума, Далла гуш ма-хиллара, гуш хила деза. Исраилхой хІинца шо сов хан яра ца совццуш Деле леткъамаш беш болу, Цо сатийсинчу лаьтта шпионаш бахийтталц. Церан хІинца вон билгалонаш яра, цара

муьлхха а собаре хилар дIатеснера. Цундела, Дала царна моз а, шура а охьаIена латта ган маггийначу хенахь, цара, шайна цигахь гина долу, дерриг а дика дIатеттира. ТIаккха цуьнан метта, цара берриг а шайн тидам цу лаьттарчу наьртхошна тIегулбинера.

Яьсса аре а, (тIаккха цуьнца дихкина долу зераш а) бен, гуш доцу адамаш цигахь хIаллакьхир ду. ВаIда дина Волчунна а, Цо деллачу гайтарна а тIера бIаьраш ца бохуш берш, яьссачу аренах, серлабаьхна болу тIемалой санна, чекхбевр бу, царна хьалха Iуьллуш долу сатийсина латта схьаэца а, Делан сийлаллин дуьхьа баха а кийча а болуш.

> «Цундела тхан дегнаш ца духу. Вайн догIмаш тишлуш делахь а, вайна чуьра са де дийне мел дели а карладуьйлу. Йоццачу ханна тхан хуьлучу баланаша, цкъа а йовр йоцу сийлалла яхьар ю тхуна. И сийлалла барам боцуш совъюьйлу оцу баланел. Тхо гуш долчуьнга ца хьоьжу, амма гуш доцучуьнга хьоьжу. ХIунда аьлча гуш дерг цхьана заманна бен дац, ткъа гуш доцург гуттара а хир ду» (2 Ко. 4:16-18, НРП).

Яьссачу аренгахь лайначу хенан йохалла а, баланаш а, вайна хин долчуьнца дуьстича, атта а, цкъачунн а йолу халонаш лоруш ю. Шеко йоцуш, шу яьссачу аренан юккъехь долчу хенахь, шун дайхиларца цуьнан терго яр хала ду, нагахь шун, шаьш цигара арадевлча, шайга сатуьйсуш долчун гар дацахь бен.

Хьалха, йокъалла тIееача, и хан суна «йоццачу хенан» ю аьлла ца хетара. Наггахь ас ойла йора: «Чекхъер юй те иза цкъа-мацца а? Кхочушхир дуй те, Дала ваIда динарг?» Амма сайна чохь и ойланаш кхолла ма-елли, сан уьш сихха йийсаре а лоьцуш, суо Делаца иракарахIитто дезара. Аса, цкъа мацах сайга аьлла долу пайхамараллаш дагадохкуьйтура, тIаккха церан гIоьнца къийсам латто волалора (хь. 1 Ти. 1:18). Пайхамараллаш сан дахарна Делан гар дара, Цо иза Шен Синца Шен Дашехула суна чохь сан дахарна дIадоьллуш долу дела.

Яьссачу аренгахь къийсаман аре — иза са ду. Иза хьекъалх а, эмоцийх а, лаамах а хоттаделла ду. Лаам — иза, аша хIун хоржу, сацам баран синан дакъа ду — Делан некъ я дилханан некъ, Дела ма-хьоьжжура, хьоьжур ду те шу я яьссачу аренгахь шайн тидам баланашна тIегулбийр бу те. Кипас Яздо: «Сан хьоменаш, аренца лелаш, дуьнен чу даьхкина хьеший шу долу дела, доьху ас шуьга, синца тIом бечу дегIан лаамех ларлолаш» (1 Ки. 2:11).

Дерриг а, шун тидаман юккъехь лаьтташ мила ву, бохучунна тIе догIу — Веза Эла я шу? Шун хьекъалехь а, синхаамашкахь а карзахбевлла дилханан лаамаш, шаьш шайна дезачу хьашташна тIегулбелла бу. Цара шу Делан гарна тIера дохур ду, Делан некъ — ша шен дезар а доцуш, амма *дIатасар ду.*

Тахана дуккха а долчу адамаша кхайкхош а, тIеоьцуш а болу Хаза кхаъ, «гIайгIабоцу Хаза кхаъ» хилла хийцабелла. Вайн заманан гIарабевллачу кхайкхамех дуккха болчара вай дилха жIарах дIатохарна тIе ца кхойкху, амма долччул сиха вай иза качдан а, вешан лаамаш кхачаме хила а меттахдоху, и дарца чаккхенан Iалашонна новкъарло а еш — Дала леррина къобалвинчу Iийсан васте хийцадаларна. Вай сих-сиха хаттар до: «Деле хIун далур ду сан дуьхьа?», иштта хоттучу метта: «ХIун лаьа Цунна соьгара?» «ГIайгIабоцчу Хазачу кхоо», нагахь стаг Дала леррина Къобалвинчунна тIаьхьахIоьттина лелаш хилча, хилаза цадолучу ма-дарра долчу баланех дерг ца олу. Цу тIехула дуккха а болу керстанаш шайх тоаме хилла дIахIиттина. Ишттачу Хазачу кхоо иймандерш Делан салтий хила ца кечбо.

Векал ПахIал цу теманах хьакхало Тимапига долчу кехата тIехь:

> «Дакъалацахьа ас хьоьгучу баланашкахь, Дала леррина къобалвинчу Iийсан дикачу тIемалочо санна. Цхьа а дика тIемало шен цIерачу гIуллакхашна тIера ца хуьлу, эскаре кхайкхинчу хьаькамна муьтIахь хила лууш» (2 Ти. 2:3, 4).

ГӀум-аренгахь дийна дисар карадерзар

#12. Дагахь а латтаде, диц а ма де

ХӀинца, ас хӀара могӀанаш яздечу хенахь, сан шовзткъе ткъесна шо ду, — иза муха тарло?! ТӀехьа юхахьежарца, аса, йокъаллин мураш сан дахарехь сан хьалакхиарна уггаре а пайденна хилла хилар, кхетадо, наггахь сайна, суо, хьалхатаӀалучул, долччул сиха тӀехьа юхакерчаш хилар, хетара суна. Билггал цундела аьлла вайн дикачу доттагӀчо Аюба: «Со малхбузехьа дӀавоьду – цигахь Иза вац... Ткъа Цунна хууш ма ду, со лела некъ муьлха бу. Цо со зийча, деши санна, цӀена хилла дӀахӀуттур ву со» (Аюб. 23:8, 10).

Бакъдерг аьлча, сан мах хадорца, езткъа процент ас язйина книгаш (кху муьрехь уьш ткъа ю) ас шортонан хенашкахь сайна девзинчунна тӀедоьгӀна а доцуш, амма, яьссачу аренгахь яьккхинчу, йокъаллин заманашкахь язйина! Цундела аса дика хьехар дийр ду шуна — дерриг а шайна яьссачу аренгахь девзинарг, диц ма делаш! Дерриг а, цу сезонашкахь шу Ӏеминарг, кхечу адамашна доккха гӀоли хилар хилла хийцалур ду (цу юкъа шу шаьш а догӀу, алсамо хан тоьхна долуш). ТӀаккха хьанна хаьа... хила тарло, шун зедалар а цкъа книга хилла дӀахӀуттур ду!

Сан доттагӀ, суна нийсса хӀинцца пайхамаралла дан лаьа хьуна! Леррина тидам белахь сан дешнийн: «Дала Шен хенахь сийлахь гӀуллакхаш дийр ду хьан а, дуккха долчу адамийн а дахаршкахь Ӏаткъам а беш. Иза хир ду кху битамехь, аша Цунна шайн яьссачу аренан сезонна Цуьнан Ӏалашо кхочушъяр магадахь. Цо динчо, дуккха а долчу адамашна Ӏаткъам бийр бу, тӀаккха шу, шайн муьтӀахьаллин стоьмашка а хьоьжуш, гуттаренна а даккхийдер ду. Сан доттагӀ, хьо деши санна аравер ву — зийна а, ондда а, тешаме а волуш».

«ГIайгIабоцу Хаза кхаъ» бахьана долуш дуьхьаллаттарца а, халонашца а Iитталочу хенахь, вай, царех чекхдовларан метта, арадовлар леха дуьйлало. Иштточу Хазачу кхоах лаьцначу хьехамо «пайхамараллин я стигаларчу гарна» тIе а доцуш, амма долччул сиха «эгоизмечу» гарна тIедаладо.

ПахIала кхечу меттехь яздо:

> «Цундела, АгIарипа-паччахь, ас дуьхьало ца йира стигалара сайна хIоьттинчу бIарлагIина. Со кхайкхам бан волавелира цкъа хьалха Дамасакхехь а, Ярушалаймехь а, берриг а ЯхIуд-махкахь а, юха кхечу къаьмнийн нахана юкъахь, уьш дохко а бевлла, Далла тIе берзийтархьама, шайн гIуллакхашца дохкобовлар цаьрга гайтийтархьама. Цу бахьаненна, Делан цIа чохь волуш, схьа а лаьцна, со вен гIоьртира жуьгтий» (Век. 26:19-21).

Дуьненахь тайп-тайпана гаран васташ ду, амма «стигаларчу гаро» бен Делан лааман сурт хьалха ца хIоттадо! Тидам бейша, хIун боху ПахIала: «Цу тIехула ЯхIудхой храмехь со схьа а лаьцна, этIо гIерташ бара». Иза стигалара гар кхочушдан гIертара, тIаккха чIоггIачу дуьхьаллаттарна тIеIоттавелира. Нагахь иза, тахана дуккха а болчара кхайкхам беш а, тIеоьцуш а болчу, гIайгIабоцчу Хазачу кхоах тешнехьара, цунна гар цкъа а кхочушхилар гур дацара. Иза ур-атталла паччахьна АгIриппина хьалха а хIуттур вацара, цунна хIоьттинчу дуьхьаллаттарера юхаваларна некъ дуккха а хьалха карийна хир болу дела.

Ярми-ЯхIу, стигалара гаре гIерташ волу, Делан Йозанийн кхин а цхьа турпал вара, тIаккха шен муьтIахьаллин жамIехь иза физически а, синан лакхалле а лаьллина лелоран кхерам хилла вара. Иза цара оццул холчухIоьттина хиларна, цкъа жимма леткъам бан волавеллера: «...Iесачеран аьтто хIунда боккху церан некъашкахь? Дерриг а тешаме боцу лелачеран синтем хIунда хуьлу?» (Ярм. 12:1).

Дала цунна цхьа муьлхха доглазар доцуш жоп ло: «Ярми-ЯхIу, гIаш болчаьрца хьодуш а хьо кIадвелла хилча, говрахь болчаьрца

муха къовсалур ву хьо?..» (Ярм. 12:5). Кхечу дешнашца: «Ярми-ЯхӀу, нагахь хьо иблисан гӀашлой болчу салтехь кӀадвелла хилча, цуьнан дошлошна тӀеӀоттавеллачу хенахь, хӀун дийр ду ахьа?»

ТӀамехь латарш хуьлу

Вай дагахь латто деза, сийлахь тӀемаш боцуш сийлахь толамаш ца хуьлу. Ярми-ЯхӀуна тӀаьхь-тӀаьхьа хала хуьлура. Хьалха иза дешнашца емалвора, тӀаккха набахти вахийтира, ткъа тӀаьхьа — ор чу а кхоьссина, цу чохь вала витинера. Делахь а эххар тӀаьхьа Дала иза массо баланех а, лаьллина лелорах а кӀелхьарваьккхинера.

Дала леррина Къобалвинчун ДегӀ долчу динан тобанерачу дуккха долу адамаш тахана шайн коьрте йогӀучу ойланийн тӀамах довлуш ду, ПахӀал-векал санна, хьийзаварца лаьллина лелорах а доцуш. Вай хӀун дийр ду, нагахь дуьхьалхӀоттар хийцалахь? Тахана вай ловш болчу баланаша, хин йолчу хенахь вай кхин а алсам сийлахь толамаш бахархьама, чӀагӀдан деза ваьш.

Яьсса аре — иза хин болчу тӀемашна дешаран дакъа а, тренировочни аре а ю. Тахана салтий тӀеман леларна кечам бан Ӏемачу лагере дӀабохуьйтуш ма-хиллара, иштта Дала Шен тӀемалой а яьссачу аренга бохуьйту, Цуьнан Пачхьалкх дӀахӀотторан процессехь, уьш хьовсийнарг дан кечам барна. Салташа Ӏаморан декъехь эшо езаш йолу, уггаре а яккхийн новкъарлонаш, — кхерамаш а, ледаралла а, сингаттамалла а ю. Нийсса иштта, вай яьссачу аренгахь чекхдовлуш болу сийлахь тӀемаш, синан гонахехь карзахбуьйлуш бу.

Сингаттаме хилар — иза уггаре а чӀогӀачу тӀамех цхьаъ ду. Цкъа со доӀа деш вара, тӀаккха Везачу Эло *доьналлина* дуьхьал лаьттачу сизан цӀе яккхар дийхира соьга.

Ас жоп делира, иза, дера, кхерам бу, аьлла.

Цо тийна жоп луш элира соьга: «Сингаттаме хилар». Ас цкъа а ойла ца йинера сингаттаме хиларан кху серлонгахь! Суна сихха къаьсташ хилла дӀахӀоьттира, Нунин ЮшаӀе «чӀоггӀа а, доьналле а

хила» бархIозза стенна аьлла дара (Лел. 13:21; Кар. 31:6, 7, 23; Хьаб. 1:6, 7, 9, 18). Везачу Элана, сингаттаме хилар цунна уггаре даккхийчу кхайкхарех цхьаъ хилла дIахIуттур дуйла, хаьара. Сингаттаме хилар яьссачу аренахь я къийсамашкахь, вай Далла а, миссина а чул, ваьшна алсам тIегулделлачу хенахь тIекхуьу.

МостагI, шу шайна тIегулделла хилийтархьама, Iалашон тIе гIерта, иза яьссачу аренгахь Iийсага и дайта гIерташ ма-хиллара. Iийса меца вара, яьссачу аренгахь юург а йоцуш, шовзткъа де доккхучу хенахь, тIаккха иблисо Цунна тIе а деана элира: «Хьо Делан КIант велахь, хьуьлла Iохкуш долчу тIулгашна тIедожаде, бепиг хила алий» (Мат. 4:1-11). Марздар стенца дара аьлча, Делан ницкъах Делан гIулкхана а доцуш, Цуьнан дилханан лаамна пайда эцархьама дара. Вай дагахь латто деза, Дала совгIат дечу хенахь, цуьнца цхьаьна цунах зуламна пайда ца оьцуш, амма Делан лаамца Iуналла дан баккъалла долу жоьпалла догIу. Дела Iийсан хьашташ меттахIитто ойла йолуш вара, амма иза Цунна ма-луъу. Иблис Iийса волчуьра дIадахча, маликаша схьа а даьхкина, гIуллакх дира Цунна.

Кхин цкъа а хьовсур вай Iийсан Шен динан гIуллакхдаран хьокъехь долчу дешнашка.

> «Ткъа Iийсас жоп делира царна: «Бакъдерг боху Ас шуьга, Шен Дас дийриг гуш ца хилча, Шеггара хIумма а дойла дац КIентан. ХIунда аьлча Шен Дас дийрриг до КIанта а» (Яхьъя 5:19).

Тидам белаш «гуш» бохучу дешан. Iийсас цхьа а хIума ца дора Делан лаамехь доцуш.

Йокъаллин заманахь хаздарех цхьаъ вайна Делан некъе сатийсаран метта вешан кхетамца лела лаам хирг хилар ду. Иза, Дала хьажийна хиларан йиллинчу хенал хьалха цхьа хIума схьаэцархьама, вайна Делан ницкъах пайда эца луург хиларан маьIна хуьлийла ду. Шуьга сурт хIотталой шайна тIеман аренгахь, шайн командиран буьйранаш кхочушдеш воцчу салтичун? Цуьнан леларо йогIучу

тӀаьхьалонашна тӀедаладойла ду, иза ша санна, иштта цуьнан накъостий а. Ӏаморан декъехь а, муьлххачу тренировкин майданахь а, сонтачу кхерамна тӀе а Ӏоттавелла, тӀеман аренгахь шена а, шен накъосташна а зулам ца дархьама, салти буьйранаш кхлчушдан Ӏема. Вайна, ваьшна стигалшкахь дӀаделладелларг, диц ца дар мехала ду. Вай иштта ойла ен йолу, хан йогӀур ю: «Суна жоп хӀинцца деза! Со хӀинцца цхьа хӀума юьхьарлаца дезаш ву, нагахь ас хӀумма ца дахь, дерриг а духур ду!» Нагахь шуна Дела вистхуьлуш вац, аьлла хетахь, иза Цо хӀумма ца *боху* бохург дац*! Сан дагахь дерг* ду, Дела вайн гӀуллакхашкахь дакъа лоцуш ву дуккха а йолчу кепашца. Масала, кху хиламехь, хила тарло, Цо шуьга хаам бохьуьйтуш бу: «Ахьа хӀинца хӀумма а дан ца оьшу». Иштачу хиламашкахь вай Везачу Эле *ладегӀа* деза, хиламаш сих а ца беш.

> «Везачу Эле сатийса. Доьналла долуш а хила, хьайн дог а чӀагӀде. Везачу Эле сатийса» (Заб. 26:14).

Нагахь вай Цунна тӀе а доцуш, вешан хьашташна тӀегуллахь, къаьхьалло а, сингаттамо а дӀалоцур ду вай. Вайн юкъахдийла а, чаккхе йоцуш вешан «байнчу баланех» лаьцна ойла ян а мегар дац. Цуьнан метта вешан хьажар, вайна чохь байн бала бечу, барам боцчу гуттаренна а йолчу сийлаллин шортонна тӀехьажо деза (хь. 2 Ко. 4:17).

Иза дан а ду и тӀедогӀу даккхийдер, тӀаккха цо кхоччуш вайн гар дӀалаца а деза.

Хьалхалаьтташ долу даккхийдер

> «Сан вежарий, доккха хазахетар санна ларалаш тайп-тайпана зераш шайна тӀе мосазза хӀуьтту. Шуна-м хаьа шайн тешар зерах чекхдаларо собар кхиош дуйла. И собар кхачаме хилла дӀахӀотта деза, шу, цхьа а дерт а доцуш, дуьззина кхачамалла долуш хилийта» (Якъ. 1:2-4, НРП).

Даккхийдер — иза синан лакхалле ницкъ бу, цо зерашкахь а, баланашкахь а чIогIалла ло. Тидам белаш, Дашехь яздина ду: «*доккха* хазахетар санна ларалаш», кхузахь ца яздина: «цхьадолчу декъехь хазахетаре, цхьадолчу декъехь гIайгIане». Даг чохь цхьана хеннахь даккхийдеш а, гIайгIане хуьлийла дац. СуртхIоттадейша шайна: шун хазахетаран езткъе ткъессана чIагарех а, тIаккха гIайгIанан цхьаъ бен йоцчу чIугах а хоттаелла зIе ю. Ерриге зIенан ницкъ цхьана гIайгIане чIуган берриг бен хир бац. Шун оцу я кхечу ма-дарра долчу хьолехь ницкъ хилархьама, ерриге зIе хазахетаран бIе чIагарех хоттаелла хила еза, гIайгIанан цхьа а чIуг юкъахь а йоцуш.

Вайх хIоранна а хаьа, дахар исбаьхьа долчу хенахь, мел атта ду дерриг «доккха хазахетар ларар». Амма Дезачу Йозанаша цунах лаьцна ца боху. Дерриг «доккха хазахетар ларар» зуьйчу хенахь оьшу — йокъалла а, эккхийна лелораш а, баланаш а тIаккха муьлхха а кхин болу бохамаш а богIучу хенахь. Дала и дешнаш боху, Цунна хаьа дела «...Везачу Эло лучу хазахетаро чIагIдийр ду шу» (Нахь. 8:10). Цуьнца юххера юкъаметтигех долчу даккхийдеро чIагIдо вай.

Сан зудчо а, берриге сан доьзало а — кIенташа а, несарша а, берийн бераша а — воккхавер дохьу суна! Со цIенна генахь волчу хенахь, ас церан фотосурт схьаоьцу, тIаккха цо сан цкъа а дог ца доккху, даим а сан дагна воккхавер дохьу. И доцург а, цо суна ницкъ ло.

ХIара ду Нахьми-ЯхIус шен нахе бохург. Уьш халачу хенах чекхбовлуш бара, цундела Нахьми-ЯхIус мохь туьйхира цаьрга: «Шайн баланашна гIайгIане ма хила — Деле хьала хьовса. Шу Цунна гергадаьхкича, хазахетаро шун дог дузур ду, тIаккха шуна гIо хир ду» (перефраз авторан).

Хастам баро шу шайна тIера дIа а дерзийтина, Далехьа доьрзуьйтур ду. ЧIогIачу охьатеIоран тIехула шуна кхерам хуьлуьйтучу, зерашна юккъехь, Делан ницкъ атта гучуьра болуьйтийла ду. Дауда шен назманийн дукхахдолу дакъа, ладамечу зерех чекхвуьйлуш язйина. Далла хастамаш барца, цунна ирча хьелаш лададала хиъна.

ЕшаI-ЯхIу пайхамаран тептар тIехь (61:3) Дала боху, «...чиман

метта, царна таж лур ду, белхаран метта, самукъадалар лур ду, эшначу синан метта – хастаман духар».

Суна, хIара байт сайна доккха маьIна долуш хилла, чIогIа йокъа цхьа сезон дагайогIу. ЦIахь суо волуш, аса тамаша балла дерг зийра. Ас Делан Йозанаш схьаийцира, амма сайга уьш халла дешадалийтира. ТIаккха со доIа дан волавелира, амма кхин а вон хилла дIахIоьттира. Суна хааделира Делан Сино сайга бохуш: «Хастамаш баран эшарш тIехь йолу диск тIедилла». Цундела со, тхайн стереосистема чохь йолчу чоьнна чу а вахана, хастамаш баран эшарш тIехь йолу диск тIе а диллина, тIаьхьараала волавелира. Иза тоьаш дацара, цундела со Везачу Элана хьалха хелхавала *гIоьртира*. Сан даг тIехь тамаша балла хала дара, со кочачу даша чохь хелхавуьйлучуха вара. Со мел чIогIа къийсам латтош вара, дийца а оьший те.

Диска тIера ерриге эшарш хезначул тIаьхьа, суна и диск юха лакхийта хьашт хилар хаалелира. ШолгIачу муьрехь со, айса лоькхург хаза волавелира. ЦIаьххьана суна сайн даг чохь, вас хал хиъна Iаш волчу Iийсан нур а, Цуьнан сийлахь безам а гира. Сан са воккхаверах дузуш хилла дIахIоьттира, ткъа со сецацалуш хелхавийла волавелира. Суна, сан хьажар сох дIа а хаьдда, Iийсан сийлаллина тIехь сецна хилар, хааделира. ТIаккха кхин а ах сохьтехь со эшарш а лоькхуш, хелха а вуьйлуш, ведда лелара тхайн доккха доцчу цIачухула, хьеравааьлларг санна. Йозалла а дIаяьллера, суна чуьра юха а дахар а, ницкъ а Iенара, ткъе итт минот хьалха церан ур-атталла билгало а ца хиллехь а.

Со Далла хастамаш бан хIоьттича, со юха а Цунна тIегулвелира. Со сан сайн зедаларна тIехь, ЕшаI-ЯхIус стенах лаьцна яздора, кхийтира: «КIелхьардовларан хьостана чуьра хи оьцур ду аша самукъадаларца» (Еш. 12:3), тIаккха Везачу Элан воккхаверехула кIелхьардахаран хьостанаш чуьра ницкъ схьаийдо волавелира.

Хастам баро вайна ваьшна хьалха даккхийдер ган гIо до, ткъа вайна гонаха долу хьелаш а доцуш.

> «Цундела, гонах тешийн бІо хиларна, ваьшна тІера массо а новкъарло а, ваьшна гонах хьаьрчаш долу къа а дІадоккхийла вай. Доьналла а долуш, ваьшна хьалха хуьлучу къийсаман новкъахула дІадовдийла вай, тешар кхоьллина а, кхочушдина а волчу Іийсана тІе а хьоьжуш. Цо Шена хин долчу хазахетаран дуьхьа жІара тІехь валар лайра, эхь тІе дар тергал а ца деш, нехан кхардам тидаме а ца оьцуш. Ткъа хІинца Иза Делан паччахьан гІантана аьтту агІор, баьрччехь, хиъна Іаш ву. Къинош летийначу нахера сел чІогІа къизалла Лайначун ойла ел аш, шаьш доьналла доцуш ца диса а, дог эшна ца хилийта а. Къинна дуьхьал а девлла, цІий Іаннол чІогІа латар ца хилла шун хІинца а» (Іеб. 12:1-4).

Дуьнен чуьра яханчу я хинйолчу заманашкахь, цкъа мацца а хиллачех я цхьа а чекхваьллачех тера доцучу даккхийчу зерех чекхвелира Іийса, Шена хьалха лаьттачу, Ша чекхвала дезачу жІарах дІатохарал тІаьхьа, денвалар хиндолчу хазахетарна тІе долу Шен хьажар, Цо дІа ца даккхар бахьанехь. Иза, муьтІахьалле лайначу баланел тІаьхьа, Цунна хилла долу сийлалла дара, тІаккха цу гІуллакхца Цо дуккха кІентий а, йоІарий а Шен Пачхьалкхе балийна — вай юкъа а далош!

Вайн хьажийна хилар — Цуьнан лорах дІадахар ду. Ваьш дІатасарал а, дилха жІарах дІатохарал а тІаьхьа *дендаларан дахар* ду вайга сатуьйсуш. Дилха жІарах дІатоьхначул тІаьхьа, вайна Іийсаца алсамо юххера юкъаметтигаш йохьун долу, гІеметтахІоттар ду вайга сатуьйсуш! Яьссачу аренца зийначул таьхьа сийлахь даккхийдер тІедогІур ду! ПахІала яздо: «Вайна гойтур йолу сийлаллица дуьстича, вай хІинца ловш йолу халонаш хІумма а доцург лору ас» (Рим. 8:18).

Делан гІаравалар Динан тобанехь Иза юхавале дІаделлалур ду. Цуьнан ницкъ а, сийлалла а оццул Іаламат доккха хиларна, дийнна гІаланаш а, пачхьалкхаш а кІелхьаръяхаре тІеийзор ю. Цкъа а хьалха лаьттахь Цуьнан ницкъ иштта гучубаккхар хилла дацара, иза, Деле шаьш цІанбан могуьйтун долу, Дала леррина Къобалвинчунна

тӀаьхьахӀиттинчаьргахь гойтун ма-дарра. Хьийкъина ялта дохьуш долу, и Цуьнан Синан далхор, адамера хьалхатеттар оьшуш хир дац. Делан ницкъо а, сийлалло а эр ду цунах лаьцна!

> «Сан хьоменаш, шуна тамашийна ма хета шайн луьра зер лан дезар, дага ма даийта, шайца цхьа тамашийна хӀума хуьлу аьлла. Мелхо а, даккхийде шаьш Дала леррина Къобалвинчун баланашкахь дакъа лацарна. Цуьнан сийлалла гойтучу дийнахь шу даккхийдеш а, самукъадаьлла а хир ду» (1 Ки. 4:12, 13).

Юха а, муха даккхийдер ду вайна хьалха лаьтташ дерг? И Цуьнан сийлалла вайх болчу, Дала леррина Къобалвинчунна муьтӀахь а болуш, зен хиллачарна дӀаеллалур ю. Билгалделаш, шаьш баланехь долччу, оццу барамехь даккхийден дезаш ду шу, дуьхьало яр чӀогӀа мел ду, сийлалла алсам хилар а, хууш!

Шайн синах довлар

Сан доттагӀ, дуьхьалхӀоттар шайна тӀедужучу хенахь, цасовццуш Деле дӀагӀерта! Суна хаьа, Цо шу халачу дахаран хьелашка далор ду, тӀом чӀогӀа мел бу, Пачхьалкхан а, шун а дуьхьа толам алсам болу дела. Амма оцу къийсамашна юкъахь цкъа а гучуьра ма ялийта шайна елла йолу гаранти:

> «Шуна тӀедеана долу зер массо а адамна тӀехӀуттуш дерг бен дац. Ткъа Дела тешаме ву, аша ловр доцург лур дац Цо шуна. Амма шу зуьйш долчу хенахь, тӀехӀотта онда бух лур бу Цо шуна, иза лан шун ницкъ хилийтархьама» (1 Ко. 10:13).

Зераш мел кхоьлина хетахь а, шун царех тӀехдовла ницкъ бу, тӀаккха дуьххьалдӀа тӀехдовла хилла а ца Ӏаш, амма кхиаме а, сийлалле а тӀехдовла. Кхечу агӀор уьш шун новкъахь хӀуьттур дацара, Дала магор дацара царна!

Амма шуна шайн адамийн са *дезахь*, шу халонашкахь карагӀур ду. Шу шайн девдда дахар саца а дина, стом ца бохьучу дахарх тоам беш хилла дӀахӀуьттур ду.

Довзийтинарг Книги тӀехь яздина ду: «Вайн динан вежарша Ӏахаран цӀийца а, шайн тоьшаллин дашца а иза эшийна. Шаьш делла дӀадовллалц шайн са а ца кхоийна цара» (12:11).

Делан лаамах чул, шех лаьцна алсам гӀайгӀа беш волчунна, — шен са деза, ткъа Ӏийсас боху: «ХӀунда аьлча шен са кӀелхьардаккха воьлларг синах вер ву, ткъа Сан дуьхьа са дӀаделлачунна бакъдолу дахар карор ду» (Мат. 16:25).

Дерриг а шайга хьалха сатуьйсуш долчунна тӀехь толам баккха цхьаъ бен йоцу кеп, — иза шен сих валар ю. Суна шу кхин дӀа а хьалха дӀаэха лаьа «лакхара вайна тӀе Делан Са доссийтталц. ТӀаккха яьссачу аренах беш хир ю, беш хьун санна хир ю» (Еш. 32:15, НРП).

Яьсса аре — иза, вай вешан тӀеман герз тӀекӀел а диллина, карадаха деза меттиг яц! Иза, Везачу Элан лаам кхочушбархьама, вай ондда а, доьналле а, майрра а хилла дӀахӀитта деза меттиг ю. Иза, вай ваьш Далла муьтӀахь а дина, галдевр доцуш иблисана дуьхьаллатта деза, меттиг ю.

Нагахь шу хӀинцца яьссачу аренгахь делахь, Дала, шуна шайн даг чохь хӀун ду хаархьама, далийна шу кху метте. Сих-сиха, аса иблисан хаздарш лоруш дерг, ма-дарра долчунна тӀехь, Дала леррина Къобалвинчунна муьтӀахьян езаш йолу, сан дахаран къайлаха гонахе нислора.

Стигаларчу совгӀате гӀертаран барамехь хӀара дешнаш дагахьлаттаделаш:

> «Дала леррина Къобалвинарг вовзаран хаза хьожа вайгахула массанхьа а дӀасаяржайо Цо...» (2 Ко. 2:14).

«ДӀакъастадалур дуй те вай цхьаьнгге а Дала леррина Къобалвинчун безамах? Дац! Халоно, балано, вай лаьхкина леларо, мацалло, къоьлло, кхерамо я Ӏожалло дохур дуй те вай Цуьнан

безамах?.. ХIетте а, и дерриг а гIуллакхаш хуьллушехь, ваьш Дезначо вайга уггар боккха толам боккхуьйту» (Рим. 8:35, 37).

> «Хастам бу Дала леррина къобалвинчу вайн Веза Эла волчу Iийсагахула вайна толам лучу Далла!» (1 Ко. 15:57).

Цуьнга гIертачуьра ма сеца. Кара ма гIолаш. Цхьана а хьелашкахь, Цо шайна деллачу, гарх ма довла.

Юсуп ор чохь, ткъа тIаьхьа хийрачу махкахь, набахти чу кхоьссина нисвеллачу хенахь, цуьнан хьал амал доцуш хьалхахIуттура. Цуьнан дахарна чаккхе тIееана, аьлла, хетачуха дара. ХIун хиндерг хуьлийла дара цуьнан? Амма дагахьлаттаделаш, «...Иза адамашка далур долуш хIума дац, амма Деле далур ду, Дела дерриге а дан ницкъ болуш волу дела» (Мрк. 10:27).

Шайн дахарехь хIуъа делахь а, мел хала делахь а, дагахь латтаделаш: «…Дерриге а далур ду Делах тешаш волчунна» (Мрк. 9:23, НРП).

Цуьнан дешнаш долу, шуна чохь гайтина, хьалхаIуьллучу даккхийдерна тIера бIаьргаш ма баха. Цо, новкъахь дерриге зерашна тIехь толам баккхархьама, ницкъ лур бу шуна. Дерриге шайн дагца Иза кхин дIа а леха, тIаккха, Цо шуьга Шен Синца Шен Дашехула бохуш хиларх теша. Нагахь тешахь, шуна яьссачу аренгахь толам хир бу.

> «Шу охьаэгарх лардан а, цIена а долуш, доккхачу хазахетарца Шен сийлаллина хьалха хIотто а ницкъ бу Делан. Цхьаъ бен воцучу а, вайн Веза Эла волчу, Дала леррина къобалвинчу Iийсагахула вай кIелхьардохучу а Далла сий а, паччахьалла а, ницкъ а, олалла а хуьлийла, азалера дуьйна а, хIинца а, абаденналц а. Амин» (ЯхI. 1:24, 25).

ДАРЕ ДАРНА ХАТТАРШ

Урок 1

Беша 1-ра корта

1. Массанхьа волуш волчу Делан Іаламна а, Цуьнан гуш долчу гергахь хиларна а юкъахь башхалла стенца ю? Вайна цу башхаллах кхетар мехала стенна ду?
2. Ваьш долуш долу сезон къасто хаар а, тІаккха ваьш яьссачу аренан сезонехь ду я дац хаар а мехала стенна ду?
3. Шуна муха хета, иблисо, вайна хаздархьама а, вайга ваьшна хаа а хууш къинош летадайтархьама а, тешарехь духадовлийтархьама а, яьссачу аренан сезонех пайда стенна оьцу?
4. Дала вайн яьссачу аренан сезон дукха яхъялар стенна магадо?

Урок 2

Беша 2-гІа а, 3-гІа а кортош

1. Яьссачу аренан масех Іалашонаш ю. Кху урокехь хьахийначу ворхІ Іалашонех, муьлханиг тІеоьцу шун даго, хІунда а?
2. Шуна муха хета, яьссачу аренгахь Далла муьтІахь хиларо синан лакхалле хьалакхиар стенна до?
3. Яьсса аре — иза шаьш довзаран хан ю. ХІун девзина шуна цигахь шайх лаьцна а, шаьш Делаца долуш леларх лаьцна а, гайтийша?

4. Цу муьтӀахьдаран сезонан хенахь, Делехь ницкъ каро муха Ӏемина шу?

Урок 3

Беша 4-гӀа корта

1. ВаӀда дарна а, иза кхочушдарна а юкъахь даим а процесс ю. Шун хьажарца, и процесс механа стенна ю?
2. Шун дахарехь кечам баран процессо кхочушбеш болчу, балхе хьежний те шу?
3. Шуна муха хета, Дала шуна, кечам баран процесс тӀекхачале хьалха, стенна до ваӀда?
4. Шун дахарна Делера ваӀда хилар механа стенна ду, ткъа дуьххьалдӀа шун шайн пхеа шарна йолу Ӏалашо а йоцуш?

Урок 4

Беша 5-гӀа а, 6-гӀа кортош

1. Шаулан а, Даудан а дахаран дустаран анализо, вайна, Дала вай яьссачу аренгахула цӀандеш хилар механа хиларх кхета муха гӀодийр ду вайна?
2. ЦӀандина деши дукххахо кӀеда ду, тӀаккха Дала вай цӀандо, Цунна алсамо кӀеда а деш. Делан тергонехь дукххахо кӀеда хилар бохучун хӀун маьӀна ду?
3. Делан цӀандаран процессо къайлададаьккхина къа я ледарло дӀайоьллучу хенахь, вайн реакци муха хила еза?
4. ЦӀандаран процессо мухачу кепара гӀодо вайна Ӏийса гайта?

Урок 5

Беша 7-гIа корта

1. Далла хамталлаш а, леткъамаш а стенна ца беза? Шун дахарехь хIинцца леткъамаша муьлха меттиг дIалоцу?
2. ХIун башхалла ю Малъаки тептар тIерачу адамийн леткъамашна а, Ярми-ЯхIун леткъамашна а юкъахь? Дела цхьана тобанна оьгIазвахара, амма Ярми-ЯхIун леткъамашна жоп стенна делира?
3. Кхиэлан сацам баран маьIна ду, ткъа емалдар а доцуш. Кхиэлъяр Делан цIийнахь йолалочу хенахь, Цо сацам бо Цунна гIуллакхдан хьакъ дерг мила ву, аьлла. Шуна хетарехь, иштта сацам тIеоьцучу хенахь, Дела стенна тIехьоьжу?
4. Дала, гIуллакхдарна мегар йолу, пхьегIаш лоьху. Хьаьхна хиларна а, харжарна а юкъара башхалла муха язйийр яра аша?

Урок 6

Беша 8-гIа корта

1. Бала – иза совгIат ду, аьлла, шайна хезначу хенахь, шун хьалхара реакци муха яра? Урокан чаккхенгахь шуна хетарг муха хийцаделира?
2. Дала шун дахарехь шуьга лалур долчул сов зер магор дац. Кху керлачо меланна иракарахIиттадо шу?
3. Дала шу шайгахь хIинцца болуш болчу ницкъаца дуьтур дац. ХIун боху цу гIуллакхо шун дахарна йолчу Делан Iалашонах лаьцна?
4. Дала вайна тахана зерех чекхдовлар магадо, кхана богIун

болу, Iаткъам тарболуьйту. Тахана аша шайн халонашкахь зуьйш болчу Iаткъаман маьIнах кхета гIодархьама, Дала шуьга хин долчух лаьцна хIун бохура?

Урок 7

Беша 9-гIа корта

1. Далла тIаьхьахIиттина доьлхуш, шу даим ца кхета дерригенах. Дала гIуллакхаш кхочушдаран ламасте кепаш «йохочу» хенахь, Цунах тешна хила хала хIунда ду?
2. Дела шун сатийсамашца догIуш ца лелачу хенахь, хIун хаало шуна? Делан ваIда кхочушдар тIаьхьатоьттуш хилар хетачу хенахь, хIун Iаткъам а, муьлха хаздарш а зоь аша?
3. ХIара билггал бакъдерг муха гучудолу шун дахарехь: дилханах дуьнен чу даьлларг, дилханца кхаба деза? Иза, Дала шуьгахула серлонга доккхуш долчух, муха къасталуш ду?
4. Шу шайн дахарехь Делан некъаца доьлхуш хиларх, тешна хилар луш дерг хIун ду?

Урок 8

Беша 10-гIа корта

1. Яьсса аре — иза, Дала Ша гойту меттиг ю. Йокъаллин сезонехь Иза шуна генахь волуш хIунда хета?
2. ХIун башхалла ю, цкъа хьалха Дела лаха веза, Цуьнан декъалаллаш лоьхучу меттана бохучун юкъахь?
3. Шун чIагIо яр я хьаьхна хилар Ша Деланал мехала хилла дIахIоттар, стенца кхераме ду?
4. Шуна, Дала Ша библейски турпалхошна муха гойту, гучу хенахь, йокъачу сезонах шун сатийсар мухачу кепара хийцало?

Урок 9

Беша 11-гIа корта

1. Вай тем хила стенга доьлху, кхетар мехала хIунда ду, къаьсттина синан лакхаллечу йокъаллехь?
2. Вай доIане а, Дезачу Йозанашка а кIоргене доьлхучу хенахь, вайн синан лакхалле орамаш муха чIагIло (къаьсттина нагахь вайн и дан дог-ойла яцахь)?
3. ИракарахIуьттий те шу, шайн ялта схьалахьорна уггаре йоккха атака юкъарло йоцуш, иза гучуялар, цунна хьалха тIейогIуш хилар а хууш?
4. Делан тешаме хиларх лаьцначу ойланаш яро шун йокъаллин сезон хIунда хуьйцу?

Урок 10

Беша 12-гIа корта

1. Йокъалло сезон хийцарна мухачу кепара кечдина шу?
2. И хийцамаш хилар халонца хIунда хуьлу те? Хийцамаш кхочушбеш шуна дукххахьолахь долччул дукха новкъарло йийриг хIун ду?
3. ПIаьлдигаш керладахаран хенан процессехь аша долччул дукха тидам стенна тIебахийтина? Аша шайн тидам цу тIе хIунда бахийтина?
4. Цхьа керланиг схьаэцархьама, шираниг дIахеца деза. Керланиг тIеэцархьама, аша муьлха хIуманаш дIахеца деза?

ЮХХЕДИЛЛАР

МАССЕРАН А ТIЕКХОЧИЙЛА ДОЛУ, КIЕЛХЬАРДОВЛАР

«Iийса Веза Эла ву!» – бохург хьайн баганца ахь къобалдахь, Дала Иза веллачуьра денвина хиларх хьо даггара тешахь, хьо кIелхьарваьккхина хир ву. ХIунда аьлча даггарчу тешаро стаг Далла хьалха бакъвина хиларна тIевалаво, ткъа баганца къобалдаро стаг кIелхьарваьккхина хиларна тIевалаво.

– Римхошка 10:9, 10

Далла шун дахарехь абаден кхиам хила лаьа. Иза шуьга болчу безаман лаамах вогуш ву, Цуьнан шун дахарна лерина Iалашо а ю. Амма шен кхолламе некъ харжа цхьа кеп бен яц — Делан КIант волчу, Дала леррина къобалвинчу Iийсагахула кIелхьарвалар тIеэцар.

Iийсан валарехула а, денваларехула а Дала шуна, шен хьомечу кIантана я йоIана, Цуьнан Пачхьалкхе некъ биллина. Дала леррина Къобалвинчо жIара тIехь деана сагIа бахьана долуш шун абаден тIехъшортечу дахарна тIекхочийла ду. КIелхьардовлар — иза шуна Делан совгIат ду, иза оьцийла а дац, я цхьанна догIуш а дац.

И мехала совгIат хилархьама, шу шайн дахар Кхоьллинчух доьзна доцуш, дехаш хиларан, шайн къинна къера хила деза (иза, аша мацца а летийначу дерриге а къинойн орам болу дела). Дохкодовлар — кIелхьардовлар тIеэцарехь мехала дакъа ду. Кипас къаьстташ аьлла

цу дийнах лаьцна, хIетахь пхи эзар адам кIелхьардаьллачу хенахь: «ХIинца, шаьш лелийначунна дохко а довлий, Далла тIедерза, шайн къинош дIадахийтархьама» (Век. 3:19). Дезачу Йозанаша боху, вайх хIорра а къинан лай волуш дуьнен чу ваьлла. И лолла орамашца, шен лаам хиларан а, муьтIахь ца хиларан а доладалар диллинчу, Адаман къине дIадоьду. Дохкодовлар — иза, аша шайна а, харцонан да долчу иблисана а муьтIахьхилар саца а дина, хIинца дуьйна дIа шайн керлачу Олахочунна, — шун дуьхьа Шен дахар дIаделла волчу, Дала леррина къобалвинчу Iийсана муьтIахь хирг хилар харжаран маьIна ду.

Аша шаьш Дала леррина Къобалвинчунна муьтIахь дан деза, Иза шайн Олахо ван веза, шун шайн дахарна тIехь олалла Цунна дIадала деза (шайн синан лакхалла а, са а, дегI а Цунна муьтIахь дан деза), дерриге шаьш а, тIаккха шайн долуш долу дерриг а. Цуьнан шун дахарна тIера олалла кхачаме хилла дIахIутту. Аша и динчу киртиган хенахь, Дала шу боданах паргIат а даьхна, Шен Пачхьалкхан серлонга а, сийлалле а дIадуьгур ду. Шу даларх дахаре дехьа а девлла, Цуьнан бераш хилла дIахIуьттур ду!

Нагахь шу Iийсагахула кIелхьардовлар тIеэца лууш делахь, иштта доIа де:

> *Стигалашкара Дела, со къера ву, суо къилахьверг хиларх, тIаккха со Хьан бакъахьараллин стандарташца догIуш ваха ца ло. Сайн къинош бахьана долуш со гуттаренна таIзар хила хьакъ долуш ву. Баркалла Хьуна, Ахьа со иштточу хьолехь вуьтуш ца хиларна, хIунда аьлча со теша, сан дуьхьа валархьама а, сан таIзар жIара тIехь дIадахьархьама а, Ахьа, ЙоIстаг йолчу Маремах схьаваьлла волу, Хьайн Цхьаъ бен воцу КIант, Дала леррина къобалвина Iийса вахийтина хиларх. КхоалгIачу дийнахь Иза ден а велла, тIаккха хIинца Хьан аьтту куьг долчу агIор лаьтташ хиларх теша. Иза сан Олахо а, КIелхьарвоккхург а ву. Кху дийнахь аса сайн Хьох воьзна воцуш хиларх дохко а ваьлла, кхоччуш сайн дахар Олахочунна Iийсана дIало.*

Іийса, аса Хьо сайн Олахо а, КІелхьарвоккхург а хилар даре до. Хьайн Синца сан дахаре а волий, Делан бер а дой, хийцахьа со. Аса, суо кху кирттигалц боданехь хилла хилар дІатосу, тІаккха кху дийнахь дуьйна дІа со кхин сайн дуьхьа вехар вац, амма Хьан ниІматца со Хьан дуьхьа вехар ву, хІунда аьлча Ахьа, со абаденна вехаш хилийтархьама, Хьуо дІавелла дела.

Баркалла ду Хьуна, Веза Эла. ХІинца сан дахар Хьан карахь ду, тІаккха, Хьан Дашехь аьлла ма-хиллара, со сийсазвина хир вац. Іийсан цІеран дуьхьа, амин.

МаршадогІийла доьзале! Шайца хІинцца хилла дерг кхечу тешачарна дийцарна тІекхойкху ас шу. Делан Йозанех тешачу цхьана муьлххачу меттигерчу динан тобане лела дуьйла а делла, тІаккха шу тешарехь иракарахІитто кийча болчу ийманехь болчаьрца уьйр хилар мехала ду.

Аша уггаре а тамашена гездар долийна. ХІора денна шу хаарехь а, ниІматехь а, Цуьнца долчу доттагІаллехь а хьалакхиархьама, Дала декъалдойла шу!

СИЙННА ДОГІУ ХЬАКЪ

Кху дицдинчу диканан ницкъ дIабелла

Цхьана а Iийсана тIаьхьахIиттинчарах волчунна Делана доза тоха ца лаьа, амма вайх дуккха болчара кхетамаза вешан дахарехь Цуьнан дешлелаш хиларна доза туху, чIогIа лараме синан лакхалле агIо тергал а ца еш: Сий.

Сий – иза, вайн культурехь, дукха хьолахь, байина кхетам бу; делахь а, шуна кху книгин агIонашна тIехь гург ма-хиллара, иза вайн дахаран массо а сферашкахь Делан пачхьалкх паргIатъяккхаран бух бу.

«Сийнна догIу хьакъ» книги тIехь бестселлерийн авторо Джона Бивера дуьйцу, ларам барна тIекхайкхар тIеэцарца, шу Делан мехала долчун системица догIуш хила дуьйлало, тIаккха Цо шайна билгалдаьккхина долу дерриг а схьаоьцу.

КIорггера библин агIонаш, практикехь гойтучу битамечу историшца цхьаьнатухуш, кху книгано цу дицделлачу дикане керла хьажар лур ду, тIаккха, цул дуккха лараме долу, иза шун дахаран хIора сфере дан гIертар лур ду.

ТIекхочийла ду: MessengerX.com-хь

MessengerX

Дешаре некъ хIоранна а, массанхьа а

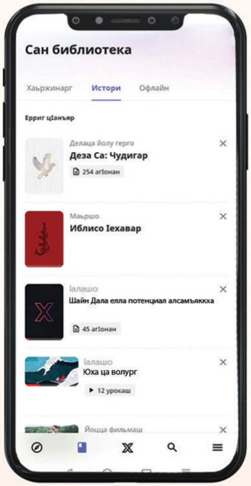

- **130 меттанашкахь сов маьхза**
- Юххедиллар а, онлайн а санна тIекхочийла ду
- Шун синан лакхалле хьалакхиарна хьажийна хIуманаш
- Шайн историга а, дешаран некъе а хьовса

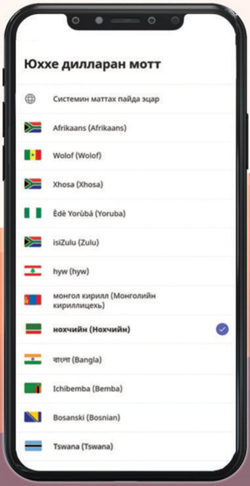

Messenger дешарна гIирсийн кхоччуш библиотека схьаэца – электронни книгаш а, видео а, аудио хьехамаш а, аудиокнигаш а, Делан Йозанаш а… Хьовса а хьовса, еша а еша, ла а догIа берриге а шайн гIирсаш тIехь.

MessengerX.com

Чуяккха кхузахь App Store

Схьаэца кхузахь Google Play

Дерриге а дуьненахь App Store-ехь а, Google Play-ехь а тIекхочийла ду

ЧОЛХЕЧУ ДАХАРАН ЭТАПЕХЬ, «ДЕЛА, ХЬО МИЧАХЬ ВУ?!» А ХОЬТТУШ, ШАЬШ ДАЙНА ХААЛОЙ ТЕ ШУНА

Хила тарло, шуна хьалха Делан аз хезна хир ду, амма хIинца шуна Иза вистхуьлуш вац аьлла, хета. Хила тарло, шу тешарца дIаоьхуш дара, амма хIинца Цуьнан гергахь хилар ца карадо. Марша догIийла яьссачу аренга – Делан ваIда хиларан а, иза кхочушдаран а юккъерачу меттиге.

Амма дика керла хIун ду, аьлча, яьсса аре – иза Iалашо йоцу а, даьсса а латта дац. Дала шу шаьш хьажийна долчунна кечдархьама, нагахь шу цунах нийса чекхдовларан хиламехь, пайда оьцу цунах. Кхечу адамийн ойланах доьзна доцуш, вай цу хенах чекхдуьйлу, дуьххьалдIа Деле са а ца туьйсуш. Аша, цунах чекхдуьйлуш, шайн роль ловзо еза, ткъа шун роль мехала ю. Нагахь шу эрна хан а йойуш, гонаш туьйсуш лела лууш дацахь, яьсса аре бохург хIун ду хаар мехала ду.

Кхоччуш довзийтарш долчу кху книгехь, бестселлерийн автор волчу Джона Биверо коьртачу библейски хааршца а, чулацамечу историшца а кечдо шу, цара шуна чолхечу а, йокъо хуьлучу а дахаран заманах чекхдовла а, Дала шуна кечдинчунна чу довла а, гIодийр ду.

ДЖОН БИВЕР – дуьненаюкъара кхайкхамхо а, бестселлерийн автор а ву, Делан Даше шен компромисс ца хиларца вевзаш а ву. Джон а, цуьнан зуда Лиза а «Мессенджер Интернэшнл» гIуллакхдаран кхолларxо ду – цу гIуллакхдаран, вайн дуьне хуьйцуш долу, Дала леррина Къобалвинчун компромисс йоцу тIаьхьахIиттинарш айаран Iалашо ю. Джон, Колорадохь, шен цIахь волчу хенахь, шен веа кIантаца стоьла тIехь ловзучу, карточни ловзарех ловзуш я Лиза шайца гольфах ловза тешо гIерташ хуьлу.

MessengerX

Мах боцуш чу яккха а, видео хьовса а, **MessengerX.com** кхача

Messenger INTERNATIONAL

ХIара книга – авторера совгIат ду. Йохка магош дац.

Алсам дерг довза лаьий шуна? Сканировать де кхузахь: